

HD-R – F2022

AALBORG UNIVERSITET

RAPPORTEN ER UDARBEJDET AF:
ANN LOUISE HENRIKSEN

VEJLEDER:
NIELS VESTERGAARD OLSEN

AFLEVERINGSDATO: MAJ 2022

1. Summary

Der findes i dag lovgivningsstandarder for virksomheders finansielle afrapportering, som sikrer et ensartet, sammenligneligt finansielt overblik over virksomhedens finansielle resultater; Altså hvor mange penge virksomheden har tjent/tabt i en given periode. Men resultatet siger ikke noget om, hvordan resultatet er fremkommet. Har virksomheden opnået en kortsigtet gevinst ved en u hensigtsmæssig forurening eller anvendelse af kritiske ressourcer? Kan en driftsmæssig fokusering på langsigtet samfundsansvarlig virksomhedsdrift være med til at sikre et mere robust ståsted for virksomhederne i en geopolitisk og klimamæssig foranderlig verden, hvor flere planetariske grænser vurderes overskredet eller i risikozonen, og hvor politisk tiltag i EU og nationalt har resulteret i flere reducerende miljøforurenende tiltag. Eksempelvis forventes den danske drivhusbeskatning at koste arbejdspladser.

De danske børsnoterede C-25 virksomheder har allerede nu i stort omfang indført samfundsansvarlige nøgletal, ESG, i deres årlige rapporter med ambitiøse klimamålsætninger, som imødekommer Parisaftalens mål om maksimal 1,5 graders temperaturstigning. Ydermere har virksomhederne alle implementeret verdensmålene i samme afrapporteringer, hvilket viser at virksomhederne i stor stil bidrager og støtter frivilligt op om til de politiske klimamålsætninger, alt imens lovgiverne arbejder på at fastsætte og implementere ESG-standarder.

De fremtidige krav og trends, som virksomhederne kan forvente at skulle imødekomme, tyder på en verden i hastig forandring, både hvad angår de makro- og mikroøkonomiske aspekter; Drivhusbeskatningen forventes særligt at få direkte indvirkning på virksomheders fremtidige rentabilitet og indtjeningssevne, mens den indirekte påvirkning fra værdikæden ud fra ”et renters rente-princip” kan virke yderligere truende.

Den tredobbelte bundlinje repræsenterer en metode hvor virksomheders fremtidige bæredygtige drift sikres via et tydeligt værdibaseret strategisk ledelsesmæssigt fokus; Miljø, Socialt og Resultat, tilsat formål. Igennem Code of Conduct-aftaler med samarbejdspartnere i virksomhedens værdikæde, kan der aktivt stille krav til de fremtidige forretningsprincipper. Balanced Scorecard-modellen, som en strategiimplementeringsmodel, kan ydermere anvendes som et løbende opfølgningsværktøj, en bæredygtig drift modsvarer den finansielle bundlinje, som virksomhedens første perspektiv. De strategiske fokusområder for udvidet samfundsansvar kan indeholde målsætninger og målepunkter inden for miljø, sociale og ledelsesmæssige fokuspunkt. Målepunkter som sikre bæredygtige produkter og ressourceanvendelse kan derudover også medtages.

Balanced Scorecard-værktøjet kan anvendes både som internt og eksternt rapportering.

Indhold

1.	Summary	2
2.	Indledning.....	4
3.	Problemfelt	4
4.	Problemformulering.....	5
4.1	Undersøgelses spørgsmål.....	5
5.	Metodologi	5
5.1	Paradigmer.....	5
5.2	Metodeovervejelse	6
5.3	Rapportstruktur/læsevejledning.....	6
6.	Afgrænsning	7
7.	Nuværende samfundsansvarlige fokuspunkter	8
7.1	Ni planetariske grænser	8
7.2	Lovgivning på klimaområdet	11
7.3	Samfundsansvar i afrapportering.....	15
7.4	FN's verdensmål	19
7.5	Delkonklusion	26
8.	Trends og fremtidens krav	27
8.1	Virksomhedens strategiske makroøkonomiske situation	27
8.2	Virksomhedens strategiske mikroøkonomiske situation.....	34
8.3	Key Succes Factors.....	37
8.4	Drivhusbeskatningens økonomiske konsekvenser	39
8.5	Den tredobbelte bundlinje	44
8.6	Delkonklusion	45
9.	Samfundsansvarligt styrings- og afrapporteringsværktøj	46
9.1	Virksomhedens strategiske fokuspunkter for bæredygtig samfundsansvarlig drift..	46
9.2	Valg af strategiimplementeringsmodel.....	47
9.3	Balanced Scorecard som strategiimplementeringsmodel.....	51
9.4	Balanced Scorecard som opfølgningværktøj intern og eksternt	55
9.5	Delkonklusion	56
10.	Konklusion.....	58
11.	Perspektivering	59
12.	Litteraturvalg og kildekritik	59
13.	Referencer	60
0.	Bilag.....	64

2. Indledning

Påstande:

- Hvordan kan det være effektivt når virksomheder, for eksempelvis at spare 0,1% af COGS, sender produktionen til Asien med dertilhørende produktions-, leveringstids og sikkerhedsmæssige tab samt klimamæssig belastende udledning?
- Hvordan kan det være at vi i dag har et samfund, hvor virksomheder efterspørger flere hænder og kvalificeret arbejdskraft alt imens flere og flere bliver syge af at gå på arbejde?
- Hvordan kan trepartsforhandlingernes beregninger om at en afskaffelse af st. bededag som helligdag give et merprovenu på 2,2 mia. kroner, når andre undersøgelser viser at virksomheders medarbejdere er mere effektive ved en 30 timers arbejdsuge fremfor de nuværende 37 timer?
- Hvordan kan virksomheder der forurener, benytter sig af lavtlønnet arbejdskraft uden reelle arbejdstagerrettigheder, anvender kritiske naturressourcer, nøjes med at betale samme skatteprocent, som virksomheder der søger en mere bæredygtig drift?

Disse og andre dilemmaer er udgangspunktet for denne rapport, hvor der løbende igennem HD-R studiets finansielle og driftsøkonomiske fokusområde er søgt et meningssammenhængende perspektiv på virksomheders drift. Jeg tog i 2015 min HD i Organisation og Ledelse, og denne rapport skal derfor læses tværfagligt, da den søger en rentabel og bæredygtig langtidsholdbar virksomhedsdrift, som alternativ til den vanlige finansielle fokusering.

3. Problemfelt

Der findes i dag lovgivningsstandarder for virksomheders finansielle afrapportering, omhandlende virksomhedens transformationsproces ud fra en præstationsorienteret regnskabspolitisk fremstilling for en afgrænset periode, oftest tolv måneder. Den finansielle afrapportering handler dermed om værdiforøgelsen som resultat af input af ressourcers transformation til output af salgbare varer og tjenesteydelser. Kort sagt; Hvor mange penge har virksomheden tjent/tabt i en given periode.

Tendenser indenfor særligt samfundsansvar og klimaet betyder, at verdenen i større omfang orienterer sig imod en mere bæredygtig levevis, herunder CO2 neutral udledning. Disse tendenser kan få store fremtidige påvirkninger på virksomhedernes driftsmæssige dispositioner.

Kan en samfundsansvarlig bæredygtig virksomhedsdrift, med fokus på hvordan virksomhedens resultat er fremkommet, dermed sikre et mere robust ståsted for virksomhederne i en nærliggende fremtid, hvor den verden som vi kender i dag ikke kan forventes at være den samme i morgen? Hvilke parametre er afgørende i en virksomheds transitionsproces, og hvordan kan processen implementeres?

4. Problemformulering

I hvilken grad bør virksomheder medtænke samfundsansvarlige fokuspunkter i styringen og afrapporteringen af virksomhedsdriften i en geopolitisk og klima-foranderlig verden for at sikre sin fremtidige berettigelse?

4.1 Undersøgelsespørgsmål

Problemformuleringen søges besvaret ud fra følgende underliggende undersøgelsespørgsmål:

4.1.1 Undersøgelsespørgsmål 1 – Nuværende samfundsansvarlige fokuspunkter

I hvilket omfang inkluderer virksomheders afrapporteringer, samfundsansvarlige relaterede fokuspunkter, blandt andet set i forhold til de aktuelle globale klimaudfordringer?

4.1.2 Undersøgelsespørgsmål 2 – Trends og fremtidens krav

Hvilke trends og fremtidige krav samt nøglefaktorer må det forventes at virksomheder skal imødekomme for at kunne skabe værdi for disses interessenter?

4.1.3 Undersøgelsespørgsmål 3 – Samfundsansvarligt styrings- og afrapporteringsværktøj

Hvilken model og hvilke parametre for samfundsansvar kan anvendes som løbende strategisk styrings- og rapporteringsværktøj intern og ekstern i virksomheden?

5. Metodologi

5.1 Paradigmer

Med udgangspunkt i de anførte dilemmaer, arbejdes der i rapportens første analysepunkt ud fra en positivistisk virkelighedsantagelse med udgangspunkt i kvantitative data, med det formål at skabe et udgangspunkt for virkeligheden. I rapportens anden og tredje analysepunkt

tilnærmes en mere konstruktivistisk virkelighedsantagelse, hvor det søges at tilegne viden, som muliggør en forståelse af helheder, der kan påvirke den fremtidige virkelighed, og hvor kvalitative data fortolkes ud fra empirien.

5.2 Metodeovervejelse

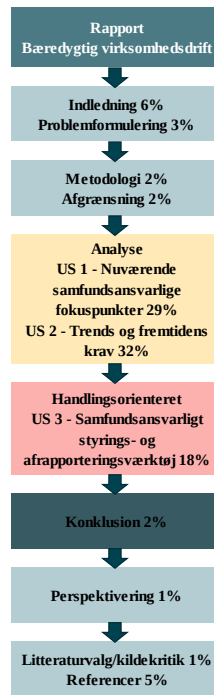
Med udgangspunkt i de empiriske-observerbare problemstillinger vil det faktuelle indsamlede datamateriale blive bearbejdet i rapportens første analysepunkt og belyst ud fra det relevante teoretiske-begrebsmæssige niveau, (Nielsen, 2009, s. 10) Til indsamling af det empiriske materiale er der overvejende gjort brug af feltstudieindsamling af virksomheders seneste års- og bæredygtighedsafreporteringer. Rapportens andet og tredje analysepunkt med udgangspunkt i relevant teoretiske-begrebsmæssige niveau, søges de empiriske-observerbare dilemmaer bearbejdet.

De anvendte teorier er udvalgt under hensyntagen til rapportens opstillede dilemmaer og den nuværende samfundsmæssige konkrete dagsorden. Konkrete valg af teorier vil undervejs, afhængig af relevans, enten kort beskrives først, eller belyses samtidig med anvendelsen af disse. Den anvendte teori har til formål at sikre en relevant og interessant analyse af de faktuelle dilemmaer, samt en perspektivering heraf.

Sluttelig er der undervejs i konklusionerne i analysen lægges vægt på anvendelse af kilder, som forholder sig kritisk.

5.3 Rapportstruktur/læsevejledning

Overordnet set udgør rapporten af følgende hovedafsnit og omfang:

Figur 1 Rapportstruktur

De tre undersøgelsesspørgsmål udgør skelettet i rapporten og analysen af undersøgelsesspørgsmål 1 og 2 vil være udgangspunkt for det handlingsorienterede undersøgelsesspørgsmål 3. Hvert punkt vil afsluttende blive sammenholdt og uddybet i forhold til den videre analyse. Konklusionen vil fremhæve de vigtigste aspekter af de gennemgåede undersøgelsesspørgsmål, og besvare de, i problemformuleringen, opstillede dilemmaer.

6. Afgrænsning

Der er i rapportens analyse afgrænset for andre virksomheder end de danske børsnoterede C-25 virksomheder, med to undtagelser; Aalborg Portland og Danfoss.

Af omfangs- og fagmæssig relevans, er der ligeledes i rapportens analyse kun medtaget visse dele af strategiimplementeringsmæssige forhold, hvorfor der er gjort brug af antagelser i dele af strategiudvælgelsesprocessen, strategiske fokuspunkter og forandringsledelse.

Der er i rapportens analyse set bort fra det økonomiske perspektiv i Balanced Scorecard modellen samt de økonomiske strategiske fokuspunkter, hvad angår den finansielle bundlinje.

Regeringens forslag til en drivhusbeskatning svarende til 750 kroner per ton udledt CO₂, og virksomheder der er undtaget for beskatningen, kom tidsmæssigt sent i udarbejdelsen af denne rapports analyse, hvorfor der er afgrænset for dette forslag.

7. Nuværende samfundsansvarlige fokuspunkter

I hvilket omfang inkluderer virksomheders afrapporteringer samfundsansvarlige relaterede fokuspunkter set i forhold til de aktuelle globale udfordringer?

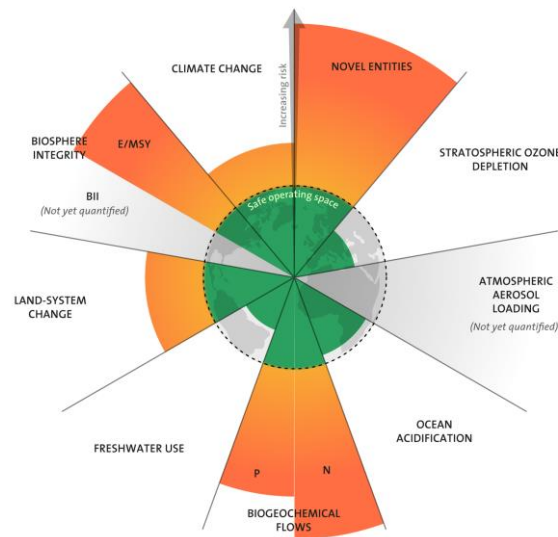
I det følgende belyses de ni planetariske grænser, nuværende nationale klima- og samfundsansvarlig lovgivning, rammer og initiativer, samt virksomheders implementering af den internationale udviklingsplan frem mod 2030, bedre kendt som FN's verdensmål, med det formål at belyse virksomheders nuværende samfundsansvarlige afrapporteringsfokus. Problemformuleringens undersøgelsesspørgsmål 4.1.3 søges dermed besvaret i det efterfølgende.

7.1 Ni planetariske grænser

Et internationalt forskningsteam, ledet af Johan Rockström, udgav i 2009 en videnskabelig artikel indeholdende en identifikation af i alt ni planetariske teoretiske grænser, som ikke må overskrides hvis jordens nuværende økosystemer skal opretholdes, (J. Rockström et al., 2009). Som det ses af Figur 2, (Persson et al., 2022) vurderes tre af de ni grænser overskredet, mens to grænser er i risiko for overskridelse.

De planetariske grænser understøtter forskernes påstand om, at vi nu befinder os i den antropocene tidsalder; menneskets virke på kloden betyder en ny geologisk epoke i lighed med istiden, (Lars Henrik Aagaard, 08-01-2016). Arbejdet med de planetariske grænser er blevet kritiseret for at være teknokratisk og videnskabsdrevet, (Frank Biermann et al., 2020), og medtager dermed ikke de politiske konsekvenser for global lighed. Politisk er der skabt en vis konsensus om grænserne, blandt andet ved FN's klimamøde COP25 i Madrid, (Ritzau, 02-12-2019).

I det nedenstående afsnit belyses de 9 planetariske grænser, (Steffen et al., 2015) kort med det formål at danne en forståelsesramme for den nuværende klimastatus, vigtigheden af verdensmålene og endeligt virksomheders fremtidige rammer for vækstpotentiale.

Figur 2 Ni planetariske grænser

7.1.1 Atmosfærisk aerosolbelastning

Aerosoler har indvirkning på jordens klima via interaktion med vandmolekyler, påvirkende nedbørsmængder og skyformationer. Eksempelvis er monsunregn i tropiske områder særligt påvirket af regionalt høje koncentrationer af forurening og jordudnyttelse. 800.000 mennesker vurderes årligt at dø af luftforurening, og aerosoler relaterer sig således til andre af jordens planetariske grænser. Aerosolernes påvirkning er afhængig af den kemiske sammensætning, geografiske lokation og højde i atmosfæren. Arbejdet med identificering af koncentrationen af atmosfæriske aerosol er komplekst og undergår fortsat identifikationer af globale grænseværdier.

7.1.2 Fald i stratosfærisk ozon

Stratosfæren filtrerer solens ultraviolette stråling, og huller i ozonlaget kan føre til flere tilfælde af hudkræft og skade på biologiske land- og havmiljøer. Værdier er fastsat og grænsen vurderes ikke at være truet.

7.1.3 Kemiske forurening og introduktion af nye enheder

Gasser, tungmetaller og radioaktive materialer er identificeret som medvirkende til nogle af de menneskeskabte irreversible forandringer i jordens økosystem, og kan have langtrækkende konsekvenser på det fysiske miljø. Det ses eksempelvis ved reducerede fødselsrater og fuglepopulationer. Forståelsen af hvordan udledninger af disse materialer påvirker jordens

økosystem udestår, og der er således ikke fremsat enkeltstående kvantitative forureningsenheder, dog er den planetariske grænse veldefineret og vurderes overskredet.

7.1.4 Klimaforandringer

Klimaforandringer anses som en planetarisk grænse i risiko for overskridelse, og der er fremlagt dokumentation at klimaforandringer har forårsaget et irreversibelt tab af polaris om sommeren samt et varmere klima med stigende verdenshave. Destruktion af regnskove er også medvirkende til at sænke klodens evne til at optage CO₂, og vurderes konkret at være et såkaldt "Tipping Point"; et uafvendeligt vendepunkt som kan accelerere overophedning og klimaforandringer.

7.1.5 Biosfærisk integritet

Den biosfæriske integritet bestående af to undergrænseværdier, er én af de tre planetariske grænser, som er overskredet; Antal udryddede arter pr. mio. år og biodiversitetsindeks. Sidstnævnte undergrænsepunkt vurderes ikke at være globalt udfordret.

7.1.6 Ændring af arealanvendelse

Konvertering af skove, vådområder og andre områder til eksempelvis landbrug sker i et sådant omfang, at forandringerne anses som en planetarisk grænse, hvor der er risiko for overskridelse. Dette medfører reduktioner i biodiversitet, ferskvand og biogeokemiske cyklusser af eksempelvis CO₂ udledning, nitrogen og fosfor. Skove anses som en særlig vigtig faktor til at kontrollere arealanvendelse og klima, hvilket den planetariske grænse dermed er identificeret ud fra og er i risiko for overskridelse.

7.1.7 Ferskvandsforbrug

Ferskvandsforbruget vurderes ikke som en overskredet planetarisk grænse, men generering af ferskvand er stærkt påvirket af klimaforandringer. Grænseværdien er mest kritisk set i forhold til det globale forbrug samt distribution af overfladevand og grundvand. Det vurderes i år 2050 at en halv milliard mennesker vil blive udsat for vandmangel. Der er foreslået en grænse for forbrug af ferskvand samt miljømæssige spildevandstiltag til forebyggelse af store lokale og regionale overskridelser.

7.1.8 Biogeokemiske cyklusser

Denne planetariske grænse består af to undergrænseværdier, der begge vurderes som overskredne; Nitrogen og fosfor. Disse er vigtige substanser i gødning af afgrøder, og anvendes i et sådant omfang at planterne ikke kan optage mængderne, og dermed sker der udledning i både atmosfæren og havene, hvilket fører til øgede mængder af algeproduktion og reduktion i fiskebestande.

7.1.9 Forsuring af verdenshavene

Forsuring af havene vurderes ikke som en overskredet planetarisk grænse. Mængden af CO₂-optaget i havene er dog steget med 30% sammenlignet med før industrialiseringen, og medfører en reduktion af PH-værdierne i overfladevandet, hvilket forhindrer kalkformationer i eksempelvis koraller og plankton med dertil følgende risiko for kraftige reduktioner i fiskebestande. Havene er forbundet, og atmosfæriske CO₂ koncentrationer er dermed underliggende for både havenes og klimaforandrings grænseværdier.

7.2 Lovgivning på klimaområdet

Følgende klimalovgivningsmålsætninger er i dag vedtaget i nationalt og EU-regi, (Energistyrelsen, u.d.):

- Reducering af 1990-niveauet af drivhusgasudledninger med 70% i 2030
- Eliminere udledning af alle typer drivhusgasser senest i 2050

I forhold til EU er der i 2020 fremsat følgende mål:

- Drivhusgasudledninger fra bygninger, landbrug og transport skal reduceres med 20% fra 2005 til 2020
- Vedvarende energi skal udgøre 30% af det samlede energiforbrug
- Vedvarende energi skal udgøre 10% af det samlede energiforbrug i transportsektoren

I forhold til EU er der i 2030 fremsat følgende mål:

- 43% reduktion af CO₂ udledninger fra store udledere set i forhold til 2005-niveau, omhandlende kraftværker og olie-gassektoren
- 30% reduktion fra bygninger, landbrug og transport set i forhold til 2005-niveau
- Vedvarende energi skal udgøre mindst 27% af det samlede energiforbrug
- Energieffektiviteten skal udgøre mindst 27%

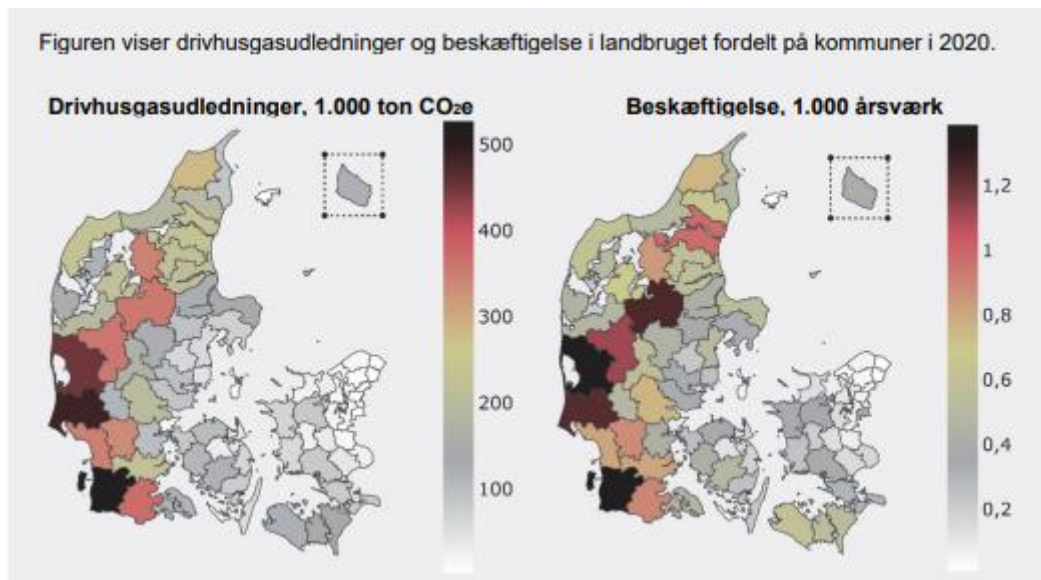
Det overordnede nationale mål om 70% reducere af drivhusgasser inden 2030 vil forventelig betyde store samfundsmæssige omkostninger og forandringer, og opgørelser fra henholdsvis Cepos og De Økonomiske Vismænd peger på beløb i en størrelsesorden af 20 til 34 milliarder kroner alt afhængig af, hvilke virkemidler der anvendes, (Brøns-Petersen, 15-10-2020) og (De Økonomiske Vismænd - Formandsskabet, 2021, s. 5). Sidstnævnte fremlagde i februar 2022 en redegørelse af de økonomiske konsekvenser ved klimalovens 70%'s målsætning, set i forhold til omlægning af beskatningen af privatbilisme samt beskæftigelseseffekter af drivhusbeskatning.

I det nedenstående belyses de økonomiske vismænds rapportens andet fokuspunkt, beskæftigelseseffekter af drivhusbeskatning, overordnet i forhold til de vedtagne nationale forpligtelser og regeringsmålsætninger, og danner dermed forståelsesramme for den nuværende lovgivning for virksomheders fremtidige rammer for vækstpotentiale, samt samspillet til FN's verdensmål.

7.2.1 Drivhusbeskatning

De 70% CO₂ reduktioner i 2030 set i forhold til 1990-niveau, vurderes til ca. 16 millioner ton CO₂ og rapporten gennemgår, med udgangspunkt heri, hvorledes beskæftigelseseffekterne består ved en drivhusbeskatning svarende til 1.200 kroner per ton CO₂. Der er i ovenstående ikke medtaget reduktioner af allerede indgåede politiske reformer, hvilket betyder at regeringens seneste opgørelse vurderer reduktionsbehovet til 10 millioner ton, (De Økonomiske Vismænd - Formandsskabet, 2021, s. 3). Rapporten konkluderer at drivhusbeskatningen vil få betydning for beskæftigelsen lokalt og regionalt, samt branchemæssige i forskellige grader for de to hovedgrupper; landbrug og industri.

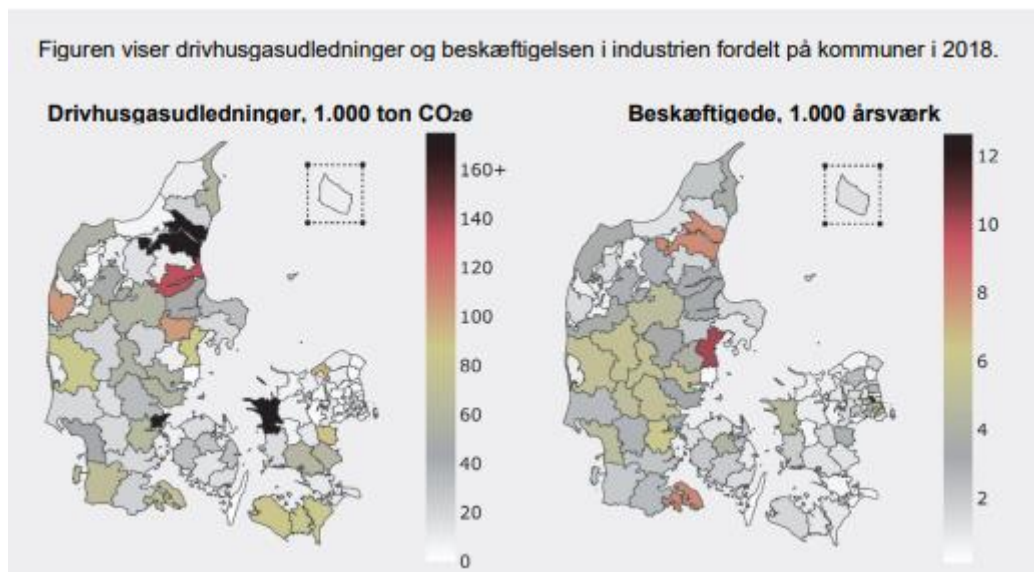
Vurderingerne peger på en generel sammenhæng mellem beskæftigelse og udledning i landbruget, se Figur 3, primært i Syd- og Vestjylland, og den foreslåede afgift vurderes at kunne reducere beskæftigelsen et sted mellem 12 og 38% afhængig af bedriftsformen (De Økonomiske Vismænd - Formandsskabet, 2021, s. 154). 25% af de beskæftigede er i dag indvandrere, hovedsageligt fra Østeuropa, hvoraf 94% af disse vurderes direkte udsatte. Det forventes, at disse forlader Danmark.

Figur 3 Drivhusgasudledning og beskæftigelse i landbruget, (De Økonomiske Vismænd - Formandsskabet, 2021, s. 128)

De direkte omkostninger vurderes at stige, men her afgør bedriftsformen stigningens størrelse. Mindst vurderes stigningen at blive for fjerkræ, 3-6%, og værst vurderes malkekvæg, svarende til 32-35% (De Økonomiske Vismænd - Formandsskabet, 2021, s. 149). Stigning modvirkes en anelse af faldende lønniveau samt udfasning af eksisterende energiafgifter.

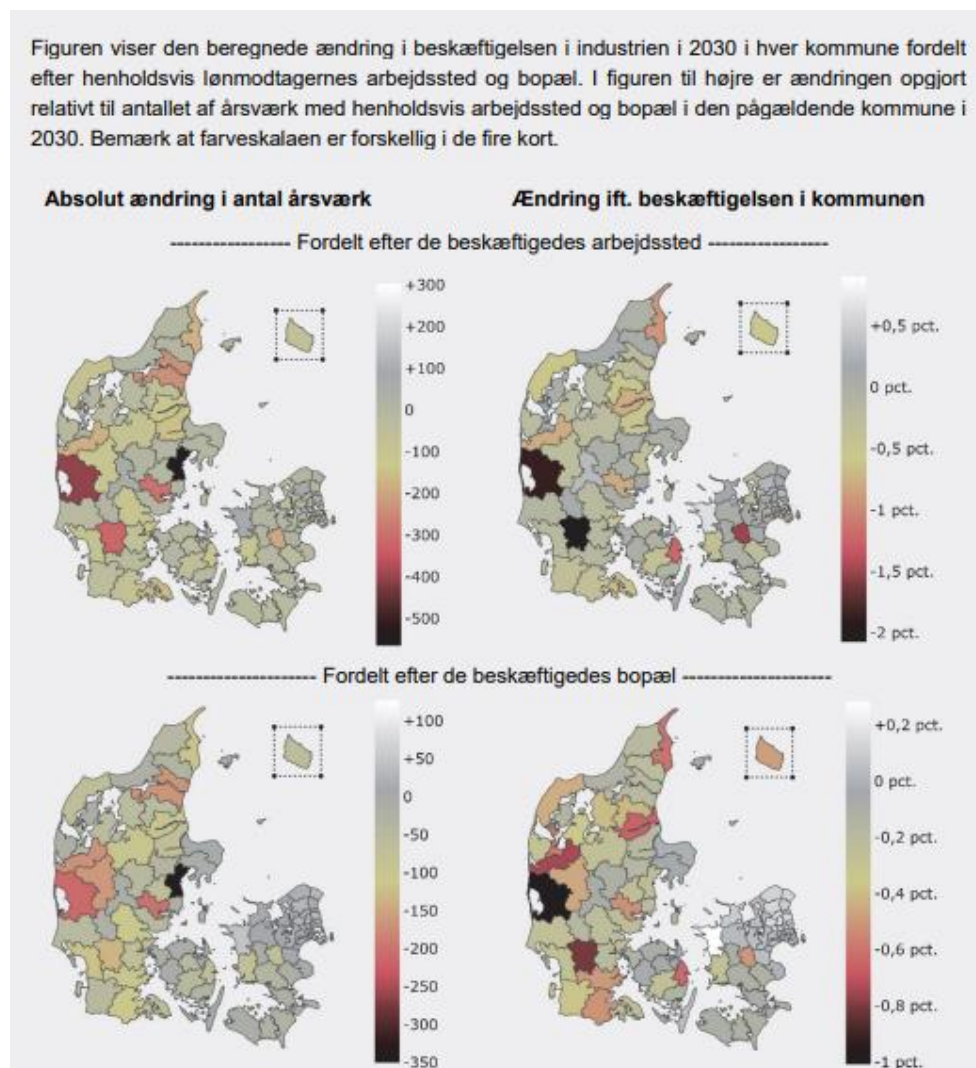
I industrien ses der, modsat landbruget, ikke en direkte sammenhæng mellem beskæftigelse og drivhusudledning, (De Økonomiske Vismænd - Formandsskabet, 2021, s. 125), idet de 10 største industrivirksomheder i 2018 udgjorde 69% af den samlede udledning men blot 4,2% af beskæftigelsen, se Figur 4, hvor de tre største udledende virksomheder, Aalborg Portland, og Olieraffinaderierne i Kalundborg og Fredericia ses tydeligt.

Figur 4 Drivhusgasudledning og beskæftigelse i industrien, (De Økonomiske Vismænd - Formandsskabet, 2021, s. 129)

Den foreslåede afgift vurderes at kunne påvirke beskæftigelsen i industrien forskelligt, afhængig af branchen. I fødevarerindustrien, primært slagterier og mejerier, risikeres op mod knap 20% reduktion, mens betonindustri og teglværker risikeres op imod 10% reduktion. Omvendt vil der for andre brancher være tale om en forventelig positiv beskæftigelsesændring, (De Økonomiske Vismænd - Formandsskabet, 2021, s. 160). Hver sjette af de beskæftigede er i dag indvandrere, hvoraf 67% af disse er direkte udsatte, og forventes at forlade Danmark.

De direkte omkostninger vurderes at stige, men branchen afgør her stigningens størrelse fra en samlet stigning under 1%, men størst påvirkning for beton og teglværker i størrelsesorden op til 10%, (De Økonomiske Vismænd - Formandsskabet, 2021, s. 150). Stigningen i de direkte omkostninger vurderes ikke at medføre en overordnet negativ påvirkning på den samlede beskæftigelse, (De Økonomiske Vismænd - Formandsskabet, 2021, s. 159), men branchemæssigt, lokalt og regionalt vil det få store påvirkninger, se Figur 5 .

Figur 5 Beskæftigelsesændringer i industrien, (De Økonomiske Vismænd - Formandsskabet, 2021, s. 161)

7.3 Samfundsansvar i afrapportering

Corporate Social Responsibility, CSR, omhandler virksomheders samfundsansvar, som skal afrapporteres i forbindelse med årsrapporten, gældende for virksomheder (Erhvervsstyrelsen, 2021) i regnskabsklasse C (store, balancesum over 156 mio. kr., nettoomsætning på 313 mio. kr. og gennemsnitlig 250 ansatte årligt på hinanden følgende to regnskabsår) og regnskabsklasse D (børsnoterede selskaber og statslige aktieselskaber). Per 1. januar 2021 blev det muligt at indrapportere en række frivillige nøgletal i forbindelse med virksomhedernes arbejde med samfundsansvar, (Erhvervsstyrelsen, 2022).

De frivillige nøgletal, kaldet ESG, indeholder virksomhedens miljø- (Environment), samfunds- (Social) og ledelsesmæssige (Governance) påvirkninger og ansvar. Således indgår disse i et fælles idékatalog, som virksomhederne kan anvende i målet om at skabe og præsentere et hurtigt overblik over dennes kort- og langsigtede mål inden for samfundsansvar. Erhvervsstyrelsen som faciliterer den digitale indberetning af årsrapporten, anviser udover relevante nøgletal, også beregningsmetoder samt enheder, nøgletallene kan opgøres i.

I det nedenstående belyses C25 virksomheders seneste årsregnskabs inkludering af erhvervsstyrelsens relevante nøgletal, opdelt i de tre hovedområder, for dermed at skabe et overblik over disse virksomheders nuværende fokus på den samfundsmæssige dagsorden, som efterfølgende ses i samspillet til FN's verdensmål.

7.3.1 E – Environmental

Alle C25 virksomhederne, undtagen Genmab, har i seneste årsrapportering medtaget et ESG overbliksskema, enten i årsrapporten eller i et bæredygtighedstillæg. Under gennemgangen af virksomhedernes fokus for de miljømæssige nøgletal er der medtaget ni udvalgte nøgletal, og som det ses i Figur 6 er der størst tilslutning til CO2 udledningsopgørelser, særligt Scope 1 (udledning som virksomhedens direkte selv forårsager, eksempelvis afbrænding af olie og gas i produktionen (Concito, 23-04-2012, s. 11)) og Scope 2 (udledning der stammer fra den energi der købes af virksomheden, som eksempelvis el og fjernvarme) udledningsnøgletal, hvorimod 79% af de børsnoterede virksomheder udstiller Scope 3 (udledning der stammer fra de produkter og services man forbruger, det vil sige underleverandørernes scope 1+2) udledninger.

Vand- og energiforbrug samt vedvarende energiandel er medtaget i 75-83% af rapporteringer, mens affald og genanvendelsen heraf fremgår af henholdsvis 67% og 42% af

rapporteringerne. Under affald er der fra erhvervsstyrelsen foreslået andelen af farligt affald, som ikke er medtaget i nedenstående oversigt, men som alt andet lige er et væsentlig miljø-mæssigt nøgletal.

		Miljø									
		Ton CO2	Ton CO2	Ton CO2	M3	GJ	GJ/FTE	%	ton	%	
Selskab	Årsrapport per	Scope 1	Scope 2	Scope 3	Vandforbrug	Energiforbrug	Energiintensitet pr. FTE	Vedvarende energiandel	Affald	Affald genanvendt	
A.P. Møller - Mærsk A	2021	36.863.000	310.000	28.952.000	1.834.000	473.188	5,54	0%	339.000		
A.P. Møller - Mærsk B	2021										
Ambu	01-10-2020 - 30-09-2021	4.329	18.027		137.115	199.927	45,06	3%	2.429	40%	
Bavarian Nordic	2021	1.422	1.085		17.023	42.577	58,01		245	55%	
Carlsberg B	2021	595	789		34.600.000	10.594.800	269,07	10%	295		
Chr. Hansen Holding	01-09-2020-31-08-2021	18.599	19.647	37.861	1.232.000	644.497	189,78	32%	3.679	61%	
Coloplast B	01-10-2020 - 30-09-2021	23.100	-	153.800	266.521	603.734	47,43	67%	14.678	58%	
Danske Bank	2021	787	2.786	1.161		338.022	15,54	46%			
Demant	2021	8.803	17.906	500.110		335.650	18,53				
DSV	2021	135.000	119.000	12.524.000	1.188.000	2.800.000	35,92	12%			
FLSmidth & Co.	2021	11.130	26.700	212.400.000	201.997						
Genmab	2021										
GN Store Nord	2021	2.354	8.882	428.076	angivet i anden enhed	angivet i anden enhed	angivet i anden enhed	angivet i anden enhed	angivet i anden enhed	Angivet i anden enhed	
H. Lundbeck	2021	24.689	7.486	148.523	252.219	388.944	54%	54%	16.590	61%	
ISS	2021	71.159	5.180	6.128	145.948		26%				
Jyske Bank	2021	655	2.249	2.044.198	17.357	78.957	24,24	74%			
Netcompany Group	2021	178	387	176	8.853	19.017	5.745,38	87%			
Novo Nordisk B	2021	77.000	16.000	81.000	3.488.000	3.387.000	70.869,60	100%	181.000		
Novozymes B	2021	43.000	210.000	35.000	8.538.000	4.699.000	719.932,59	42%	481.000		
Pandora	2021	1.163.000	20.997.000	255.290.000	1.052.700			100%	8.982	97%	
Rockwool International B	2021	1.500.000	220.000	1.040.000	3.690.000	20.473.200			172.000	64%	
Royal UNIBREW	2021				348.000	793.080	274.422,15		6.800	81%	
Tryg	2021	777	323	406		55.849	11,95	36%	62		
Vestas Wind Systems	2021	99.000	3.000	10.560.000	378.000	2.656.800	91,10	38%	70.000	50%	
Ørsted	2021	2.142.000	53.000	18.179.000	2.216	79.354.800	12.193,42	69%	80.000		
Andel		92%	92%	79%	83%	79%	75%	75%	67%	42%	

Figur 6 ESG - Virksomheders miljømæssig afrapportering

7.3.2 S – Social

Under de sociale nøgletal er i dataindsamlingen medtaget syv udvalgte nøgletal, og hvor der ses størst tilslutning til at udstille nøgletallet for den kønsmæssige fordeling i ledelseslagene, hvor alle, undtagen 3, har medtaget dette. Bemærk dog at betalte skatter, i Figur 7 som 100% repræsenteret, fremgår af den finansielle afrapportering, hvorfor det i nedenstående opgørelse ikke entydigt er et udtryk for at virksomhederne medtager det som en del af deres ESG-afrapportering. Nøgletallet i kroner er ikke signifikant relaterbart i sammenligning med andre virksomheder og brancher. I stedet kan anvendes den procentvise andel af betalte skatter set i forhold til omsætning eller overskud før skat, som et mere sammenligneligt nøgletal.

Dårligst repræsenteret er nøgletallene for den kønsmæssige lønforskel, som kun er at finde i 29% af opgørelserne, mens sygefraværet fremgår i halvdelen.

Relevante yderligere nøgletal i forhold til virksomhedernes sociale ansvarstagen internt, kunne være arbejdsrelateret sygefravær, medarbejdertilfredshed, -omsætningshastighed, påbud og bøder, som alle er sigende for arbejdsmiljøet. Nøgletal for virksomheders eksterne sociale ansvar kunne være faktorer som relaterer sig til lokalmiljøet, eller andel af medarbejdere i skåne- eller flexjobs.

			Social					
Selskab	Årsrapport per		FTE fuldtidsarbejdskraft	% Kønsdiversitet	% sitet i ledelsen	Gange Lønforskelle mellem køn	% eromsætning sygefravær	Dage/FTE Mo. Kr. Betalte skatter
A.P. Møller - Mærsk A	2021		85.375	31%	22%		10%	0,93
A.P. Møller - Mærsk B	2021							4.542
Ambu	01-10-2020 - 30-09-2021		4.437	57%	37%	1,33	18%	1,76
Bavarian Nordic	2021		734	61%	56%		14%	7,00
Carlsberg B	2021		39.375	31%	28%		18%	2.219
Chr. Hansen Holding	01-09-2020-31-08-2021		3.396	43%	37%	1,06	14%	0,99
Coloplast B	01-10-2020 - 30-09-2021		12.728	63%	46%		13%	1.408
Danske Bank	2021		21.754	50%	38%	1,25	15%	3.651
Demant	2021		18.116	62%	40%		20%	715
DSV	2021		77.958	38%	34%	1,02	24%	5,70
FLSmidth & Co.	2021			17%	14%			213
Genmab	2021		1.212	58%	51%		6%	1,00
GN Store Nord	2021		7.228	48%	34%			481
H. Lundbeck	2021			55%	43%			263
ISS	2021		362.789		35%		30%	1,40
Jyske Bank	2021		3.257	47%	26%	1,18	12%	5,90
Netcompany Group	2021		3.310	20%	13%			3,90
Novo Nordisk B	2021		47.792		57%		11%	11.323
Novozymes B	2021		6.527	39%	34%		12%	4,40
Pandora	2021		7.954				29%	1.218
Rockwool International B	2021				28%			671
Royal UNIBREW	2021		2.890	26%	29%		15%	3,80
Tryg	2021		4.674	45%	40%	1,18	11%	3,05
Vestas Wind Systems	2021		29.164	15%	21%			603
Ørsted	2021		6.508	31%	27%	1,12	11%	2.390
Andel				88%	83%	96%	29%	75%
							50%	100%

Figur 7 ESG - Virksomheders sociale afrapportering

7.3.3 G – Governance

Under de ledelsesmæssige nøgletal er der i dataindsamlingen medtaget tre udvalgte nøgletal, og hvor der ses størst tilslutning til at udstille nøgletallet for den kønsmæssige fordeling i virksomhedernes bestyrelse, hvilket har været et lovkrav for virksomheder i regnskabsklasse D siden 2013, (Retsinformation, 2012). At der er to der i oversigten mangler, er ikke et udtryk for at disse ikke overholder lovgivningen, men er i stedet et udtryk for at disse ikke fremgår som en del af deres ESG-rapportering. Ud fra nøgletallene er det dog uklart om hvordan andelen af kvinder er opgjort. I 2015 udgjorde kvinder 18%, men undlod man at medtage medarbejderrepræsentanter udgjorde kvinder blot 15%, (Freja Larsen et al., 2016, s. 25-30).

			Governance		
Selskab	Årsrapport per		% Bestyrelsens Kønsdiversitet	% ærelse på bestyrelse smøder	Gange mellem CEO og medarbej
A.P. Møller - Mærsk A	2021		30%	100%	
A.P. Møller - Mærsk B	2021				
Ambu	01-10-2020 - 30-09-2021		20%	100%	12
Bavarian Nordic	2021		29%	99%	16
Carlsberg B	2021				
Chr. Hansen Holding	01-09-2020-31-08-2021		50%		
Coloplast B	01-10-2020 - 30-09-2021		50%	96%	
Danske Bank	2021		43%		
Demant	2021		40%		35
DSV	2021				23
FLSmidth & Co.	2021		33%	100%	
Genmab	2021		50%		
GN Store Nord	2021		40%		
H. Lundbeck	2021		33%		31
ISS	2021		50%	95%	
Jyske Bank	2021		44%	98%	15
Netcompany Group	2021		40%	98%	20
Novo Nordisk B	2021		67%		
Novozymes B	2021		27%		22
Pandora	2021		43%		
Rockwool International B	2021		25%		
Royal UNIBREW	2021		27%		
Tryg	2021		55%	100%	27
Vestas Wind Systems	2021		25%		
Ørsted	2021		38%	97%	27
Andel			92%	42%	42%

Figur 8 ESG - Virksomheders ledelsesmæssige afrapportering

Kvindens andel i direktionen kan være et relevant nøgletal at udstille, i og med det viser den kønsmæssige diversitetsmæssige fordeling i den daglige beslutningstagen for virksomheden. Ydermere kan nøgletal for implementering af samfundsansvarlige politikker og social kapital også bibringe et sammenligneligt overblik af virksomhedens ledelsesmæssige resultater.

7.3.4 Evaluering

Sekstende af C25 virksomhederne har i seneste årsrapportering indarbejdet et såkaldt ESG-performance summary der, i lighed med den økonomiske afrapportering, sætter slutbrugeren i stand til hurtigt at skabe sig et overblik over virksomhedens ikke-finansielle formåen, og vil dermed imødekomme de initiativer i EU-regi som aktuelt pågår med det formål at lave og implementere fælles standarder på tværs af EU-landene, (Erhvervsstyrelsen, 2022).

			Samfundsansvar medtaget i afrapportering				
Selskab	Årsrapport per	2021 Årsrapport udvalgte tal	ESG nævnt i	ESG	FNs verdens	En del af	Andre
			Årsrapport - udvalgte tal	perf. Summary	årsrapport - specifikt	FN Global Compact	målepunkter
A.P. Møller - Mærsk A	2021	Ja	Ja	Nej	Ja		
A.P. Møller - Mærsk B	2021	Ja	Ja	Nej	Ja		
Ambu	01-10-2020 - 30-09-2021	Ja	Ja	Ja	Ja		
Bavarian Nordic	2021	Ja	Ja	Nej	Ja		
Carlsberg B	2021	Ja	Nej	Nej	Ja		Ja
Chr. Hansen Holding	01-09-2020-31-08-2021	Ja	Ja	Ja	Ja		
Coloplast B	01-10-2020 - 30-09-2021	Nej	Nej	Ja	Ja		Ja
Danske Bank	2021	Ja	Nej	Ja	Ja		
Demant	2021	Ja	Ja	Ja	Ja		
DSV	2021	Ja	Ja	Ja	Ja		
FLSmidth & Co.	2021	Nej	Nej	Nej	Ja		
Genmab	2021	Ja	Nej	Ja	Ja		
GN Store Nord	2021	Nej	Nej	Ja	Ja		
H. Lundbeck	2021	Ja	Nej	Nej	Ja		
ISS	2021	Ja	Ja	Ja	Ja		
Jyske Bank	2021	Ja	Ja	Nej	Ja		
Netcompany Group	2021	Ja	Ja	Ja	Ja		
Novo Nordisk B	2021	Ja	Ja	Ja	Ja		
Novozymes B	2021	Ja	Ja	Ja	Ja		
Pandora	2021	Ja	Ja	Nej	Ja		Ja
Rockwool International B	2021	Nej	Nej	Ja	Ja		
Royal UNIBREW	2021	Ja	Ja	Ja	Ja		
Tryg	2021	Ja	Nej	Nej	Ja		
Vestas Wind Systems	2021	Ja	Ja	Ja	Ja		
Ørsted	2021	Ja	Ja	Ja	Ja		
Andel		21	16	16	23	3	

Figur 9 Samfundsansvarlig afrapportering

22 af C25 virksomhederne har i tillæg til årsrapporteringen også udgivet bæredygtighedsrapporter, der indeholder virksomhedens samfundsansvar i et uddybende omfang. De resterende 2 virksomheder, Chr. Hansen og Novo Nordisk, har integreret bæredygtighedsafrapporteringen i selve årsrapporteringen, som ifølge Chr. Hansen skal tilvejebringe et mere holistisk forretningsmodelsoverblik, (Chr. Hansen, 2020-21, s. 3).

Eneste virksomhed som ikke har valgt at publicere ESG-nøgletal i enten årsrapport eller tillæg er Genmab, som dog angiver at man i 2022 vil arbejde på at integrere ESG som en del af den strategiske planlægning og risikoanalyse, (Genmab, Annual report, 2021, s. 20)

Flere virksomheder udstiller endvidere ESG-ranglister, heriblandt MSCI ESG Index. 7 C25-selskaber opnåede den højeste MSCI-rating i 2021, mens 6 selskaber opnåede AA-rating. 9 C25-selskaber medtager ikke MSCI-ranglisten i rapporteringen. Den konkrete rangliste har dog været kritiseret for give toprangeringer til virksomheder, der blandt andet har benyttet sig af skattely, eksempelvis Tesla (Claus Strue Frederiksen m.fl., 19-02-2021), og vigtigt er det også at huske på at ESG-nøgletallene ikke forholder sig til et bæredygtigt forbrug af kritiske ressourcer.

7.4 FN's verdensmål

I det nedenstående belyses først baggrunden for FN's verdensmål, herefter gennemgås disse i relation til virksomheders seneste årsregnskabs inkludering heraf, for dermed at skabe overblik over virksomheders bidrag til de samfundsmæssige globale udfordringer frem mod 2030.

7.4.1 Baggrund

I 2015 forpligtede alle FN's 193 medlemslande sig til en ny transformativ og ambitiøs udviklingsdagsorden, der havde til formål at sikre en fremtidig udvikling mod bedre social, økonomisk, miljø-, freds-, sikkerhedsmæssige samt internationale samarbejder. Udgangspunktet var de 8 såkaldte Millennium Development Goals (MDG's), (UNDP, u.d.) fra perioden 2000 til 2015 og de videreudviklede mål, kaldet Sustainable Development Goals (SDG's) resulterede i 17 mål, se Figur 10, og 169 delmål med det formål blandt andet at udrydde sult og fattigdom samt sikre bæredygtighed indtil 2030. Alle lande, uanset udgangspunkt, er forpligtet til at bidrage hertil.

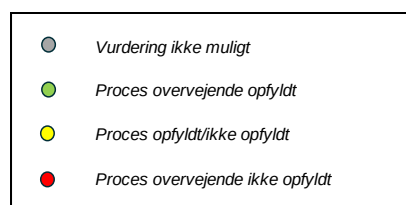
Figur 10 FN's verdensmål for bæredygtig udvikling

Som navnet ”Sustainable Development Goals”, angiver, omhandler de 17 verdensmål en bæredygtig udvikling, hvor der tages hensyn til både menneskerettigheder, de såkaldte planetariske grænser og at skabe et robust samfund, (Hildebrandt, S. et al, 2016, s. 15). De konkrete verdensmål tilsigter en målopfyldelse ud fra præmissen om ”leave no one behind”, og er ikke kun et regeringsanliggende, men kræver at der løftes i flok af alle parter lige fra statslige institutioner til virksomheder og den enkelte borger.

Processen med etableringen af målene har afstedkommet erkendelsen af mangelfulde måltal. Hidtil er verdens landes velstand opgjort mere eller mindre udelukkende ud fra en økonomisk betragtning, hvoraf BNP pr. indbygger er den mest anvendte, til tider, eneste indikator. Kritikken heraf er blandt andet, at tallet er udtryk for den konkrete værditilvækst målt i kroner per land i en given periode, men fortæller ikke hvordan denne vækst er opnået, og hvad ressourcer der er tilgået i hvilken proces, (UNDP, u.d.). Målingen af verdenens tilstand bør også indbefatte gennemsnitsalder, børnedødelighed og andre essentielle livsforhold, og her kommer UNDP’s Human Development Index (HDI) med en metode, der medtager følgende dimensioner i sine rangordninger; økonomi, sundhed og uddannelse. Udviklingen af en bedre målemetode indgår som et delmål i verdensmål 17.

7.4.2 Status på verdensmålene - afrapporteringer

Uddybende baggrundsviden om FN’s verdensmål er beskrevet i bilag 1-17, hvor også regeringens egen evaluering (Regeringen, 2021) er sammenholdt med 2030 panelets målepunkter og status pr. 2020, (2030-panelet, 2020). Ydermere fremgår virksomhedernes status via års- og bæredygtighedsrapporteringer i oversigtsform. Der er for 2030-panelet og virksomhedernes vedkommende i vurderingen anvendt følgende egne fortolkede kriterier:

Figur 11 Egne anvendte vurderingskriterier

Alle C25 virksomhederne har medtaget verdensmålene i afrapporteringen; seksten har medtaget disse direkte i årsrapporteringen, se Figur 9 mens de resterende fremgår i bæredygtighedstillægget. I gennemsnit har virksomhederne i rapporteringen udpeget syv mål der er relevante for deres forretningsområder, Figur 12, men antallet svinger fra to til tretten mål. Elleve virksomheder rapporterer på delmål, og i gennemsnit er der medtaget femten delmål,

svingende mellem seks og fireogtyve. I de følgende afsnit belyses verdensmålene kort sammenholdt med enkelte nedslag i C25 virksomheders nyeste årsrapporteringer med det formål at undersøge disses implementering og eventuelle resultater halvvejs inde i 2030-aftaleperioden. Relevante ESG-nøgletal kan ligeledes blive inddrage.

		FN's verdensmål integreret i virksomhedernes afrapportering																				FN mål i		FN delmål i	
Selskab	Årsrapport per	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	alt	Andel	alt	Andel			
A.P. Møller - Mærsk A	2021		3.8, 3.9	4.4	5.1, 5.5			7.3	8.2, 8.3, 8.5, 8.7, 8.8	9.3	10.2, 10.3	11.5	12.6	13.1	14.1, 14.3	16.6	16.3, 16.5, 17.1, 17.10, 17.16, 17.17	13	76%	26	15%				
A.P. Møller - Mærsk B	2021																								
Ambu	01-10-2020 - 30-09-2021		3.4, 3.6, 3.8, 3.9		5.1, 5.5, 5.C			7.2, 7.3, 7.8	8.1, 8.4, 8.7				12.2, 12.4, 12.5, 12.6, 12.7, 12.8	13.1, 13.2				6	35%	21	12%				
Bavarian Nordic	2021			3		5			8					12	13			5	29%						
Carlsberg B	2021		3.5, 3.6		5.1, 5.C		6.1, 6.2, 6.3, 6.4, 6.5, 6.6	7.2, 7.3	8.8		10.2, 10.3		12.2, 12.5, 12.6, 12.9	13.1, 13.3		16.5	17.16, 17.17	10	59%	27	16%				
Chr. Hansen Holding	01-09-2020-31-08-2021		2.1, 2.4	3.4, 3.9									12.3, 12.4	13				4	24%						
Coloplast B	01-10-2020 - 30-09-2021				5, 5.5				8.8		10, 10.3			12	13		16.5, 16.6, 16.8	6	35%	6	4%				
Danske Bank	2021			4.6	5.5			8.3, 8.8, 8.10					12.6	13.2		16.4, 16.5		6	35%	9	5%				
Demant	2021			3	4	5			8		9			12	13		16	8	47%						
DSV	2021				4				7	8		9	10		12	13		16	9	53%					
FLSmidth & Co. Genmab	2021				5.5		6.3, 6.4	7.2, 7.3	8.7, 8.8		10.3		12.2, 12.4, 12.5, 12.6, 12.7	13.2		16.5, 16.6		8	47%	16	9%				
GN Store Nord	2021			3		5			8					12	13			3	18%						
H. Lundbeck	2021			3		5			8		9			12	13		16	6	35%	8	47%				
ISS	2021					5			8			10		12	13		16	6	35%						
Jyske Bank	2021	2.1	3.4		5.5			7.2	8.5, 8.6, 8.8, 8.10		10.3		12.3, 12.5	13.2		16.4, 16.5	17.17	10	59%	14	8%				
Netcompany Group	2021				4.1, 4.4	5.C			8.7, 8.8	9.1, 9.2, 9.4	10.2, 10.3		12.2, 12.5			16.2, 16.5	17.17	8	47%	21	12%				
Novo Nordisk B	2021			3										12				2	12%						
Novozymes B	2021		2					6	7					12	13	14		6	35%						
Pandora	2021				5.1, 5.5			7.2	8.5, 8.7, 8.8				12.5, 12.6	13.2, 13.3				5	29%	10	6%				
Rockwool International B	2021		2	3				6	7	8	9	11		12	13			10	59%						
Royal UNIBREW	2021			3				6	7	8				12	13		16	8	47%						
Tryg	2021				5.5								12.2, 12.5, 12.6	13.1, 13.3		16.1	17.17	5	29%	8	5%				
Vestas Wind Systems	2021			4.3				7.1, 7.2	8.1, 8.2, 8.5, 8.7, 8.8				12.2, 12.5, 12.6	13.2		17.1, 17.17		6	35%	14	8%				
Ørsted	2021			3					7	8		10	11	12	13	14	15	16	10	59%					
Andel		0	4	14	6	16		5	12	20	6	10	3	23	21	3	1	14	9	7	41%	11	9%		

Figur 12 Virksomheders integration af verdensmål

7.4.2.1 Mål 1: Afskaf fattigdom

FN's første verdensmål om afskaffelse af alle former for fattigdom, og nationalt nedbringe antallet af mennesker der lever under de nationalt egne definerede fattigdomsgrænser, tilsigter en målopfyldelse inden 2030 med fokus på bæredygtighed, det vil sige uden at bringe fremtidige generationers muligheder og behov i fare. Ingen af C25-virksomhederne har i årsrapporteringen eller bæredygtighedstillægget angivet at de arbejder med initiativerne inden for dette verdensmål, indeholdende syv delmål, se bilag 1.3.

7.4.2.2 Mål 2: Stop sult

Det andet verdensmål har til formål at udrydde sult samt at opnå bedre fødevarerikkerhed, sikre bedre ernæring, alt sammen ved at producere fødevarer ved bæredygtigt landbrug. Fire C25-virksomheder har i rapporteringen angivet at de arbejder med initiativerne inden for dette verdensmål, et selskab har angivet specifikke delmål, hvoraf to af de overordnede otte delmål indgår, se bilag 2.3. Chr. Hansen har angivet delmål 2.1 som en del af forretningsmodellen. Konkret afreporterer de at 97% af omsætningen kan henføres til arbejdet med

verdensmålene, hvoraf adgang til billig og tilgængelig næring, forbedret dyrevelfærd, reduktion af affald og øget produktivitet relaterer til FN's andet verdensmål, (Chr. Hansen, 2020-21, s. 140).

7.4.2.3 Mål 3: Sundhed og trivsel

Det tredje verdensmål har til formål at sikre et sundt liv for alle samt fremme trivsel for alle aldersgrupper. Fjorten C25-virksomheder har i rapporteringen angivet at de arbejder med initiativerne inden for dette verdensmål. Fire selskaber har angivet specifikke delmål, hvoraf fem af de overordnede tretten delmål indgår, se bilag 3.3. A.P. Møller Mærsk noterer en stigning i udledning af SO_x, NO_x, affald og vandforbrug, samt et rekordstort tab af containere i 2021, (A. P. Møller Mærsk, 2021, s. 29-32), mens Ambu oplever en stigning i antal udførte dyreforsøg grundet implementering af nye ISO-standarder, (Ambu, 2020-21, s. 13).

7.4.2.4 Mål 4: Kvalitetsuddannelse

Det fjerde verdensmål har til formål at sikre lige adgang til kvalitetsuddannelse og fremme alles muligheder for livslang læring. Seks C25-virksomheder har i rapporteringen angivet at de arbejder med initiativerne inden for dette verdensmål. Fire af selskaberne har angivet specifikke delmål, hvoraf fire af de overordnede ti delmål indgår, se bilag 4.3. A.P. Møller Mærsk noterer at videreudvikling af medarbejderne inden for nye kompetencer så som teknologi, dataanalyse og lederskab skal bidrage til selskabets transformation mod 0% CO₂-udledninger i 2040 inden for kerneforretningen og værdikæderne, (A. P. Møller Mærsk, 2021, s. 39).

7.4.2.5 Mål 5: Ligestilling mellem kønnene

Det femte verdensmål har til formål at opnå ligestilling mellem kønnene og styrke kvinders og pigers rettigheder og muligheder. Sekstende C25-virksomheder har i rapporteringen angivet at de arbejder med initiativerne inden for dette verdensmål. Ti af selskaberne har angivet specifikke delmål, hvoraf fire af de overordnede ni delmål indgår, se bilag 5.3. Syv selskaber viser positive resultater set i forhold til egne definerede måltal, to udviser status quo og et enkelt selskab har en negativ udvikling. Netcompany noterer et fokus på at styrke brugen af særlig informations- og kommunikationsteknologi til brug for kvinders empowerment. Specifikt tilbydes mænd og kvinder lige muligheder i ansættelses- og videreudviklingsprocesser, lige løn og selskabet deltager i initiativer der skal få flere piger og kvinder til at arbejde med IT, (Netcompany, 2021, s. 87). ESG-rapporten viser at 20% af de ansatte er kvinder, mens 13% af

disse arbejder i ledelsen. Løngab mellem mænd og kvinder er ikke angivet. Bestyrelsens andel af kvinder er 40%, (Netcompany, 2021, s. 19).

7.4.2.6 Mål 6: Rent vand og sanitet

Det sjette verdensmål til formål at sikre adgang til rent vand og sanitet for alle senest i 2030. Fem C25-virksomheder har i rapporteringen angivet at de arbejder med initiativerne inden for dette verdensmål. To af selskaberne har angivet specifikke delmål, hvoraf seks af de overordnede otte delmål indgår, hvoraf begge af disse udviser en forringet tendens, se bilag 6.3. FLSmidth angiver 100% genanvendelse af vand og 0% spildevandsudledning inden 2030 indenfor Mining-forretningsområdet med fokus på udsatte områder, (FLSmidth, 2021, s. 50). ESG-afrapporteringen viser at selskabet overordnet overskred sit 2021-mål for vandforbrug med 7,7%, og har siden 2019 øget sit vandforbrug i udsatte områder med 3%-point, (FLSmidth, 2021, s. 44).

7.4.2.7 Mål 7: Bæredygtig energi

Det syvende verdensmål har til formål at sikre at alle har adgang til pålidelige, bæredygtig og moderne energi til en overkommelige pris. Tolv C25-virksomheder har i rapporteringen angivet at de arbejder med initiativerne inden for dette verdensmål. Syv af selskaberne har angivet specifikke delmål, hvoraf fire af de overordnede fem delmål indgår, se bilag 7.3. De fleste virksomheders energiforbrug steg fra 2020 til 2021, mens andelen af vedvarende energi blev forøget i samme periode. Dog faldt den for Vestas med 10%-point, (Vestas, 2021, s. 66). Pandora udviser som eneste selskab en positiv tendens ved en forøgelse af energieffektiviteten set i forhold til omsætning, (Pandora, 2021, s. 47).

7.4.2.8 Mål 8: Anstændige jobs og økonomisk vækst

Det ottende verdensmål har til formål at fremme vedvarende, inklusiv og bæredygtig vækst, fuld og produktiv beskæftigelse og anstændigt arbejde til alle. Tyve C25-virksomheder har i rapporteringen angivet at de arbejder med initiativerne inden for dette verdensmål. Ti af selskaberne har angivet specifikke delmål, hvoraf ni af de overordnede tolv delmål indgår, se bilag 8.3. De fleste virksomheders udviser både forbedringer og forringelser i 2021 regnskaberne sammenlignet med året før. Kun Jyske Bank udstillede løngab mellem mænd og kvinder i ESG-opgørelsen, (Jyske Bank, 2021, s. 38), på 1,18 gange, og er uforandret fra året før.

7.4.2.9 Mål 9: Industri, innovation og infrastruktur

Det niende verdensmål har derfor til formål at bygge robust infrastruktur, fremme inklusiv og bæredygtig industrialisering og understøtte innovation. Seks C25-virksomheder har i rapporteringen angivet at de arbejder med initiativerne inden for dette verdensmål. To af selskaberne har angivet specifikke delmål, hvoraf fire af de overordnede otte delmål indgår, se bilag 9.3. Hverken A.P. Møller – Mærsk eller Netcompany udstiller understøttende ESG-tal for udvikling inden for disse delmål, men begge opsummerer relevante fokusområder, (A. P. Møller Mærsk, 2021, s. 9), (Netcompany, 2021, s. 89).

7.4.2.10 Mål 10: Mindre ulighed

Det tiende verdensmål har dermed til formål at reducere ulighed i og imellem verdens lande. ti C25-virksomheder har i rapporteringen angivet at de arbejder med initiativerne inden for dette verdensmål. Seks af selskaberne har angivet specifikke delmål, hvoraf to af de overordnede ti delmål indgår, se bilag 10.3. De fleste virksomheder angiver ligeløn og kvinders andel i ledelsen som relevante ESG-målepunkter og udviklingen i de seks selskaber udviser overvejende en positiv tendens.

7.4.2.11 Mål 11: Bæredygtige byer og lokalsamfund

Det ellefte verdensmål har til formål at gøre byer og bebyggelser inkluderende, sikre, robuste og bæredygtige. Tre C25-virksomheder har i rapporteringen angivet at de arbejder med initiativerne inden for dette verdensmål. Et af selskaberne har angivet specifikke delmål, hvoraf et af de overordnede ti delmål indgår, se bilag 11.3. A.P. Møller – Mærsk angiver et samarbejde under FN hvor infrastruktur tilbydes i forbindelse med katastrofer, (A. P. Møller Mærsk, 2021, s. 50).

7.4.2.12 Mål 12: Ansvarligt forbrug og produktion

Det tolvte verdensmål har til formål at sikre bæredygtige forbrugs- og produktionsformer. Alle C25-virksomheder har i rapporteringen angivet at de arbejder med initiativerne inden for dette verdensmål. Elleve af selskaberne har angivet specifikke delmål, hvoraf ni af de overordnede tolv delmål indgår, se bilag 12.3. Reducering af affald, vand- og energiforbrug samt genanvendelse nævnes som de primære fokusområder for virksomhederne. Flere af disse rapporter dog om forringede tendenser i 2021 sammenlignet med året før.

7.4.2.13 Mål 13: Klimaindsats

Det trettende verdensmål har til formål at sikre en hurtig handling for at bekæmpe klimaforandringer og konsekvenserne heraf. Toogtyve C25-virksomheder har i rapporteringen angivet at de arbejder med initiativerne inden for dette verdensmål. Ni af selskaberne har angivet specifikke delmål, hvoraf tre af de overordnede fem delmål indgår, se bilag 13.3. Størstedelen af selskaberne angiver specifikt CO2 udledningen som et af de vigtigste fokuspunkter i arbejdet med det trettende verdensmål. Dog angiver seks af de ni selskaber en stigning i udledningen i 2021 sammenlignet med 2020.

7.4.2.14 Mål 14: Livet i havet

Det fjortende verdensmål har til formål at bevare og sikre bæredygtig brug af verdens have og ressourcerne. Fire C25-virksomheder har i rapporteringen angivet at de arbejder med initiativerne inden for dette verdensmål. Blot et af selskaberne har angivet specifikke delmål, hvoraf to af de overordnede ti delmål indgår, se bilag 14.3. A.P. Møller – Mærsk noterer at de i 2021 opnåede 53% af målet med installering af ballastvandssystemer på skibene. Derudover er der fokus på spild fra skibene på havet, samt deltagelse i projekt "Ocean Clean-up", men der er ikke udstillet konkret KPI'er herfor, (A. P. Møller Mærsk, 2021, s. 29,33,50,52,53).

7.4.2.15 Mål 15: Livet på land

Det femtende verdensmål har til formål at beskytte, genoprette og støtte bæredygtig brug af økosystemer på land, fremme bæredygtigt skovbrug, bekæmpe ørkendannelse, standse udpi-ning af jorden og tab af biodiversitet. En af C-25 virksomhederne, Ørsted, (Ørsted, 2021, s. 18), har i rapporteringen angivet at de arbejder med initiativerne inden for dette verdensmål, men har ikke angivet konkrete delmål ud af i alt tolv delmål, se bilag 15.3.

7.4.2.16 Mål 16: Fred, retfærdighed og stærke institutioner

Det sekstende verdensmål har til formål at støtte fredelige og inkluderende samfund og give alle adgang til retssikkerhed og opbygge effektive, ansvarlige og inddragende institutioner på alle niveauer. Femten C25-virksomheder har i rapporteringen angivet at de arbejder med initiativerne inden for dette verdensmål. Otte af selskaberne har angivet specifikke delmål, hvoraf syv af de overordnede tolv delmål indgår, se bilag 16.3. Flere af selskaberne angiver fokus på Code of Conduct og compliancerelaterede kurser som relevant i arbejdet med det sekstende verdensmål, men evaluerende data i afrapporteringen forefindes sjældent. Coloplast har

vedlagt en detaljeret skatteopgørelse hvor aktivitetsomfang og betalte skatter fordelt på lande fremgår, (Coloplast, 2020-21).

7.4.2.17 Mål 17: Partnerskaber for handling

Det syttende og sidste verdensmål har til formål at revitalisere de globale partnerskaber for bæredygtig udvikling og styrke midlerne til at nå målene. Ni C25-virksomheder har i rapporteringen angivet at de arbejder med initiativerne inden for dette verdensmål. Seks af selskaberne har angivet specifikke delmål, hvoraf fire af de overordnede nitten delmål indgår, se bilag 17.3. Størstedelen af selskaberne angiver partnerskaber som et af de vigtigste fokuspunkter i arbejdet med det syttende verdensmål. Enkelte selskaber fokuserer også på fremstilling af skatteoplysninger fordelt på landeniveau, men ingen af selskaberne fremviser evaluerende kvantitative data på tværs af årene eller mål herom.

7.5 Delkonklusion

Tre planetariske grænser; kemiske forurening og introduktion af nye enheder, biosfærisk integritet samt biogeokemiske cyklusser vurderes overskredet mens to; klimaforandringer og ændring af arealanvendelse er i risikozonen. Arbejdet med de planetariske grænser har pågået siden 2009, men har siden 2015 vundet mere og mere politisk og lovgivningsmæssigt indpas. Der er vedtaget en række lovgivningsmæssige tiltag i EU og nationalt regi til begrænsning af drivhusgasudledningen samt fokusering af vedvarende energi, specifikt i transportsektoren. Indførslen af en dansk drivhusbeskatning vurderes at koste arbejdspladser i landbruget, og i industrien vil der ske en flytning af arbejdspladser regionalt og branchemæssigt.

EU arbejder aktuelt på at udarbejde og implementere fælles ESG-standarder, men sekstende af C25 virksomhederne udstiller allerede et ESG Performance Summary til imødekommelse heraf. Toogtyve virksomheder udgiver et bæredygtighedstillæg, mens de resterende to selskaber har integreret dette i årsrapporten. En enkelt virksomhed har ikke medtaget ESG nøgletal i rapporteringen. ESG forholder sig dog ikke til bæredygtig ressourceanvendelse og ranglisterne har forskellige fokusområder, hvilket kan give anledning til et misvisende billede af virksomhedernes reelle samfundsansvarlighed.

Alle virksomheder har implementeret verdensmålene i afrapporteringen i større eller mindre omfang, hvoraf sekstende virksomheder har medtaget disse i selve årsrapporten.

8. Trends og fremtidens krav

I det følgende vil virksomheders strategiske makro-, mikroøkonomiske situation og branche-relevante nøgelfaktorer blive gennemgået med henblik på at belyse de afgørende nuværende og fremtidige eksterne faktorer, som virksomheder må forventes at skulle drive forrentning i. Dernæst beregnes den forventelige drivhusbeskatning og nøgletal analyses med nuværende udgangspunkt for konkrete virksomheders vedkommende for at skabe overblik over de økonomiske påvirkninger. Sluttelig vil teorien om den tredobbelte bundlinje belyses med det formål at undersøge parametrene for en bæredygtig bundlinje. Problemformuleringens undersøgelsesspørgsmål 4.1.2 vil dermed søges besvaret i det efterfølgende.

8.1 Virksomhedens strategiske makroøkonomiske situation

De ydre forhold som kan have indflydelse på, hvordan en virksomhed kan drive sin forretning, kaldes for virksomhedens eksterne rammevilkår, se Figur 13, (Olsen, 2020). Det makroøkonomiske eksterne miljø er udefrakommende faktorer i omverdenen, mens det mikroøkonomiske eksterne miljø udgør virksomhedens branchevilkår.

Figur 13 Virksomhedens eksterne påvirkninger

Til brug for belysningen af virksomheders makroøkonomiske miljø kan anvendes PEST eller PESTEL-metoden. De to modeller udfordringer består i at det kan være svært at indsamle alle og relevante oplysninger og informationer. Ligeledes fremstår de statiske og besværlige at opdatere, i modsætning en dynamisk og globaliseret verden. I det følgende vil enkelte relevante C25 virksomheders situationer inddrages ud fra et makroøkonomiske perspektiv ved hjælp af PESTEL-metoden, som i modsætning til PEST-metoden, medtager de miljø- og lovgivningsmæssige forhold som her anses for særligt relevant.

8.1.1 Politiske forhold

Afgørende politiske faktorer for virksomheder kan være forventningen om nye skærpede lovkrav og afgifter, eksempelvis til drivhusbeskatning, spildevands- og affaldshåndtering eller arbejdsmiljømæssige forhold. I det følgende vil særlige aktuelle forhold belyses med relevans til virksomheders politiske udsathed.

8.1.1.1 Covid-19

Covid-19 blev i slutningen af 2019 opdaget i Wuhan-provinsen i Kina, og skabte et masseudbrud i starten af 2020, som hurtigt bredte sig til resten af verdenen. Dette resulterede i store nationale nedlukninger, der skabte hidtil usete og langvarige tilstande med ingen flytrafik, affolkede byer, lukkede butikker, shoppingscentre og forlystelser, hjemmeskoledede børn og hjemsendte forældre, og alt ikke akut behandling på sygehuse blev udskudt på ubestemt tid.

Covid-19 udstillede en intensiveret globaliseret verden, hvor vi igennem såkaldte skæbnefællesskaber havde fået skabt en afhængighed af andre lande og dermed blev alle verdens lande hurtigt truet af de samme grænseoverskridende risici, som eksempelvis epidemier og finanskriser, (Sørensen, 13-03-2020).

I dag anses Europa stort set på den anden side af pandemien, men håndteringen undervejs kendetegnede sig primært først ved en protektionistisk national adfærd med lukkede grænser mod omverdenen. Senere i forbindelse med vaccineindkøb etablerede EU-kommissionen et indkøbs- og fordelingsprincip for at undgå store landes hamstring og prisstigninger, samtidig med at EU bidrog med finansiell støtte til kapacitetsopbygning af vaccineproduktion (Stina Soewarta, 15-03-2021). Sidstnævnte etablering kan ses som en erkendelse af at grænseoverskridende problemer ikke kan løses igennem enkeltnationers protektionisme på den lange bane (Sørensen, 13-03-2020). Efterfølgende er krisen i medierne nævnt som en generationsformende begivenhed, som bidrog til at erstatte den hidtidige fordelingspolitik med en mere værdipolitisk debat i dansk politik (Rasmussen, 17-05-2021).

Netop de sidste 30 år med fordelingspolitikken og de dermed tilhørende effektiviserings- og rationaliseringsprincipper i det private og offentlige, som LEAN, Just In Time og outsourcing af produktion til lande i Asien, har krisen i et vist omfang vist at dette fokus resulterede sig i kortsigtede gevinster, men som på den lange bane kan have truet produktioners og samfundets forsyningssikkerhed. Tankevækkende er det også efterfølgende at en grænseoverskridende krise først og fremmest blev søgt løst med national-protektionistiske redskaber. Shanghais

nedlukning forventes atter at få betydning for leveringssikkerheden, hvorfor påvirkningerne af Covid-19 stadig består i Europa, (Philip Róin, 06-05-2022).

8.1.1.2 Krigen i Ukraine

De geopolitiske forhold har siden februar 2022 betydet store forandringer da Rusland invaderede Ukraine. Det internationale samfund, primært drevet af FN, EU og EU-landene internt og de øvrige vestlige lande tog øjeblikkelig stærkt afstand til Rusland og indførte for første gang rekordstore sanktioner mod landet, som også fik indflydelse på virksomheders aktuelle aktiviteter med og i Rusland, som gik udover de politiske sanktioner, også kaldet selv-sanktioneringer. Forventningerne om det udvidet samfundsansvar fra investorer, forbrugere og øvrige interessenter til virksomhederne skaber en subpolitisk trend, hvormed indirekte indflydelse udøves ved siden af de etablerede politiske organer og demokratiske samfund. Til sammenligning har virksomhederne tidligere udøvet indirekte politik, når produktionskapacitet er flyttet til eksempelvis Kina, og har efterladt politikerne med afledte problemer i form af tab af arbejdspladser og skatteindtægter (Sørensen, 13-03-2020).

8.1.1.3 Indenrigspolitisk

Politiske vinde herhjemme kan også påvirke virksomheders indtjeningsevne. Særligt skabte det politisk debat i forbindelse med A.P. Møller Mærskes rekordstore overskud for 2021, hvor tonnageskatten på 7% for rederiers beskatning af skibe, betød at selskabets effektive skatteprocent reelt blot var omkring 4%, set i forhold til selskabsskatten på 22% i Danmark, (Astrid Ildor, 09-02-2022).

8.1.2 Økonomiske forhold

Stigende inflation, mangel på ressourcer og arbejdskraft samt rentestigninger er alle økonomiske faktorer, der kan tænkes at have indflydelse på virksomheders drift og må dermed indregnes i de strategiske overvejelser.

Bedst som Europa var ved at komme sig oven på Covid-19 stod man nu i en ny krise, da Rusland invaderede Ukraine i slutningen af februar 2022 og krisen forventes at ramme væksten i hele 2022 med forhøjede energi- og råvarepriser. (Rasmus Lolk Christensen, 22-03-2022).

Dele af erhvervslivet valgte i starten af krigen at sanktionere udover de politiske sanktioner ved eksempelvis midlertidige nedlukkede aktiviteter i Rusland og fjernelse af russiske varer. Men der var også virksomheder som fastholdt aktiviteterne i Rusland, Danfoss, FLSmidth og

Carlsberg, eksempelvis under begrundelse af et hensyn til de ansatte i Rusland. Administrerende direktør Kim Fausing blev sågar citeret i starten af marts for at have udtalt følgende (Nicolai Raastrup m.fl., 01-03-2022):

”Vi er ikke politikere – vi driver en virksomhed”

Virksomhedernes økonomiske dilemma har overvejende været en lose-lose-situation; blev man i Rusland, ville det redde lokal omsætning og arbejdspladser men ville samtidig skade den internationale anerkendelse. Forlod man landet, risikerer man at store værdier gik tabt, og i værste fald var der risiko for en nationalisering af produktionskapaciteten (Erik Rasmussen m.fl., 16-03-2022). Danfoss meldte, i lighed med mange andre virksomheder, efterfølgende ud at de også lukkede aktiviteterne ned. Da Carlsbergs meddelte at den russiske fabrik var blev sat til salg, vurderes det at aktiverne til omkring 20 milliarder kroner med stor sandsynlighed vil blive nedskrevet helt. På trods heraf, reagerede aktiemarkedet med en umiddelbar stigning på 3,5% efter udmeldingen, (Kresten Andersen, 28-03-2022).

De økonomiske vismænds rapport om, hvorvidt danske virksomheder skal betale for drivhusbeskatning, kan også få store konsekvenser for virksomheders drift. I de tilfælde hvor konkurrenter befinder sig i lande, der ikke vælger at vedtage en lignende skat samtidig, vil den danske drivhusbeskatning virke konkurrenceforvridende. Særligt påvirket heraf er Aalborg Portland, som er Danmark største udleder af CO₂, som dog indtil nu har fået politisk henstand eller tilsagn om kompensationer. Kritikken er dog at Aalborg Portlands henstand betyder en større klimabelastning end dennes konkurrenter, (Collignon:, 2020).

8.1.3 Sociale og kulturelle forhold

Sociale og kulturelle faktorer er i overvejende grad de samfundsmæssige forventninger som forbrugere har til virksomhedens drift, og her indgår menneskerettighedsmæssige aspekter som fair løn, sikre og inkluderende arbejdsforhold på tværs af eksempelvis etnicitet og personlige præferencer.

Krigen i Ukraine har sat trumf på et paradigmeskifte i dansk erhvervsliv, som tidligere har kunnet nøjes med at træffe driftsøkonomiske og -juridiske beslutninger (Nicolai Raastrup m.fl., 01-03-2022), men som gradvis igennem de seneste 10 år af forbrugerne i større grad forventes at leve op til en udvidet grad af samfundsansvar, hvor selvsanktionering, menneskerettigheder og udenrigspolitiske synspunkter, ud over sociale og miljømæssige forhold, indgår, på trods af arbejdspladstab og bundlinjeforringelse. (Leif Beck Fallesen, 06-03-2022).

”De tider er omme, da man som leder kunne levere en positiv økonomisk bundlinje, og så var alt godt” (Bodil Nordestgaard Ismiris, 06-04-2022).

Der er konsensus for at det er god forretning for virksomhederne at udvise samfundsansvar. Men CSR som forretningsdrevet formål er et dilemma, fordi sociale og miljømæssige hensyn må forventes at koste på bundlinjen for en etableret virksomhed. Det vil derfor anspore mange virksomheder til at fremstille sig som samfundsansvarlig uden reelt set at være det. Det sås for eksempel ved Diesel-gaten, hvor VW blev opdaget med at snyde med bilernes udledninger. Samfundsansvarlig adfærd har resulteret i forskellige former for internationale ranglister med vidt forskellige fokusområder og med kun ca. 1/3 sammenfald inden for de ESG-relaterede emner. Den manglende transparens gør det sandsynligt, at virksomhederne vælger den rangliste der fremstiller dem mindst kritisk, samtidig med at forbrugerne hurtigt glemmer eller tilgiver, som kan være tilfældet med Danske Bank, som med de seneste års utallige eksempler på dårlig medieomtale og påtaler fra finansilsynet, fortsat er Danmarks største bank, (Danske Bank, u.d.). Kritikken er derfor at, hvis en bæredygtig forretning ultimativt var den mest rentable løsning, ville klimakrisen allerede være løst, (Claus Strue Frederiksen m.fl., 19-02-2021) Spørgsmålet er udover dette om, hvorvidt virksomheders situation i Rusland, (Tanja Nyrup Madsen, 28-03-2022) i nogen grad kan ses om et resultat af års altafgørende fokusering på profitmaksimering fremfor langsigtede og rettidige forsynings- og sikkerhedsmæssige ageren. Og i samme ombæring er det næste spørgsmål nu om, hvorvidt Kinas manglende stillingstagning til Ukraine-krigen kan perspektiveres til en endnu større krise, hvis Kina skærper sin politiske agenda over for Taiwan.

8.1.4 Teknologiske forhold

Teknologiske påvirkninger kan være nye opfindelser eller videreudviklinger, som vil bevirke at der enten opstår nye muligheder eller begrænsninger for virksomheden. Det tolvte verdensmål, afsnit 7.4.2.12, peger på at teknologifaktoren skal forbedres 8 gange for at kunne sikre det fremtidige klimamæssige bæredygtige forbrug, og IPPC klimarapporten nævner CO₂ fangst og lagring som supplerende løsningsmetoder, (Jim Skea m.fl., April 2022). De teknologiske forhold vil derfor forventelig undergå store forandringer for både de virksomheder som skaber ny teknologi, og dem som skal anvendes den.

8.1.5 Miljømæssige faktorer

Miljømæssige faktorer kan vise sig at være særdeles vigtige set i lyset af de nyeste klimareporter og Klimaloven. For virksomheder med store CO₂-udledninger kan det have store konsekvenser ikke at medtage dette i sine strategiske overvejelser.

I starten af 2022 udkom IPCC's nyeste klimareport, hvori Parisaftalens mål om maksimal temperaturstigning på 1,5 grader celsius vurderes at være under 50% sandsynligt, mens det var med 67% sandsynlighed at kloden i 2100 ville opnå en temperaturstigning på 2 grader (Jim Skea m.fl., Feb-2022). IPPC udgav i april tredje delrapport, hvori løsningerne til reduktion af CO₂ udledningerne globalt fremgik. Deri fremgår det også at, ud fra nuværende globale klimapolitik, sigtes der imod en temperaturstigning mellem 2,8 og 3,2 grader i 2100, og allerede i 2030 ville vi ramme 1,5 grader. Hvis Paris-aftalen skal nås, fremgik det, at drivhusgasudslippet skal toppe senest i 2025 og derefter kraftig reduceres (mindst 43% i 2030) med mål om neutralitet senest om 30 år. Løsninger hertil angives som CO₂ fangst og lagring, enten via naturområder, gældende for de dele af industri, landbrug og luftfart, som ikke umiddelbart kan reduceres. Danmark er blandt de foregangslande i rapporten som er nævnt, hvor CO₂ udledningen er reduceret over en periode på over 10 år. (Jim Skea m.fl., April 2022)

Rapporten ansporer en vis form for alarmberedskab, og læseren foranlediges nemt til at handle hurtigt bare for at handle. Men netop i sådanne situationer er det vigtigt på Schumpeter'sk manér (Joseph Schumpeter, tysk økonom 1883-1950) at træde et skridt tilbage og undersøge om, hvorvidt der er findes løsninger på problemet i stedet for at søge de hurtige nemme løsninger, som reelt ikke løser noget andet, end blot at skabe kapitalistiske lukrative muligheder, måske bedre kendt som Greenwashing, (Rasmussen, 17-05-2021).

IPCC rapportens scenarier peger på en fremtid mod bæredygtig drift i virksomhederne, som også allerede fremgår af C25 virksomhedernes fokuspunkter i årsrapporterne. Men med temperaturstigning på minimum 1,5 grader vil det betyde en forandret natur, og dermed også et yderligere forhold som virksomhederne skal være i stand til at navigere i. Dette paradigmeskifte kaldes også for Corporate Revolution, og hvor kun de virksomheder der har de stærkeste værdier overlever, (Erik Rasmussen m.fl., 16-03-2022).

Klimakrisen er i visse dele af medierne beskyldt for at dække over en traditionelt højre-venstre politisk konflikt, hvor det kapitalistiske system anses for at være årsagen til de nuværende klimaproblemer, og dermed skal laves om. Omvendt er der også argumenter på at kapitalismen muliggør en teknologisk udvikling, som allerede nu sigter mod en muliggørelse af et

bæredygtig samfund, (Rasmussen, 17-05-2021). Eksempelvis etablerede Nykredit og Nordea specialenheder der hjælper virksomheder med ESG-rådgivning og indrapportering, således virksomheder, der arbejder med den grønne omstilling generelt, opnår billigere finansiering, (Tonny Thierry Andersen, 01-03-2021).

Klimakrisen er på sin vis blevet accelereret af Covid-19 som forringede mulighederne for det internationale samarbejde markant, både hvad angik de økonomiske ressourcer men også samarbejdsopbyggende relationer. Nu viser det sig også at Ukrainekrigen trækker store summer på de nationale forsvarsbudgetter. (Erik Rasmussen m.fl., 16-03-2022).

Det kan dog bemærkes at særligt vaccine-samarbejdet og Rusland-sanktionerne har mobiliseret et mere samlet EU, i erkendelse af at grænseoverskridende udfordringer kalder på globale løsninger, som netop er det ultimative værktøj der skal mobiliseres i løsning af klimakrisen.

8.1.6 Juridiske faktorer

Sluttelig bør de juridiske faktorer også indgå i virksomhedens strategiske overvejelser. De mest grelle juridiske eksempler er set i tobaksindustrien i USA med store søgsmål og tilkendte erstatninger, hvor virksomhederne blev holdt til ansvar for at tidligere at udbyde produkter der senere viste sig at påføre forbrugerne skade, til trods for at det stadig ikke er forbudt at sælge tobak. Kan det samme ske ved udledning af CO₂ eller dumping af affald fra eksempelvis skibsdrift eller fabrikker, kan det få alvorlige konsekvenser for mange eksisterende virksomheder.

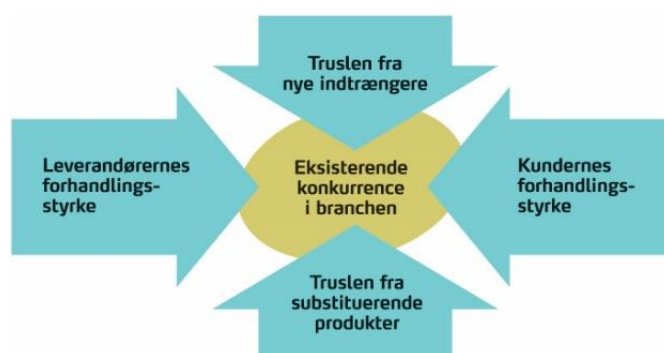
Den internationale Ballastvandkonvention blev indført i september 2017 og betyder konkret for A.P. Møller Mærsk og alle andre rederier, at skibe over en vis størrelse seneste i 2024 skal have installeret behandlingsanlæg med det formål at forhindre indførslen af invasive arter fra ballastvandet. (Søfartsstyrelsen, u.d.). A.P. Møller Mærsk noterer at de i seneste årsrapport har færdiggjort installationen heraf for 53% af flåden, (A. P. Møller Mærsk, 2021). Ballastvandkonventionen er et eksempel på regulativer som medfører en omkostning for branchen, og lignende juridiske forhold til eksempelvis udledninger, følsomme og beskyttede områder eller brændstofforbrænding set i lyset af verdensmålene og klimaindsatsen kan risikeres at ramme virksomheder yderligere.

Internationale hændelser som Ukraine-krigen og andre udenrigspolitiske episoder kan også medføre juridiske skærpede forhold. Eksempelvis blev FLSmidths aktiviteter i Belarus i 2021 ramt af sanktioner, og i marts kom det frem at virksomheden var i Erhvervsstyrelsens søgelys

for ikke at have overholdt disse. Vurderingen om hvorvidt der var tale om et brud på sanktionerne og en eventuel bøde udestår endnu, (Ritzau, 16-03-2022).

8.2 Virksomhedens strategiske mikroøkonomiske situation

Mikroøkonomiske faktorer, værende en virksomheds branchevilkår, kan i stil med de makroøkonomiske faktorer også få indflydelse på virksomheders indtjeningsevne. I det følgende vil nedenstående model Porter Five Forces, se Figur 14 anvendes som værktøj til at belyse relevante virksomheders konkurrenceforhold og indflydelsesfaktorer fra udefrakommende styrker og trusler, (Kousholt, 2017). Modellen er valgt, da den er relativ simpel og overskuelig, men kritiseres at være statisk og ikke i stand til at udstille dynamiske problemer. Modellen er ligeledes ikke anvendelig indenfor særligt offentlige og servicemæssige fagområder, og sluttelig medtages de statslige påvirkninger eller strategiske alliancer ikke.

Figur 14 Porters Five Forces

8.2.1 Eksisterende konkurrence i branchen

Den eksisterende konkurrence vurderes ud fra dels markedsstruktur og konkurrenceformer, (Olsen, 2020, s. 39). Markedsstrukturen skitseres overordnet imellem et homogent eller et heterogent marked, mens konkurrenceformerne anskuer antallet af konkurrenter i markedet, størrelsen og styrken af disse og endeligt om der er tale om en branche med høj eller lav vækst.

Markedsstruktur & Konkurrenceformer					
	Én udbyder	Én stor og mange små	To	Få store og evt. nogle små	Mange
Homogent marked	Monopol	Delvis monopol	Duopol	Oligopol	Fuldkommen konkurrence
Heterogent marked		Diff. Delvis monopol	Diff. Duopol	Diff. Oligopol	Monopolistisk konkurrence

Figur 15 Markedsstruktur og Konkurrenceformer

Råvarer, eksempelvis olie og gas, hører til det homogene marked, idet varen ikke er overordnet anderledes konkurrenterne imellem. At vælge at købe sin el igennem Ørsted giver ikke slutforbrugeren en anden type strøm i stikkontakterne. Hvis man udelukkende ser på låneydelser og renten, kan det samme i en vis grad siges at være kendetegnet for den finansielle sektor, hvor 2% i rente er det samme hvad enten der er tale om Danske Bank eller Jyske Bank. Heterogene markeder er brancher, hvor varen i sig selv er unik, og der fra forbrugeren tillægges varen en signifikant distancering fra konkurrenters varer; en mobil er ikke *bare* en telefon.

Brancher, der udbyder homogene varer, vil derfor forventelig altid have en interesse i at tilføje varerne et mere heterogent præg ved at tilføje signifikante og særegne serviceydelser til varerne. Ørstedes position som verdens mest bæredygtige energiselskab distancerer sig ved at lægge vægt på en høj omsætning fra vedvarende energikilder, reduktion af scope 1 og 2 udledninger, investeringer udelukkende i grønne løsninger samt et socialt ansvarligt og sikkert arbejdsmiljø. Differentieringen gør at Ørsted i stedet for at bevæge sig på et homogent marked, med mange konkurrenter, i stedet er i en position med umiddelbar begrænset markeds konkurrence, også kendt som en "Blue Ocean Strategy", (Gerry Johnson et al., 2014, s. 58).

8.2.2 Truslen fra nye indtrængere

Konkurrencen i branchen skærpes af nye indtrængere, alt afhængig af graden af adgangsbarrierer. Ved kapital- eller vidensintensive brancher, eksempelvis medicinalbranchen eller containerskibsfart, vil nye konkurrenter dermed have svære ved at komme ind på markedet end hvis der er tale om eksempelvis design af smykker. Andre typer af adgangsbarrierer kan være patenter, lovgivnings-, eller distributionsmæssige forhold.

Det er oplagt at særligt medicinalvirksomhederne som Genmab, H. Lundbeck og Novo Nordisk er virksomheder som opererer i en branche med forholdsvis store kapital- og vidensmæssige adgangsbarrierer. Før et nyt produkt godkendes og kan sælges på markedet, skal det udsættes for tests der kan løbe over flere år. Udgifter til laboratorier og højt specialiseret personale indtil da, betyder at nye indtrængere skal have en god sum penge med sig, (Novo Nordisk, 2021, s. 26). En anden adgangsbarriere er patenter, og er også et særligt kendetegn for medicinalbranchen som, ud over kapital, gør at nye indtrængere ikke opstår så hurtigt, som i visse andre brancher.

For Ørsted vurderes det at den grønne omstilling vil resultere i at flere konkurrenter vil bevæge sig i samme retning, hvorfor Ørstedes "Blue Ocean Strategy" alt andet lige forventes at blive truet, (Ørsted, Annual report , 2021, s. 33).

For smykkevirksomheden Pandora vurderes truslen fra nye indtrængere ikke specifikt, men noterer at det er vigtigt at opretholde brand og produkt-relevansen samt adgangen hertil. Særligt Covid-19 med nedlukninger og mangel på arbejdskraft i butikkerne vurderes som en trussel, (Pandora, 2021, s. 29-30). I Danmark flyttede store dele af handlen under pandemien sig til online-markeder, og særligt de sociale medier har muliggjort at nye indtrængere hurtigt i det små har kunnet etablere sig på markedet. Fysiske butikker og det netværk som Pandora har skabt sig, er forholdsvis kapitalkrævende, men hvis tendensen fra pandemien med flere små online smykkedesignere viser sig at holde ved, kan dette være en faktor som Pandora er nødt til at forholde sig til.

8.2.3 Kundernes forhandlingsstyrke

Kundernes forhandlingsstyrke vurderes ud fra hvor stor en kundes indflydelse er, og hvor nemt det er for dem at skifte til en anden leverandør. I medicinalbranchen vil patenter dermed bevirke at kunders forhandlingsstyrke er begrænset, men så snart patentet udløber vil producenter af billigere kopimedicin ændre på dette forhold.

Kunderne bidrog med stor forhandlingsstyrke som nævnt i afsnit 8.1.3, da Carlsberg fastholdt produktionsapparat og aktiviteter i Rusland i starten af Ukraine-krigen, hvilket skabte et signifikant pres. Det påståede ændrede paradigmeskifte, hvor virksomheder mere eller mindre fra den ene dag til den anden bliver holdt ansvarlig for samfundsrelaterede aspekter kan derfor ses som et udtryk for at kundernes forhandlingsstyrke i en global verden hurtigt kan få konsekvenser for virksomhederne.

8.2.4 Leverandørernes forhandlingsstyrke

Leverandørernes forhandlingsstyrke vurderes ud fra disses indflydelse, blandt andet hvor nemt det er at skifte til en anden leverandør. Er der tale om mange potentielle udbydere vil virksomheden forventelig have en større forhandlingsmagt over for den konkrete leverandør. De frivillige afrapporteringskrav på ESG-området ændrer således leverandørernes forhandlingsstyrke. De store danske virksomheder i C25-indekset har stort set alle medtaget verdensmålene og klimarelevante hensyn i den årlige afrapportering, herunder også klimareducerende mål. Eksempelvis må det forventes i forbindelse med Scope 3-udledninger, at leverandører der ikke imødekommer sådanne opgørelser rettidigt, kan være udsatte og netop den grønne omstilling synliggør at det ikke kun er antallet af leverandører der kan presse branchen.

Også Ukraine-krigen er et relevant eksempel, hvor Ørsted er bundet til deres hovedleverandør af gas, det russiske statsejede selskab Gazprom, (Michael Stenvei, Niels Sandøe, 28-02-2022) Kun politiske sanktioner vil frigøre Ørsted fra leverancen, og dermed er Ørsteds kunder de facto med til at finansiere Ruslands invasion. I dette konkrete eksempel er Gazproms forhandlingsstyrke af afgørende betydning, men med Danmarks seneste udmelding om en snarlig fremtidig energiforsyning uden naturgas, kan det på sigt bevirke at Gazprom som leverandør fremover vil udgøre en irrelevant størrelse.

8.2.5 Truslen fra substituerende produkter

Truslerne fra substituerende produkter er fjerde og sidste branchepåvirkningsfaktor, og vurderer hvor nemt det er for kunderne at erstatte virksomhedens konkrete produkt med andre typer af produkter, der ikke tilhører samme præcise branche; eksempelvis kan et Netflix abonnement erstattes af bøger. For A.P Møller Mærskes vedkommende anses blandt andet omstillingen af skibsflåden til CO2 neutral drift at være en risikofaktor, idet teknologier til udvikling af bæredygtigt brændstof endnu ikke tegner en tydelig retning, (Mærsk, 2021, s. 33). Lykkedes det ikke for selskabet at opnå en neutral og bæredygtig drift, eventuelt igennem CO2 fangst, kan det i værste fald betyde at den kommercielle skibsfart, som vi kender den, vil forandres drastisk.

8.3 Key Succes Factors

Branchers nøglefaktorer er forskellige, men udgør de primære elementer, der skal være til stede for at en virksomhed har en berettigelse i den konkrete branche. Eksempelvis skal et teleselskab have styr på mobildækningen, hvor de primære kunder befinder sig. I de tilfælde hvor virksomheder har en vis form for beskyttelse, monopol eller patenter, kan nøglefaktorer på den korte bane ignoreres. I det nedenstående vil enkelte nøglefaktorer gennemgås på et overordnet niveau i forhold til branche, hvor enkelte relevante virksomheder vil blive inddraget. Udfordringen ved identificeringen af nøglefaktorer består i at forholde sig til de fremtidige krav, særligt i en foranderlig og global verden. Sluttelig vil trends på ikke-brancherelevante nøglefaktorer ligeledes fremgå af nedenstående.

8.3.1 Medicinalindustri-brancherelevante nøglefaktorer

Virksomheder som Genmab, Novo Nordisk og Bavarian Nordic befinder sig i en branche, hvor det er essentielt hele tiden at udvikle nye og bedre medicin til sygdomsbehandling som

dermed kan patenteres og beskytte den fremtidige indtjening. En anden nøglefaktor er virksomhedernes evne til at nå ud til de konkrete markeder, og her vurderes særligt enkelte nationale godkendelser at være en afgørende døråbner for andre markeder, som det ses med den amerikanske lægemiddelstyrelse, (Genmab, Annual report, 2021, s. 62)

8.3.2 Finansielle sektor

Banker forventes at have tilstrækkelig opdateret it-kapacitet, der både kan sikre kunders online banking med korrekt opgjorte konti, og derudover kan beskytte kunderne for hackerangreb, svindel eller kortbetalingsmisbrug. Hos Danske Bank har de sidste mange års skandaler med hvidvaskning af penge i Estland og årevis opkrævninger af uberettiget gebyrer betydet et blakket image og en truet indtjening, som banken vurderer, kan få konsekvenser for bankens markedsposition (Danske Bank, 2021, s. 45).

8.3.3 Forbrugsvarer

Carlsberg, Royal Unibrew og Pandora er alle selskaber som sælger forbrugsvarer, henholdsvis øl og læskedrikke samt smykker. For de to førstnævnte selskaber vurderes brandet og distributionen heraf at være en branchemæssig nøglefaktor. Øl og læskedrikke har primært til formål at slukke tørst som et relativt akut behov, og såfremt forbrugerne ikke har en præference for netop Carlsberg eller Royal Unibrews mærke, samtidig med at varen er lettilgængelig, vil virksomhederne dermed have svært ved at opretholde omsætning og indtjening. Særligt også presset på Carlsbergs fastholdelse af aktiviteter i Rusland har presset brandet og fået forbrugere til at fravælge produktet. Pandoras berettigelse i branchen kendetegner sig også ved distributionen af smykkerne, hvor det er vigtigt at være tilgængelig for forbrugerne, både i forbindelse med køb men også som udstilling. Modetrends har på sin vis også en berettigelse som nøglefaktor i branchen.

8.3.4 Nye trends inden for nøglefaktorer på tværs af brancher

Af C25 virksomhedernes seneste afrapportering fremgik det at næsten alle udstiller deres fokusering på den grønne omstilling; der viser sig en tendens hvor det frivillige ESG-initiativ i nogen grad sidestilles med den finansielle, (Chr. Hansen, 2020-21, s. 5). Enkelte virksomheder har sågar placeret den finansielle afrapportering efter ESG-rapporteringen, (Novo Nordisk, 2021), og kan anskues som en ændring fra at bedømme virksomheder på resultatet til

måden hvorpå virksomheden har opnået sine resultater. Bæredygtige emner, til en vis grad, og særligt den grønne omstilling, er og vil fremover blive en nøglefaktor for alle, uanset branche.

Andre samfundsrelevante fokuspunkter som menneskerettigheder, kønsdiversitet, ligestilling, arbejdstagerrettigheder og skatteunddragelse har også flyttet sig i de seneste år, som resultat af mere bevidste forbrugere. Som det fremgik af afsnit 8.1.3 stillede kritikere spørgsmålstegn ved, om samfundsansvar vitterlig er en god forretning, men anskues klima og samfundsansvarlig drift som fremtidige nøglefaktorer, kan det dermed påstås at en manglende rettidig samfundsansvarlig omhu alt andet lige må blive en dårlig forretning fremover.

8.4 Drivhusbeskatningens økonomiske konsekvenser

Det økonomiske råds seneste rapport, (De Økonomiske Vismænd - Formandskabet, 2021) om beskæftigelseseffekter af drivhusbeskatningen tog udgangspunkt i en ensartet beskatning på 1.200 kroner per ton udledt CO₂ for virksomheder i Danmark. Den ensartede drivhusbeskatning skal ses som et værktøj til at Danmark imødekommer 70% reduktionen af CO₂ udledningen senest i 2030 på den mest omkostningseffektive måde overhovedet muligt. Beskatningen udstiller dermed en belønning til samt incitament til fastholdelse for de virksomheder der allerede er godt i gang med den grønne omstilling, eller ikke befinder sig i en branche der er særlig klimabelastende. Men for de virksomheder der befinder sig i særlig kritiske brancher, hvor omstillingen anses væsentlig udfordrende, grundet af store kapitalkrav eller udvikling af nye og ikke opfundne teknologier, kan drivhusbeskatningen opfattes som en signifikant forhindring for konkurrenceudsatte virksomheder.

I det nedenstående afsnit vil beregninger på beskatningens indflydelse på enkelte virksomheders nuværende produktion ud fra drivhusbeskatning på 1.200 kroner per ton udledt CO₂, belyse virksomheders dilemma mod på den ene side at foretage bundlinjereducerende drastiske ændringer, usikre teknologiske investeringer og på den anden side ”bare at betale ved kasse 1”. Der er den 20. april af regeringen fremkommet et udkast på en ensartet beskatning på 750 kroner per ton udledt CO₂ af virksomheder inden for en 3-delt rangering, og hvor industrier der er beskæftiget inden for såkaldte mineralske erhverv undtages. Da dette regeringsudkast er fremkommet sent i forhold til denne rapport, og forventelig vil undergå en længere forhandlingsrunde med folketingets øvrige partier, (Marie Sæhl, Klaus Buster Larsen, 2022), vil der i det nedenstående blive set bort fra dette regeringsudkast.

I beregninger kunne det argumenteres, at kun udledning i Danmark skal medtages. Men i og med klimabelastningen er et globalt problem, må det også forudsættes at drivhusbeskatningen

som værktøj vil indføres på global plan. Der vil i det nedenstående derfor blive taget udgangspunkt i konkrete virksomheders udledninger af scope 1 og 2 i beregningerne, som skal ansues som en ”AS IS” betragtning, hvor det ikke forventes at afgiften vil blive løftet over på kunderne i form af øgede salgspriser på den korte bane. Ligeledes er der ikke medtaget øget COGS fra leverandører.

8.4.1 Vestas

Virksomheden angiver Scope 1 og 2 udledninger af drivhusgasser til henholdsvis 99.000 og 3.000 ton i 2021, (Vestas, 2021, s. 9). Med drivhusbeskatning på 1.200 kroner per udledt ton, ville det svare til en yderligere omkostning på 16.429.530 euro, såfremt beskatningen blev indført i 2021. I nedenstående eksempel er der taget udgangspunkt i, at afgiften pålægges COGS, tilfører ekstra værdi til lagret samt øger ikke rentebærende gæld. Bemærk at enkelte tal, markeret med rødt, er udtryk for at det ikke har været muligt at aflæse visse konkrete oplysninger i regnskabet, blandt andet hvordan Invested og Employed Capital opgøres.

Vestas Wind Systems			(MEUR)	Kurs: 7,45	
Tabel 1. Resultatopgørelse					
mio. EUR	2020R	2021R	Drivhusbeskatning	Ændringer	
Omsætning	14.819,0	15.587,0	15.587,0		
Vareforbrug (Cost of goods sold)	13.281,0	14.027,0	14.043		16,43
Salgs- og administrationsomk.	788,0	1.099,0	1.099,0		
Afskrivninger	52,0	139,0	139,0		
Omkostninger ifm. Tilknyttede virksomh-	331,0	36,0	36,0		
Renteomkostninger	95,0	101,0	101,0		
Resultat før skat	934,0	257,0	240,6		
Skat	163,0	81,0	75,8	Samme Tax ratio	
Resultat efter skat	771,0	176,0	164,7		

Figur 16 Vestas Resultatopgørelse

Tabel 2. Balance					
mio. EUR	2020R	2021R	Drivhusbeskatning	Ændringer	
Immaterielle aktiver	2.888,0	3.130,0	3.130,0		
Materielle aktiver	2.022,0	2.091,0	2.091,0		
Finansielle aktiver	126,0	690,0	690,0		
Øvrige langfristede aktiver	877,0	937,0	937,0		
Langfristede aktiver i alt	5.913,0	6.848,0	6.848,0		
Likvide beholdninger	3.063,0	2.420,0	2.420,0		
-Varedebitorer	1.538,0	1.531,0	1.531,0		
-Andre tilgodehavender	981,0	1.105,0	1.105,0		
-Forudbetaling for varer	775,0	1.227,0	1.227,0		
-Andet	232,0	218,0	218,0		
-Lagre	5.658,0	6.363,0	6.379,4	-	16,43
Omsætningsaktiver i alt	12.247,0	12.864,0	12.880,4		
Aktiver i alt	18.160,0	19.712,0	19.728,4		
Egenkapital	4.703,0	4.761,0	4.761,0		
-Langfristet bankgæld	867,0	732,0	732,0		
-Øvrig langfristet gæld	1.358,0	1.519,0	1.519,0		
Langfristet gæld i alt	2.225,0	2.251,0	2.251,0		
-Kortfristet bankgæld	487,0	704,0	704,0		
-Varekreditorer	3.608,0	4.286,0	4.286,0		
-Modtagne forudbetaling fra kunder	5.613,0	6.180,0	6.180,0		
-Andet	858,0	809,0	825,4	-	16,43
-Anden gæld (ikke rentebærende)	666,0	721,0	721,0		-
Kortfristet gæld i alt	11.232,0	12.700,0	12.716,4		
Passiver i alt	18.160,0	19.712,0	19.728,4		

Figur 17 Vestas Balance

Som det ses af Figur 18 stiger COGS med 0,11%, forårsaget af drivhusbeskatningen. EBIT falder med 16,43 mio. EUR, svarende til 0,11% (EBIT%) og kan direkte henføres til den stigende COGS. EAT falder med 11,25 millioner euro til 164,7 millioner euro. Af Managerial Balance Sheet fremgår det at der ingen ændringer forventes her, i og med stigning i lagre og stigning i anden gæld modsvarer hinanden i WCR. Nøgletallene for drivhusbeskatningen viser et fald i ROE fra 3,7% til 3,5%, svarende til 0,24%-point. Faldet kan henføres til et faldende afkast på ROIC fra 5,2% til 4,9%, svarende til 0,27%-point, som følge af et budgetteret fald i overskudsgrad (EBIT%). Den finansielle gearing falder med 0,01 gange.

Managerial balance sheet				
mio. EUR	2020R	2021R	Drivhusbeskatning	Ændringer
Likvider	3.063,0	2.420,0	2.420,0	
WCR	- 1.127,0	- 1.049,0	1.049,0	-
<i>Ikke identificerbar invested capital*</i>	2.099,0	2.735,0	2.735,0	
Anlægsaktiver	2.022,0	2.091,0	2.091,0	
Invested Capital	6.057,0	6.197,0	6.197,0	
Kortfristet rentebærende gæld	487,0	704,0	704,0	
Langfristet rentebærende gæld	867,0	732,0	732,0	
EK	4.703,0	4.761,0	4.761,0	
Capital employed	6.057,0	6.197,0	6.197,0	

Resultatopgørelse til analyse:				
mio. EUR	2020R	2021R	Drivhusbeskatning	Ændringer
Omsætning	14.819,0	15.587,0	15.587,0	
COGS	13.281,0	14.027,0	14.043,4	16,43
-COGS i % af oms	89,62%	89,99%	90,10%	0,11%
Salg og admin omk	788,0	1.099,0	1.099,0	-
-Salg&adm i % af oms	5,32%	7,05%	7,05%	0,00%
EBITDA	750,0	461,0	444,6	16,43
Afskr.	52,0	139,0	139,0	-
EBIT	698,0	322,0	305,6	16,43
Renter	236,0	65,0	65,0	-
EBT	934,0	257,0	240,6	16,43
Skat	163,0	81,0	75,8	5,18
Resultat efter skat (EAT)	771,0	176,0	164,7	11,25

Profibilitetsnøgletal				
Ultimo	2020R	2021R	Drivhusbeskatning	Ændringer
Earnings after tax/Resultat efter skat	771,00	176,00	164,75	11,25
Equity/Egenkapital	4.703,00	4.761,00	4.761,00	-
ROE (EAT/EK)	16,4%	3,7%	3,5%	-0,24%
ROIC (EBIT/Capital Employed)	11,5%	5,2%	4,9%	-0,27%
-EBIT% (EBIT/Oms)	4,7%	2,1%	2,0%	-0,11%
-Capital turnover (Oms/Capital Employed)	2,45	2,52	2,52	-
Financial leverage multiplier (Fin. Cost ratio)	1,72	1,04	1,02	0,01
-Financial cost ratio (EBT/EBIT)	1,34	0,80	0,79	0,01
-Financial structure ratio (Capital Employed/EBT)	1,29	1,30	1,30	-
Tax effect ratio (EAT/EBT)	0,83	0,68	0,68	-
Tjek:	16,4%	3,7%	3,5%	

Figur 18 Nøgletalsberegninger af drivhusbeskatning for Vestas

8.4.2 A. P. Møller Mærsk

Virksomheden angiver at Scope 1 og 2 udledninger af drivhusgasser til henholdsvis 36.863.000 og 310.000 ton i 2021, (A. P. Møller Mærsk, 2021, p. 55). Med en beskatning på 1.200 kroner per udledt ton, ville det svare til en yderligere omkostning på 6.845.860.000 US dollars, såfremt drivhusbeskatningen blev indført i 2021. I nedenstående eksempel forudsættes det at afgiften pålægges COGS, tilfører ekstra værdi til lagret samt øger ikke rentebærende

gæld. Ligesom med Vestas er enkelte tal, markeret med rødt, ikke mulige at verificere til A.P. Møller Mærsk årsrapport, hvorfor der i stedet er taget udgangspunkt i egne beregninger.

A.P. Møller Mærsk			(M.USD)		Kurs: 6,516	
Tabel 1. Resultatopgørelse						
mio. EUR	2020R	2021R	Drivhusbeskatning	Ændringer		
Omsætning	39.740,0	61.787,0	61.787,0			
Vareforbrug (Cost of goods sold)	31.804,0	37.748,0	44.594	6.845,86		
Salgs- og administrationsomk.	- 290,0	3,0	3,0			
Afskrivninger	4.339,0	4.848,0	4.848,0			
Omkostninger ifm. Tilknyttede virksomh-	299,0 -	486,0 -	486,0			
Renteomkostninger	879,0	944,0	944,0			
Resultat før skat	3.307,0	18.730,0	11.884,1			
Skat	407,0	697,0	442,2	Samme Tax ratio		
Resultat efter skat	2.900,0	18.033,0	11.441,9			

Figur 19 A.P. Møller Mærsk Resultatopgørelse

Tabel 2. Balance					
mio. EUR	2020R	2021R	Drivhusbeskatning	Ændringer	
Immaterielle aktiver	13.468,0	15.675,0	15.675,0		
Materielle aktiver	26.481,0	27.303,0	27.303,0		
Finansielle aktiver	3.183,0	3.135,0	3.135,0		
Øvrige langfristede aktiver	249,0	356,0	356,0		
Langfristede aktiver i alt	43.381,0	46.469,0	46.469,0		
Likvide beholdninger	5.865,0	11.832,0	11.832,0		
- Varedebitorer	3.634,0	5.403,0	5.403,0		
- Andre tilgodehavender	1.505,0	6.166,0	6.166,0		
- Forudbetaling for varer	464,0	542,0	542,0		
- Andet	219,0	402,0	402,0		
- Lagre	1.049,0	1.457,0	8.302,9	6.845,86	
Omsætningsaktiver i alt	12.736,0	25.802,0	32.647,9		
Aktiver i alt	56.117,0	72.271,0	79.116,9		
Egenkapital	30.854,0	45.588,0	45.588,0		
- Langfristet bankgæld	13.224,0	12.468,0	12.468,0		
- Øvrig langfristet gæld	1.985,0	2.122,0	2.122,0		
Langfristet gæld i alt	15.209,0	14.590,0	14.590,0		
- Kortfristet bankgæld	2.149,0	2.867,0	2.867,0		
- Varekreditorer	5.156,0	6.241,0	6.241,0		
- Modtagne forudbetaling fra kunder	-	-	-		
- Andet	2.749,0	2.985,0	9.830,9 -	6.845,86	
- Anden gæld (ikke rentebærende)	-	-	-		
Kortfristet gæld i alt	10.054,0	12.093,0	18.938,9		
Passiver i alt	56.117,0	72.271,0	79.116,9		

Figur 20 A.P. Møller Mærsk Balance

Som det ses af Figur 21 stiger COGS med 11,08%, forårsaget af drivhusbeskatningen. EBIT falder med 6.846 millioner US dollars, svarende til 11,08% (EBIT%) og kan direkte henføres til den stigende COGS. EAT falder med 6.591 millioner US dollars til 11.441,9 millioner US dollars. Af Managerial Balance Sheet fremgår det at ingen ændringer hertil forventes, i og med stigning i lagre og stigning i anden gæld modsvarer hinanden i arbejdskapitalen (WCR). Nøgletallene for drivhusbeskatningen viser et fald i ROE fra 39,6% til 25,1%, svarende til 14,46%-point. Faldet kan henføres til et faldende afkast på ROIC fra 43,6% til 28,0%, svarende til 15,54%-point, som følge af et budgetteret fald i overskudsgrad (EBIT%). Den finansielle gearing falder med 0,01 gange.

Managerial balance sheet				
<i>mio. EUR</i>	2020R	2021R	Drivhusbeskatning	Ændringer
Likvider	5.865,0	11.832,0	11.832,0	
WCR	- 1.253,0	4.342,0	4.342,0	-
<i>Ikke identificerbar invested capital*</i>	9.028,0	566,0	2.735,0	
Anlægsaktiver	26.481,0	27.303,0	27.303,0	
Invested Capital	40.121,0	44.043,0	46.212,0	
Kortfristet rentebærende gæld	2.149,0	2.867,0	2.867,0	
Langfristet rentebærende gæld	13.224,0	12.468,0	12.468,0	
<i>Ikke identificerbar capital employed*</i>	- 6.106,0	- 16.880,0	- 16.880,0	
EK	30.854,0	45.588,0	45.588,0	
Capital employed	40.121,0	44.043,0	44.043,0	

Resultatopgørelse til analyse:				
<i>mio. EUR</i>	2020R	2021R	Drivhusbeskatning	Ændringer
Omsætning	39.740,0	61.787,0	61.787,0	
COGS	31.804,0	37.748,0	44.593,9	6.845,86
-COGS i % af oms	80,03%	61,09%	72,17%	11,08%
Salg og admin omk	- 290,0	3,0	3,0	-
-Salg&adm i % af oms	-0,73%	0,00%	0,00%	0,00%
EBITDA	8.226,0	24.036,0	17.190,1	6.845,86
Afskr.	4.339,0	4.848,0	4.848,0	-
EBIT	3.887,0	19.188,0	12.342,1	6.845,86
Renter	580,0	458,0	458,0	-
EBT	3.307,0	18.730,0	11.884,1	6.845,86
Skat	407,0	697,0	442,2	254,76
Resultat efter skat (EAT)	2.900,0	18.033,0	11.441,9	6.591,10

Profibilitetsnøgletal				
<i>Ultimo</i>	2020R	2021R	Drivhusbeskatning	Ændringer
Earnings after tax/Resultat efter skat	2.900,00	18.033,00	11.441,90	6.591,10
Equity/Egenkapital	30.854,00	45.588,00	45.588,00	-
ROE (EAT/EK)	9,4%	39,6%	25,1%	-14,46%
ROIC (EBIT/Capital Employed)	9,7%	43,6%	28,0%	-15,54%
-EBIT% (EBIT/Oms)	9,8%	31,1%	20,0%	-11,08%
-Capital turnover (Oms/Capital Employed)	0,99	1,40	1,40	-
Financial leverage multiplier (Fin. Cost r)	1,11	0,94	0,93	0,01
-Financial cost ratio (EBT/EBIT)	0,85	0,98	0,96	0,01
-Financial structure ratio (Capital Employed)	1,30	0,97	0,97	-
Tax effect ratio (EAT/EBT)	0,88	0,96	0,96	-
Tjek:	9,4%	39,6%	25,1%	

Figur 21 Nøgletalsberegninger af drivhusbeskatning for A.P. Møller Mærsk

8.4.3 Samlet vurdering

Som det ses af beregningerne fra både Vestas og A.P. Møller Mærsk vil indførslen af drivhusbeskatning forringe bundlinje samt rentabiliteten over mod investorerne med mindre den stigende COGS omvæltes i salgspriserne over mod kunderne. Dog må ovenstående to beregninger ikke kunne forventes at være realistiske, i og med det ligeså må forventes at underleverandører ligeledes vil omvælte deres drivhusafgift i salgsprisen såfremt disses virksomhedsdrift også vil blive udsat for CO2-afgiften. Visse reaktioner på den danske beskatning har gået på at virksomhederne, som konsekvens af indførslen af afgiften, vil se sig nødsaget til at flytte produktionen uden for Danmark, medmindre disse fik en reduktion i selskabsbeskatningen, (Dansk Erhverv, 2021, s. 17). Det må dog med en vis rimelighed forudsættes, at i og med klimakrisen er et globalt problem, vil de øvrige lande også indføre en lignende beskatning. Derfor vil det umiddelbare endegyldige argument være at ”bare at betale ved kasse 1” ikke bør være en langsigtet strategi i opretholdelsen af virksomhedernes indtjeningssevne.

8.5 Den tredobbelte bundlinje

Som et modsvar til virksomheders hidtidige entydige finansielle bundlinje, fremkom John Elkington med begrebet ”den tredobbelte bundlinje”, indeholdende følgende elementer, (Elkington, 1997);

- Social
- Økonomi
- Miljø

Den sociale bundlinje internt i virksomheden, men også ud mod samfundet, omhandler blandt andet arbejdsmiljø- og sikkerhedsmæssige, menneskerettigheder og anti-korruption. En bæredygtig social bundlinje, (Elkington, 1997, s. 84) medtager den sociale kapital i virksomheden; medarbejders loyalitet, ærlighed, afhængighed og identificeringen af de faktorer, der skal sikre virksomhedens transition til et bæredygtig foretaget. Menneskerettigheder, ansvarlig markedsføring og arbejdstagerrettigheder indgår også i en bæredygtig social bundlinje.

Den økonomiske bundlinje er de resultater en virksomhed må forventes at skulle levere for at kunne opretholde sin position i markedet i form af indtjening, forretning af egenkapital og udbytte. En bæredygtig økonomisk bundlinje, (Elkington, 1997, s. 74), indtænker virksomhedens humankapital som et aktiv, da medarbejdere der stopper, tager viden med sig, som kan være svært at erstatte. Andre bæredygtige forhold er ansvarlig drift set i miljømæssig forstand samt produkters og virksomhedens livscyklusvurdering.

Den miljømæssige bundlinje medtager de følgevirkninger, virksomheden, igennem dens virke, har på omverdenen. Dels igennem forbruget af råvarer, transitionsprocessen samt følgevirkninger hos forbrugerne. En bæredygtig miljømæssig bundlinje, (Elkington, 1997, s. 79) indtænker virksomhedens og dens værdikædes forbrug af naturressourcer som aktiver, enten som kritiske (ikke fornybare) eller vedvarende ressourcer set over hele dens levetid. Klager fra borgere, produkters livscyklusvurdering, forurening og forbruget af kritiske råvarer og affald er også med til at opføre den miljømæssige bundlinje.

Fællesnævnerne for de tre områder er således virksomhedens bæredygtige totale bundlinje,

Elkingtons teori er senere blevet omdøbt de 3P'er, People, Profit og Planet, og senest er der tilføjet et yderligere P for Purpose, (Besenbacher F. et. al, 06-03-2019). Purpose omhandler virksomhedens overordnede formål set i en samfundsmæssig sammenhæng. Det er altså ikke længere nok at imødekomme aktionærernes krav om profitmaksimering, hvis dette afstedkommer afledte negative konsekvenser andetsteds.

Den tredobbelte bundlinje har trods en del år på bagen ikke vundet stort indpas indtil nu, men i takt med den skærpede lovgivning på klimaområdet og de samfundsansvarlige offentlige initiativer er der en tendens til at man nærmer sig en tredimensionel bundlinje, men uanset hvad vil den endelige overgang dermed kræve et opgøre med den finansielle bundlinjes paradigme, (Besenbacher F. et. al, 06-03-2019). Carlsberg og A.P. Møller Mærsk er eksempler på virksomheder, som allerede nu arbejder herudfra.

Teorien kritiseres for at det kan være svært at afgøre hvilke faktorer der skal veje tungest, i og med bløde værdier er svære at sætte på formel. Virksomheder kan aldrig vide sig sikre på om de ender i en mediestorm, som Danfoss oplevede efter Ruslands invasion af Ukraine. Etik, udenrigs- og geopolitisk forhold bliver dermed en del af virksomhedernes etiske kompas hvor et fejlskud betyder en risiko for at miste store finansielle aktiver hen over en nat. Code of Conduct-politikker, omhandlende samfundsansvarlige forhold, kan være en metode til, hvordan virksomheders samfundsmæssige ansvar håndteres i hele dens værdikæde og sikre at virksomheden er funderet værdibaseret i en stærk foranderlig verden.

8.6 Delkonklusion

De trends og fremtidige krav som virksomheder forventes at skulle imødekomme for at skabe værdi for disses interessenter, tegner ud fra ovenstående analyse et billede af en stærkt foranderlig verden som har stor makro- og mikroøkonomiske påvirkninger på virksomheders fremtidige driftsmuligheder, som også omtales et paradigmeskifte. Nogle af trendsene har været længe undervejs, som eksempelvis de klimamæssige faktorer, mens eksempelvis sociale faktorer som selvsanktionering af nogle virksomheder opleves fra den ene dag til den anden. Som beregningerne viste, vil lovgivningsmæssige forhold, som eksempelvis indførsel af drivhusbeskatningen, påvirke virksomheders rentabilitet direkte, men som det også fremgik af analysen vil de indirekte påvirkninger ud fra et renters rente princip være truende, men størrelsesmæssige svære at spå om. I værste fald kan en manglende klimamæssig rettidighed omvælte virksomheders økonomiske fundament som den altafgørende styringsmekanisme. Den tredobbelte bundlinje repræsenterer en metode til at sikre virksomheders fremtidige bæredygtige drift ved hjælp af et tydeligt værdibaseret strategisk ledelsesmæssigt fokus; People, Profit, Planet tilsat et fjerde P for Purpose.

Code of Conduct, som det sås ved enkelte virksomheder er et af værktøjerne til, hvordan virksomhederne indfører samfundsmæssige politikker der imødekommer og aktivt stiller krav til samarbejdspartnere igennem virksomhedens værdikæde.

9. Samfundsansvarligt styrings- og afrapporteringsværktøj

Som det fremgik af de to tidligere analyseafsnit, 7 og 8, er den grønne omstilling og bæredygtig drift af afgørende betydning i den kommende fremtid. I det følgende vil relevante modeller og parametre for udvidet samfundsansvar blive gennemgået til brug etableringen af en løbende strategisk styrings- og rapporteringsmæssig metode intern og ekstern i en virksomhed. Dele af strategiprocessen, særligt relevant for styrings- og rapporteringsværktøjet vil blive belyst, herunder virksomhedens mission, vision og strategiske målsætninger. De strategiske målsætninger vil afsluttende anvendes som grundlag for virksomhedens strategiimplementering samt løbende intern og ekstern afrapporteringsmodel. Problemformuleringens undersøgelses spørgsmål 4.1.3 vil dermed søges besvaret i det efterfølgende.

9.1 Virksomhedens strategiske fokuspunkter for bæredygtig samfundsansvarlig drift

En virksomheds eksistensberettigelse formuleres blandt andet ved hjælp af dennes mission, vision, værdier og strategiske målsætninger, (Gerry Johnson et al., 2014, s. 108).

Mission relaterer til de mål og overordnet formål virksomheden eksisterer på og kan formuleres som ”Hvilken branche befinder vi os i?”.

Visionen relaterer også til virksomhedens mål, og omhandler dennes fremtidige fremdrift, og kan formuleres som ”Hvad ønsker vi at opnå?”.

Værdier udtrykker virksomhedens underliggende vedvarende kerneprincipper for hvordan denne skal drives i fremtiden, og kan formuleres som ”På hvilken måde skal vi opnå vores mål?”.

De strategiske målsætninger for en virksomhed er mere præcise og kvantificerbare fokuspunkter over en given tid, og kan formuleres som ”Hvad ønsker vi at opnå i den kommende periode?”.

9.1.1 Strategiske målsætninger for udvidet samfundsansvar

Med udgangspunkt i en ordinær produktionsvirksomhed vil de relevante målsætninger for udvidet samfundsansvar udvælges, der som grundlag for virksomhedens efterfølgende strategiimplementering kan anvendes og inkluderes i den intern økonomistyringsmodel samt den eksterne afrapportering.

Den overordnede værdibaseret strategiske målsætning for virksomheden forudsættes at være:

”Vi ønsker en bæredygtig virksomhedsdrift senest i 2030”

De underliggende værdibaserede målsætninger for virksomhedens drift forudsættes at ske igennem:

- Bæredygtigt klimaansvar

Virksomhedens udledninger af CO₂ og restaffald vil være neutraliseret, mens vand- og energiforbruget vil være halveret i forhold til nuværende forbrug. 100% vedvarende energi og genanvendelse af affald.

- Bæredygtigt socialt ansvar

Virksomhedens medarbejdere skal arbejde motiveret i et bæredygtigt, lige og respektfuldt arbejdsmiljø, hvor medarbejdere og lokalsamfund opbygges igennem kompetenceudvikling, skatter og arbejdspladser.

- Bæredygtig ledelse

Virksomhedens bæredygtige fundament sikres igennem et kønsmæssigt lige ledelsesmæssigt langtidsholdbart engagement med medarbejdere, leverandører og samarbejdspartnere, hvor der via virksomhedens udvidede Code of Conduct for samfundsansvar er respekt for menneskerettigheder, miljø, sociale- og personalemæssige forhold, samt antikorruption og bestikkelse.

- Bæredygtige produkter og ressourceanvendelse

Virksomhedens fremtidige drift sikres gennem højeste grad af cirkulær genanvendelse igennem samarbejde med kunder, leverandører og andre relevante samarbejdspartnere i værdikæden. Andelen af førstegangssressourcer i driften skal minimeres.

9.2 Valg af strategiimplementeringsmodel

Som det er redegjort for i afsnit 8 må virksomhederne forventes at skulle ruste sig til en nær fremtid, hvor både de makroøkonomiske og mikroøkonomiske eksterne faktorer vil komme til at ændre sig i en radikal ændret hverdag. Igennem ledelsens strategiske proces og fokus skal strategiimplementering af de værdibaseret strategiske målsætninger ovenfor forankres igennem organisationen, og til brug herfor kan der gøres brug af nedenstående forskellige teoretiske modeller for strategiimplementering.

9.2.1 ADKAR

Modellen er en ”forskningsbaseret individuel forandringsmodel, som repræsenterer de fem milepæle et individ skal opnå for at kunne forandre sig succesfuld”, (Kousholt, 2017, s. 405), og modellens akronymer står for følgende:

A – Awareness – virksomheden og dens medarbejdere opnår bevidsthed om en nødvendig forandring, og hvad der kan ske hvis denne ikke sker.

D – Desire – Virksomheden og dens medarbejdere ønsker at støtte op om og deltager i forandringsprocessen

K – Knowledge – Virksomheden og dens medarbejdere opnår viden om hvilke egenskaber, kompetencer og viden der skal skabe forandringen, og hvordan disse opnås.

A – Ability – Virksomheden og dens medarbejdere skal meste evnen til at realisere en forandring, svarende til at omsætte opnåede viden fra K – Knowledge til handlinger

R – Reinforcement – Identificeringen af de inde- og udefrakommende faktorer, som påvirker organisationen og bidrager til at fastholde forandringen.

9.2.2 John Kotters brændende platform

Kotters model består af otte forandringsprocesser, som virksomhedens ledelse skal etablere og faciliteter for at kunne skabe og gennemføre en forandring i virksomheden på en kontrolleret og succesfuld måde, (Kousholt, 2017, s. 415). De otte forandringsprocesser er følgende:

1 – Den brændende platform – virksomhedens medarbejdere opnår en essentiel følelse af nødvendighed for forandring

2 – Etabler forandringsstrukturen – udvælgelse og sammensætning af relevante nøglepersoner, som skal lede forandringen

3 – Skab visionen – Tegn et tydeligt billede af hvor virksomheden skal hen og formålet med forandringsprocessen

4 – Kommunikér vision – Udbred forandringsprocessens vision til virksomhedens medarbejdere

5 – Gennemfør forandringen – Skab forandringen og identificer eventuelle forhindringer. Det værende både højtstående ledere eller medarbejdere som modsætter sig forandringen direkte eller indirekte

6 – Skab succeser – Planlæg forandringsprocessen således lavthængende frugter hurtig kan høstes og bidrager til at skabe og fastholde motivationen

7 – Konsolider og fasthold forandringsprocessen – De allerede skabte forandringer konsolideres samtidig med at den fortsatte proces fastholdes

8 – Institutionaliser forandringerne – Indarbejd de nye forandrede processer i virksomhedens faste procedurer, således forandringerne fastholdes når forandringsprojektet rundes af

9.2.3 Balanced Scorecard

Modellen er både et værktøj og en model for implementering af virksomhedens strategiske målsætninger, og virker som bindeled mellem det strategiske og operationelle niveau, (Kousholt, 2017, s. 407).

Modellen indeholder fire perspektiver af virksomhedens organisation som ses direkte linket til strategien, og hvor de fire processer påvirker hinanden indbyrdes, (Anthony A. Atkinson et al., 2012, s. 44). De enkelte perspektiver gennemgås i modellen i forhold til målet for forandringen og hvad der skal til for at opnå målet.

9.2.3.1 Økonomisk perspektiv

Perspektivet er øverste bindeled til virksomhedens mission, vision og strategi, og omhandler derfor de ambitiøse mål som virksomhedens ønsker at realisere på strategisk niveau, og vil efterfølgende nedbrydes operationelt niveau. Eksempler kan være at et ønsket niveau for væksten, egenkapitalens forrentning, ROE, eller indtjeningsgraden, EBIT%-margin.

Eksempler på hvordan væksten øges, kan ske igennem virksomhedens strategiske kapabiliteter via en mere aggressiv markedsføringstilgang hos kunder, pris- og produktdifferentieringer i forhold til konkurrenters produkter, og kan måles ved hjælp af øget omsætning. Optimeret indtjeningsgrad kan ske igennem fokus på omkostningsoptimering ved at minimere spild. Eventuelt kan ikke rentable forretningsområder afvikles.

9.2.3.2 Kundeperspektiv

Kunderne er det perspektiv som medvirker til at opnå de økonomiske mål ved hjælp af de kerneydelser som bidrager til kundernes tilfredshed. Det er vigtigt at få skabt et overblik over hvilke kundesegmenter der bidrager mest og mindst optimalt til virksomhedens økonomiske målsætninger.

Virksomhedens strategiske kapabilitet til at differentiere sig fra konkurrenters produkter er også væsentligt at fokusere på, for på den måde mere fokuseret at bidrage til de strategiske mål. Er én af virksomhedens nøglefaktorer at skabe totalløsninger for kunderne vil det dermed ikke skabe strategiske sammenhæng at afvikle produkter som indgår i en samlet produktportefølje.

9.2.3.3 Interne processer

Perspektivets fokuserer på hvordan de to ovenstående perspektivers mål skal effektueres via følgende fire processer og effektueringstidspunkter:

- Operationelt indenfor 6-12 måneder
Virksomhedens processer med input, transformationer og output
- Kundehåndtering inden for 12-24 måneder
Selektering, fastholdelse og afvikling af kunder
- Innovation indenfor 24-48 måneder
Udvikling af nye produkter og teknologier samt markedsføring heraf
- Regulatorisk og socialt med et længerevarende fokus
Sikkerheds- og miljømæssige aspekter som tegner virksomhedens samfundsansvarlige dagsorden

Strategiske målsætninger kan bestå af omkostningsoptimeringer, kundefastholdelsesrater, udvikle best-practise inden for udvikling af nye produkter og teknologier til kunder samt sikring af medarbejders sikkerhed i arbejdets udførsel. Disse kan udføres ved hjælp af bedre udnyttelse af inventar, minimering af spild, behandlingstid af kunderelaterede forespørgsler og klager, tids- og omkostningsoptimerede udviklingsprojekter, og endelig måling af arbejdsrelaterede sygedage.

9.2.3.4 Læring og innovation

Det sidste perspektiv fokuserer på det nødvendige grundlag der skal skabes i forandringsprocessen for at opnå de strategiske målsætninger; Hvilke kompetencer hos medarbejder, organisation samt informationssystemer er vigtige for kontinuerligt at opnå forandringerne i de to overliggende perspektiver; Interne processer og Kundeperspektivet?

Eksempler kan være fastholdelse og videreudvikling af kompetente medarbejder, og kan måles via medarbejdertilfredshedsmålinger, antallet af medarbejderudviklende kurser og

medarbejderomsætning. Målsætning for den organisatoriske kapabilitet kan være at opnå best-practise viden og skabe en forandringsparat organisation, og kan måles via den sociale kapital samt nye succeser etableret og videreformidlet.

9.2.4 Valg af model til strategiimplementering

ADKAR-modellen fremstår relativ simpel og kan bidrage til at skabe et nemt overblik over behovet for forandringerne. Modellen virker dog ikke optimal til brug for større og længerevarende forandringsprojekter, i og med den i sig selv ikke fremstår som et operativt værktøj.

Kotters model medvirker, ligesom ADKAR, til at skabe et overskueligt og brugbar overblik over behovet for forandringerne, og faciliteringen heraf. Kritikken af modellen går på at ledelsens ansvar og kommunikation af processen fremstår uklart eller ikke medtaget i tilstrækkeligt omfang. Sluttelig fremmaner modellens første punkt, den brændende platform, et krisebillede, der for mange medarbejdere kan skabe utryghed, og i værste fald vælge at søge andre jobmuligheder, (Kousholt, 2017, s. 417)

I modsætning til de to ovenstående modeller, præsenterer Balanced Scorecard, ud over en model, også et decideret værktøj til at fastholde strategiimplementeringen på en målbar og overskuelig måde, som sikrer et hurtigt løbende overblik. Modellen kræver at en prioritering af hvordan virksomhedens tredobbelte bundlinje skal fremkomme. Modellen kritiseres for en performanceskabende og -fokuseret kultur, hvor mekaniske målinger risikerer at skabe forandringen i stedet for at understøtte de evner som skal fastholde virksomhedernes kontinuerlige omstillingsevne, (Kousholt, 2017, s. 408).

På baggrund af disse tre modellers fordele og ulemper vil Balanced Scorecard-modellen anvendes i efterfølgende afsnit som model for virksomheders strategiske arbejde med implementering af en omstillingsproces. Modellen vil vise, hvori virksomheden på den lange bane kan imødekomme kravene fra den grønne omstilling, de nye samfundsmæssige krav på en måde som fortsat bidrager til virksomhedens fremtidige drifts- og vækstpotentiale.

9.3 Balanced Scorecard som strategiimplementeringsmodel

Med udgangspunkt i Balanced Scorecard-model indarbejdes og præsenteres de strategiske målsætninger for virksomhedens fremtidige bæredygtige drift i de relevante perspektiver. Det økonomiske perspektiv i modellen er modificeret således, at virksomhedens overordnede perspektiv er ændret til ”bæredygtig drift” idet det udvidede samfundsansvar anses som en

nøglefaktor for virksomhedens langsigtede eksistensberettigelse. Det økonomiske perspektiv er der i denne henseende set bort fra, og det antages at de relevante målsætninger og KPI'er er vedtaget i forbindelse med den strategiske proces i virksomheden med inspiration fra analysens konklusioner i afsnit 7.5 og 8.6.

9.3.1 Første perspektiv - Bæredygtig drift

Modellens første perspektiv om bæredygtig drift ansues både produktivitets- og indtjeningsvækststrategisk. Den overordnede målsætnings produktivitetsstrategiske fokuspunkter er en sikring af en bæredygtig virksomhedsdrift, hvad angår minimering af alle former for spild. Indtjeningsmæssigt anses primært som et finansielt perspektiv som der er afgrænset fra. For modellens forståelse er der dog undtagelsesvis medtaget målsætningerne, om øget gensalg, salg af bæredygtige produkter og forbedret kundetilfredshed, men disse bliver ikke direkte videreført i den denne samfundsansvarlige kontekst. De valgte målsætninger i dette perspektiv påvirker alle de øvrige perspektiver, både i opadgående og nedadgående retning.

Balanced Scorecard			
Perspektiv	Formål	Strategiske målsætning: Bæredygtig drift	KPI
Bæredygtigt perspektiv	Produktivitetsstrategi	- Sikre bæredygtig virksomhedsdrift	- Reducér unødigt spild med 100% inden 2030 - Råvarespild, kassationer, nedetid reklamationer, medarbejders og varers transporttid, arbejdsmæssigt sygefravær og overarbejde
	Indtjeningsvækststrategi	- Øget fokus på gensalg til eksisterende kunder - Salg af bæredygtige produkter - Forbedret kundetilfredshed	- 50% gensalg inden 2024 og 75% inden 2027 (finansielt perspektiv) - 100% bæredygtige produkter inden 2030 - Kundetilfredshed steget til 95% inden 2025

Figur 22 BSC første perspektiv - Bæredygtig drift

9.3.2 Anden perspektiv – Kunde

Kundeperspektivet omhandler virksomhedens kundeværditilbud i den udvidede samfundsansvarlige kontekst. Her er målsætninger om bæredygtige kvalitetsprodukter, effektiv service i tilfælde af reklamationer samt en retur-, kunde- og salgsportal relevante værditilbud, som

understøtter virksomhedens første perspektiv om bæredygtig drift.

Balanced Scorecard			
Perspektiv	Formål	Strategiske målsætning: Bæredygtig drift	KPI
Kundeperspektiv	Kundeværditilbud	-Bæredygtige kvalitetsprodukter -Reklamationer byttes straks -Udtjente produkter tages retur til genanvendelse - returpant -Re-shop portal	-100% bæredygtige kvalitetsprodukter med lang levetid inden 2030 -100% af reklamationer er behandlet inden for 3 dage, inden 2023 -50% af solgte produkter tages retur senest i 2025

Figur 23 BSC anden perspektiv - kunde

9.3.3 Tredje perspektiv - Proces

Procesperspektivets produktionsmæssige målsætninger omhandler de faktorer som er nødvendige for at kunne imødekomme de to overliggende perspektivers målsætninger og fokuserer på værdikædens inputgivere i form af leverandørernes udvælgelse og samarbejde mod en bæredygtig drift igennem Code of Conduct tilkendegivelser. Det forudsættes ligeledes at eliminering af affald og spild skal ske igennem såkaldte tilbagesalgsaftaler til leverandørerne og er dermed udtryk for en dobbelttrettet værdikæde. Relevante KPI'er hertil er måling af førstegangsanvendelse af ressourcer, Code of Conduct tilkendegivelser set i forhold til samlet indkøb samt klimaneutral udledning og distribution.

De kundeorienterede processer omhandler kvalitetsprodukter og service der bidrager til øget genanvendelse af råvarerne og dermed minimering af unødigt ressourcespild, eksempelvis gensalgsportal og returpant ved returnering af udtjente produkter. KPI'er kan være andel af returneringer inden for fortrydelsesperioden eller andel af produkter returneret set i forhold til samlet antal solgte enheder.

De innovative processer indregner arbejdet med produktudvikling med omtanke for nytænkende, bæredygtigt ressourceforbrug og genanvendelse ved hjælp af inddragelse af praktikanter fra designskoler og interesseorganisationer.

Lovgivnings- og sociale processer medtager relevante klima-, arbejdsmiljø- og sikkerheds- og ligestillingsmæssige forhold, der bidrager til bæredygtige produkter og resourceudnyttelse.

Balanced Scorecard			
Perspektiv	Formål	Strategiske målsætning: Bæredygtig drift	KPI
Procesperspektiv	Produktionsprocesser	-Leverandører skal imødekomme bæredygtigt/udvidet samfundsansvar for Code of Conduct -Leverandørvalg skal ske efter nærhedsprincip først og fremmest -Produktionen skal omstilles til klimaneutral produktion -Bæredygtige produkter/genanvendelse -Udtjente produkter genanvendes -Distributionen skal ske med klimaneutral transport inden 2030	-95% af alle leverandører imødekommer Code of Conduct inden 2024 med mål senest i 2030 -Produkters gennemsnitlige rejse målt i kilometer skal være reduceret med 75% inden 2027 -Produktionskapacitet skal sikre 0% udledning inden 2030 -Førstegangsanvendelse af ressourcer i produktionsmix max. 25% med 10 års samlet forbrugstid -100% Klimakompenseret/VE transport fra 2024, hvis ikke VE-transport er muligt
	Kundeorienteret processer	-Sikre kvalitetsprodukter af kvalitetsråvarer med lang levetid -Reklamationer byttes inden for 3 dage gratis -Udtjente produkter tages retur til genanvendelse - returpant -Gratis retur og 14 dages fortrydelsesret -Nem returproces for reklamationer og udtjente produkter, inkl. Returpant eller grøn donation (skov, plant et træ) -Re-shop portal	- Produkter med 10 års samlet forbrugstid, inkl. Genanvendelse - tid mellem salg og "returpant" -100% af alle reklamationer inden for 3 dage senest i 2023 -50% af solgte produkter returneres og returpant betales senest i 2025 -max 10% af produkter returneres på grund af fortrydelse senest i 2023 -25% af returpant anvendes til velgørende donationer i fattige lande senest i 2025 -50% af solgte produkter gensælges i Re-shop portal senest i 2025
	Innovationsprocesser	-Produktudvikling og service med fokus på genanvendelse, ad-ons og lang levetid igennem bæredygtige råvarer -Partnerskaber med grønne design-hubs/interesseorganisationer	-50% af produktudvikling skal ske på upcycledede returnerede produkter inden 2025 -25% af produktudvikling skal tilgå som en ad-on til eksisterende produkt inden 2025 -25% af produktudviklingsprocessen skal inkludere designskoler, hubs og interesseorganisationer inden 2025
	Lovgivnings - og Sociale Processer	-Ingen farligt affald eller udledninger -Ingen sikkerheds- eller lovbrud -Ordrede arbejdsforhold med fokus på ligestilling og godt arbejdsmiljø -Ligeløn og lige fordeling af køn i ledelse og bestyrelse	-Scope 1, 2 og 3 - 0% i 2030 -under 50% ferskvandsforbrug i 2030 -0% affald i 2030 -100% VE energi i 2025 -Produkters direkte/indirekte transport skal minimeres med 75% i 2030 -0 tilfælde af bøder eller påbud fra offentlige myndigheder i 2025 - Medarbejder inden 2025: -50% mindre sygefravær -100% af overarbejde er afviklet inden 2 måneder -0% med flexsaldi over 50 timer -100% medarbejderafstand er mindre end 10 km -Løngab mellem køn er 1,02 inden 2025 -Lige fordeling af køn i ledelse og bestyrelse inden 2025 (max. +/-10%)

Figur 24 BSC tredje perspektiv - Proces

9.3.4 Fjerde perspektiv - Læring

Læringsperspektivets målsætninger omhandler relevante målsætninger til sikring af virksomhedens bæredygtige human-kapital igennem medarbejders kompetenceudvikling og fastholdelse med relevante nøgletal herpå.

Informationskapitalen skal understøtte de ovenstående perspektivers målsætninger ved hjælp af udbygning af systemmæssig infrastruktur og opfølgningsværktøjer, som eksempelvis medarbejder- og kundeportal.

Organisationsportalens målsætninger omhandler virksomhedens strukturelle omstillingsevne og fokuserer dermed på etablering af social kapital, medarbejdermotivering og vidensdeling ved hjælp gennemførelse af medarbejdersamtaler og måling af social kapital.

Balanced Scorecard			
Perspektiv	Formål	Strategiske målsætning: Bæredygtig drift	KPI
Læringsperspektiv	Human kapital	-Udvikle strategiske kompetencer hos medarbejdere til den grønne omstilling -Sikre kompetencer igennem fastholdelse og videreudvikling	-25% af medarbejders opkvalificeres årlig senest i 2023 -Medarbejdertilfredshed og -trivsel skal gennemsnitlig være mindst 80% (Skala fra 1-100%) i 2025 -Medarbejderomsætningshastighed skal være under 7% i 2025
	Informationskapital	-Udvikle kundeportaler: - reklamation og returnering - Re-shop - Online salg - Grønne donationer igennem partnerskaber - Kundedatabase med købshistorik og kundefordele -Udvikle medarbejderportal: -kvalifikationer, kompetencer og ressourcebank -til gode bæredygtige ideer -Udstilling af bæredygtig BSC-proces	-Kundeportaler og -database udviklet senest i 2023 -Nedtid under 1% -75% af kundeservice sker fra kundeportal-funktion i 2024 -Medarbejderportal udviklet inden 2023 -Månedlige bæredygtig BSC-status skal være tilgængelig på dag 3 fra 2023
	Organisationskapital	-Skabe en gennemgående høj social kapital i virksomheden -Skabe medarbejderarrangement igennem motivationsskabende samtaler og personlige/teammæssige mål/KPI -Vidensdeling/succesfejring af best-practice/opnåede mål	-Social Kapital skal gennemsnitlig være mindst 80% (Skala fra 1-100%) i 2025 -100% medarbejdere har 4 gange 1-1 samtaler med medarbejdere årligt, 1 MUS og 1 GRUS fra 2022 -Månedlige morgenmøde med vidensdeling og fejring af succeser fra 2024

Figur 25 BSC fjerde perspektiv - Læring

9.4 Balanced Scorecard som opfølgningsværktøj intern og eksternt

Som en del af strategiprocesen nedbrydes de strategiske målsætninger til det operationelle niveau med periodevise målbare KPI'er. Disse er i nedenstående tabel først og fremmest opstillet i ESG-sammenhæng, tilføjet udgangspunktet i 2022 og de årlige målsætninger. Det skal bemærkes at de årlige målsætninger blot er indsat som illustration, men disse bør enkeltvis

vurderes i henhold til virksomhedens konkrete nuværende styrkepositioner og hvor nemt opnåeligt målene vurderes at være. Yderst til højre fremgår virksomhedens strategiske målsætninger set i relation til FN's verdensmål, hvor i alt 39 unikke delmål konkret indgår.

Som en tilføjelse til ESG-tabellen indgår yderligere punkter samt et fjerde overordnet emne omhandlende bæredygtige produkter og ressourceanvendelse, som ikke direkte er inkluderet i selve ESG-standarten fra Erhvervsstyrelsen, men som er et af de 17 verdensmål. Disse er markeret med rødt og har til formål at fokusere på nye måder at drive virksomhed på der sikrer den overordnede målsætning om bæredygtig drift. Ved at angive verdensmålenes delmål, bliver rapporteringen hertil også konkret relaterbar.

		Balanced Scorecard - Opfølgningværktøj										Verdensmål
Miljø	Enheder	Target	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	
Scope 1	Ton CO2	0%	10.000	10.000	9.500	8.700	6.500	5.500	3.000	1.500	-	8.1, 8.4, 9.1, 9.4, 13.2
Scope 2	Ton CO2	0%	2.000	1.500	-	-	-	-	-	-	-	8.1, 8.4, 9.1, 9.4, 13.2
Scope 3	Ton CO2	0%	25.000	23.750	22.500	20.500	15.000	12.000	8.250	4.500	-	8.1, 8.4, 9.1, 9.4, 13.2
Vandforbrug	M3	40.000	88.530	87.500	85.000	75.000	70.000	65.000	57.500	50.000	40.000	6.3, 6.4, 8.4, 9.1, 9.4, 12.2
Energiforbrug	GJ	95.000	177.060	175.000	170.000	150.000	140.000	130.000	115.000	100.000	95.000	7.1, 7.2, 7.3, 8.1, 8.2, 8.4, 9.1, 9.4, 12.2
Energiintensitet pr. FTE	GJ/FTE	1.000	1.771	1.750	1.735	1.531	1.429	1.340	1.186	1.042	1.000	7.1, 7.2, 7.3, 8.1, 9.1, 9.4, 12.2
Vedvarende energiandel	%	100%	33%	35%	42%	50%	60%	77%	85%	95%	100%	8.4, 9.4, 12.2, 12.4, 12.5
Restaffald	ton	-	4.000	3800	3300	2700	2400	1900	1200	500	-	8.1, 8.4, 9.1, 9.4, 12.2, 12.4, 12.5
Affald genanvendt/returneret	%	100%	0%	5%	18%	33%	40%	53%	70%	88%	100%	8.1, 8.4, 9.1, 9.4, 12.2, 12.4, 12.5
Social		Target	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	Verdensmål
Fuldtidsarbejdsstyrke	FTE	95	100	100	98	98	97	97	97	96	95	8.5, 10.3
Kønsmæssig diversitet (kvinders andel)	%	50%	52%	58%	55%	50%	50%	50%	50%	50%	50%	5.5, 8.1, 8.5, 10.3
Kønsmæssig diversitet i ledelseslag (kvinders andel)	%	50%	31%	38%	43%	50%	50%	50%	50%	50%	50%	5.5, 8.1, 8.5, 10.3
Lønforhold mellem CEO og medarbejdere	Gange	1.02	1.18	1.14	1.11	1.02	1.02	1.02	1.02	1.02	1.02	8.1, 8.4, 8.5, 8.8
Medarbejderloyalitet	%	>80%	65%	70%	78%	80%	80%	80%	80%	80%	80%	8.1, 8.4, 8.5, 8.8
Medarbejderomsætningshastighed	%	<7%	11%	10%	8%	7%	7%	7%	7%	7%	7%	8.1, 8.4
Sygefravær	Dage/FTE	12	12	11	11	10	10	9	9	8	7	8.4
Sygefravær grundet arbejdsmæssige forhold	Dage/FTE	5	5	4	4	3	3	2	2	1	0	3.9, 8.1, 8.4, 8.5, 8.8
Kompetenceopbygning af medarbejdere	% af FTE	15%	15%	15%	5%	5%	5%	5%	5%	5%	5%	4.3, 8.1, 8.2, 8.5, 8.8, 13.3
Medarbejders gennemsnitlige afstand til arbejdspladsen	km	10	20	19	17	15	15	14	13	12	10	8.1, 8.4, 9.1, 11.2, 11.3, 11.6, 12.2
Medarbejders overarbejdstimer ikke afviklet efter 2 måneder plus flex	% af FTE	2	1.5	1.2	0.8	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	8.1, 8.4, 8.5, 8.8, 9.1
Medarbejdere med 4x1-1, 1 MUS og 1GRUS samtaler årligt	%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	4.3, 8.1, 8.2, 8.5, 8.8, 9.1
Bøder eller påbud fra offentlig myndighed	antal	2	2	1	1	1	0	0	0	0	0	0, 3.9, 5.1, 8.4, 8.5, 8.8
Betalte skatter	% af resultat	22%	18%	19%	20%	22%	22%	22%	22%	22%	22%	8.1, 9.1, 16.6
Governance		Target	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	Verdensmål
Bestyrelsens kønsmæssig diversitet (kvinders andel)	%	50%	20%	30%	40%	50%	50%	50%	50%	50%	50%	5.5, 8.5, 16.7
Tilstedeværelse på bestyrelsesmøder	%	100%	95%	97%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	8.1, 8.4, 16.7
Lønforhold mellem CEO og medarbejdere	Gange	8	7	6	5	5	5	5	5	5	5	5.8.1
Social Kapital i virksomheden	%	>80%	65%	70%	78%	80%	80%	80%	80%	80%	80%	16.7
Leverandørkontrakter detekteret samfundsansvarlig Code of Conduct	% af alt indkøb	95%	10%	50%	95%	95%	95%	95%	95%	95%	95%	8.1, 8.4, 8.7, 9.1, 11.2, 12.6, 13.3, 16.1, 16.2, 16.3, 16.4, 16.5
Bæredygtige produkter og ressourceanvendelse		Target	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	Verdensmål
Produkters gennemsnitlig transport i kilometer	km	4.000	3.800	3.300	2.700	2.000	1.500	1.000	1.000	1.000	1.000	8.1, 8.4, 9.1, 9.4, 11.2, 11.3, 11.6, 12.2
Produkters gennemsnitlig transport i kilometer	% ft. udgangspunkt	75%	5%	18%	33%	50%	63%	75%	75%	75%	75%	8.1, 8.4, 9.1, 9.4, 11.2, 11.3, 11.6, 12.2
Genanvendelse af råvarer i andel af råvarerindkøb	%	75%	2%	7%	15%	22%	30%	45%	55%	60%	75%	8.1, 8.2, 8.4, 9.1, 9.4, 12.2
Spild	%	3%	3%	2%	2%	2%	1%	1%	1%	1%	1%	0, 8.4, 12.2
Kassationer	%	2%	2%	2%	2%	1%	1%	1%	1%	1%	1%	0, 8.4, 12.2
Genanvendelse af produkter skal indgå i Produktudvikling	%	50%	2%	15%	30%	50%	50%	50%	50%	50%	50%	8.1, 8.2, 9.1, 9.2, 9.4, 12.2
Produktudvikling skal indgå som ad-ons til eksisterende produkter	%	25%	1%	7%	15%	25%	25%	25%	25%	25%	25%	8.1, 8.2, 9.1, 9.2, 9.4, 12.2
Produktudviklingsprocessen skal inkludere trendskabere/designskole	% af R&D-teams	25%	1%	7%	15%	25%	25%	25%	25%	25%	25%	4.4, 4.7, 8.1, 8.2, 8.6, 9.1, 9.2, 9.4
Produkters gennemsnitlige levetid	År	10	2.0	2.4	3.0	4.0	5.2	6.5	8.1	9.8	10.0	8.4, 9.4, 12.2
Transport via VE-kilder eller klimakompenseret	% af samlet fragt	100%	2%	60%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	9.4, 11.2, 11.6, 12.2
Reklamationer behandlet inden for max. 3 dage	%	100%	75%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	8.1, 8.4
Retureringer på grund af forfyldelse	%	10%	25%	10%	10%	10%	10%	10%	10%	10%	10%	8.4
Retureringer mod returpant	% af solgte varer	50%	10%	25%	40%	50%	50%	50%	50%	50%	50%	8.4
Returpant givet til velgørende donationer i fattige lande	% af retureringer	25%	0%	10%	15%	25%	25%	25%	25%	25%	25%	15.4, 17.16, 17.17
Reshop anvendes til gensalg af solgte produkter	% af solgte varer	50%	0%	10%	25%	50%	50%	50%	50%	50%	50%	8.1, 8.2, 8.4, 9.1, 9.4, 13.3
Reshop nedetid	% af året	1%	0%	1%	1%	1%	1%	1%	1%	1%	1%	8.1, 8.2, 8.4
Kundeportal	Datapunkter	100%	0%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	8.1, 8.2, 8.4, 9.1, 9.4
Kundeservice via kundeportal	Tickets	75%	0%	33%	75%	75%	75%	75%	75%	75%	75%	8.4, 9.1
Medarbejderportal implementeret	Datapunkter	100%	0%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	4.3, 8.1, 8.2, 8.5, 8.8, 9.1, 10.3
Månedlige morgenmøder - vidensdeling/teoring af succes (11 årligt)	Antal	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	8.1, 9.1, 13.3, 16.7

Figur 26 BSC – Opfølgningværktøj

Opfølgningværktøjet anvendes ligeledes som intern rapporteringsmodel med en passende periodevis sekvens ud fra en forsvarlig ressourcemæssig dataindsamling. Det kan overvejes at anvende hele modellens målepunkter i den eksterne rapportering, alt afhængig af detaljeringsgraden og -kravene fra virksomhedens interessenter. Alternativt kan de røde felter udelades under princippet af at holde data simple og let sammenlignelige for interessenter og en forventelig standard fra lovgivere.

9.5 Delkonklusion

Virksomhedens fremtidige strategiske fokus udarbejdes og præciseres ved hjælp af formuleringen af mission, vision, værdier og strategiske målsætninger. De strategiske målsætninger

kan anvendes ved hjælp af Balanced Scorecard-modellen, som er et strategiimplementerings- og opfølgningssværktøj, der sikrer en målbart, prioriteret og overskuelig sammenhæng mellem virksomhedens strategiske målsætninger nedbrudt i perspektiver og tid, dog med risiko for at bidrage til en performanceskabende og -fokuseret kultur med mekaniske målinger.

Til brug for styring af virksomhedens strategiske målsætning om bæredygtig drift kan parametre for et udvidet samfundsansvar inkludere målsætninger og målepunkter inden for miljø, sociale og ledelsesmæssige fokuspunkter. Derudover kan målepunkter som sikre bæredygtige produkter og ressourceanvendelse også medtages.

Målsætninger brydes ned på operationelt niveau, som styringsværktøj og efterfølgende til brug for intern rapportering. Det er dog væsentligt at sikre et rapporteringsinterval og -niveau, som modsvarer ressourceanvendelsen i dataindsamlingen samt undgåelse af modellens udfordringer hvad angår mekaniske dataopsamling og måling.

Modellen kan anvendes helt/delvist til ekstern afrapportering, og vil forventelig stemme overens med lovgivers fremtidige krav.

10. Konklusion

Klimaudfordringerne, og arbejdet med de ni planetariske grænser, hvoraf tre vurderes overskredet og to er i riskozonen, vinder mere politisk indpas og lovgivningen er og vil blive yderligere skærpet i de seneste år inden på særligt klimaområdet både i EU-regi og nationalt. Men også de samfundsmæssige fokuspunkter er relevante, da der i EU arbejdes på at udarbejde og implementere fælles ESG-standarder. I Danmark har det siden 2021 været muligt at indrapportere ESG-nøgletal til Erhvervsstyrelsen frivilligt. C25-virksomhedernes seneste afrapporteringer indeholder alle, undtagen én, disse ESG nøgletal, og toogtyve af selskaberne udgiver et bæredygtighedstillæg, mens to har slået bæredygtighed sammen med den finansielle afrapportering. Hvad angår verdensmålene har alle C25-virksomhederne medtaget disse i den seneste rapportering, hvoraf sekstende har medtaget disse i selv årsrapporteringen.

Den nuværende geopolitiske dagsorden, klimaudfordringerne og sundhedskrisen er alle faktorer der tegner en globaliseret verden i hastig forandring. Virksomhedernes fremtidige indtjeningsmuligheder påvirkes derfor af eksterne makro- og mikroøkonomiske faktorer i et så hidtil uset omfang, at det af nogle kaldes for et paradigmeskifte i virksomheders drift. Juridiske tiltag på klimaområdet ser ud til at skærpe til, hvis vi skal imødekomme Parisaftalens 1,5 graders målsætningen, og vil med stor sandsynlighed påvirke virksomheders bundlinje og indtjeningsmuligheder væsentligt, hvis der ikke udvises rettidige omhu ved at begrænse drivhusgasudledningen. Virksomheders etiske kompas er kommet mere i fokus de seneste år, og særligt med de nuværende geopolitiske tilstande, er det blevet understreget hvor hurtigt en rentabel forretning fra den ene dag til den anden kan forandres. Virksomhederne kan imødekomme den samfundsansvarlige dagsorden igennem tydelig værdibaseret strategiske ledelse, indførslen af den tredobbelt bundlinje, samt samfundsmæssige politikker mod værdikæden.

Den værdibaserede strategiske ledelse sker først og fremmest i formuleringen af strategien. Strategiske målsætninger kan implementeres via Balanced Scorecard-modellen, som kan anvendes som opfølgningsværktøj, hvor det finansielle perspektiv erstattes af ”bæredygtig drift”. Parametre for udvidet samfundsansvar kan inkludere ESG-relevante målsætninger samt bæredygtige produkter og ressourceanvendelse, nedbrudt til operationelt niveau. Det operationelle Balanced Scorecard kan anvendes som internt rapporteringsværktøj, der sikrer styringen, modsvarer ressourceanvendelsen i dataindsamlingen uden at bidrage til en performancekultur. De indsamlede data kan også anvendes til ekstern afrapportering, og vil forventelig imødekomme de fremtidige lovgivningsmæssige krav.

11. Perspektivering

Der er i rapporten taget udgangspunkt i C25 virksomheders seneste rapporteringer om samfundsansvar. Havde der været taget udgangspunkt i andre selskabskonstruktion, ejerforhold eller vækst-virksomheder, med kortere beslutningsprocesser i et mindre etableret bureaukratisk set up, kunne rapportens analyse have resulteret i andre antagelser og konklusioner.

Havde de økonomiske beregninger sammenlignet virksomheders resultater efter 1. kvartal 2022 med året før, ville virksomheders finansielle nøgletal have givet et mere konkret økonomisk billede på virksomhedens påvirkninger set i lyset af de aktuelle geopolitiske, sundhedsmæssige og økonomiske forandrede tilstande.

Ydermere ville et fokus på virksomheder som ikke valgte at imødekomme samfundets forventninger om selvsanktioner i Ukraine-krigen have givet et alternativ til en mere afbalancering i rapportens konklusioner.

12. Litteraturvalg og kildekritik

Der er i rapportens udarbejdelse anvendt lærebøger og teoretiske økonomiske regnemetoder som stammer fra HD-R og HD-O studierne semestrene, suppleret med enkelte teorier uden for pensum samt uddybende materiale.

Primære data udgøres af feltstudie af C25-virksomheders seneste års- og bæredygtighedsaf-rapporteringer, herunder indholdet og omfanget af disse.

Derudover er der anvendt alsidig og kritisk informationsmateriale i form af artikler, debatindlæg og rapporter, der afspejler den aktuelle dagsorden. Variationen af kilderne anses dermed for værende troværdig i forhold til konklusionerne i rapporten.

13. Referencer

- 2030-panelet. (2020). *Gør verdensmål til vores mål - 197 danske målepunkter for en mere bæredygtig verden.*
- A. P. Møller Mærsk. (2021). *Annual report.*
- A. P. Møller Mærsk. (2021). *Sustainability Report .*
- Ambu. (2020-21). *Q4-Annual report .*
- Ambu. (2020-21). *Sustainability report.*
- Anthony A. Atkinson et al. (2012). *Management Accounting.*
- Astrid Ildor. (09-02-2022). Mærsk leverer det største overskud nogensinde – men de skal ikke betale mere i skat. *DR.dk.*
- Bavarian Nordic. (2021). *Annual report .*
- Bavarian Nordic. (2021). *Sustainability report.*
- Besenbacher F. et. al. (06-03-2019). Alle danske virksomheder bør have blikket rettet mod FN's verdensmål. *Finans.*
- Bodil Nordestgaard Ismiris. (06-04-2022). For ledere bliver krigen i Ukraine ikke den sidste krise. *Morgenavisen Jyllandsposten, Erhverv, 13.*
- Brøns-Petersen, O. (15-10-2020). *Samfundsøkonomiske og statsfinansielle konsekvenser af et nationalt 70 pct.-klimamål.* CEPOS. Hentet fra <https://cepos.dk/artikler/samfundsoekonomiske-og-statsfinansielle-konsekvenser-af-et-nationalt-70-pct-klimamaal/>
- Carlsberg Group. (2021). *Annual report.*
- Carlsberg Group. (2021). *ESG report .*
- Chr. Hansen. (2020-21). *Annual report.*
- Claus Strue Frederiksen m.fl. (19-02-2021). Der findes talrige eksempler på at profitmaksimering og ansvarlig adfærd ikke går hånd i hånd. *Morgenavisen Jyllandsposten, 20.*
- Collignon:, M. (23. September 2020). Det ville være bedre for klimaet, hvis Aalborg Portlands produktion flyttede til udlandet. *Ræson.*
- Coloplast. (2020-21). *Country by country reporting.*
- Coloplast. (2020-21). *Sustainability report.*
- Coloplast. (2020-21). *Årsrapport.*
- Concito. (23-04-2012). *Carbon Footprint - den ideelle opgørelse og anvendelse.* Concito.
- Danmarks Statistik. (2021). *Dansk forbrug sætter i høj grad sit klimaaftryk i udlandet.*
- Dansk Erhverv. (2021). *Verdens bedste til grøn omstilling.*
- Danske Bank. (2021). *Bæredygtighedsrapport.*
- Danske Bank. (2021). *Uddrag af Annual report.*
- Danske Bank. (u.d.). *Om os.* Hentet fra Danske Bank: <https://danskebank.com/da/om-os>
- De Økonomiske Vismænd - Formandskabet. (2021). *Økonomi og Miljø 2021.*
- Dermant. (2021). *Annual report.*
- Dermant. (2021). *Sustainability report.*
- DSV. (2021). *Annual report.*

- DSV. (2021). *Corporate sustainability report*.
- Elkington, J. (1997). *Cannibals with forks*.
- Energistyrelsen. (u.d.). *Dansk Klimapolitik*. Hentet fra Energistyrelsen:
<https://ens.dk/ansvarsomraader/energi-klimapolitik/fakta-om-dansk-energi-klimapolitik/dansk-klimapolitik>
- Erhvervsstyrelsen. (7. 5 2021). *Krav til årsrapportens indhold*. Hentet fra Erhvervsstyrelsen:
<https://erhvervsstyrelsen.dk/krav-til-aarsrapportens-indhold>
- Erhvervsstyrelsen. (08. 02 2022). *Vedledning om ESG taksonomi*. Hentet fra Erhvervsstyrelsen:
<https://erhvervsstyrelsen.dk/vejledning-vejledning-om-esg-taksonomi>
- Erik Rasmussen m.fl. (16-03-2022). Lederskab under ekstreme vilkår: Krig, klimakrise og corona ændrer virksomheders vilkår for evigt. *Mandag Morgen - Ledelse*.
- Finansministeriet. (Juni 2021). *Handlingsplan for FN's Verdensmål*.
- FLSmidth. (2021). *Annual report*.
- FLSmidth. (2021). *Sustainability report*.
- FLSmidth. (u.d.). *FLSmidth.com*. Hentet fra Om os: <https://www.flsmidth.com/en-gb/company/about-us/our-business>
- Frank Biermann et al. (2020). The Boundaries of the Planetary Boundary Framework: A critical Appraisal of Approaches to Define a "Safe Operating Space" for Humanity. *Annual Reviews of Environment and Ressources*.
- Freja Larsen et al. (2016). *Kvinder i Ledelse*. Institut for Menneskerettigheder.
- Genmab. (2021). *Annual report*.
- Genmab. (2021). *Annual report*.
- Genmab. (2021). *Corporate responsibility report*.
- Gerry Johnson et al. (2014). *Exploring strategy*.
- GN. (2021). *Annual report*.
- GN. (2021). *Sustainability ESG report*.
- H. Lundbeck . (2021). *Annual report*.
- H. Lundbeck . (2021). *Sustainability report*.
- Hansen, C. (2017). *Global Goals*.
- Hildebrandt, S. et al. (2016). *Bæredygtig global udvikling*.
- IPPC. (2022). *Climate change 2022, mitigation of climate change*.
- ISS. (2021). *Annual report*.
- ISS. (2021). *Corporate responsibility report*.
- J. Rockström et al. (2009). Planetary Boundaries: Exploring the Safe Operating Space for Humanity. *Ecology and Society*.
- Jim Skea m.fl. (April 2022). *Climate Change 2022, Mitigation of Climate Change*.
- Jim Skea m.fl. (Feb-2022). *Climate Change 2022, Impacts, Adaptation and Vulnerability*.
- Jyske Bank. (2021). *Sustainability report*.
- Jyske Bank. (2021). *Årsrapport*.
- Kousholt, B. (2017). *Strategisk lederskab i praksis*. Varius Business.

- Kresten Andersen. (28-03-2022). Carlsberg trækker sig fra Rusland. *Finans*.
- Lars Henrik Aagaard. (08-01-2016). Vi har skabt en ny geologisk epoke. *Berlingske*.
- Leif Beck Fallesen. (06-03-2022). Bundlinjen: Nu skal erhvervslivets topchefer vænne sig til også at tænke i udenrigspolitiske baner. *Politiken*, 8.
- Marie Sæhl, Klaus Buster Larsen. (20. 04 2022). *DR.DK*. Hentet fra Danmarks Radio: <https://www.dr.dk/nyheder/viden/klima/regeringens-forslag-til-en-co2-afgift-alle-skal-betale-mere-men-aalborg-portland>
- Michael Stenvei, Niels Sandøe. (28-02-2022). Ørsted-topchef vil rive Gazprom-kontrakt itu – på Christiansborg er stemningen en anden. *Morgenavisen Jyllandsposten*.
- Mærsk, A. M. (2021). *Annual report*.
- Netcompany. (2021). *Building strong, sustainable societies, ESG report 2021*.
- Netcompany Group. (2021). *Annual report*.
- Nicolai Raastrup m.fl. (01-03-2022). Virksomheder bliver straffet for passivitet over for Rusland, mener eksperter. *Morgenavisen Jyllandsposten*, 10.
- Nielsen, P. (2009). *Produktion af viden*.
- Novo Nordisk. (2021). *Annual report*.
- Novozymes. (2021). *Report*.
- Olsen, N. V. (09. 11 2020). Undervisningsslides.
- Pandora. (2021). *Annual report*.
- Pandora. (2021). *Sustainability report*.
- Persson et al. (18. 01 2022). Outside the Safe Operating Space of the Planetary Boundary for Novel Entities. *Environmental Science & Technology*.
- Philip Róin. (06-05-2022). Danske virksomheder i Kina kæmper med covid-nedlukninger. *DR.DK*.
- Rasmus Lolk Christensen. (22-03-2022). Danske topchefer optimisme i frit fald efter krig og inflation. *Berlingske Business*.
- Rasmussen, M. V. (17-05-2021). Coronakrisen vil være den politiske gnist, der for alvor tænder klimakampen. (R. Lucas Honoré, Interviewer)
- Regeringen. (2021). *Handlingsplan for FN's Verdensmål*.
- Retsinformation. (23. 12 2012). *Lov om ændring af selskabsloven, årsregnskabsloven og forskellige andre love*. Hentet fra Retsinformation: <https://www.retsinformation.dk/eli/lt/2012/1383>
- Ritzau. (02-12-2019). FN holder klimatopmøde i Madrid i planetarisk nødsituation. *Børsen*.
- Ritzau. (16-03-2022). FLSmidt skal undersøges for muligt brud på sanktioner. *Berlingske*.
- Rockwool. (2021). *Annual report*.
- Rockwool. (2021). *Sustainability report*.
- Royal Unibrew. (2021). *Annual report*.
- Royal Unibrew. (2021). *Corporate Governance report*.
- Steffen et al. (2015). *The nine planetary boundaries*. Hentet fra Stockholm Resilience Center: <https://www.stockholmresilience.org/research/planetary-boundaries/the-nine-planetary-boundaries.html>
- Stina Soewarta. (15-03-2021). Kommissionens vaccineindkøb holdt sammen på europa. *Alting.dk*.

- Søfartsstyrelsen. (u.d.). *Ballastvand*. Hentet fra Søfartsstyrelsen:
<https://www.sofartsstyrelsen.dk/miljoe-and-klima/ballastvand>
- Sørensen, M. P. (13-03-2020). Coronavisussen viser, hvor dybt afhængige vi er af hinanden. (K. D. Bjørg Tulinus, Interviewer)
- Tanja Nyrup Madsen. (28-03-2022). Det bedste dansk erhvervsliv kan gøre for Ukraine. *Mandag Morgen - Økonomi*.
- Tonny Thierry Andersen. (01-03-2021). Finanskæmper vil kapre konsulenternes klimakunder. *Finans*.
- Tryg. (2021). *Annual report*.
- Tryg. (2021). *Corporate responsibility report*.
- UNDP. (u.d.). *FNs Verdensmål for bæredygtig udvikling*. Hentet fra Verdensmålene:
<https://www.verdensmaalene.dk/fakta/verdensmaalene>
- UNDP. (u.d.). *Hvad er bæredygtig udvikling*. Hentet fra FN's verdensmål for bæredygtig udvikling:
<https://www.verdensmaalene.dk/fakta/hvad-er-baeredygtig-udvikling>
- Vestas. (2021). *Annual report*.
- Vestas. (2021). *Leading the energy transition - sustainability report*.
- Ørsted. (2021). *Annual report*.
- Ørsted. (2021). *Sustainability report*.
- Ørsted. (u.d.). *Orsted.dk*. Hentet fra Om Ørsted - Vision og værdier: <https://orsted.dk/om-orsted/vision-og-vaerdier>
- Aagaard, A. and Nielsen, C. (2021). The Fifth Stage of Business Model Research: The Role of Business Models in Times of Uncertainty. *Journal of Business Models*, vol. 9, No. 1, s. 77-90.

0. Bilag

1. FN's verdensmål 1 – Afskaf fattigdom

1.1 Baggrund, mål og delmål

I 2012 levede 13%, 900 mio. af verdens befolkning iflg. Verdensbanken under ekstrem fattigdom, hvilket i deres term er defineret som under 1,9 dollars om dagen. Syd for Sahara var det 43% af den afrikanske befolkning, (Hildebrandt, S. et al, 2016, s. 51). Fattigdom defineres som mangel på mulighed og ressourcer, der i ekstreme situationer fører til sult, nød, død, flugt og migration i de fattigste egne. I Afrika er sulten størst på landet hvorfor der sker en stor migration til byerne. Årsagerne til fattigdom her skyldes i høj grad manglende ændring af strukturer, der fordrer en retfærdig fordeling af ressourcerne, mangel på grundlæggende rettigheder så som mad, uddannelse (gælder særligt for piger og kvinder) og sundhed, korruption, lav produktivitet i landbruget. I områder hvor der sker stor udvinding af naturressourcer og råstoffer er der udpræget fattigdom, grundet manglende beskatning af landet egne virksomheder og rige enkeltpersoner, samt internationale selskaber, (Hildebrandt, S. et al, 2016, s. 53-56). De accelererende menneskabte klimaforandringer rammer særligt fattige egne der er uforskyldt med tørke og forringet fødevarer sikkerhed, dertil kommer ukontrolleret skovfældning, råstofudvinding og migration som forøger forringelsen af by- og landområder. Investeringer tilgår de hurtige gevinster. I mere velstående samfund fører fattigdom til resignation, passivitet, tomhed, misbrug og destruktiv adfærd.

FN's første verdensmål om afskaffelse af alle former for fattigdom, og nationalt nedbringe antallet af mennesker der lever under de nationalt egne definerede fattigdomsgrænser, tilsigter en målopfyldelse inden 2030 med fokus på bæredygtigt, det vil sige uden at bringe fremtidige generationers muligheder og behov i fare.

1.2 National målopfyldelse

Regeringens vurdering af handlingsplanens initiativer fra juni 2021 vurderes følgende, (Regeringen, 2021, s. 42):

Vurdering af delmål

- 1.1** Alle i Danmark har ret til sociale ydelser, hvorfor ingen i Danmark lever i ekstrem fattigdom. ●👉
- 1.2** Der afventes en national definition af fattigdom. Sigtet efter en halvering af fattigdom i Danmark skal ses i lyset af Danmarks udgangspunkt med et veludbygget socialt sikkerhedsnet. ●👉
- 1.3** Alle i Danmark har adgang til sociale sikkerhedsydelser. ●👉
- 1.4** Målet vurderes at være opfyldt. ●👉
- 1.5** Danmark rammes kun sjældent af større katastrofer. Dog arbejder Danmark løbende målrettet med beredskabsplanlægning og krisestyring ifm. katastrofer og gennemfører nationale krisestyringsøvelser hvert andet år. ●👉

Figur 27 Vurdering af mål 1

Der er i vurderingen ikke medtaget efterfølgende beskrivelse af øvrige initiativer, da disse af regeringen selv ikke er vurderet, som er sket ud fra følgende kriterier i rapporten, (Regeringen, 2021, s. 41):

Tabel 1

Vurdering af niveau

Trafiklys	Vurdering
● Opfyldt	Tilstrækkelig politik og implementering og/eller indfriet baseret på data.
● Ikke opfyldt men godt placeret	Tilstrækkelig politik på området men fravær af implementering og/eller delvis indfriet baseret på data.
● Ikke opfyldt	Fravær af tilstrækkelig politik og implementering og/eller fravær af indfrielse baseret på data.

Tabel 2

Vurdering af tendens

Pile	Vurdering
👉 God udvikling	God udvikling baseret på data og/eller politik og politisk fokus.
👉 Stabil	Stabil udvikling baseret på data og/eller politik og politisk fokus.
👉 Negativ/ringe udvikling	Negativ/ringe udvikling baseret på data og/eller politik og politisk fokus.

Figur 28 Vurderingskriterier

Regeringens rapportering viser at ud af 7 delmål er blot 1 delmål som ikke opfyldt mens 2 ikke er indeholdt.

2030-panelets undersøgelse viser 2 delmål med en forringet udvikling, mens 2 delmål ikke er indeholdt i undersøgelsen, (2030-panelet, 2020, s. 16-29).

Verdensmål 1: Afskaf fattigdom				
Delmålnr.	Tekst	FN indikatorer	Forslag til danske målepunk	Målopfyldelse 2030-panel
1.1	Afskaf ekstrem fattigdom	Andel af befolkningen under den internationale fattigdomsgrænse, opdelt på køn, aldersgruppe, beskæftigelsesstatus og geografisk placering (by/land)	Antal hjemløse i Danmark	I perioden 2015 til 2019 en stigning i antallet af hjemløse svarende til ca. 5%, primært forårsaget af en stigning i antallet af udenlandske hjemløse.
1.2	Reducer fattigdom med mindst 50%	Andel af befolkningen, som lever under den nationale fattigdomsgrænse, opdelt på køn og aldersgruppe Andel af mænd, kvinder og børn i alle aldre, som lever i fattigdom i alle dens dimensioner, i henhold til nationale definitioner	Andel personer under absolut fattigdomsgrænse Andel af befolkningen med materielle afsavn Andel personer i længerevarende, relativ fattigdom	Andelen af personer som lever under fattigdomsgrænsen har været stigende fra 2015 indtil 2017, men aftagende i 2018. Der tages i rapporten forbehold for om hvorvidt 2018 er udtryk for en vedblivende tendens. Fattigdom målt i forhold til materielle afsavn oplever en faldende tendens, dog med undtagelse af tandlægebesøg, som er steget fra 4% i 2015 til 5% i 2019. Andelen af personer som befinder sig i en længerevarende fattigdom, er stigende.
1.3	Indfør sociale sikkerhedsnet	Andel af befolkningen, der er dækket af sociale sikringssystemer/hedre grænser, opdelt på køn, og med fokus på især børn, arbejdsløse, ældre, personer med handicap, gravide kvinder, nyfødte, arbejds-kaderamte personer, de fattige og de udsatte	Andel af befolkningen i den arbejdsdygtige alder på offentlig forsørgelse Andel af befolkningen på længerevarende offentlig forsørgelse	Andelen af befolkningen i den arbejdsdygtige alder der er på offentlig forsørgelse, her-under også den længerevarende, er svagt faldende fra 2015 til 2019.
1.4	Giv lige rettigheder til ejerskab, serviceydelser, teknologi og økonomiske ressourcer	Andel af befolkningen, der bor i husstande med adgang til basale serviceydelser Andel af den samlede voksne befolkning, der har sikre jordrettigheder, juridisk anerkendt dokumentation på dette, og som opfatter deres ret til jord som sikker, opdelt på køn og type af jordrettigheder	Fordeling af nettoformue	Tendens fra 2015 til 2018 viser at forskellen mellem de 10% største nettoformuer og de 10% med de mindste nettoformuer i perioden er reduceret da gælden for de mindste nettoformuer er faldet med 12%, hvorimod de 10% største nettoformuer er steget med 5,5%.
1.5	Opbyg modstandsdygtighed mod katastrofer	Antal af døde, savnede, og personer berørte af katastrofer per 100.000 mennesker Direkte katastroferelaterede økonomiske tab i forhold til globalt bruttonationalprodukt (BNP) Andel af lande, der vedtager og gennemfører lokale katastroferisikostyrings- strategier i overensstemmelse med Sendai-rammen for katastrofe- og risikoforebyggelse 2015-2030 Andel af lokale regeringer, der har vedtaget og implementeret lokale strategier for at nedbringe katastroferisikoen i overensstemmelse med nationale strategier for at nedbringe katastroferisiko	Andel af personer, der er medlem af en a-kasse	Andelen af befolkning som er medlem af en a-kasse i Danmark, er i perioden fra 2015 til 2019 steget fra 62% til 64%.
1.A	Mobiliser ressourcer for at afskaffe fattigdom	Procentdel af ressourcer, som regeringen har allokeret direkte til fattigdomsbekæmpelsesprogrammer Andel af de samlede offentlige udgifter afsat til kerneydelser (undervisning, sundhed og social beskyttelse) Summen af de samlede tilskud og ikke-gældsskabende tilstrømninger, der direkte er afsat til	2030- panelet har ikke kunnet identificere relevante målepunkter hertil	2030-panelet har ingen data herpå
1.B	Skab politiske rammer, der gavner fattige af begge køn	Andel af offentlige drift- og kapitaludgifter rettet mod sektorer, som uproportionalt tilgodeser kvinder, fattige og udsatte grupper	2030- panelet har ikke kunnet identificere relevante målepunkter hertil	2030-panelet har ingen data herpå

Figur 29 2030-panel målopfyldelse mål 1

1.3 Virksomheders status

Ingen af C25-virksomhederne har i årsrapporteringen eller bæredygtighedstillægget direkte indikeret at de arbejder med initiativerne inden for dette verdensmål, indeholdende 7 delmål.

2. FN's verdensmål 2 – Stop sult

2.1 Baggrund, mål og delmål

Da verdensmålene blev til, fik omkring 800 mio. mennesker, primært i de fattige lande, ikke tilstrækkelig ernæring og vil blive presset yderligere ud fra en forventning til en yderligere befolkningstilvækst på 2 mia. inden 2050, (Hildebrandt, S. et al, 2016, s. 71-89). Dertil er der i både de rige og fattige lande en stor andel af befolkningen der får et for højt eller forkert ernæring og som et yderligere presbold er der et stort spild af fødevarer på grund af for intensiv eller forkert ressourceudnyttelse. Dette kan i værste omfang medvirke til udpining af ferskvandressourcer og jord og forurening. Nogle af årsagerne hertil består af afskovning, hvor store områder af skov er blevet ryddet til brug for landbrug og bebyggelse, heraf også tropisk skov. Overgræsning, hugst af brænde, forkert landbrugsdrift som forårsager vanderosion og vandlidende jord og endelig industri og urbanisering som sker i områder med frugtbar jord. I 2015 stod landbruget for 25% af al drivhusgasudledning, 70% af ferskvandsforbrug og i alt 11 trusler mod de såkaldte planetariske grænser, hvoraf 5 af disse er alvorlige. Det andet verdensmål har til formål at udrydde sult samt at opnå bedre fødevarerikkerhed, sikre bedre ernæring, alt sammen ved at producere fødevarer ved bæredygtigt landbrug.

Der er dermed behov for at opnå nye fødevarerproduktionsformer, der ikke forringer fremtidige generationers muligheder for behovstilfredsstillelse. Klima- og miljøbelastningen i landbruget kan reduceres væsentlig ved følgende måder:

- Øget produktivitet i planteproduktion pr. ha.
- Øget foderudnyttelse i husdyrproduktion
- Bedre gødningspraksis og helårslædning af vegetation i jorden skal mindske udledninger af næringsstoffer til vandmiljø og drivhusgasser
- Mindske udledning af næringsstoffer og metan i husdyrproduktion.

Dette kræver nytænkning og inddragelse af ny teknologi og organisationsformer i hele produktionskæden som inddrager et mere cyklisk perspektiv af næringsstoffer og energi.

Fødevarerikkerheden og udvikling af bæredygtige systemer er afhængig af en lokal produktion, der bidrager med adgang til billigere fødevarer, sikre arbejdspladser og levegrundlag, mindskning af fejlerernæring og lokal forankring mellem forbruger og producenter til sikring af miljø- og klimahensyn.

2.2 National målopfyldelse

Regeringens vurdering af handlingsplanens initiativer fra juni 2021 vurderes følgende (Regeringen, 2021, s. 43):

Vurdering af delmål

- 2.1** I Danmark har alle sikret ret til sikker, ernæringsmæssig og tilstrækkelig mad hele året rundt. ●⬆
- 2.2** Små børns vægtudvikling ligger stabilt og følges af sundhedsplejersken i barnets første leveår. Der er ligeledes fokus på ernæringstilstanden hos unge piger, gravide og ammende kvinder samt ældre mennesker. Ligeledes er der fokus på den stigende forekomst af overvægt og fedme i Danmark. ●➡
- 2.3** Det vurderes, at de generelle regler om adgang til jord og andre væsentlige produktionsressourcer er håndteret i eksisterende lovgivning. ●➡
- 2.4** Målet om bæredygtig landbrugspraksis og fødevarerproduktion er generelt en del af målsætninger i den kommende Fælles Landbrugspolitik i EU. ●⬆
- 2.5** Danmark arbejder aktivt for bevarelse af såsæd, kultiverede planter, landbrugsopdræt og husdyr mv. ●➡

Figur 30 Vurdering af mål 2

I nedenstående Figur 31 fremgår verdensmålets 8 delmål sammenholdt med 2030 panelets målepunkter samt status på udviklingen i 2020.

Regeringens rapportering viser 2 delmål som ikke opfyldt mens 3 delmål ikke er indeholdt i vurderingen.

2030-panelets undersøgelse viser 2 delmål med en forringet udvikling, 1 hvor status er for og imod, mens 4 delmål ikke er indeholdt i undersøgelsen, (2030-panelet, 2020, s. 30-45).

Verdensmål 2: Stop sult				
Delmålnr.	Tekst	FN indikatorer	Forslag til danske målepunkter	Målopfyldelse 2030-panel
2.1	Giv alle adgang til sikker og næringsrig mad	Udbredelse af underernæring Udbredelse af moderat eller alvorlig fødevarerisikrohed hos befolkningen, baseret på FIES (Food Insecurity Experience Scale)	2030- panelet har ikke kunnet identificere relevante målepunkter hertil	2030-panelet har ingen data herpå
2.2	Stop alle former for fejlernæring	Udbredelse af væksthæmning (højde i forhold til alder <-2 standardafvigelse fra WHO's (Verdenssundhedsorganisationen) gennemsnitlige vækststandarder for børn under 5 år Udbredelse af fejlernæring (vægt i forhold til højde >+2 eller <-2 standardafvigelse fra WHO's (Verdenssundhedsorganisationen) gennemsnitlige vækststandarder for børn under 5 år, opdelt efter type (afmagring og overvægt)	Andel af befolkningen, der er under- og overvægtige Andel af befolkningen, der har henholdsvis sunde og usunde kostvaner Fysisk helbred	En stigning for vægt for mænd og kvinder over 16 år fra 2013 til 2017. Samme tendens gør sig gældende for børn og unge i perioden 2016 til 2019. Voksnes kostmønstre viser ikke en signifikant ændring fra 2013 til 2017. Tendens til udvikling af voksnes fysiske helbred er stigende i perioden, dog primært for kvinder over 55 år.
2.3	Fordobl produktiviteten for små fødevarerproducenter	Produktionsvolume per arbejdsenhed i forhold til bedriftsstørrelser inden for landbrug/husdyrbrug/skovbrug Gennemsnitlig indkomst for små-skala fødevarerproducenter, opdelt på køn og status som oprindelige folk	Afkastningsgrad for landbruget	Afkastningsgraden for landbruget udgjorde i 2015 1% og 0,7% i 2018. Dog udgjorde den i 2017 2,2%.
2.4	Gør fødevarerproduktionen mere bæredygtig	Andel landbrugsområde under produktiv og bæredygtig landbrugsaktivitet	Udvikling i produktion og miljøbelastning Dyrets velfærd i landbruget Antibiotikaforbrug i landbrugsproduktionen	Produktion målt per arealenhed viser en svag stigning fra 2015, indeks 100 til 2019 med indeks 102. I de mellemliggende år ligger man dog under 2015-tallet. For andelen af drivhusgasser, kvælstof mv. er alle delkomponenter over 2015-niveau, for eksempel fosfor der i 2018 steg til 211. Dyrevelfærd viser en overordnet stigning og brugen af antibiotika er ligeledes faldet for kvæg og svin, dog signifikant for sidstnævnte.
2.5	Bevar den genetiske mangfoldighed i fødevarerproduktionen	Antal plante- og dyregenetiske ressourcer til brug for fødevarer og landbrug sikret i enten mellemlange og langvarige bevarelsesfaciliteter Andel lokale racer, der er klassificeret som værende i fare, ikke i fare eller på et ukendt niveau af fare for udryddelse	Fri og lige adgang til udnyttelse af genressourcer	I perioden fra 2015 til 2019 er antallet af henvendelser til anmodning om genetiske res-sourcer, eksempelvis såsæd og planter, fra Nordisk Genbank faldet fra 1.571 til 702, svarende til et fald på 55%. 93% af henvendelserne resulterede i 2019 i en udlevering.
2.A	Bevar den genetiske mangfoldighed i fødevarerproduktionen	Indeks for offentlige udgifter til landbruget Samlet offentlig finansiering (officiel udviklingsbistand samt anden offentlig finansiering) til landbrugssektoren i udviklingslandene	2030- panelet har ikke kunnet identificere relevante målepunkter hertil	2030-panelet har ingen data herpå
2.B	Forebyg handelsbarrierer og markedsforvridding i landbruget	Eksportstøtte til landbruget	2030- panelet har ikke kunnet identificere relevante målepunkter hertil	2030-panelet har ingen data herpå
2.C	Gør fødevarerpriser mere stabile med bedre adgang til markedsinformation	Indikator for anomalier i fødevarerpriser	2030- panelet har ikke kunnet identificere relevante målepunkter hertil	2030-panelet har ingen data herpå

Figur 31 2030-panel målopfyldelse mål 2

2.3 Virksomheders status

4 C25-virksomheder har i rapporteringen angivet at de arbejder med initiativerne inden for dette verdensmål, 1 selskaber har angivet specifikke delmål, hvoraf 2 af de overordnede 8 delmål indgår. Chr. Hansen har angivet delmål 2.1 som en del af forretningsmodellen. Konkret afreporterer de at 97% af omsætningen kan henføres til arbejdet med verdensmålene, hvoraf adgang til billig og tilgængelig næring, forbedret dyrevelfærd, reducering affald og øget produktivitet relaterer til FN's 2. verdensmål, (Chr. Hansen, 2020-21, s. 140).

Virksomhed	Delmål	Tekst	Virksomhedens målepunkter	Virksomhedens opnåede mål i 2021 - ESG rapportering	Kilde
Chr. Hansen Holding	2.1	Giv alle adgang til sikker og næringsrig mad	Virksomhedens produkter kan forøge produktionen op til 10% vha. naturligt forekomster af mikroorganismer	97% af omsætningen kan henføres til blandt andet billig og tilgængelig næring ved en stigning til 4,4 mio. ha jord gødet med naturlige ressourcer i 2020/21 mod 3,2 mio. 2019/20. Yoghurt-madspild er reduceret med 160.000 tons, og er status quo ift. året før. (side 140)	Chr. Hansen Annual report, side 140
	2.4	Gør fødevarerproduktionen mere bæredygtig			

Figur 32 C25 virksomheders mål 2

3. FN's verdensmål 3 – Sundhed og trivsel

3.1 Baggrund, mål og delmål

Et lands såkaldte demografiske transition betyder en overgang fra høj dødelighed, lav middellevvealder og høje fødselstal der afløses af et fald i dødeligheden med dertilhørende højere levealder og lavere fødselstal, hvilket får befolkningstallet til at vokse eksponentielt men senere vil flade ud. I Danmark har sådan en transition betydet at fødselstallet i 1900 faldt fra 4 til 1,9 børn i 2015. Samme udvikling har mindre udviklede lande undergået på en periode af blot 40 år i lande så som Sri Lanka, (Hildebrandt, S. et al, 2016, s. 96-103).

Den epidemiologiske transition beskriver fordelingen af sygdomsbyrder i et samfund, hvor infektionssygdomme (diarré, malaria mv.) med tiden afløses af ikke smitsomme sygdomme (kræft, hjerte-kar-sygdomme og diabetes). Der er en sammenhæng mellem lavindkomstsamfund med udpræget andel af primær produktion til en høj andel af dødelighed og lav levealder der typisk er forårsaget af infektionssygdomme, grundet blandt andet ringe vand- og sanitetsforhold. I takt med at samfundet industrialiseres og den materielle levestandard optimeres ved hjælp af forbedre ernæring og rent vand falder dødeligheden og levealderen højnes. Højt industrialiserede lande med blandt andet høj levealder er præget af en mere aldersprædikatorisk sygdomsbyrde, men dette kan også skyldes nedsat fysisk aktivitet og forkert kost.

Der er stor forskel mellem lav- og højindkomstlandenes adgang til kvalificeret sundhedspersonale. For eksempel havde Danmark i 2010 349 læger for hver 100.000 personer, hvorimod Burkina Faso havde 5 læger. Lægerne i lavindkomstlandene har desuden stor ulige adgang til disse ydelser, da disse oftest er centraliseret i byer med store transportomkostninger og -tid som konsekvens heraf. Sundhedssystemet er oftest privatbetalt, hvorimod det i de højtudviklede lande oftest er skattefinansieret. Der er derfor behov for differentierede indsatsområder. Jo højere udviklet et land er, jo mere usund kost indtages der. Denne kost er mere fedt-, salt- og sukkerholdigt og af mere præfabrikerede fødevarer. I Danmark er der derfor behov for at implementere handlingspunkter der har til formål at mindske forbruget af tobak, alkohol og usunde fødevarer, samt fremmelse af fysisk aktivitet.

Ringe luftkvalitet og store arbejdsmiljøproblemer i lavindkomstlandene, fx ved minedrift er over de sidste år dokumenteret som de miljøfaktorer der har størst indflydelse på livskvaliteten, og belastes yderligere af stort forbrug i fossile brændstoffer til transport og energi, forårsagende blandt andet astma og visse kræftformer.

Det tredje verdensmål har til formål at sikre et sundt liv for alle samt fremme trivsel for alle aldersgrupper.

3.2 National målopfyldelse

Regeringens vurdering af handlingsplanens initiativer fra juni 2021 vurderes følgende, (Regeringen, 2021, s. 44):

Vurdering af delmål

- 3.1** Danmark har de sidste 10 år haft færre end 5 mødredødsfald pr. 100.000 levendefødte. ● ⬆
- 3.2** Dødeligheden blandt børn under 5 år i Danmark er lav og de sidste 10 år har tallet været nedadgående. ● ⬆
- 3.3** Der er ingen epidemier med AIDS, malaria eller tuberkulose i Danmark, men der er fortsat parametre, der kan forbedres. ● ⬆
- 3.4** Danmark har med øget fokus på kroniske sygdomme og mental sundhed opnået en betragtelig reduktion af dødeligheden, men der er fortsat plads til forbedring frem mod 2030. ● ⬆
- 3.5** Danmark er generelt godt med i arbejdet med forebyggelse og behandling af stof- og alkoholmisbrug. ● ⬆
- 3.6** Ses der bort fra det seneste år, hvor antallet af dræbte i trafikken har været usædvanligt lavt som følge af COVID-19, har der siden 2012 været en stagnation i udviklingen i antal dræbte og tilskadekomne. ● ➡
- 3.7** Der er fri og gratis adgang til praktiserende læge og abort (og prævention mod betaling) samt seksualundervisning i alle landets grundskoler. ● ⬆
- 3.8** Alle i Danmark har adgang til lægehjælp og universel sundhedsdækning. ● ➡
- 3.9** Dødsfald grundet luftforurening og påvirkning af sundhedsskadelige kemikalier er fortsat en udfordring i Danmark. ● ⬆

Figur 33 Vurdering af mål 3

I nedenstående Figur 34 fremgår verdensmålets 13 delmål sammenholdt med 2030 panelets målepunkter samt status på udviklingen i 2020.

Regeringens rapportering viser 4 delmål som ikke opfyldt mens 4 delmål ikke er indeholdt i vurderingen.

2030-panelets undersøgelse viser 4 delmål med en forringet tendens, 3 hvor status er for og imod, mens 2 delmål ikke er indeholdt i undersøgelsen, (2030-panelet, 2020, s. 46-79)

Verdensmål 3: Sundhed og trivsel				
Deilmålnr.	Tekst	FN indikatorer	Forslag til danske målepunkter	Målopfyldelse 2030-panel
3.1	Reducér mødredødelighed	Mødredødelighed Andel af fødsler assisteret af uddannet sundhedspersonale	Andel undervægtige, normalvægtige og overvægtige gravide	Andelen af kvinder med et BMI over 25 i perioden fra 2015 til 2018 svagt stigende ●
3.2	Stop forebyggelige dødsfald blandt børn under fem år	Dødelighed hos børn under 5 år Neonatal dødelighed	Fødselsvægt blandt nylødte Andel af gravide, der er aktive rygere	92% af alle levendefødte børns fødselsvægt var inden for normalvægten og tendensen er relativt konstant i perioden fra 2015 til 2018. Ca. 5% af gravide kvinder er aktive rygere, og andelen har i perioden fra 2015 til 2018 været svagt faldende ●
3.3	Bekæmp smitsomme sygdomme	Antal nye HIV-infektioner per 1.000 ikke-smittede indbyggere, fordelt på køn, alder og risikogrupper Nye tuberkulose tilfælde per 100.000 indbyggere Nye malarie tilfælde per 1.000 indbyggere Hepatitis B tilfælde per 100.000 indbyggere Antal mennesker, der har behov for behandling af negligerede tropiske sygdomme	Antal sygehuserhvervede infektioner Andel af dødsfald, der er influenzarelaterede	Antallet af sygehuserhvervede infektioner er faldet 14,4% fra 2015 til 2018. Ligeledes er influenzarelaterede dødsfald i samme periode faldet fra 1,55% til 1,38% ●
3.4	Red flere fra at dø af ikke smitsomme sygdomme, og styrk mental sundhed	Dødelighed som følge af hjerte-kar-sygdomme, kræft, diabetes eller KOL Selvmordsrate	Andel personer per 1.000 indbyggere, der anvender psyko-farmaka Antal sygemeldinger med egen sygdom per person Andel af kræfttramte, der overlever kræft	Anvendelsen af psyko-farmaka er faldet fra 130 ud af 1.000 indbyggere i 2015 til 125 i 2019. Gennemsnitligt antal fraværsdage grundet egen sygdom pr. person viser en svag stigning fra 2015 til 2018, svarende til 8-9 sygedage, hvor kvinders andel er højere end mænds. Fra 2013-2015 til 2016-2018 er andelen af kræftoverlevende i svag stigning målt i forhold til overlevelsesser på 1, 3, 5 og 10 år efter diagnose ●
3.5	Forebyg og behandle stof- og alkoholmisbrug	Dækningsgrad af behandling (medicinsk og psykosocial behandling samt rehabilitering og efterbehandling) af rusmiddelafhængighed Skadelig brug af alkohol, defineret i henhold til den nationale kontekst som alkoholforbrug per indbygger (fra 15 år og opover) indenfor et kalenderår i liter ren alkohol	Andel af unge, der tager illegale stoffer Antal personer i behandling for stofmisbrug Andel af befolkningen, der overskrider risikogrænsen for alkoholindtag Alder ved alkoholdebut	I forhold til 2013 er andelen af 16-24-årige der har prøvet illegale stoffer faldet til sundhedsstyrelsens seneste undersøgelse i 2017, men faldet ses primært ved hash, hvorimod der er sket en stigning ved afprøvning af kokain. Antallet af personer i behandling for misbrug er steget med 14% fra 2015 til 2018. I 2013 var antallet af personer der overskred højrisikogrænsen for alkoholindtag 8,5% og i 2017 var dette tal 6,9%. Alderen ved alkoholdebut er faldet fra 2014 til 2018. ●
3.6	Halvér antallet af dræbte og sårede i trafikken	Dødsfald som følge af trafikulykker	Antal domme efter færdselsloven Antal dræbte og alvorligt tilskadekomne i færdselsuheld	Der er i perioden 2015 til 2019 sket et fald i både antal færdselslovmæssige straffe-retslige afgørelser generelt, og frihedsstrafdomme dog med en stigning i domme for spirituskørsel. Antallet af dræbte i biler er faldet i perioden fra 2015 til 2018, men steget for cyklister. Antallet af alvorligt tilskadekomne er steget, hvoraf bilister og cyklister tegner sig for hovedparten. ●
3.7	Giv alle adgang til seksual- og reproduktiv sundhed og familieplanlægning	Andel af kvinder i den reproduktive alder (15-49 år), som har fået oplyst deres behov for familieplanlægning med moderne metoder Teenage-fødselsrate (i alderen 10-14 år og 15-19 år) per 1.000 kvinder i den pågældende aldersgruppe	Antal diagnosticerede seksysygdomme blandt unge Antal tilladelser til juridisk kønsskifte Alder på førstegangsfødende kvinder Antal provokerede aborter	Der ses en overordnet stigning i seksysygdomme i perioden 2015 til 2018. Antallet af juridiske sager om kønsskifte er faldet fra 263 i 2015 til 186 i 2019. Gennemsnitsalderen for førstegangsfødende er i samme periode steget fra 29,1 til 29,4 år. Antallet af provokerede aborter overordnet faldet fra 2015 til 2018 ●
3.8	Giv alle adgang til lægehjælp	Dækningsgrad af essentielle sundhedsydelser (defineret som den gennemsnitlige dækning af essentielle ydelser i forhold til tracer interventioner, som omfatter reproduktiv sundhed og sundhed hos mødre, nylødte og børn, smitsomme sygdomme, ikke-smitsomme sygdomme, og servicekapacitet og adgang for den generelle og de mest udsatte befolkningsgrupper) Andelen af befolkningen med høj brugerbetaling på sundhedsydelser i forhold til husholdningens udgifter eller indkomst	Andel af drenge, der får HPV-vaccine Antibiotikaforbrug Antal privatpraktiserende læger per 100.000 indbyggere Middellevetiden	Indtøste recepter på antibiotika er i perioden 2015-2019 faldet fra 273 til 234 pr. 1.000 indbyggere. I 2015 var der 99 læger pr. 100.000 indbyggere mens der i 2018 er 101 læger. Der er dog store regionale forskelle, hvor Nordjylland blot har 82,6 i 2018 sammenlignet med 112,3 i Hovedstadsregionen. Middellevetiden er steget fra 80,6 i 2015 til 81,3 i 2019 med en stabil forskel på ca. 4 år mellem mænd og kvinder. ●
3.9	Reducér sygdom og dødsfald på grund af kemikalier og forurening	Dødelighed som følge af indendørs og udendørs luftforurening Dødelighed som følge af urent vand, dårlige sanitære forhold og manglende hygiejne (WASH) Dødelighed som følge af utilsigtet forgiftning	Antal arbejdsskader som følge af forgiftning Antal for tidlige dødsfald grundet luftforurening	Arbejdsskader forårsaget af forgiftning er nogenlunde uændret i perioden 2015 til 2018. Det samme gør sig gældende for tidlige dødsfald grundet luftforurening. ●
3.A	Implementér WHO's rammekonvention om tobakskontrol	Aldersstandardiseret udbredelse af brug af tobak blandt personer fra 15 år og opover	Andel af personer, der ryger Andel af rygere, der deltager i et rygestopforløb	Andelen af rygere er faldet med 3% og andelen af rygere der deltager i rygestopforløb er steget 1% til 1,3% fra 2015 til 2018. ●
3.B	Støt udvikling af vacciner og medicin som alle har råd til	Andel af befolkningen vaccineret med alle vacciner, der indgår i det nationale program Samlet offentlig nettoudviklingsstøtte til medicinsk forskning og grundlæggende sundhedssektorer Andel af sundhedsinstitutioner, der har et basisslager af essentiel medicin tilgængeligt og prismæssigt overkommeligt i længden	Andel af befolkningen, der er vaccineret mod sæsoninfluenza	Andelen af vaccinerede for sæsoninfluenza steg fra 12% i 2015 til 17% i 2019. ●
3.C	Øg finansiering af sundhedsydelser i udviklingslandene	Tæthed og fordeling af sundhedsarbejdere	2030- panelet har ikke kunnet identificere relevante målepunkter hertil	2030-panelet har ingen data herpå ●
3.D	Styrk tidlig varslning og håndtering af sundhedsrisici	Kapaciteter inden for det Internationale Sundhedsregulativ (IHR) og sundhedsberedskab	2030- panelet har ikke kunnet identificere relevante målepunkter hertil	2030-panelet har ingen data herpå ●

Figur 34 2030-panel målopfyldelse mål 3

3.3 Virksomheders status

14 C25-virksomheder har i rapporteringen angivet at de arbejder med initiativerne inden for dette verdensmål. 4 selskaber har angivet specifikke delmål, hvoraf 5 af de overordnede 13 delmål indgår. A.P. Møller Mærsk noterer en stigning i udledning af SO_x, NO_x, affald og vandforbrug, samt et rekordstort tab af containere i 2021, (A. P. Møller Mærsk, 2021, s. 29-32), mens Ambu oplever en stigning i antal dyreforsøg udført grundet implementering af nye ISO-standarder, (Ambu, 2020-21, s. 13).

Virksomhed	Delmål	Tekst	Virksomhedens målepunkter	Virksomhedens opnåede mål i 2021 - ESG rapportering	Kilde
A.P. Møller - Mærsk A	3.8	Giv alle adgang til lægehjælp	Sundhed og sikkerhed	Samarbejde med UNICEF til sikring af særlig transport til COVID-19-relaterede foresendelser ●	A.P. Møller - Mærsk Sustainability Report 2021, side 29-32, 50
	3.9	Reducér sygdom og dødsfald	Reducering af affald og forurening, inkl. Luftbårne emissioner (Udslip fra skibe, minimer forurening, SO _x , NO _x) Effektiv ressourceforbrug, genopretning og genanvendelse (Undgå containertab på havet, vandforbrug)	2 rapporterede udslip på land; 15 m ³ i Holland og 28 m ³ i Oman. SO _x udledning steg med 6% i 2021 ift. 2020 til 108.000 ton. NO _x udledning steg med 7% i 2021 ift. 2020 til 889.000. Affald i 2021 udgjorde 339.000 ton svarende til en stigning på 20% ift. 2020. Mærsk mistede i 2021 962 containere ved primært to enkeltstående tilfælde. Normalt mistes årlig mellem 0 og 110 containere. Vandforbrug steg med 6% i 2021 ift. 2020 ●	
Ambu	3.4	Red flere fra at dø af ikke smitsomme sygdomme, og styrk mental sundhed	Tilbagekaldelse af produkter	Der var ingen FDA tilbagekaldelser i 2020-21 af rapportering	Ambu Sustainability Report 2020/21, side 11-15
	3.6	Halvér antallet af dræbte og sårede i trafikken	Reducer, redefiner og erstat dyreforsøg	Stigning i dyreforsøg grundet implementering af ISO 18562 standard	
	3.8	Giv alle adgang til lægehjælp	Gennemførelse af etisk kursus for medarbejdere	99,7% gennemførelsesrate af etisk kursus	
	3.9	Reducér sygdom og dødsfald	Cybersikkerhed (kursus og opgradering af udstyr)	Opgradering af hardware og software, udvikling af kursus ●	
Jyske Bank	3.4	Red flere fra at dø af ikke smitsomme sygdomme, og styrk mental sundhed	Sikre et godt og sikkert arbejdsmiljø, der bidrager til jobtilfredshed og trivsel (e-learning kursus i mental sundhed, APV-rapport, arbejdsmiljøkurser)	E-learning kursus tilbudt Grønne smileys i tre tilsyn af arbejdstilsynet Igangsættelse af arbejdsmiljøkurser ●	Jyske Bank - Sustainability Report 2021, side 34
Carlsberg B	3.5	Forebyg og behandl stof- og alkoholmisbrug	Styrke forebyggelsen og behandling af misbrug og overdrevet forbrug af alkohol	17% stigning i alkoholfrie drikkevarer, tilgængelig på 70 markeder. 27 nye alkoholfrie drikke lanceret i 2021 ●	Carlsberg Group ESG Report 2021, side 63
	3.6	Halvér antallet af dræbte og sårede i trafikken	Halvering af globale dødsfald og sårede i trafikken inden 2020	7 mio. visninger i Letland om sikker kørsel Alkohol-låse installeret i 61-62% af egne biler i Europa	
Chr. Hansen Holding	3.4	Red flere fra at dø af ikke smitsomme sygdomme, og styrk mental sundhed	Erstat kunstige ingredienser, forøg fødevarerikkerhed, Promover sundhed og trivsel, reducer salt, sukker, fedt og laktose	Status ikke angivet ●	Chr. Hansen Annual report, side 140
	3.9	Reducér sygdom og dødsfald på grund af kemikalier og forurening			

Figur 35 C25 virksomheders mål 3

4. FN's verdensmål 4 – Kvalitetsuddannelse

4.1 Baggrund, mål og delmål

Uddannelse er afgørende for et samfunds vækst og velfærd, og uddannelse med til at sikre den enkeltes tilknytning til arbejdsmarkedet, økonomi, sundhed og trivsel og undersøgelser påviser en direkte sammenhæng mellem uddannelse og gennemsnitlig levealder. Samfundet lukrer også af uddannelse til den enkelte om end dette først skal anskues på den langsigtede bane og agerer som løftestang for næste generationers udgangspunkt, (Hildebrandt, S. et al, 2016, s. 121).

Det fjerde verdensmål har til formål at sikre lige adgang til kvalitetsuddannelse og fremme alles muligheder for livslang læring.

4.2 National målopfyldelse

Regeringens vurdering af handlingsplanens initiativer fra juni 2021 vurderes følgende, (Regeringen, 2021, s. 45):

Vurdering af delmål

- 4.1 Grundskole er gratis i Danmark. ● ➡
- 4.2 I Danmark er der lige adgang til børnehaver og børnehaveklasser. ● ➡
- 4.3 Der er juridisk formelt lige adgang til undervisning, der er adgangsgivende til en videregående uddannelse. ● ➡
- 4.4 Der er opstillet en politisk målsætning om at halvere andelen af unge op til 25 år, der ikke har tilknytning til uddannelse eller arbejdsmarkedet, inden 2030, så flere unge og voksne kan opnå finansiell succes. ● ➡
- 4.5 I Danmark gælder lige adgang til uddannelse for alle. Diskrimination på baggrund af køn, race og etnisk oprindelse samt handicap er generelt forbudt ved lov. ● ➡
- 4.6 Alle danske børn får muligheden for at lære at læse, skrive og regne gennem gratis skolegang. ● ➡
- 4.7 I Danmark ydes der finansiell støtte til Verdensmålskolerne, og der er iværksat initiativer, hvis formål er at støtte undervisning i demokrati og medborgerskab. ● ➡

Figur 36 Vurdering af mål 4

I nedenstående Figur 37 fremgår verdensmålets 10 delmål sammenholdt med 2030 panelets målepunkter samt status på udviklingen i 2020.

Regeringens rapportering viser 0 uopfyldte delmål mens 3 delmål ikke er indeholdt i vurderingen.

2030-panelets undersøgelse viser 2 delmål med en forringet tendens, 3 hvor status er for og imod, mens 2 delmål ikke er indeholdt i undersøgelsen, (2030-panelet, 2020, s. 80-101).

Verdensmål 4: Kvalitetsuddannelse				
Delmålnr.	Tekst	FN indikatorer	Forslag til danske målepunkter	Målopfyldelse 2030-panel
4.1	Gør grundskole og ungdomsuddannelse gratis for alle	Andel af børn og unge: (a) i 2/3 klasse; (b) ved afslutning af 5. klasse og (c) ved afslutning af 9. klasse, hvor der mindst er opnået minimumsfærdigheder i (i) læsning og (ii) regning, opdelt på køn	Andel af personer med gennemført henholdsvis grundskole og ungdomsuddannelse Kompetencedækning i folkeskolen Trivsel i folkeskolen	Andelen af 18-årige med gennemført grundskole er uændret fra 2015 til 2019. Andelen af 25-årige der har gennemført en ungdomsuddannelse, viser en stigning på 2%-point i samme periode. Der er sket en stigning på 5,2%-point til 88,4% af undervisningstimerne i folkeskolen er kompetencedækket fra 2015 til 2019. Elevernes trivsel i folkeskolen er relativ høj, men tendensen er svagt faldende fra 2015 til 2019
4.2	Giv førskolebørn lige adgang til dagtilbud af høj kvalitet	Andel af børn under 5 år, der udvikler sig alderssvarende i forhold til deres sundhedstilstand, læring og trivsel, efter køn. Deltagelsesrate i dagtilbud (et år før den officielle skolestartalder), opdelt på køn	Andel af pædagogisk personale med en pædagoguddannelse	59% af al pædagogisk personale har en svarende uddannelse og viser en stabil tendens i perioden 2017 til 2018
4.3	Giv alle lige adgang til tekniske, erhvervs- og videregående uddannelser	Deltagelsesrate for unge og voksne i formel og uformel uddannelse og undervisning inden for de foregående 12 måneder	Andel af voksne med en erhvervskompetencegivende uddannelse Frafald på ungdoms- og videregående uddannelser	Andelen af 35-årige med en erhvervskompetencegivende uddannelse er svagt stigende i perioden 2015 til 2019 med 78,9% Frafald på ungdoms- og videregående uddannelser er dog steget i perioden fra 2010 til 2014 fra 22,7 til 24,9%
4.4	Øg antallet af mennesker, der kan forsørge sig selv	Andel af unge og voksne med faglige kvalifikationer inden for informations- og kommunikationsteknologi (IKT), opdelt efter kvalifikationstype	It-kompetencer i grundskolen Voksnes deltagelse i voksen- og efteruddannelse	Der ses en stigning af 8. klasses elevers it-kompetencer i perioden 2013-2018. Kursister og årselever ved voksen og efteruddannelse er faldet i perioden 2015 til 2019 med ca. 9% for kursister og 15% for årselever. Tallet anses for en indikator på rettidig opkvalificering af arbejdskraften.
4.5	Afskaf al diskrimination i uddannelse	Paritetsindeks (kvinde/mand, land/by, bund/top formuekvintil og andet, såsom handicapstatus, oprindelig befolkning og påvirkning af konflikter, når dataene bliver tilgængelige) for alle uddannelsesindikatorer på denne liste, som kan opdeles	Andel af 35-årige med en erhvervskompetencegivende uddannelse opgjort efter forældrenes uddannelsesniveau	Tendensen fra 2015 til 2019 er relativt stabil når der ses på sammenhængen mellem 35-årige med en erhvervskompetencegivende uddannelse eller højere sammenholdt med forældres uddannelsesniveau, og vurderes til 90% i 2019. Indvandrer tæller ikke med, da disse oplysninger oftest ikke er offentligt tilgængelige.
4.6	Lær alle at læse, skrive og regne	Procentandel af befolkningen i en given aldersgruppe, som opnår mindst et bestemt niveau for funktionelle (a) læsefærdigheder og (b) regnefærdigheder, efter køn	2030- panelet har ikke kunnet identificere relevante målepunkter hertil	2030-panelet har ingen data herpå
4.7	Undervis i bæredygtig udvikling og globalt medborgerskab	Graden af integration af (i) uddannelse i globalt medborgerskab og (ii) uddannelse for bæredygtig udvikling, herunder ligestilling mellem kønnene og menneskerettigheder, på alle niveauer i: (a) nationale uddannelsespolitikker, (b) læreplaner, (c) læreruddannelse og (d) elevbedømmelse	Gennemsnitskarakteren ved den årlige fællesprøve i fysik/kemi, biologi og geografi ved afgangsprøven i 9. klasse	Der er i perioden 2015-2019 sket en stigning i karaktergennemsnit ved fællesprøven i fysik/kemi, biologi og geografi.
4.A	Byg og opgrader inkluderende, sikre skoler	Andel af skoler med adgang til: (a) elektricitet, (b) internet til brug for pædagogiske formål, (c) computere til pædagogiske formål, (d) tilpasset infrastruktur og materialer for elever med handicap, (e) basale drikkevandsfaciliteter, (f) kønsadskilte toiletter (g) basale håndvaskfaciliteter (i henhold til WASH indikatordefinitioner)	Trivsel blandt studerende på videregående uddannelser Trivsel blandt elever på gymnasiale uddannelser Andel af folkeskoleelever, der oplever mobning Andel af elever, der oplever brug af it i grundskolen	Trivslen på de gymnasiale uddannelser viser i perioden fra 2018 til 2019 en score på 2,7 hvor 5 er højst mulige trivsel, og i folkeskolen vurderes den til 4,7 når der spørges til "jeg er glad for at gå i skole". Hver tiende på videregående uddannelser føler sig en-som, og hver femte føler sig ofte eller tit stresset. Andelen af elever der angav sig mobbet i 4.-9. klasse vurderes til mellem 17 og 29%, men viser en overordnet faldende tendens fra 2014 til 2019.
4.B	Giv flere stipendier til højere uddannelse i udviklingslandene	Mængden af officiel udviklingsbistand til stipendier opdelt efter sektor og uddannelsesretning	Andel af Danmarks udviklingsbistand, der anvendes til uddannelse	Andelen af udviklingsbistand anvendt til uddannelse i udviklingslandene er i perioden fra 2015 til 2019 steget fra 4% til 5%.
4.C	Øg antallet af lærere i udviklingslandene	Andel af lærere i: (a) førskole, (b) grundskole, (c) udskoling og (d) gymnasie/ungdomsuddannelse, som minimum har modtaget den planlagte læreruddannelse i (eksempelvis pædagogisk undervisning), pre-service og in-service, som er påkrævet for at kunne undervise på det relevante niveau i et givet land	2030- panelet har ikke kunnet identificere relevante målepunkter hertil	2030-panelet har ingen data herpå

Figur 37 2030-panel målopfyldelse mål 4

4.3 Virksomheders status

6 C25-virksomheder har i rapporteringen angivet at de arbejder med initiativerne inden for dette verdensmål. 4 af selskaberne har angivet specifikke delmål, hvoraf 4 af de overordnede

10 delmål indgår. A.P. Møller Mærsk noterer at videreudvikling af medarbejderne inden for nye kompetencer så som teknologi, dataanalyse og lederskab skal bidrage til selskabets transformation mod 0% CO2-udledninger i 2040 inden for kerneforretningen og værdikæderne, (A. P. Møller Mærsk, 2021, s. 39).

Virksomhed	Delmål	Tekst	Virksomhedens målepunkter	Virksomhedens opnåede mål i 2021 - ESG rapportering	Kilde
A.P. Møller - Mærsk A	4.4	Øg antallet af mennesker, der kan forsørge sig selv	Et deltagende arbejdsmiljø hvor medarbejdere kan udvikles og have gode karrierer (Topscoreresultat på medarbejderengagement)	59. plads i Gallups organisationsdatabase 	A.P. Møller - Mærsk Sustainability Report 2021, side 39, 52
Danske Bank	4.6	Lær alle at læse, skrive og regne	Stille værktøjer og ekspertise til rådighed for børn, unge og forældre for finansiell forståelse	1,6 mio. kroner anvendt i 2021, sammenholdt mod mål om 2 mio. kr. i 2023 	Danske Bank Bæredygtighedsrapport 2021, side 24
Netcompany Group	4.1	Gør grundskole og ungdomsuddannelse gratis for alle	Styrke udvikling af medarbejdernes kompetencer, særligt inden for IT via samarbejdspartnere	Ingen status 	Netcompany ESG Report 2021, side 87
	4.4	Øg antallet af mennesker, der kan forsørge sig selv			
Vestas Wind Systems	4.3	Giv alle lige adgang til tekniske, erhvervs- og videregående uddannelser	Hjælpe unge fra lavindkomstbaggrund med at færdiggøre ungdomsuddannelse. Tilbyde frivillig jobtræning Gennemførte 2-årig talentprogram	1.200 unge fra lavindkomstbaggrund hjulpet med at færdiggøre ungdomsuddannelse. 61 timer per medarbejder til frivillig jobtræning 67 gennemførte 2-årig talentprogram (side 64) 	Vestas Sustainability Report 2021, side 64

Figur 38 C25 virksomheders mål 4

5. FN's verdensmål 5 – Ligestilling mellem kønnene

5.1 Baggrund, mål og delmål

Ligestilling betones som en afgørende faktor for et samfunds økonomisk og social positive udvikling, men overalt i verden eksisterer der i udpræget omfang forældede økonomiske modeller der danner grundlag for beslutninger der øger uligheden mellem mænd og kvinder, (Hildebrandt, S. et al, 2016, s. 144). I Danmark ses dette blandt andet ved tjenestemandssreformen af 1969, hvor fag indeholdende omsorgs- og plejearbejde som besættes af en høj andel af kvinder, rangerer nederst, mens fagområder der i højere omfang besættes af mænd lønfastsættes i toppen af skalaen. Andelen af kvindelige lektorer og professorer i uddannelsessektoren, deltagelse i det politiske liv samt kvindelige bestyrelses- og direktionsmedlemmer viser også en skæv fordeling i ligestillingen i Danmark. I de udviklede lande er kvinders rettigheder i nogen omfang så begrænsede, at de reelt er overrepræsenteret i gruppen af fattige og økonomisk udsatte.

Det femte verdensmål har til formål at opnå ligestilling mellem kønnene og styrke kvinders og pigers rettigheder og muligheder.

5.2 National målopfyldelse

Regeringens vurdering af handlingsplanens initiativer fra juni 2021 vurderes følgende, (Regeringen, 2021, s. 46):

Vurdering af delmål

5.1 I Danmark findes der retlige rammer, bl.a. Ligestillingsloven, som har til formål at fremme, håndhæve og overvåge ligestilling.

5.2 I Danmark gennemføres der løbende ny lovgivning på området, bl.a. ift. psykisk vold og samtykkebaseret voldtægt.

5.3 Ægteskaber, der er indgået i udlandet af mindreårige, anerkendes ikke efter dansk ret, medmindre der foreligger tvingende grunde herfor. Kvindelig omskæring har været strafbart i Danmark siden 2003.

5.4 Det vurderes ikke, at ulønnet omsorgsarbejde er udbredt i Danmark, da der er en meget veludviklet social infrastruktur i form af kommunal pasningsgaranti, gode orlovsordninger og offentlige tilbud om ældrepleje.

5.5 I Danmark har andelen af kvinder i både politik og lederstillinger været stigende i de sidste 10 år. Tendensen har været særligt stigende blandt offentlige arbejdspladser, og mindre stigende blandt private og i politik.

5.6 Rammerne i dansk lovgivning og i sundhedsvæsenet sikrer et højt niveau af adgang til information, undervisning og ydelser vedrørende seksuel og reproduktiv sundhed.

Figur 39 Vurdering af mål 5

I nedenstående Figur 40 fremgår verdensmålets 9 delmål sammenholdt med 2030 panelets målepunkter samt status på udviklingen i 2020.

Regeringens rapportering viser 3 delvist uopfyldte delmål mens 3 delmål ikke er indeholdt i vurderingen.

2030-panelets undersøgelse viser 7 delmål med en forringet tendens og 2 hvor status er for og imod, (2030-panelet, 2020, s. 102-121).

Verdensmål 5: Ligestilling mellem kønnene				
Delmålnr.	Tekst	FN indikatorer	Forslag til danske målepunk	Målopfyldelse 2030-panel
5.1	Alle former for diskrimination af alle kvinder og piger overalt skal stoppes	Hvorvidt der findes retlige rammer for at fremme, håndhæve og overvåge ligestilling og ikke-diskrimination på baggrund af køn	Andel af sager med medhold i ligebehandlingsnævnet	En stigning i medhold fra 39% i 2015 ud fra 72 sager til 23% ud fra 94 sager i 2019. ●
5.2	Stop al vold og udnyttelse rettet mod kvinder og piger	Andel af kvinder og piger fra 15 år udsat for fysisk, seksuel eller psykisk vold Andel af kvinder og piger fra 15 år udsat for seksuel vold	Antal ophold på krisecentre Antal henvendelser til kvindekrisecentre Antal personer der har oplevet seksuel chikane, fysisk vold eller trusler på arbejdspladsen Antal ofre for personfarlig kriminalitet	Stigning i ophold fra 811 i 2017 til 1.143 i 2019. Et fald på 21% i henvendelser i perioden 2015 til 2018 5,5% af kvinder som oplever seksuel chikane og 1,8% for mænd i 2018, men med en faldende tendens siden 2016 Stigning af ofre for personfarlig kriminalitet fra 2015 til 2018 ●
5.3	Afskaf tvangsægteskaber og kvindelig omskæring	Andel af kvinder mellem 20-24 år som er blevet gift eller har indgået et partnerskab før 15 og før 18 år Andel af piger og kvinder mellem 15-49 år, som er blevet omskåret	Holdning til social kontrol af piger	Indvandrere og efterkommere mener i stigende omfang fra 2017 til 2019 at social kontrol er acceptabel. For danskere er tendensen svagt faldende ●
5.4	Værdisæt ulønnet omsorgsarbejde, og del ansvaret i hjemmet	Andel af tid, der er anvendt på ulønnet hus- og omsorgsarbejde	Fordeling af barselsorlov Fordeling af fravær ved barns sygdom	Kvinder tager i 2018 gennemsnitlig 274 dages barselsdagpenge, hvor mænd tager 32. Tendensen er uændret i forhold til 2015 Forskellen mellem kvinders og mænds fravær ved barns sygdom er relativt uændret fra 2015 til 2018, som udgør 0,58 dage ●
5.5	Kvinder skal sikres fuld deltagelse i ledelse og beslutningsprocesser	Andel af kvindelige parlamentarikere i nationale parlamenter samt kommunale og regionale råd Andel af kvinder i ledelse	Kønfordeling i ledelse	Kvinders andel af ministerposter er i perioden fra 2016 ændret fra 29% til 43% i 2019. Borgmestre udgør 14% og i direktioner og bestyrelser er andelen 19 og 15%. Jo højere forskningshierarkisk man befinder sig på universitetet, jo lavere andel af kvinder, og blot 25% af alle professorer er kvinder. Alle tendenser viser dog en svag stigning fra 2015 til 2018 ●
5.6	Giv alle adgang til seksuel og reproduktiv sundhed og rettigheder	Andel af kvinder mellem 15-49 år, som træffer deres egne informerede valg om seksuelle forhold, brug af prævention og reproduktive sundhedsydelser Antal af lande med love og bestemmelser der garanterer fuld og lige adgang for kvinder og mænd som er 15 år eller ældre til seksuelle og reproduktive sundhedsydelser, oplysning og uddannelse	Andel af elever, der er tilmeldt Uge Sex	Andel af folkeskoleelever der er tilmeldt Uge Sex er faldet fra 69% i 2016 til 67% i 2019. ●
5.A	Giv lige rettigheder til økonomiske ressourcer og ejerskab	Andel af den samlede landbefolkning med ejerskab eller sikre rettigheder til landbrugsjord Andel af lande, hvor de retlige rammer garanterer kvinders lige rettigheder til jordejerskab og/eller kontrol over jordbesiddelser	Pensionsopsparing hos kvinder og mænd Andel selvstændigt beskæftigede	Kvinders samlede pensionsformuer udgør forsat i 2018 ca. 75% af mænds og tendensen er status quo set i forhold til 2015 Andelen af selvstændige mænd faldt i 2015 fra 7,6% til 6,9% i 2018, mens kvinder blot faldt 0,1%-point til 3,8%. ●
5.B	Styrk kvinders rettigheder og muligheder igennem teknologi	Andel af enkeltpersoner, som ejer en mobiltelefon	Teknologiske færdigheder opdelt efter køn	Hver 5. IKT-specialist er fortsat kvinde i 2018. Andelen af befolkning med basale digitale færdigheder er faldet fra 2015 til 2018, men begrundes som øget krav til særlige ældres niveau. ●
5.C	Vedtag lovgivning, der fremmer ligestilling mellem kønnene	Andel af lande med systemer til at registrere og offentliggøre bevillinger til ligestilling mellem kønnene og styrkelse af kvinders rettigheder og mulighedsrammer der garanterer kvinders lige rettigheder til jordejerskab og/eller kontrol over jordbesiddelser	Ligestillingsvurdering af lovforslag	Halvdelen af lovforslag er testet for ligestillings-relevans, og konkrete ligestillingsvurderinger er faldet fra 14% i 2015 til 9,1% i 2019. ●

Figur 40 2030-panel målopfyldelse mål 5

5.3 Virksomheders status

16 C25-virksomheder har i rapporteringen angivet at de arbejder med initiativerne inden for dette verdensmål. 10 af selskaberne har angivet specifikke delmål, hvoraf 4 af de overordnede 9 delmål indgår. 7 selskaber viser positive resultater set i forhold til egne definerede måltal, 2 udviser status quo og 1 enkelt selskab har en negativ udvikling. Netcompany noterer et fokus på at styrke brugen af særlig informations- og kommunikationsteknologi til brug for kvinders

empowerment. Specifikt tilbydes mænd og kvinder lige muligheder i ansættelses- og videreudviklingsprocesser, ligeløn og selskabet deltager i initiativer der skal få flere piger og kvinder til at arbejde med IT, (Netcompany, 2021, s. 87). ESG-rapporten viser at 20% af de ansatte er kvinder, mens 13% af disse arbejder i ledelsen. Løngab mellem mænd og kvinder er ikke angivet. Bestyrelsens andel af kvinder er 40%, (Netcompany, 2021, s. 19).

Virksomhed	Delmål	Tekst	Virksomhedens målepunkter	Virksomhedens opnåede mål i 2021 - ESG rapportering	Kilde
A.P. Møller - Mærsk A	5.1	Alle former for diskrimination af alle kvinder og piger overalt skal stoppes	Faciliter diversitet og inklusion på arbejdsplads, samt mindske kønsdiversitetsgab	Kvindens andel af arbejdsstyrken udgør i 2021 31% sammenlignet med 28% i 2020. I ledelse udgør kvinder 22% i 2021, en stigning på 1%-point siden 2020.	A.P. Møller - Mærsk Sustainability Report 2021, side 40, 52 og 54
	5.5	Kvinder skal sikres fuld deltagelse i ledelse og beslutningsprocesser			
Ambu	5.1	Alle former for diskrimination af alle kvinder og piger overalt skal stoppes	Kønsdiversitet og løngab	Løngab for whitecollar-medarbejdere er formindsket til 1,33 gange i 2020/21 mod 1,44 gange i 2019/20. Bluecollar-medarbejdere er formindsket med 0,09 gange, mens indirekte bluecollar medarbejdere løngab er forøget fra 0,97 til 1,02 gange. Kvindens andel af medarbejderstaben udgør i 2020/21 57% og er faldet fra 60% i 2019/20. Kvindens andel i ledelse er faldet med 4%-point til 37% i 2020/21	Ambu Sustainability Report 2020/21, side 29-34, side 45
	5.5	Kvinder skal sikres fuld deltagelse i ledelse og beslutningsprocesser			
	5.C	Vedtag lovgivning, der fremmer ligestilling mellem kønnene			
Carlsberg B	5.1	Alle former for diskrimination af alle kvinder og piger overalt skal stoppes	Træningskurser til ledere i ubevidst forskelsbehandling Anonym undersøgelse om diversitet og inklusion Udvikle kvindelige talenter	Speak-up-program til indrapportering af skadeligt arbejdsmiljø igangsat Kvinder udgjorde i 2021 31% af arbejdsstyrken sammenlignet med 28% i 2015	Carlsberg Group ESG Report 2021, side 47, 48, 63, 77
	5.C	Vedtag lovgivning, der fremmer ligestilling mellem kønnene			
Coloplast B	5.5	Kvinder skal sikres fuld deltagelse i ledelse og beslutningsprocesser	Kønsdiversitet	Kvindens andel af ledelsen udgør i 2020/21 46% sammenlignet med 43% i 2019/20.	Coloplast Sustainability Report 2020/21, side 33, 43
Danske Bank	5.5	Kvinder skal sikres fuld deltagelse i ledelse og beslutningsprocesser	Lige muligheder for lederskab i alle beslutningsprocesser	Kvindens andel af ledelsen udgør i 2021 38% sammenlignet med 37% i 2020.	Danske Bank Bæredygtighedsrapport 2021, side 34, 46
FLSmidth & Co.	5.5	Kvinder skal sikres fuld deltagelse i ledelse og beslutningsprocesser	Lige muligheder for lederskab i alle beslutningsprocesser	Kvindens andel af ledelsen udgør i 2021 14,3% sammenlignet med 13,1% i 2020.	FLSmidth - Sustainability Report 2021, side 43, 51
Jyske Bank	5.5	Kvinder skal sikres fuld deltagelse i ledelse og beslutningsprocesser	Øge andelen af kvindelige ledere	Kvindens andel af ledelsen udgør i 2021 25,8% sammenlignet med 26,4% i 2020.	Jyske Bank - Sustainability Report 2021, side 35, 38
Netcompany Group	5.1	Alle former for diskrimination af alle kvinder og piger overalt skal stoppes	Lige muligheder for mænd og kvinder, særligt inden for IT Lige muligheder for kvinder i lederskab i alle beslutningsprocesser Lige løn	Kvinder udgør 20% af arbejdsstyrken i 2021, som er samme andel i 2020 Andelen af kvinder i ledelse udgør 13% i 2021, og er samme andel i 2020	Netcompany ESG Report 2021, side 35, 87
	5.5	Kvinder skal sikres fuld deltagelse i ledelse og beslutningsprocesser			
	5.B	Styrk kvinders rettigheder og muligheder igennem teknologi			
	5.C	Vedtag lovgivning, der fremmer ligestilling mellem kønnene			
Pandora	5.1	Alle former for diskrimination af alle kvinder og piger overalt skal stoppes	Øge inklusion og diversitet	Kvinder udgør 12,5% af arbejdsstyrken i 2021, som er samme andel i 2020, men forbedret fra 9% i 2019.	Pandora Sustainability Report 2021, side 42, 49
	5.5	Kvinder skal sikres fuld deltagelse i ledelse og beslutningsprocesser			
Tryg	5.5	Kvinder skal sikres fuld deltagelse i ledelse og beslutningsprocesser	Øge andelen af kvindelige ledere	Kvindens andel af ledelsen udgør i 2021 40% sammenlignet med 38% i 2020.	Tryg - Corporate Responsibility Report 2021, side 9

Figur 41 C25 virksomheders mål 5

6. FN's verdensmål 6 – Rent vand og sanitet

6.1 Baggrund, mål og delmål

70% af jordens overflade er dækket af vand, men blot 2,5% er ferskvand, hvoraf mindre end 1% er let tilgængeligt drikkevand. Vandressourcerne er så ulige fordelt at 663 mio. mennesker i 2015 manglede adgang til sikkert og rent drikkevand, og 2,4 mia. mennesker var uden adgang til tilstrækkelig sanitet. Denne mangel medfører nedsat levealder forårsaget af dødelig

udgang på infektionssygdomme som for eksempel malaria og diarré. 70% af det tilgængelige drikkevand forbruges til landbrug og fødevareproduktion og 10% til ordinære husstande. Landbruget bruger et sted mellem 1.000 til 20.000 liter vand til produktion af 1 kilo mad, hvoraf kødproduktionen bruger mest. I USA forbruger en gennemsnitlig indbygger ca. 1.500 m³ vand årligt, mens man i Danmark bruger 120 m³, (Hildebrandt, S. et al, 2016, s. 168-170). For at imødekomme den forventede befolkningstilvækst på yderligere 2,4 mia. forventes fødevareproduktionen at stige med yderligere 60%. Den ulige fordeling og overudnyttelse af vandressourcer udgør den største globale risikofaktor for mennesker de kommende 10 år, og derfor har det sjette verdensmål til formål at sikre adgang til rent vand og sanitet for alle senest i 2030.

6.2 National målopfyldelse

Regeringens vurdering af handlingsplanens initiativer fra juni 2021 vurderes følgende, (Regeringen, 2021, s. 47):

Vurdering af delmål

- 6.1 Langt de fleste i Danmark har drikkevand til en overkommelig pris. ● ➡
- 6.2 Langt de fleste i Danmark har adgang til toilet, sanitet og hygiejne. ● ➡
- 6.3 Spildevandet i Danmark bliver rensat på et højt niveau. ● ➡
Alt for få af Danmarks vandområder er i god tilstand. ● ⬆
- 6.4 Det danske vandforbrug er effektivt sammenlignet med andre lande. ● ➡
- 6.5 Danmark samarbejder gennem EU om forvaltning af vandområdet men har få vandressourcer på tværs af landegrænser. ● ➡
- 6.6 Danmark har udfordringer ift. pesticider og kemiske forureninger i grundvandet. ● ⬆

Figur 42 Vurdering af mål 6

I nedenstående Figur 43 fremgår verdensmålets 8 delmål sammenholdt med 2030 panelets målepunkter samt status på udviklingen i 2020.

Regeringens rapportering viser 2 uopfyldte delmål mens 2 delmål ikke er indeholdt i vurderingen.

2030-panelets undersøgelse viser 1 delmål med en forringet tendens, 3 hvor status er for og imod, mens 2 delmål ikke er indeholdt i undersøgelsen, (2030-panelet, 2020, s. 122-137).

Verdensmål 6: Rent vand og sanitet				
Delmålnr.	Tekst	FN indikatorer	Forslag til danske målepunkter	Målopfyldelse 2030-panel
6.1	Giv alle adgang til rent drikkevand	Andel af befolkning, der bruger sikkert forvaltet drikkevandsservice	Udgift til vand og spildevand som andel af husstandsindkomsten Kvalitet af drikkevandet Kvalitet af grundvandet Andel af drikkevandet, der består af rensat grundvand	Husholdningernes årlige udgift til vand og spildevand steg fra 1,13% i 2015 til 1,16% i 2016 Drikkevandets kvalitet er i samme periode høj kvalitet og i bedring. Stikprøver hvor vandværksboringer overstiger grænserværdier er svagt faldet fra 2015 til 2018 for nitrat, men høj stigning for pesticider Andel af drikkevand der må undergå avanceret rensning er fra 2015 steget fra 16% til 22% i 2017
6.2	Giv adgang til toilet, sanitet og hygiejne	Andel af befolkning, der bruger sikkert forvaltede sanitetsfaciliteter, herunder håndvask faciliteter med sæbe og vand	Andel af elever, der er tilfredse med toiletforholdene i skolerne	Andel af elever der vurderer at have rene toiletforhold er steget for både yngre og ældre klassetrin fra 2015 til 2019. Dog er det kun 19% af de ældre klassetrin.
6.3	Styrk vandkvaliteten, og rens og brug spildevand bedre	Andel af spildevand, der behandles sikkert Andel af vandområder med god vandkvalitet	Mængde næringsstoffer udledt fra renseanlæg Forbrug af pesticider og næringsstoffer i landbrug, skovbrug og gartneri, hos husholdninger og på offentlige arealer	Der opleves generelt en forbedring af udledning af næringsstoffer i perioden 2015 til 2018. Forbruget af pesticider er steget svagt fra 2,11 PBI i 2015 til 2,14 i 2017. Forbruget af pesticider er dog steget i husholdninger i perioden fra 2015 til 2018. Det samme gør sig gældende for forbruget af pesticider på offentlige arealer, med undtagelse af lokalbaner.
6.4	Gør vandforbruget effektivt og sikr forsyning af ferskvand	Ændring af vandforbrugseffektiviteten over tid Vandstressniveau: indvindingen af vand som en andel af de tilgængelige friskvandsressourcer	Samlet vandforbrug Vandtab i vandforsyningen	Vandforbruget i 2018 ligger væsentligt over niveauet for 2015-2017, hvilket skyldes tørken i 2018. Vandforsyningen registrerede i samme periode en stigning i vandtab, dog med faldende tendens i perioden 2015-2017.
6.5	Indfør integreret styring af vandressourcer	Grad af implementering af integreret vandressource forvaltning (0 - 100) Andel af vandområder på tværs af landegrænser med en operationel aftale om vandsamarbejde	Mængde næringsstoffer udledt i havet	Mængde af kvælstof og fosfor udledt i danske farvande faldt begge i perioden 2015 til 2018. Fosfor faldt fra 3,1 ton til 1,6, opgjort i 1.000 ton, og kvælstof faldt fra 78 til 50, opgjort i 1.000 ton.
6.6	Beskyt og genopret økosystemer i og omkring vand	Ændring i omfanget af vandrelaterede økosystemer over tid	Areal af søer, moser, enge, strandenge og overdrev beskyttet efter naturbeskyttelsesloven	Andelen af beskyttede områder er for alle typer steget i perioden 2006 til 2016.
6.A	Støt udviklingslandenes håndtering af vand og sanitet	Mængde af vand- og sanitetsrelaterede officiel udviklingsbistand, som er del af en regeringskoordineret udgiftsplan	2030- panelet har ikke kunnet identificere relevante målepunkter hertil	2030-panelet har ingen data herpå
6.B	Støt lokal håndtering af vand og sanitet	Andel af lokale administrative enheder med etablerede og operationelle politikker og procedurer for lokalsamfundenes deltagelse i forvaltning af vand og sanitet	2030- panelet har ikke kunnet identificere relevante målepunkter hertil	2030-panelet har ingen data herpå

Figur 43 2030-panel målopfyldelse mål 6

6.3 Virksomheders status

5 C25-virksomheder har i rapporteringen angivet at de arbejder med initiativerne inden for dette verdensmål. 2 af selskaberne har angivet specifikke delmål, hvoraf 6 af de overordnede 8 delmål indgår, hvoraf begge af disse udviser en forringet tendens. FLSmidth angiver 100% genanvendelse af vand og 0% spildevandsudledning inden 2030 indenfor Mining-forretningsområdet med fokus på udsatte områder, (FLSmidth, 2021, s. 50). ESG-afrapporteringen viser at selskabet overordnet overskred sit 2021-mål for vandforbrug med 7,7%, og har siden 2019 øget sit vandforbrug i udsatte områder med 3%-point, (FLSmidth, 2021, s. 44).

Virksomhed	Delmål	Tekst	Virksomhedens målepunkter	Virksomhedens opnåede mål i 2021 - ESG rapportering	Kilde
Carlsberg B	6.1	Giv alle adgang til rent drikkevand	Reducer vandforbrug i bryggerier Indgå samarbejdsrelationer til sikring af vandressourcer i udsatte områder	Vandforbrug steget fra 13,5 mio. m3 i 2020 til 14,6 mio. m3 i 2021 ●	Carlsberg Group ESG Report 2021, side 21, 64, 72
	6.2	Giv adgang til toilet, sanitet og hygiejne			
	6.3	Styrk vandkvaliteten, og rens og brug spildevand bedre			
	6.4	Gør vandforbruget effektivt og sikr forsyning af ferskvand			
	6.5	Indfør integreret styring af vandressourcer			
	6.6	Beskyt og genopret økosystemer i og omkring vand			
FLSmidth & Co.	6.3	Styrk vandkvaliteten, og rens og brug spildevand bedre	Forbedre vandkvalitet ved at reducere forurening, og halver udledning af urensede spildevand	Vandforbruget udgør i 2021 201.997 m3, sammenlignet med 197.346 m3 i 2020 ●	FLSmidth - Sustainability Report 2021, side 44, 50
	6.4	Gør vandforbruget effektivt og sikr forsyning af ferskvand	Forøg effektivitet af vandforbruget, sikr bæredygtigt forbrug af ferskvand, særligt i udsatte områder	Forbruget i udsatte områder er status quo i 2021 sammenlignet med 2020, men steget med 3% siden 2019. ●	

Figur 44 C25 virksomheders mål 6

7. FN's verdensmål 7 – Bæredygtig energi

7.1 Baggrund, mål og delmål

Energi er en afgørende faktor for at et moderne samfund, i form af el, varme, transport og produktion, kan fungere. Energi er tidligere frembragt via afbrænding af fossile råstoffer, så som kul og olie, men siden oliekriserne i 70'erne har Danmark og det øvrige samfund investeret kraftigt i at få opbygget energi fra mere vedvarende kilder så som vind, sol og naturgas for at sikre forsyningssikkerheden, (Hildebrandt, S. et al, 2016, s. 186). I dag med Ruslands invasion af Ukraine bliver Europas gasforsyning fra netop Rusland svarende til 30% af det totale forbrug i Europas, herunder stigende inflation og råvarepriser, igen en reminder til at energiforsyning er et sikkerhedskritisk fokusområde i et velfungerende samfund. Den højaktuelle geopolitiske situation taler derfor direkte ind i det syvende verdensmål, som har til formål at sikre at alle har adgang til pålidelige, bæredygtig og moderne energi til en overkommelige pris.

7.2 National målopfyldelse

Regeringens vurdering af handlingsplanens initiativer fra juni 2021 vurderes følgende, (Regeringen, 2021, s. 48):

Vurdering af delmål

- 7.1** Alle danske husstande har adgang til billige, stabile og moderne energiservices. ●⬆
- 7.2** Med energiaftalen fra 2018 er der afsat finansiering, der anviser vejen til at opnå en vedvarende energandelen på ca. 55 pct. i 2030. Dette mål forventes at blive opnået. ●⬆
- 7.3** Der er i de senere år sket et massivt løft af den danske EE-indsats, som bl.a. bidrager til Danmarks overopfyldelse af EU's energispareforpligtelse med 27 pct. ●⬆

Figur 45 Vurdering af mål 7

I nedenstående Figur 46 fremgår verdensmålets 5 delmål sammenholdt med 2030 panelets målepunkter samt status på udviklingen i 2020.

Regeringens rapportering viser 1 uopfyldte delmål mens 2 delmål ikke er indeholdt i vurderingen.

2030-panelets undersøgelse viser 3 delmål hvor status er både for og imod, og 1 delmål som ikke er indeholdt i undersøgelsen, (2030-panelet, 2020, s. 138-149).

Verdensmål 7: Bæredygtig energi				
Delmålnr.	Tekst	FN indikatorer	Forslag til danske målepunkter	Målopfylde 2030-panel
7.1	Giv alle adgang til moderne energi	Andel af befolkning med adgang til elektricitet Andel af befolkningen, der primært benytter sig af miljøvenlige brændstoffer og miljøvenlig teknologi	Andel danske boliger med oliefyr som primær opvarmingskilde Antal afbrydelser i elforsyningen	Andelen af boliger opvarmet med olie faldt fra 10% i 2015 til 8% i 2019. I 2019 steg antal afbrudt elforsyning med 0,1% i forhold til 2017. Årsager hertil skyldes primært manglende betaling.
7.2	Forøg andelen af vedvarende energi globalt	Andel af vedvarende energi i det samlede, endelige energiforbrug	Andel af det samlede energiforbrug, der udgøres af vedvarende energi opdelt efter sektor Andel af det samlede energiforbrug, der udgøres af vedvarende energi opdelt efter formål CO ₂ -udledning per kilowatttime for el, gas og fjernvarme	Andelen af vedvarende energi af det samlede energiforbrug er steget for både husholdninger, industri og det offentlige, mens der er status quo i transportsektoren i perioden fra 2015 til 2018. I betragtningen af transportsektoren stod for 55% af det samlede energiforbrug, er transitionen overordnet beskeden. Andelen af vedvarende energi der går til opvarmning, og køling samt elproduktion er steget 7 og 11%-point fra 2015 til 2018. Transport er uændret i perioden. CO ₂ udledning er faldet for el, fjernvarme og gas, med 12%, 20% og 6% i perioden fra 2015 til 2018.
7.3	Fordobl energieffektiviteten	Energiintensitet opgjort på basis af forbruget af primær energi i forhold til BNP	Endeligt energiforbrug sammenholdt med bruttoenergiforbrug	Energiforbruget sammenholdt med bruttoenergi steg med 1%-point i perioden fra 2015 til 2018.
7.A	Styrk adgangen til forskning, teknologi og investeringer inden for ren energi	Internationale finansielle overførelser til udviklingslande til støtte af forskning og udvikling indenfor ren energi og vedvarende energiproduktion, herunder hybridssystemer	Private midler anvendt til klima- og energiforskning	Danske virksomheders investeringer i forskning og udvikling udgjorde 4,2 mia. kr. i 2017. Der foreligger ingen data på før eller efter 2017.
7.B	Udvid og opgrader infrastruktur for at levere bæredygtig energi i udviklingslandene	Investeringer i energieffektivitet som en procentdel af BNP og mængden af udenlandske direkte investeringer i finansiell overførsel til infrastruktur og teknologi til bæredygtig udvikling	2030- panelet har ikke kunnet identificere relevante målepunkter hertil	2030-panelet har ingen data herpå

Figur 46 2030-panel målopfylde mål 7

7.3 Virksomheders status

12 C25-virksomheder har i rapporteringen angivet at de arbejder med initiativerne inden for dette verdensmål. 7 af selskaberne har angivet specifikke delmål, hvoraf 4 af de overordnede 5 delmål indgår. De fleste virksomheders energiforbrug steg fra 2020 til 2021, mens andelen af vedvarende energi blev forøget i samme periode. Dog faldt den for Vestas med 10%-point, (Vestas, 2021, s. 66). Pandora udviser som eneste selskab en positiv tendens ved en forøgelse af energieffektiviteten set i forhold til omsætning, (Pandora, 2021, s. 47).

Virksomhed	Delmål	Tekst	Virksomhedens målepunkter	Virksomhedens opnåede mål i 2021 - ESG rapportering	Kilde
A.P. Møller - Mærsk A	7.3	Fordobl energieffektiviteten	Forskning og investering i grønne energikilder	Vedvarende teknologikilder udgør i 2021 165 MWh sammenlignet med 65 MWh i 2020 Samlet energiforbrug steg fra 432.767 TJ i 2020 til 473.188 i 2021 ●	A.P. Møller - Mærsk Sustainability Report 2021, side 18, 52, 54
Ambu	7.2	Forøg andelen af vedvarende energi globalt	Andel af vedvarende energi	Samlet energiforbrug steg i 2020/21 til 199.927 GJ sammenlignet med 138.411 i 2019/20. Andelen af vedvarende energi steg til 2,8% fra 0,13% året før ●	Ambu Sustainability Report 2020/21, side 17-27, 44
	7.3	Fordobl energieffektiviteten	Forøgelse af energieffektivitet		
	7.B	Udvid og opgrader infrastruktur for at levere bæredygtig energi i udviklingslandene	Ikke angivet		
Carlsberg B	7.2	Forøg andelen af vedvarende energi globalt	Andel af vedvarende energi	65% af el kom fra vedvarende energikilder i 2021, mod 64% i 2020. En forøgelse af den samlede energi fra vedvarende energi med 1%-point til 26% i 2021 sammenlignet med 2020 Energiforbruget steg til 2.374 GWh i 2021 fra 2.193 GWh i 2020 ●	Carlsberg Group ESG Report 2021, side 72
	7.3	Fordobl energieffektiviteten	Forøgelse af energieffektivitet	●	
FLSmidth & Co.	7.2	Forøg andelen af vedvarende energi globalt	Andel af vedvarende energi	Forbrug ikke angivet ●	FLSmidth - Sustainability Report 2021, side 43
	7.3	Fordobl energieffektiviteten	Forøgelse af energieffektivitet	●	
Jyske Bank	7.2	Forøg andelen af vedvarende energi globalt	Andel af vedvarende energi	Andel af vedvarende energi faldt fra 75% i 2020 til 74% i 2021. I samme periode steg energiforbruget fra 72.532 GJ til 78.957. ●	Jyske Bank - Sustainability Report 2021, side 38
Pandora	7.2	Forøg andelen af vedvarende energi globalt	Andel af vedvarende energi	Andel af vedvarende energi udgør i 2021 100% og er fastholdt på samme niveau sammenlignet med 2020. ●	Pandora Sustainability Report 2021, side 47
Vestas Wind Systems	7.1	Giv alle adgang til moderne energi	Sikre vindenergi-teknologi billigt muligt	100% vedvarende andel af elektricitet og energi i eget forbrug i 2021 ●	Vestas Sustainability Report 2021, side 62, 66, 67
	7.2	Forøg andelen af vedvarende energi globalt	Andel af vedvarende energi forøges globalt, og internt	Vedvarende energi udgør 38% i 2021 sammenlignet med 48% i 2020 ●	

Figur 47 C25 virksomheders mål 7

8. FN's verdensmål 8 – Anstændig jobs og økonomisk vækst

8.1 Baggrund, mål og delmål

Økonomisk vækst er normalt opgjort som en stigning i BNP pr. år, opgjort i faste priser, og udgøres af den forøgelse der er sket i produktionen af varer og tjenesteydelser. Tallet regnes derfor befolkningens velfærd hvor en stigning er lig med en positiv tendens. BNP tager dog ikke højde for måden produktionen er sket på, og dermed måles der ikke på forbruget af irreversible råstoffer og andre naturressourcer samt eventuelle opsummerende negative miljøpåvirkninger, for eksempel ved at ødelægge økosystemer og skovhugst. Et lands økonomiske vækst skabes dels af den arbejdsdygtige befolkning tilsat kapital og i et ureguleret markedsøkonomiske system er det den marxistiske teori at kapitalismen ikke evne at sikre fuld beskæftigelse med anstændige arbejds- og lønvilkår i praksis, (Hildebrandt, S. et al, 2016, s. 221). I dag udgør danskers import 62% af Danmarks samlede klimaaftryk, (Danmarks Statistik, 2021, s. 1,5), og antages klimaaftrykket at være lige med Danmarks samlede forbrug af importerede varer, kan det antages at varerne er produceret i lande, hvor arbejdsforholdene ligger væsentlig under de danske; danskernes mindsteløn, uden samme omfang af basale rettigheder, såsom løn under sygdom, pension og ret til pauser. Det ottende verdensmål har til formål at fremme vedvarende, inklusiv og bæredygtig vækst, fuld og produktiv beskæftigelse og anstændigt arbejde til alle.

8.2 National målopfyldelse

Regeringens vurdering af handlingsplanens initiativer fra juni 2021 vurderes følgende, (Regeringen, 2021, s. 49):

Vurdering af delmål

- 8.1** Danmark har tradition for en stabilitetsorienteret økonomisk politik med en lang planlægningshorisont. Det kommer bl.a. til udtryk i en forholdsvis stabil vækst i BNP pr. indbygger. ●➡
- 8.2** Danmark har en velkvalificeret arbejdsstyrke. Gennem diversificering, teknologisk opgradering og innovation bidrager til stor værditilvækst pr. beskæftiget. ●➡
- 8.3** Danmark har et meget formaliseret arbejdsmarked, hvor der er gode muligheder for at etablere virksomhed samt gode finansieringsmuligheder for virksomhederne. ●➡
- 8.4** Danmark har et meget højt forbrug af naturressourcer, hvilket regeringen bl.a. imødegår med en ambitiøs omstilling til en cirkulær økonomi. ●➡
- 8.5** I Danmark bidrager arbejdsmarkedets parter til anstændigt arbejde for alle, og tager aktivt medansvar for regeringens social- og arbejdsmarkedspolitik. Resultaterne ses fx i de høje beskæftigelsesfrekvenser for mænd og kvinder og høje andele, der deltager i voksen- eller efteruddannelse. ●➡
- 8.6** I Danmark er ungdomsarbejdsløsheden lav – særligt sammenlignet med andre lande. Der er dog fortsat en gruppe unge, som har udfordringer med at gennemføre en uddannelse og opnå varig beskæftigelse. ●➡
- 8.7** Målet vurderes at være opfyldt. ●➡
- 8.8** Globalt ligger Danmark helt i toppen. Vi flytter hele tiden barren, bl.a. gennem den trepartsaftale, der er indgået om prioriterende nationale mål for arbejdsmiljøindsatsen. ●➡
- 8.9** Danmark vurderes at placere sig godt ift. opfyldelse af delmålet, bl.a. henset til at Danmark har en national strategi for dansk turisme (2016) og er ved at udarbejde en ny national strategi for bæredygtig vækst i dansk turisme, der forventes offentliggjort i 2021. ●➡
- 8.10** 9 ud af 10 danskere klarer deres bankforretninger over internettet, og der er adgang til bankfilialer i det meste af Danmark. ●➡

Figur 48 Vurdering af mål 8

I nedenstående Figur 49 fremgår verdensmålets 12 delmål sammenholdt med 2030 panelets målepunkter samt status på udviklingen i 2020.

Regeringens rapportering viser 1 uopfyldt, 3 delvist uopfyldte delmål, mens 2 delmål ikke er indeholdt i vurderingen.

2030-panelets undersøgelse viser 3 delmål med en negativ tendens, og 4 delmål som ikke er indeholdt i undersøgelsen, (2030-panelet, 2020, s. 150-175).

Verdensmål 8: Anstændige jobs og økonomiske vækst				
Delmålnr.	Tekst	FN indikatorer	Forslag til danske målepunkter	Målopfyldelse 2030-panel
8.1	Skab bæredygtig økonomisk vækst	Årlig reel BNP-vækst per indbygger	Arbejdsproduktivitet Bruttonationalindkomst per indbygger Nettonationalindkomst per indbygger	Arbejdsproduktiviteten var i perioden 2015 til 2019 status quo. BNI er i samme periode steget med en gennemsnitlig årlig vækst på 1,58% NNI steg ligeledes 1,6% i snit i samme periode
8.2	Opnå højere økonomisk produktivitet gennem teknologi og innovation	Årlig reel BNP-vækst per beskæftiget person	Overlevelseshastighed for virksomheder Virksomhedsdynamik Erhvervsklimaet i Danmark ud fra Verdensbankens <i>Ease of Doing Business</i>	Andelen af nystartede virksomheder, der stadig eksisterede to år efter, er steget fra 59% i 2015 til 61% i 2018. Der ses en svag stigning af til- og afgangsrater for virksomheder i perioden 2015 til 2018, svarende til ca. 1%-point. På en skala fra 1-5 når der kommer til at drive virksomhed vurderes Danmark til 4, som er status quo fra 2015 til 2020.
8.3	Før en politik, der skaber jobs og fremmer virksomheder	Andel af beskæftigelse i den uformelle sektor uden for landbruget, opdelt på køn	Andel vækstiværksættere Andel vækstvirksomheder	Hele landet har oplevet en stigning af vækstiværksættere fra 23% i 2015 til 25% i 2017. Nordjylland ligger lavest med 20% i 2017, mens Hovedstaden når 28%. Andelen af vækstvirksomheder er i perioden 2015 til 2018 steget fra 12 til 16%. Hovedstaden ligger højest med 17% mens Sjælland ligger lavest med 13%.
8.4	Brug ressourcerne effektivt i forbrug og produktion	Materielt fodaftryk, materielle fodaftryk per indbygger og materielt fodaftryk per BNP Indenlandsk materialeforbrug, indenlandsk materialeforbrug per indbygger og indenlandsk materialeforbrug i forhold til BNP	Danskernes forbrug omsat til arealbehov	Danmarks forbrug faldt fra 7,22 ha til 6,8 fra 2015 til 2016, primært drevet af lavere drivhusgasudledning, som består af 50% af det samlede arealforbrug. Danmarks produktive areal var i 2016 4,17 til sammenligning. Det globale areal udgør 1,63 og er faldet 0,02 i samme periode
8.5	Skab fuld beskæftigelse og anstændigt arbejde med lige løn	Gennemsnitlig timeløn for kvindelige og mandlige ansatte, opdelt efter type af beskæftigelse, alder og personer med handicap Ledighedsgraden fordelt på køn, alder og personer med handicap	Andel af virksomheder med ansatte i støttet beskæftigelse Beskæftigelsesfrekvens	Offentlige organisationer har flere ansatte i beskæftigelse sammenlignet med private virksomheder. I perioden 2015 til 2018 faldt andelen 0,08%-point til 0,07%. I det private steg beskæftigelsen med 0,32%-point til 2,39%. Både mænd og kvinders beskæftigelsesfrekvens er steget med 3%-point i perioden 2015-2018, med et gab på 4%-point kønnene imellem. Indvandrere og efterkommeres beskæftigelse er også steget, men ender på 15%-point under landsgennemsnittet
8.6	Hjælp unge i arbejde, uddannelse og praktik	Andelen af unge (15-24 år) der ikke er under uddannelse, i beskæftigelse eller i træning	Ledighed blandt nyuddannede	Ledigheden blandt nyuddannede faldt for hele befolkningen med 1%-point, men steg for kandidatuddannelser med 1%-point i perioden fra 2015 til 2016.
8.7	Afskaf moderne slaveri, menneskehandel og	Andel og antal af børn i alderen 5-17 år, der er involveret i børnearbejde, opdelt på køn og alder	2030- panelet har ikke kunnet identificere relevante målepunkter hertil	2030-panelet har ingen data herpå
8.8	Beskyt arbejdstagerrettigheder, og skab sikre arbejdsmiljøer	Hypothese af dødelige og ikke-dødelige arbejdsulykker fordelt på køn og migrantstatus Stigning i national efterlevelse af arbejdstagerrettigheder (foreningsfrihed og kollektive overenskomstforhandlinger) baseret på kilder fra Den Internationale Arbejdsorganisation (ILO) og national lovgivning, fordelt på køn og migrantstatus	Antal arbejdsulykker Medarbejdernes oplevelse af arbejdsmiljøet på arbejdspladsen Forekomst af stress	Arbejdsulykker faldt fra 1,88 per 100 fuldtidsbeskæftiget forårsaget af en bedring for mænd, men der er stadig et gab mellem kvinder og mænd på 0,37%-point. Der er en lille stigning i andelen af medarbejdere der vurderer arbejdsmiljøet prioriteret i høj grad fra 2014 til 2018 fra 24% til 26%. Oplevelse af stress er ligeledes faldet i samme periode, hvor stress forårsaget af arbejde er faldet, mens privatlivet er steget.
8.9	Støt op om bæredygtig turisme	BNP for direkte turisme i forhold til det samlede BNP og vækstrate Antal af arbejdspladser i den bæredygtige turismeindustri som en andel af den samlede andel af arbejdspladser i turismeindustrien	Antal Green Key-certificerede hoteller og feriecentre	Antal hoteller og feriecentre med Green Key-certificering steg fra 571 primo januar til 605 ultimo januar 2019, men andelen faldt fra 21% til 19,7% i samme periode. Faldet skyldes et konstant antal uden Green Key i perioden
8.10	Giv alle adgang til banker, forsikring og finansielle tjenesteydelser	Antal af kommercielle bankfilialer og pengeautomater per 100.000 voksne Andel af voksne (15 år og opover) med en konto i en bank eller anden finansiell institution, eller hos en mobil-penge-tjeneste-udbyder	2030- panelet har ikke kunnet identificere relevante målepunkter hertil	2030-panelet har ingen data herpå
8.A	Støt "Aid for Trade"	Forpligtelser og udbetalinger af handelsrelateret bistand	2030- panelet har ikke kunnet identificere relevante målepunkter hertil	2030-panelet har ingen data herpå
8.B	Udarbejd en global strategi for at få unge i arbejde	Tilstedeværelse af en udviklet og operationaliseret national strategi for at få unge i arbejde, som en særskilt del af den nationale strategi for beskæftigelse	2030- panelet har ikke kunnet identificere relevante målepunkter hertil	2030-panelet har ingen data herpå

Figur 49 2030-panel målopfyldelse mål 8

8.3 Virksomheders status

20 C25-virksomheder har i rapporteringen angivet at de arbejder med initiativerne inden for dette verdensmål. 10 af selskaberne har angivet specifikke delmål, hvoraf 9 af de overordnede 12 delmål indgår. De fleste virksomheders udviser både forbedringer og forringelser i 2021 regnskaberne sammenlignet med året før. Kun Jyske Bank udstillede løngab mellem mænd og kvinder i ESG-opgørelsen, (Jyske Bank, 2021, s. 38), på 1,18 gange, og er uforandret fra året før.

Virksomhed	Delmål	Tekst	Virksomhedens målepunkter	Virksomhedens opnåede mål i 2021 - ESG rapportering	Kilde
A.P. Møller - Mærsk A	8.2	Opnå højere økonomisk produktivitet gennem teknologi og innovation	Antal unikke brugere på Twill-platform for SME-virksomheder	56.000 unikke brugere på Twill-platform i 2021	A.P. Møller - Mærsk Sustainability Report 2021, side 9, 29, 33, 36, 42, 43, 53, 54
	8.3	Før en politik, der skaber jobs og fremmer virksomheder	Samarbejder med SheTrades i form af antal træningsprogram-match		
	8.5	Skab fuld beskæftigelse og anstændigt arbejde med lige løn	Ligeløn Diversitet og inklusion i arbejdsstyrken Arbejdsdage med supervision	72% målrettede nationaliteter i 2021 på et fastholdt niveau sammenlignet med 2020 4 dødsfald registreret i 2021 mod 1 tilfælde i 2020 Mistet arbejdstid grundet arbejdsulykker faldt i 2021 til 0,93 sammenlignet med 1,22 i 2020 203 whistlebloweranmeldelser	
	8.7	Afskaf moderne slaveri, menneskehandel og børnearbejde	Træninger Audits Dødsfald		
	8.8	Beskyt arbejdstagerrettigheder, og skab sikre arbejdsmiljøer	Arbejdsulykker Forbedret ledelse og arbejdsmiljø, herunder antal whistlebloweranmeldelser		
Ambu		Skab bæredygtig økonomisk vækst	Forbedret medarbejderomsætning (ml. 9-12% for whitecollar)	17% medarbejderomsætning i 2020/21 sammenlignet med 9% i 2019/20	Ambu Sustainability Report 2020/21, side 29-34, 45
	8.1	Brug ressourcerne effektivt i forbrug og produktion	Medarbejderudvikling via talent-reviews to gange årligt Mentorship programmer	Niveauet for sygefravær i 2021 fastholdes til 2020 niveau, svarende til 1,76% Ingen dødsulykker i 2021 Mistet arbejdstid grundet arbejdsulykker faldt i 2021 til 1,07 sammenlignet med 1,44 i 2020	
	8.4	Afskaf moderne slaveri, menneskehandel og børnearbejde	Mistet arbejdstid grundet arbejdsulykker, og antal tilfælde Dødsulykker Sygefravær		
	8.7				
Carlsberg B	8.1	Skab bæredygtig økonomisk vækst	7% vækst i mindst udviklede lande	96 bil. Kr. skabt i økonomisk vækst, og betalt 40 bil. Kr. i skat globalt	Carlsberg Group ESG Report 2021, side 66, 75
		Skab fuld beskæftigelse og anstændigt arbejde med lige løn	Arbejdstagerrettigheder for alle ansatte Ligeløn	168 arbejdsulykker og 4,3 i tabt arbejdstid i 2021 sammenlignet med 116 ulykker og 3,0 i tabt tid for 2020	
	8.5	Afskaf moderne slaveri, menneskehandel og børnearbejde	Fokus på undgåelse af tvunget arbejdskraft og menneskehandel Afskaffelse af børnearbejde inden 2025	134.000 safety walks 371.000 supervisioner på sikkerhed 95% af alle chauffører har gennemført sikker-traffic træning	
	8.7	Beskyt arbejdstagerrettigheder, og skab sikre arbejdsmiljøer	Arbejdstagerrettigheder for alle ansatte Ligeløn, via compliance med Life Saving Rules Antal arbejdsulykker og tabt arbejdstid		
	8.8				
Coloplast B	8.8	Beskyt arbejdstagerrettigheder, og skab sikre arbejdsmiljøer	Antal arbejdsulykker	Antal arbejdsulykker faldt til 2,2 i 2020/21 sammenlignet med 2,5 i 2019/20	Coloplast Sustainability Report 2020/21, side 26, 42
Danske Bank	8.3	Før en politik, der skaber jobs og fremmer virksomheder	Antal støttede opstarts- og vækstvirksomheder (mål 10.000 frem mod 2023)	I alt 6.349 opstarts- og vækstvirksomheder støttet til og med 2021, sammenlignet med 5.065 i 2020 Medarbejdertilfredshed målt til 74 i 2021 sammenlignet med 84 i 2020	Danske Bank Bæredygtighedsrapport 2021, side 22, 30, 36, 46
	8.8	Beskyt arbejdstagerrettigheder, og skab sikre arbejdsmiljøer	Medarbejdertilfredshed på 77 i 2023	I mål med kundertilfredshed for erhvervskunder, men privatkunder var under 2021-mål	
	8.10	Giv alle adgang til banker, forsikring og finansielle tjenesteydelser	Kundertilfredshed		
FLSmith & Co.		Afskaf moderne slaveri, menneskehandel og børnearbejde	Fokus på undgåelse af tvunget arbejdskraft, menneskehandel og børnearbejde Afskaffelse af børnearbejde inden 2025	108 menneskerettighedsreviews i 2021 sammenlignet med 59 i 2020 Antal arbejdsulykker steg fra 1,0 i 2020 til 1,9 i 2021 Tabt arbejdstid steg fra 0,5 i 2020 til 0,8 i 2021	FLSmith - Sustainability Report 2021, side 43, 51
	8.7	Beskyt arbejdstagerrettigheder, og skab sikre arbejdsmiljøer	Arbejdstagerrettigheder for alle ansatte Antal arbejdsulykker og tabt arbejdstid		
	8.8				
Jyske Bank	8.5	Skab fuld beskæftigelse og anstændigt arbejde med lige løn	Ligeløn		Jyske Bank - Sustainability Report 2021, side 34, 35, 38
	8.6	Hjælp unge i arbejde, uddannelse og praktik	Samarbejder omkring ensomhed-projekter	Ligelønforskell udgjorde i 2021 1,18 gange med et fastholdt niveau fra 2020.	
	8.8	Beskyt arbejdstagerrettigheder, og skab sikre arbejdsmiljøer	Sikkert arbejdsmiljø (arbejdstilsyn) Mental sundhedskurser tilbudt		
	8.10	Giv alle adgang til banker, forsikring og finansielle tjenesteydelser	Opdaterede procedurer for sund forretningsdrift		
Netcompany Group	8.2	Opnå højere økonomisk produktivitet gennem teknologi og innovation			Netcompany ESG Report 2021, side 35, 88
	8.5	Skab fuld beskæftigelse og anstændigt arbejde med lige løn	Teknologiske opgraderinger igennem kompetent medarbejdsstab	Medarbejdertilfredshed faldt til 34 i 2021, sammenlignet med 42 i 2020	
	8.6	Hjælp unge i arbejde, uddannelse og praktik	Træning af IT-talenter Stillinger besat af dimmitender	Sygefravær steg til 3,9% i 2021 sammenlignet med 3,1 i 2020	
	8.7	Afskaf moderne slaveri, menneskehandel og børnearbejde	Sikrede arbejdstagerrettigheder og arbejdsmiljø Medarbejdertilfredshed Sygefravær		
	8.8	Beskyt arbejdstagerrettigheder, og skab sikre arbejdsmiljøer			
Pandora	8.5	Skab fuld beskæftigelse og anstændigt arbejde med lige løn	Ligeløn		Pandora Sustainability Report 2021, side 42, 49, 50
	8.7	Afskaf moderne slaveri, menneskehandel og børnearbejde	Fokus på undgåelse af tvunget arbejdskraft, menneskehandel og børnearbejde Afskaffelse af børnearbejde inden 2025	Sygefravær faldt til 0,2 i 2021 fra 0,27 i 2020 46% af arbejdstagere er dækket af arbejdstagerrettigheder i 2021, sammenlignet med 56% i 2020	
	8.8	Beskyt arbejdstagerrettigheder, og skab sikre arbejdsmiljøer	Sikkert arbejdsmiljø og arbejdstagerrettigheder, med særlig fokus på udsatte grupper Sygefravær		
Vestas Wind Systems	8.1	Skab bæredygtig økonomisk vækst	7% vækst i mindst udviklede lande		Vestas Sustainability Report 2021, side 63, 66
	8.2	Opnå højere økonomisk produktivitet gennem teknologi og innovation	Investeringer i R&D relateret til 100% bæredygtig energi i kroner	Omsætning er steget med 28% i 2021, sammenlignet med 2020 EUR 444 investeret i R&D relateret til 100% bæredygtig energi Arbejdsskader steg fra 185 i 2020 til 201 i 2021 Set i forhold til arbejdstimer faldt arbejdsskader fra 3,3 i 2020 til 3,1 i 2021	
	8.5	Skab fuld beskæftigelse og anstændigt arbejde med lige løn	Ligeløn Sikring af underleverandører lever op til menneskerettigheder, hvad angår moderne slaveri, menneskehandel og børnearbejde Code of conduct træninger		
	8.7	Afskaf moderne slaveri, menneskehandel og børnearbejde	Sikrede arbejdstagerrettigheder		
	8.8	Beskyt arbejdstagerrettigheder, og skab sikre arbejdsmiljøer	Sygefravær Arbejdsulykker		

Figur 50 C25 virksomheders mål 8

9. FN's verdensmål 9 – Industri, innovation og infrastruktur

9.1 Baggrund, mål og delmål

Med en forventet befolkningstilvækst i 2050 på yderligere 2,4 mia. mennesker med behov for 60% større fødevareproduktion, knappe ressourcer i form af rent vand og sanitet på en klode der allerede er i kritisk planetarisk tilstand på 5 punkter, er det essentielt at man globalt arbejder på løsninger der effektivt imødekommer disse fremtidige udfordringer i hurtigst mulige omfang. Dette kan ikke forventes kun at klares ud fra en markedsorienteret tilgang, og det niende verdensmål har derfor til formål at bygge robust infrastruktur, fremme inklusiv og bæredygtig industrialisering og understøtte innovation, (Hildebrandt, S. et al, 2016, s. 231).

9.2 National målopfyldelse

Regeringens vurdering af handlingsplanens initiativer fra juni 2021 vurderes følgende, (Regeringen, 2021, s. 50):

Vurdering af delmål

- 9.1 Målet vurderes at være opfyldt. ●⬆
- 9.2 Danmark arbejder løbende for at få en mere bæredygtig industri bl.a. med bidrag fra klimapartnerskaberne og elektrificering. Det kan bl.a. ses ved Danmarks høje andel af grøn eksport. Industriens samlede værditilvækst af BNP er dertil stigende. ●⬆
- 9.3 Målet vurderes opfyldt for Danmark, da langt hovedparten af de danske virksomheder vurderes at have gode finansieringsmuligheder. ●⬆
- 9.4 Industrien i Danmark er i takt med løbende nye miljøkrav blevet mere bæredygtig. ●⬆
- 9.5 Regeringen har en målsætning om, at Danmark skal investere mindst 1 pct. af BNP i offentlig finansieret forskning. ●⬆

Figur 51 Vurdering af mål 9

I nedenstående Figur 52 fremgår verdensmålets 8 delmål sammenholdt med 2030 panelets målepunkter samt status på udviklingen i 2020.

Regeringens rapportering viser 2 delvist uopfyldte delmål mens 3 delmål ikke er indeholdt i vurderingen.

2030-panelets undersøgelse viser 1 delmål med en forringet tendens, og 2 hvor status er for og imod, og 2 delmål som ikke er indeholdt i undersøgelsen, (2030-panelet, 2020, s. 176-197).

Verdensmål 9: Industri, innovation og infrastruktur				
Delmålnr.	Tekst	FN indikatorer	Forslag til danske målepunkter	Målopfyldelse 2030-panel
9.1	Byg bæredygtig og robust infrastruktur	Andel af befolkningen udenfor byer, der bor inden for 2 km af en helårsvej Passager- og godsmængde, opdelt efter transportform	Andel af typer anvendt brændsel i elproduktionen Punktighed i togtransporten Oplevet kvalitet og effektivitet af infrastruktur	Strøm står for 46% i 2018, sammenlignet med 49% i 2015, Kul er faldet fra 25% til 22% og biomasse er steget fra 13% til 17%. Kundepunktighed er faldet for både Arriva og Nordjyske Jernbaner med 0,7%-point og 2%-point til 93,2% og 91,7%, mens den for DSB er steget fra 74,1% i 2016 til 79,1% i 2019. Kvalitet og effektivitet af infrastruktur opleves overordnet svagt forbedret fra 2018 til 2019 hvor alle kategorier ligger over 5 på en skala fra 0-7, med undtagelse af jernbanenettet, som vurderes til 4,5 i 2019.
9.2	Støt inkluderende og bæredygtig industrialisering	Fremstillingsindustriens merværdi i forhold til BNP pr. indbygger Beskæftigelse i fremstillingsindustrien som andel af den totale beskæftigelse	Erhvervsbeskæftigelsen opdelt efter branche Andel af beskæftigede med grønne varer og tjenester	Andel af beskæftigelsen i de enkelte brancher er stabil fra 2015 til 2018. Andel beskæftigede inden for grønne varer og tjenester er overordnet svagt steget, dog med et fald i vandforsyning og renovation på 3%-point, hvor 75% i 2018 var beskæftiget.
9.3	Øg virksomhedernes adgang til finansielle tjenesteydelser	Andelen af små og mellemstore virksomheder i industriens samlede værditilvækst Andelen af små og mellemstore virksomheder med et lån eller en kreditlinje	Adgang til finansiering for små og mellemstore virksomheder	Fuldt opnået lånefinansiering steg med 7%-point til 79% i 2018 fra 2014, egenkapitalfinansiering faldt i samme periode med 9% point til 63%, mens anden finansiering steg med 7%-point til 95%.
9.4	Opgrader alle industrier og infrastrukturer for bæredygtighed	CO2-udledning i forhold til værditilvækst	Udledning af CO2e fra erhvervslivets brancher Udvikling i udledning af CO2e fra transport	Udledning af CO2 kommer primært fra landbrug, skovbrug og fiskeri, og er steget fra 576,4 tons per mio. kr. i 2015. til 692,6 i 2018. Transport er steget fra 401 til 412,1 mens energiforsyning er faldet fra 345,5 til 265,4. Udledning fra transport er i samme periode steget fra 100,4 til 107,6 mio. ton
9.5	Styrk forskning, og opgrader industri teknologi	Udgifter til forskning og udvikling som en andel af BNP Forskere (i fuldtidsbeskæftigelse eller tilsvarende) per million indbyggere	Erhvervslivets udgifter til egen forskning og udvikling Andel af virksomheder med innovationsaktiviteter Udvikling i danske patenter indenfor miljørelaterede teknologier	Industriens udgifter til egen forskning og udvikling er steget med ca. 800 mio. kroner fra 2015 til 2018, primært i medicinalindustrien. Erhvervslivets øvrige brancher har i samme periode ikke øget investeringer væsentligt. Mere end 50% af alle virksomheder foretager produkt- og procesinnovation, mens 63% af information og kommunikationsvirksomheder introducerede nye produkter og processer i perioden fra 2016-2018. Danmarks andel af patenter indenfor miljørelaterede teknologier er faldet fra 2,54 i 2015 til 2,18 i 2017.
9.A	Styrk bæredygtig infrastruktur i udviklingslandene	Samlede officielle internationale støtte (officiel udviklingsbistand og anden offentlig finansiering) til infrastruktur	2030- panelet har ikke kunnet identificere relevante målepunkter hertil	2030-panelet har ingen data herpå
9.B	Støt national teknologiudvikling og forskning i udviklingslandene	Andel af merværdien for mellem- og højteknologi industri af den samlede værditilvækst	2030- panelet har ikke kunnet identificere relevante målepunkter hertil	2030-panelet har ingen data herpå
9.C	Giv alle adgang til informations- og kommunikationsteknologi	Andel af befolkning dækket af et mobilt netværk, opdelt på type af teknologi	Bredbåndsdækning i Danmark Antal e-mærkede virksomheder	Dækning af bredbånd i Danmark er steget fra 84% i 2015 til 93% i 2019. E-mærkede netbutikker er i samme periode steget fra 1.810 til 2.273 butikker.

Figur 52 2030-panel målopfyldelse mål 9

9.3 Virksomheders status

6 C25-virksomheder har i rapporteringen angivet at de arbejder med initiativerne inden for dette verdensmål. 2 af selskaberne har angivet specifikke delmål, hvoraf 4 af de overordnede 8 delmål indgår. Hverken A.P. Møller – Mærsk eller Netcompany udstiller understøttende ESG-tal for udvikling inden for disse delmål, men begge opsummerer relevante fokusområder, (A. P. Møller Mærsk, 2021, s. 9), (Netcompany, 2021, s. 89).

Virksomhed	Delmål	Tekst	Virksomhedens målepunkter	Virksomhedens opnåede mål i 2021 - ESG rapportering	Kilde
A.P. Møller - Mærsk A	9.3	Øg virksomhedernes adgang til finansielle tjenesteydelser	Antal unikke brugere på Twill-platform for SME-virksomheder Samarbejder med SheTrades i form af antal træningsprogram-match	56.000 unikke brugere på Twill-platform i 2021 	A.P. Møller - Mærsk Sustainability Report 2021, side 9
Netcompany Group	9.1	Byg bæredygtig og robust infrastruktur	Samarbejde med offentlige myndigheder til sikring af robust infrastruktur	Ingen status 	Netcompany ESG Report 2021, side 89
	9.2	Støt inkluderende og bæredygtig industrialisering			
	9.4	Opgrader alle industrier og infrastrukturer for bæredygtighed			

Figur 53 C25 virksomheders mål 9

10. FN's verdensmål 10 – Mindre ulighed

10.1 Baggrund, mål og delmål

Termen ”det svageste led i kæden” er meget rammende, når det handler om den globale og nationale ulighed. Det værende sig både økonomisk, socialt og politisk forskelle. Økonomisk måles dette oftest som BNP pr. indbygger, men i nyere tid er målinger så som Palma-raten, en sammenligning af de rigeste 10% og de fattigste 40%. samt Gini-koefficienten, som er nul, hvis alle har en lige andel af indkomst og 100 hvis en enkelt tjener det hele, (Hildebrandt, S. et al, 2016, s. 256-264). De to målemetoder viser sig i nogle tilfælde at modbevise hinanden, hvilket i sagens essens belyser problematikken med at måle den økonomiske lighed. Denne ulighed er medvirkende årsager til at fastholde udviklingslandene i en negativ spiral samfundsmæssigt, krige og voldelige konflikter opstår i lande med ulig økonomi med stor skade for landet selv men også for de omkringliggende lande med blandt andet store flygtningestrømme. Epidemier og migration er sluttelig også konsekvens af ulighed. Det tiende verdensmål har dermed til formål at reducere ulighed i og imellem verdens lande.

10.2 National målopfyldelse

Regeringens vurdering af handlingsplanens initiativer fra juni 2021 vurderes følgende, (Regeringen, 2021, s. 51):

Vurdering af delmål

10.1 Indkomstforskellene er små i Danmark set i et internationalt perspektiv, ligesom andelen af befolkningen i lavindkomstgruppen er en af de laveste blandt OECD-landene. 🟡 ➡

10.2 Danmark har generelt relativt høj valgdeltagelse på tværs af grupper som køn, alder og handicap, og en høj andel af befolkningen, der deltager i foreningslivet eller er politisk aktive. 🟡 ➡

10.3 I Danmark er der iværksat lovgivning, som understøtter ikke-diskrimination af personer med handicap samt mennesker med psykiske og særlige sociale problemer. Danmark har dog stadig en indsats at gøre for at reducere uvidenhed og fordomme om mennesker med handicap og skabe større inklusion i samfundet. 🟡 ➡

10.4 I Danmark har indkomstforskellene målt ved Gini-koefficienten været stigende siden midten af 1990'erne, og det samme gør sig gældende for lavindkomstgruppen. Danmark er imidlertid fortsat blandt de lande i OECD med de mindste indkomstforskelle. Det skal bl.a. ses i lyset af en høj tilknytning til arbejdsmarkedet og det universelle sociale sikkerhedsnet. 🟡 ➡

10.5 Målet vurderes opfyldt, da danske finansielle institutioner har øget deres kapitalgrundlag ift. risikovægtede eksponeringer, og deres andel af non-performing lån er faldet ganske markant. 🟢 ➡

10.6 Danmark arbejder generelt for at sikre stærke og repræsentative internationale organisationer, hvor udviklingslandene sikres medbestemmelse og indflydelse. 🟡 ➡

10.7 Delmålet vurderes at være dækket ind af de eksisterende politikker på området, og fremdriften i arbejdet med opfyldelsen vurderes at være stabil. 🟢 ➡

Figur 54 Vurdering af mål 10

I nedenstående Figur 55 fremgår verdensmålets 10 delmål sammenholdt med 2030 panelets målepunkter samt status på udviklingen i 2020.

Regeringens rapportering viser 5 delvist uopfyldte delmål mens 3 delmål ikke er indeholdt i vurderingen.

2030-panelets undersøgelse viser 2 delmål med en forringet tendens, og 6 delmål som ikke er indeholdt i undersøgelsen, (2030-panelet, 2020, s. 198-217).

Verdensmål 10: Mindre ulighed				
Delmålnr.	Tekst	FN indikatorer	Forslag til danske målepunkter	Målopfyldelse 2030-panel
10.1	Gør ulighed i indkomst mindre	Væksten i husholdningsudgifter eller indtægt per indbygger blandt de nederste 40 procent af befolkningen og den samlede befolkning	Palmakoefficienten	I 2015 er Palmakoefficienten steget fra 4,17 til 4,21 i 2018, hvilket betyder at der er sket en ulighedsforøgning.
10.2	Styrk social, økonomisk og politisk inklusion	Andel af mennesker, der lever for under 50 procent af medianindkomsten, fordelt på alder, køn og personer med handicap	Andel kvinder i politik Andel personer med anden herkomst end dansk i politik Uddannelsesbaggrund for kandidater til Folketinget Andel af befolkningen, der er medlem af en forening	Mænd udgør 61% af folketingsvalgte, men andelen af kvinder er steget med ca. 2%-point til 39% valgte kvinder i 2019 set i forhold til 2013. Dog er kvinders andel af kommunal og regionalvalgte poster lavere men overordnet også i bedring over perioden. Indvandrere og efterkommere udgør 14% af befolkningen, men udgør blot 3-4 point af folkevalgte poster med status quo i perioden 2013 til 2019. Jo længere uddannelse, jo større en andel af repræsentation i folketetinget ses der. Personer med dansk oprindelse, der er medlem af en forening er faldet med 3%-point, mens efterkommeres andel er steget med 5%-point i perioden 2016-2020. Forskellen mellem de to grupper udgør ca. 20%-point.
10.3	Giv alle lige muligheder, og stop diskrimination	Andel af befolkningen, som har rapporteret, at de personligt har følt sig diskrimineret eller chikaneret inden for de foregående 12 måneder på grundlag af en forskelsbehandling, der er forbudt ifølge den internationale menneskerettighedslovgivning	Sammenhæng mellem indkomst i barndomshjemmet og som voksen Løndiskrimination på arbejdsmarkedet	Der ses en tydelig sammenhæng af et barns sociale arv og dennes mobilitet på tværs af indkomstkategorier. Timefortjenesten er ca. 35 kr. højere for mænd end for kvinder og i perioden fra 2015 til 2018 har der været en overordnet stigning fra 246,83 til 260,31.
10.4	Før politik, der fremmer finansiell og social lighed	Arbejdskraftens andel af BNP, herunder løn og overførsler til social sikring	2030- panelet har ikke kunnet identificere relevante målepunkter hertil	2030-panelet har ingen data herpå
10.5	Regulér de globale finansielle markeder og institutioner bedre	Indikatorer for finansiell soliditet	2030- panelet har ikke kunnet identificere relevante målepunkter hertil	2030-panelet har ingen data herpå
10.6	Styrk repræsentationen af udviklingslandene i finansielle institutioner	Andel af medlemmer og stemmerettigheder fra udviklingslande i internationale organisationer	2030- panelet har ikke kunnet identificere relevante målepunkter hertil	2030-panelet har ingen data herpå
10.7	Facilitér sikker og forsvarlig migration	Ansættelsesomkostningerne båret af medarbejdere som andel af den årlige indtægt i bestemmelseslandet Antal af lande, der har implementeret en velforvaltet migrationspolitik	Arbejdsindvandring til Danmark	Antallet af personer der årligt indvandrer til Danmark har været stabil i perioden 2015 til 2019.
10.A	Tag særlige hensyn til udviklingslandene	Andel af toldpositioner gældende for import fra de mindst udviklede lande og udviklingslande, der er fritaget for told	2030- panelet har ikke kunnet identificere relevante målepunkter hertil	2030-panelet har ingen data herpå
10.B	Bak op om udviklingsbistand og investeringer i de mindst udviklede lande	Total ressourceindsats til udvikling opdelt efter modtager og donorlande, og type af finansiell tilførsel (for eksempel officiel udviklingsbistand, direkte udenlandske investeringer og andre tilførsler)	2030- panelet har ikke kunnet identificere relevante målepunkter hertil	2030-panelet har ingen data herpå
10.C	Reducér omkostningerne for migranter, når de sender penge hjem	Overførselsomkostninger som andel af det overførte beløb	2030- panelet har ikke kunnet identificere relevante målepunkter hertil	2030-panelet har ingen data herpå

Figur 55 2030-panel målopfyldelse mål 10

10.3 Virksomheders status

10 C25-virksomheder har i rapporteringen angivet at de arbejder med initiativerne inden for dette verdensmål. 6 af selskaberne har angivet specifikke delmål, hvoraf 2 af de overordnede 10 delmål indgår. De fleste virksomheder angiver ligeløn og kvinders andel i ledelsen som relevante ESG-målepunkter og udviklingen i de 6 selskaber udviser overvejende en positiv tendens.

Virksomhed	Delmål	Tekst	Virksomhedens målepunkter	Virksomhedens opnåede mål i 2021 - ESG rapportering	Kilde
A.P. Møller - Mærsk A	10.2	Styrk social, økonomisk og politisk inklusion	2025-mål: 3 kvinder i bestyrelse ved under 12 medlemmer i alt, og 4 kvinder ved over 12 medlemmer	3 ud af 10 bestyrelsesmedlemmer er kvinder	A.P. Møller - Mærsk Sustainability Report 2021, side 40, 41, 54
	10.3	Giv alle lige muligheder, og stop diskrimination	Mere end 40% kvinder i ledelsen Under 30% nationalitetsforskel i ledelsen	33% kvinder i ledelse i 2021 sammenlignet med 31% i 2020 15% nationalitetsforskel i ledelsen i 2021 sammenlignet med 12% i 2020 ●	
Carlsberg B	10.2	Styrk social, økonomisk og politisk inklusion	Anonym undersøgelse om diversitet og inklusion	12.485 medarbejdere trænet i Code of Ethics & Conduct i 2021 sammenlignet med 4.511 i 2020	Carlsberg Group ESG Report 2021, side 67, 76
	10.3	Giv alle lige muligheder, og stop diskrimination	Øget fokus på diskrimination og menneskerettigheder	●	
Coloplast B	10.3	Giv alle lige muligheder, og stop diskrimination	Reducer ulighed Andel af diversitet i teams mod 75% i 2025 30% kvinder i topledelse inden 2025 40% i bestyrelse inden 2030	I 2020/21 bestod 50% af diverse teams, sammenlignet med 51% i 2019/20 24% af topledelsen bestod af kvinder i 2020/21, og niveau er fastholdt fra året før. 50% bestyrelsesmedlemmer er kvinder i 2020/21 ●	Coloplast Sustainability Report 2020/21, side 33, 34
FLSmidth & Co.	10.3	Giv alle lige muligheder, og stop diskrimination	Whistleblowerrapporteringer Tilfælde af diskriminationer foranlediget handlinger	78 rapporteringer i 2021, sammenlignet med 99 i 2020. 14 tilfælde af diskriminationer foranledigede i 2021 til handlinger, sammenlignet med 13 i 2020 ●	FLSmidth - Sustainability Report 2021, side 43, 51
Jyske Bank	10.3	Giv alle lige muligheder, og stop diskrimination	Ligeløn Andel af kvindelige ledere	Andelen af kvindelige ledere i 2021 udgjorde 26%, med et fastholdt niveau fra 2020 Ligelønforskellen udgjorde i 2021 1,18 gange med et fastholdt niveau fra 2020. ●	Jyske Bank - Sustainability Report 2021, side 35, 38
Netcompany Group	10.2	Styrk social, økonomisk og politisk inklusion	Sikre digitale løsninger til sikring af helbredsmæssige borgerinformation og udbetalinger af offentlige ydelser	40% af bestyrelsesmedlemmer bestod af kvinder i 2021, med et fastholdt niveau fra 2020	Netcompany ESG Report 2021, side 65, 89
	10.3	Giv alle lige muligheder, og stop diskrimination	Ligeløn Lige muligheder på tværs af køn, nationalitet, etnisk oprindelse og handicap	●	

Figur 56 C25 virksomheders mål 10

11. FN's verdensmål 11 – Bæredygtige byer og lokalsamfund

11.1 Baggrund, mål og delmål

Globalt sker der en høj grad af fraflytning fra landdistrikter til byområder. I udviklede lande betyder det store andel af slumkvarterer uden rent vand, sanitet med dertilhørende forøgede risici for infektionssygdomme, (Hildebrandt, S. et al, 2016, s. 275-289). I Danmark opleves samme tendens med en større andel der lever i byer, men omvendt opleves landdistrikterne her at bestå af mindre tidssvarende og forfaldne ejendomme. Den store tilflytning til byer betyder et øget pres på infrastruktur så som transport, energi og spildevandsafledning, som særligt imødekommer en bæredygtig udvikling. Det ellefte verdensmål har til formål at gøre byer og bebyggelser inkluderende, sikre, robuste og bæredygtige.

11.2 National målopfyldelse

Regeringens vurdering af handlingsplanens initiativer fra juni 2021 vurderes følgende, (Regeringen, 2021, s. 52):

Vurdering af delmål

- 11.1** Danmark har generelt en boligbestand af egnede og sikre boliger, og boligstandarden er generelt høj. ●➡
- 11.2** Danmark er overordnet set langt med at sikre målet, men arbejder fortsat på at sikre endnu mere tilgængelige og bæredygtige transportsystemer. ●⬆
- 11.3** For så vidt angår inddragelse har målet været opfyldt i mange år, bl.a. i forbindelse med kommuneplaner og lokalplaner mv. Bæredygtighed indgår i den kommunale planlægning med stigende vægt. ●⬆
- 11.4** En stor del af den danske natur- og kulturarv er beskyttet, og en række initiativer er sat i værk for at beskytte den yderligere. ●➡
- 11.5** Danmark har regulering og tiltag for beskyttelse fra skaderne fra naturkatastrofer. ●➡
- 11.6** Affald: I Danmark indsamles og behandles næsten alt affald. ●⬆ Luftforurening: Luftforureningen i byer i Danmark er faldende. ●⬆
- 11.7** Der er offentlig adgang til naturen både på private og offentlige arealer. Staten og kommuner arbejder løbende med at etablere adgang til naturarealer og til tilgængelige opholdsarealer. ●➡

Figur 57 Vurdering af mål 11

I nedenstående Figur 58 fremgår verdensmålets 10 delmål sammenholdt med 2030 panelets målepunkter samt status på udviklingen i 2020.

Regeringens rapportering viser 4 delvist uopfyldte delmål mens 3 delmål ikke er indeholdt i vurderingen.

2030-panelets undersøgelse viser 7 delmål med en forringet tendens, og 3 delmål som ikke er indeholdt i undersøgelsen, (2030-panelet, 2020, s. 218-239).

Verdensmål 11: Bæredygtige byer og lokalsamfund				
Delmål nr.	Tekst	FN indikatorer	Forslag til danske målepunkter	Målopfyldelse 2030-panel
11.1	Byg sikre boliger til en overkommelig pris	Andel af befolkning, der lever i slumkvarterer, uformelle bebyggelser eller uegnede boligforhold	Oplevet økonomisk boligbyrde Udvikling i den økonomiske boligbyrde	Gruppen med de laveste indkomster oplevede i 2019 at boligudgiften faldt som en tung byrde svarende til 12 % med en stigning fra 2015 til 2018, men med et markant fald i 2019. Boligbyrden fyldte i 2015 43,5% af husholdningens budget for de 10% lavest disponible indkomster og faldt til 42,9% i 2018. For de 10% højeste faldt andelen fra 11,4% til 10,4%.
11.2	Skab billigere og bæredygtige transportsystemer	Andel af befolkning, der har nem adgang til offentlig transport, fordelt på køn, alder og personer med handicap	Prisudvikling for offentlig transport Oplevet tilgængelighed til kollektiv transport	Transporttjenester steg med 5% mere end forbrugerprisindekset i perioden fra 2015 til maj 2020. Andelen af personer der med og uden handicap kunne bruge bus og tog uden besvær udgjorde 67% og 90% i 2016 og begge grupper oplevede faldt fra 2012 til 2016 med 9%-point og 7%-point.
11.3	Gør byerne inkluderende og bæredygtige	Forholdet mellem arealanvendelsesraten (LCR) og befolkningstilvækst Andel af byer med en direkte inddragelse af civilsamfundet i byplanlægning og forvaltning, som opererer regelmæssigt og demokratisk	Antal byggerier og byområder med bæredygtighedscertificering Niveau for energimærkninger i danske bygninger Andel af grønne arealer fordelt på regioner	Der ses en generel stigning i bygninger der opnår DGNB-certificering på sølv og guld-niveau, men få på platin-niveau. Energiindeksscoren ligger i 2019 på ca. 4, og viser en forbedring. Dog udgør 33% af bygningerne et dårligere indeks og særligt uddannelsesinstitutioner ligger væsentlig under med 3,76 i 2019. Andelen af grønne arealer er status quo, men viser en stor regional ulighed på 12,4%-point.
11.4	Beskyt verdens kultur- og naturarv	Samlede udgifter (offentlige og private) per indbygger anvendt til bevaring, og beskyttelse af al kultur- og naturarv, opdelt efter type (kulturarv, naturarv, blandet samt verdenskulturarv registreret under World Heritage Centre), forvaltningsniveau (nationalt, regionalt og lokalt/kommunalt), udgiftstype (drifts-/anlægsudgift) og type af privatfinansiering (naturalier, privat non-profit sektor og sponsorater)	Antal fredede bygninger	Antallet faldt med 2,9% i perioden 2015 til 2019 med store regionale forskelle. Syddanmark og Hovedstaden står for 70% af alle fredede bygninger i 2019 i Danmark.
11.5	Reducér naturkatastrofers skadelige konsekvenser	Antal af døde, forsvundne personer og personer, som er berørt af katastrofe per 100.000 mennesker Direkte økonomisk tab i forbindelse med katastrofe i forhold til det globale BNP, herunder katastrofeskader på central infrastruktur og afbrydelse af basale tjenesteydelser	2030- panelet har ikke kunnet identificere relevante målepunkter hertil	2030-panelet har ingen data herpå
11.6	Reducér byernes miljøbelastning	Andel af affald fra byer, der indsamles regelmæssigt og har en tilstrækkelig affaldsbehandling, ud af den samlede total genereret mængde affald fra byer opdelt, efter byer Det årlige gennemsnitsniveau af fine partikler (for eksempel PM2.5 og PM10) i byer (vægtet indbyggertal)	Mængde af affald fra husholdninger Andel genanvendt husholdningsaffald Andel eldrevne personbiler, busser og tog Andel indregistrerede eldrevne køretøjer i kommuner, regioner og stat	Husholdningernes affaldsmængde faldt med 0,03 ton per indbygger til 2018 i forhold til 2015. Nordjylland opnåede det største fald på 12%, mens Sjælland steg med 4% i perioden. Genanvendelse heraf steg med 5%-point i perioden og udgjorde 38% af den samlede mængde affald. Halvdelen af togsiddepladser er eldrevet og er stabil i perioden 2015-2019. Andel af eldrevne biler er steget fra 0,13% til 0,58%, mens busser i 2019 udgjorde 0,05%. Nyregistrerede offentlige person- og varebiler drevet på el faldt 1%-point til 8% i 2019 sammenholdt med 2015.
11.7	Giv alle adgang til grønne offentlige rum	Den gennemsnitlige andel af bebyggede områder i byer, der er åben tilgængelig for offentlig brug for alle, opdelt på køn, alder og personer med handicap Andel af personer, der er ofre for fysisk eller seksuel chikane, opdelt på køn, alder, handicap og ulykkessted, indenfor de seneste 12 måneder	Oplevet tryghed i det offentlige rum	Oplevet tryghed faldt i perioden 2015 til 2019 fra 89,3% til 85,6%, og faldet er størst i udsatte boligområder.
11.A	Styrk sammenhængen mellem land og by med bedre planlægning	Andel af befolkning, der lever i byer, der gennemfører bymæssige og regionale udviklingsplaner med inddragelse af befolkningsfremskrivning og ressourcebehov, opdelt efter byens størrelse	Andel studiepladser udenfor de større byer	60% af erhvervsfaglige uddannelser og 40% af videregående uddannelser ligger uden for de fire største byer med en svag faldende tendens fra 2015 til 2019.
11.B	Gør langt flere af verdens byer mere modstandsdygtige mod katastrofer	Andel af lokale regeringer, der vedtager og gennemfører lokale katastroferisikostyringsstrategier i overensstemmelse med Sendai-rammen for katastrofe- og risikoforebyggelse 2015-2030a Andel af lokale regeringer, der har vedtaget og implementeret lokale strategier for at nedbringe katastroferisikoen i overensstemmelse med nationale strategier for at nedbringe katastroferisiko	2030- panelet har ikke kunnet identificere relevante målepunkter hertil	2030-panelet har ingen data herpå
11.C	Støt de mindst udviklede lande til at bygge solidt og bæredygtigt	Andel af finansiel støtte til de mindst udviklede lande, som anvendes til konstruktion og eftermontering af bæredygtige, robuste og ressourceeffektive bygninger med brug af lokale materialer	2030- panelet har ikke kunnet identificere relevante målepunkter hertil	2030-panelet har ingen data herpå

Figur 58 2030-panel målopfyldelse mål 11

11.3 Virksomheders status

3 C25-virksomheder har i rapporteringen angivet at de arbejder med initiativerne inden for dette verdensmål. 1 af selskaberne har angivet specifikke delmål, hvoraf 1 af de overordnede 10 delmål indgår. A.P. Møller – Mærsk angiver et samarbejde under FN hvor infrastruktur tilbydes i forbindelse med katastrofer, (A. P. Møller Mærsk, 2021, s. 50).

Virksomhed	Delmål	Tekst	Virksomhedens målepunkter	Virksomhedens opnåede mål i 2021 - ESG rapportering	Kilde
A.P. Møller - Mærsk A	11.5	Reducér naturkatastrofers skadelige konsekvenser	Samarbejde med nødhjælpsorganisationer til sikring af infrastruktur i forbindelse med katastrofer	Ingen sammenlignelige data angivet 	A.P. Møller - Mærsk Sustainability Report 2021, side 50

Figur 59 C25 virksomheders mål 11

12. FN's verdensmål 12 – Ansvarligt forbrug og produktion

12.1 Baggrund, mål og delmål

Det vurderes at klodens planetariske grænser er overskredet på 3 af 9 punkter mens 2 er i risikozonen, og det forbrug der i Danmark i dag svarer til 4 gange jordens kapacitet set i forhold til den relative befolkningsandel i verdenen. Med den forventede befolkningstilvækst i 2050 og dertil hørende øget forbrug, samt BRIK-landene velstandsforøgelse er der udregninger der viser at der er behov for en teknologifaktorforøgelse på gennemsnitlig 8 gange det nuværende miljøbelastningsniveau for at kunne imødekomme et forbrug der er klimamæssigt bæredygtig, (Hildebrandt, S. et al, 2016, s. 301). Det tolvte verdensmål har dermed til formål at sikre bæredygtige forbrugs- og produktionsformer.

12.2 National målopfyldelse

Regeringens vurdering af handlingsplanens initiativer fra juni 2021 vurderes følgende, (Regeringen, 2021, s. 53):

Vurdering af delmål

- 12.1** Danmark har en handlingsplan for cirkulær økonomi. ●⬆
- 12.2** Danmark har et meget højt forbrug af naturressourcer. ●⬆
- 12.3** Danmark genererer store og relativt stabile mængder madaffald. ●⬆
- 12.4** Danmark har underskrevet de relevante internationale aftaler, men har relativt store mængder farligt affald og ikke tilstrækkelig udsortering. ●⬆
- 12.5** Danmark genererer store og relativt stabile mængder husholdningslignende affald pr. indbygger. ●⬆
- 12.6** Danmark indførte lovpligtig CSR-rapportering for større virksomheder i 2010, og der arbejdes løbende på at styrke virksomheders CSR-rapportering. Antallet af virksomheder omfattet heraf er lovbestemt, og har ligget nogenlunde stabilt på ca. 1.100 virksomheder siden indførelsen. ●⬆
- 12.7** Danmark fik i oktober 2020 en strategi for grønne offentlige indkøb. ●⬆
- 12.8** Miljøstyrelsen oplyser om bæredygtig brug af naturen igennem bl.a. miljømærkning. Bæredygtig livsstil understøttes igennem forskellige former for information og kampagner på tværs af ministerområder. ●⬆

Figur 60 Vurdering af mål 12

I nedenstående Figur 61 fremgår verdensmålets 11 delmål sammenholdt med 2030 panelets målepunkter samt status på udviklingen i 2020.

Regeringens rapportering viser 3 delmål med en forringet tendens, 3 delvist uopfyldte delmål mens 3 delmål ikke er indeholdt i vurderingen.

2030-panelets undersøgelse viser 2 delmål med en forringet tendens, og 3 hvor status er for og imod, og 3 delmål som ikke er indeholdt i undersøgelsen, (2030-panelet, 2020, s. 240-261).

Verdensmål 12: Ansvarligt forbrug og produktion				
Delmålnr.	Tekst	FN indikatorer	Forslag til danske målepunkter	Målopfyldelse 2030-panel
12.1	Gennemfør 10-års rammeprogram for bæredygtige forbrugs- og produktionsmønstre	Antal af lande med nationale handlingsplaner for bæredygtigt forbrug og produktion (SCP) eller SCP integreret som en prioritet eller et mål i nationale politikker	Andel af kontroller af fødevarer, der overskrider grænseværdierne for sundhedsskadelige stoffer	Andelen af fødevarekontrol-overskridelser er stabil i perioden 2015 til 2018 svarende til 1%.
12.2	Brug og håndtér naturressourcer bæredygtigt	Materielt fodaftryk, materielt fodaftryk pr. indbygger og materielt fodaftryk ift. BNP Indenlandsk materialeforbrug, indenlandsk materialeforbrug pr. indbygger og indenlandsk materialeforbrug ift. BNP	Andel af danske landbrugsarealer udlagt som økologi og pløjefri drift Mængde CO2-udledning fra fødevareproduktionen Placering af Earth Overshoot Day	Fra 2015 til 2019 steg andelen af økologisk drift med 2,4% og udgjorde 8,3% af det samlede landbrugsareal i 2019. Pløjefri drift steg fra 10,8% til 13,6% fra 2015 til 2018. Fødevaresektorens CO2 udledning steg fra 97,1 tons i 2015 til 98,9 i 2017 per 1 mio. kroners markedsværdi. Danskernes forbrug svarende til antal jordkloder faldt fra 4,4 i 2015 til 4,2 i 2018.
12.3	Halvér det globale madspild per person	Globalt fødevaretab indeks	Mængde madspild per husstand Mængde madspild fra danske sektorer	Fra 2011 til 2017 faldt madsspild per person i etageboliger med 24% fra 1,14 til 0,86 kg. For enfamilieboliger steg en smule fra 0,81 til 0,83. Husholdninger udgør 36% i 2015 og servicesektoren 23%.
12.4	Håndtér kemikalier og affald ansvarligt	Antal underskrivere på internationale multilaterale miljøaftaler om farligt affald og andre kemikalier, der opfylder deres forpligtelser og ansvar ved at overføre oplysninger som påkrævet i hver relevant aftale Farligt affald genereret pr. indbygger og andel af behandlet farligt affald, opdelt efter behandlingstype	Andel af eksporteret farligt affald, der ikke håndteres korrekt	Andelen af ikke korrekt håndteret eksporteret affald faldt fra 14% i 2018 til 10% i 2019.
12.5	Reducér affaldsmængden betydeligt	National genanvendelsesrate, ton af genanvendt materiale	Mængde produceret affald Mængde affald, der genanvendes, forbrændes og deponeres Forbrug af emballage	Den samlede mængde affald steg med 5,7% fra 2015 til 2017 til 11,7 ton. Erhverv udgør heraf 8,2 ton, hvoraf byggeri og anlæg, handel og transport udgør 73% af produktionsstigningen. Genanvendelse er i samme periode steget med 5%. Mængden af plastemballage faldt med 7% fra 2016 til 2017, mens pap og papir steg med 15% i perioden 2015 til 2017.
12.6	Motivér virksomheder til at agere bæredygtigt	Antal virksomheder, der offentliggør rapporter om bæredygtighed	Antal grønne jobs	Fra 2015 til 2018 steg antallet af grønne jobs med 8,7%, primært inden for ressourcebesparelse.
12.7	Promovér bæredygtighed i offentlige indkøb	Antal af lande, der gennemfører bæredygtig offentlig indkøbspolitik og handlingsplaner	Andel økologi i den offentlige sektor	Udgifter til økologiske varer steg fra 19% i 2017 til 21% i 2018.
12.8	Giv alle mennesker viden og forståelse for at kunne leve bæredygtigt	Omfang af (i) uddannelse i globalt medborgerskab og (ii) uddannelse i bæredygtig udvikling (herunder uddannelse i klimændringer) er integreret i a) nationale uddannelsespolitikker, b) læseplaner, c) læreruddannelse og d) vurdering af de studerende	Andel af husholdningernes samlede affald, der udgøres af restaffald	Andelen af restaffald faldt fra 55% i 2015 til 52% i 2017.
12.A	Styrk udviklingslandenes kapacitet til bæredygtigt forbrug og produktion	Størrelse af støtte til udviklingslande, der går til forskning og udvikling af bæredygtigt forbrug og produktion og miljørigtige teknologier	2030- panelet har ikke kunnet identificere relevante målepunkter hertil	2030-panelet har ingen data herpå
12.B	Skab bedre værktøjer til at overvåge effekterne af bæredygtig turisme	Antal af bæredygtige turisme-strategier eller politikker og gennemførte handlingsplaner ud fra aftalte overvågning og evalueringsværktøjer	2030- panelet har ikke kunnet identificere relevante målepunkter hertil	2030-panelet har ingen data herpå
12.C	Fjern markedsforvridende statsstøtte til fossile brændstoffer	Mængden af fossile brændstofsudgifter pr. BNP-enhed (produktion og forbrug) og i forhold til de samlede nationale udgifter til fossile brændstoffer	2030- panelet har ikke kunnet identificere relevante målepunkter hertil	2030-panelet har ingen data herpå

Figur 61 2030-panel målopfyldelse mål 12

12.3 Virksomheders status

24 C25-virksomheder har i rapporteringen angivet at de arbejder med initiativerne inden for dette verdensmål. 11 af selskaberne har angivet specifikke delmål, hvoraf 9 af de overordnede 12 delmål indgår. Reducering af affald, vand- og energiforbrug samt genanvendelse nævnes

som de primære fokusområder for virksomhederne. Flere af disse rapporterer dog om forrindende tendenser i 2021 sammenlignet med året før.

Virksomhed	Delmål	Tekst	Virksomhedens målepunkter	Virksomhedens opnåede mål i 2021 - ESG rapportering	Kilde
A.P. Møller - Mærsk A	12.6	Motivér virksomheder til at agere bæredygtigt	100% af leverandører der har tilsluttet sig Supplier Code of Conduct i 2024 85% af leverandører undergår ESG vurderinger	Evaluerende data er ikke angivet	A.P. Møller - Mærsk Sustainability Report 2021, side 46, 53
Ambu	12.2	Brug og håndtér naturressourcer bæredygtigt	95% af alle produkter efter 2025 skal være PVC-frie 100% genbrugt eller kompostabel emballage inden 2025, hvor teknologien findes Reducering af CO2 med 50% i 2025 sammenlignet med 2018/19 Sikre højere genanvendelse af plastik i produkter, via "Take back"-systemer Reducering af vandforbrug og affald	1 ud af 2 nye produkter i 2020/21 var PVC-fri 22% af 654 forskellige produkters emballage er af genanvendt materiale Vandforbruget steg i 2020/21 med 11% sammenlignet med året før. Affald steg med 7% i samme periode.	Ambu Sustainability Report 2020/21, side 17-27, 44
	12.4	Håndtér kemikalier og affald ansvarligt			
	12.5	Reducér affaldsmængden betydeligt			
	12.6	Motivér virksomheder til at agere bæredygtigt			
	12.7	Promovér bæredygtighed i offentlige indkøb			
	12.8	Giv alle mennesker viden og forståelse for at kunne leve bæredygtigt			
Carlsberg B	12.2	Brug og håndtér naturressourcer bæredygtigt	Samarbejde med leverandører til bæredygtig drift Reducering af affald, herunder anvendelse af plastik og aluminium Kampagner om genbrug og returpant	Evaluerende data er ikke angivet	Carlsberg Group ESG Report 2021, side 10, 67
	12.5	Reducér affaldsmængden betydeligt			
	12.6	Motivér virksomheder til at agere bæredygtigt			
		Delmål fremgår ikke af FN's verdensmål, tekst passer til 12.A			
	12.9				
Chr. Hansen Holding	12.3	Halvér det globale madspild per person	Reducering af madspil Produkter med øget produktivitet	Affald ifm. Yoghurt produktion nedsat med 160.000 tons	Chr. Hansen Global Goals, side 13, 20, 21 og Annual report, side 140
	12.4	Håndtér kemikalier og affald ansvarligt	Reducering af affald		
Danske Bank	12.2	Brug og håndtér naturressourcer bæredygtigt	ESG-vurdering af alle aktive leverandører i 2023	141 højrisikoleverandører ESG-vurderet ud af 2.500 aktive leverandører, svarende til 6%	Danske Bank Bæredygtighedsrapport 2021, side 33
FLSmidth & Co.	12.2	Brug og håndtér naturressourcer bæredygtigt	2030-mål: Ingen affald og CO2 udledninger Reducer "footprint" 30% af forbrug skal ske med leverandører med lignende SBTs 95% af nye højrisiko leverandører skal screenes for bæredygtighed	Forøgelse af CO2 udledninger i Scope 1 og 2 til 11.130 og 26.700 sammenlignet med 2020 641 Leverandører screenet for bæredygtighed i 2021 sammenlignet med 390 i 2020 4% nye højrisiko leverandører screenet for bæredygtighed i 2021, på niveau med 2020.	FLSmidth - Sustainability Report 2021, side 39, 40, 43, 44, 51
	12.4	Håndtér kemikalier og affald ansvarligt			
	12.5	Reducér affaldsmængden betydeligt			
	12.6	Motivér virksomheder til at agere bæredygtigt			
	12.7	Promovér bæredygtighed i offentlige indkøb			
Jyske Bank	12.3	Halvér det globale madspild per person	Andel af madspil fra kantine skal genanvendes Reducering af affald	Evaluerende data er ikke angivet	Jyske Bank - Sustainability Report 2021, side 34
	12.5	Reducér affaldsmængden betydeligt			
Netcompany Group	12.2	Brug og håndtér naturressourcer bæredygtigt	Reducering af affald, energi- og vandforbrug	Vandforbrug faldt til 2,68 m3 pr. FTE i 2021 sammenlignet med 3,32 i 2020	Netcompany ESG Report 2021, side 90 og Annual Report side 55
	12.5	Reducér affaldsmængden betydeligt	Donering af brugt IT udstyr og møbler	Energiforbruget faldt til 5,76 GJ pr. FTE i 2021 mod 6,46 i 2020.	
Pandora	12.5	Reducér affaldsmængden betydeligt	Reducering af affald, energi- og vandforbrug Øget genbrug af materialer i produktion	Vandforbrug steg til 1.052.700 m2 i 2021 sammenlignet med 973.481 m3 i 2020	Pandora Sustainability Report 2021, side 42, 47, 48
	12.6	Motivér virksomheder til at agere bæredygtigt		Genanvendelse af vand blev i samme periode øget fra 16 til 19% Genanvendt sølv og guld udgjorde i 2021 54% af produktion, mens den beløb sig til 57% i 2020	
Tryg	12.2	Brug og håndtér naturressourcer bæredygtigt	90% af leverandører der har tilsluttet sig Supplier Code of Conduct i 2024 50% af indkøb skal være bæredygtigt i 2024	23% af leverandører har tilsluttet sig Supplier Code of Conduct i 2021 Sammenligningstal udestår	Tryg - Corporate Responsibility Report 2021, side 11
	12.5	Reducér affaldsmængden betydeligt			
	12.6	Motivér virksomheder til at agere bæredygtigt			
Vestas Wind Systems	12.2	Brug og håndtér naturressourcer bæredygtigt	Sjældne naturressourcer begrænses Nul-affald turbiner inden 2040	70.000 ton affald i 2021 mod 89.000 ton i 2020 2 ton affald pr. produceret MW i 2021, sammenlignet med 2,5 i 2020	Vestas Sustainability Report 2021, side 64, 66
	12.5	Reducér affaldsmængden betydeligt	Genanvendelse af affald på 94% i 2030		
	12.6	Motivér virksomheder til at agere bæredygtigt	Kommunikation om egen bæredygtighedsstrategi og proces		

Figur 62 C25 virksomheders mål 12

13. FN's verdensmål 13 – Klimainsats

13.1 Baggrund, mål og delmål

I Paris-aftalen vedtog man en maksimal temperaturstigning på 1,5% inden 2100, men FN's klimapanel, IPPC rapporterede i marts 2022 et varsel om at vi med større sandsynlighed vil

ramme mellem 2,2 og 3,5 graders stigning, (IPPC, 2022, s. 21). Selv samme rapport skitserede en række tiltag til en hurtig indsats for at sikre målet om i 2050 at være 100% co2 neutral og i 2030 skal målet være 70% co2 neutralt. Det trettende verdensmål har til formål at sikre en hurtig handling for at bekæmpe klimaforandringer og konsekvenserne heraf.

13.2 National målopfyldelse

Regeringens vurdering af handlingsplanens initiativer fra juni 2021 vurderes følgende, (Regeringen, 2021, s. 54):

Vurdering af delmål

13.1 Danmark har regulering og tiltag til at imødegå konsekvenserne af klimaforandringerne, selv om disse fortsat er delvist ukendte. 🟡🔄

13.2 Klimalovens mål er blandt de mest ambitiøse klimamål i verden. Loven sikrer en omfattende omstilling af alle sektorer frem mod 2030 og 2050 og sætter handling bag ambitionen om, at Danmark skal være et grønt foregangsland. Seneste fremskrivning viser, at Danmark indtil videre forventes at have reduceret udledningerne med 55 pct. i 2030 ift. 1990. Regeringen vil samtidig sikre initiativer, der bidrager med yderligere reduktioner i de kommende år. 🟢🔄

13.3 En række danske indsatser på området adresserer delmålet, og der gøres løbende overvejelser om nye projekter og indsatser, så målet i højere grad imødekommes. 🟡🔄

Figur 63 Vurdering af mål 13

I nedenstående Figur 64 fremgår verdensmålets 5 delmål sammenholdt med 2030 panelets målepunkter samt status på udviklingen i 2020.

Regeringens rapportering viser 2 delvist uopfyldte delmål mens 2 delmål ikke er indeholdt i vurderingen.

2030-panelets undersøgelse viser 2 delmål med en forringet tendens, og 1 delmål som ikke er indeholdt i undersøgelsen, (2030-panelet, 2020, s. 262-271).

Verdensmål 13: Klimaindsats				
Delmålnr.	Tekst	FN indikatorer	Forslag til danske målepunkter	Målopfyldelse 2030-panel
13.1	Styrk modstandskraft og tilpasningsevnen til klimarelaterede katastrofer	Antallet af døde, forsvundne personer og personer, som er berørt af katastrofer pr. 100.000 indbyggere Antal af lande med nationale og lokale strategier for katastroferisikohåndtering Andel af lokale regeringer, der har vedtaget og implementeret lokale strategier for at nedbringe katastroferisikoen i overensstemmelse med nationale strategier for at nedbringe katastroferisiko	Klimascenarie for materielle skader i forbindelse med oversvømmelse og erosion Antal erstatninger og erstatningspræmier udbetalt i forbindelse med ekstremt vejr Varslingskvalitet ved ekstremt vejr	Kystdirektoratet opgjorde i 2016 25 kommuner der må forvente omkostninger i forbindelse til over 250 mio. kr til erosion og 65 kommuner til oversvømmelse I perioden fra 2015 til 2018 faldt antallet af stormskader og erstatningspræmier hertil fra 55.000 til 10.000. Niveaue for vandskader var stabilt i perioden. I 2015 var kvaliteten af scoren for ekstremt vejrvarsling 82 og steg til 83 i 2019. Dog med en stigning på 90 i 2018.
13.2	Indbyg tiltag mod klimaforandringer i nationale politikker	Antal af lande, der har meddelt en etablering eller igangsætning af en integreret politik/ strategi/plan, der øger deres evne til at tilpasse sig de negative virkninger af klimaforandringerne og som fremmer modstandsdygtighed overfor klimændringer, og udvikling af lav udledning af drivhusgasser på en måde, der ikke truer fødevareproduktion (herunder en national tilpasningsplan, et nationalt bestemt bidrag, national kommunikation, toårig opdateret indberetning eller andet)	Danmarks samlede udledning af drivhusgasser	Udledningen af drivhusgasser steg fra 100 mio. tons i 2015 til 108 i 2018.
13.3	Opbyg viden og kapacitet til at imødegå klimaforandringer	Antal af lande, der har integreret modvirkning, tilpasning, begrænsning af skaderne og tidlig varsling i læseplaner på både grund-, mellem- og højskoleuddannelsesniveau Antal af lande, der har meddelt en styrkelse af den institutionelle, systematiske og individuelle kapacitetsopbygning til at gennemføre tilpasning, modvirkning og teknologioverførsel, og udviklingstiltag	Udvikling i befolkningens holdning til klimaforandringerne	I 2015 angav 30% af danskerne at de var bekymrede for personlig skade af klimaforandringer, i 2018 var dette tal 48%. I samme periode er andelen af danskere der har bidraget til at mindske drivhusgasser steget fra 38% til 47%.
13.A	Implementér FN's rammekonvention om klimaforandringer	Mobiliseret beløb i USD om året mellem 2020 og 2025 underlagt forpligtelsen om at mobilisere 100 mia. USD	Danmarks reduktion af drivhusgasser for at nå målet om en reduktion på 70 procent i forhold til 1990	Danmarks udledning af drivhusgasser er reduceret med 32% fra 1990 til 2017, svarende til 50,6 mio. ton i 2017. En reduktion til 70% inden 2030 svarer til 22,2 mio. tons, svarende til 50% af nuværende forbrug.
13.B	Styrk kapaciteten til effektiv håndtering af klimaforandringer	Antal af mindst udviklede lande og små østater, der modtager specialiseret støtte, og størrelsen af støtte, herunder til finansiel, teknologisk og kapacitetsopbygning, til at øge kapaciteten til effektiv planlægning og forvaltning, som relaterer sig til klimændringer, herunder med fokus på kvinder, unge samt lokale og marginaliserede samfund	2030- panelet har ikke kunnet identificere relevante målepunkter hertil	2030-panelet har ingen data herpå

Figur 64 2030-panel målopfyldelse mål 13

13.3 Virksomheders status

22 C25-virksomheder har i rapporteringen angivet at de arbejder med initiativerne inden for dette verdensmål. 9 af selskaberne har angivet specifikke delmål, hvoraf 3 af de overordnede 5 delmål indgår. Størstedelen af selskaberne angiver specifikt CO₂ udledningen som et af de vigtigste fokuspunkter i arbejdet med det trettende verdensmål. Dog angiver 6 af de 9 selskaber en stigning i udledningen i 2021 sammenlignet med 2020.

Virksomhed	Delmål	Tekst	Virksomhedens målepunkter	Virksomhedens opnåede mål i 2021 - ESG rapportering	Kilde
A.P. Møller - Mærsk A	13.1	Styrk modstandskraft og tilpasningsevnen til klimarelaterede katastrofer	Net-zero udledninger i 2040 og 100% grønne løsninger til kunder 60% relativ reduktion af CO2 udledning i 2030	42,6% relativ reduktion i udledning i 2021 sammenlignet med 46,3% i 2020 ●	A.P. Møller - Mærsk Sustainability Report 2021, side 18, 52, 55
Ambu	13.1	Styrk modstandskraft og tilpasningsevnen til klimarelaterede katastrofer	Reducering af CO2 med 50% i 2025 sammenlignet med 2018/19	Scope 1+2 CO2 udledninger steg til 22.356 metric ton i 2020/21 sammenlignet med 19.206 i 2019/20 ●	Ambu Sustainability Report 2020/21, side 17-27, 44
	13.2	Indbyg tiltag mod klimaforandringer i nationale politikker			
Carlsberg B	13.1	Styrk modstandskraft og tilpasningsevnen til klimarelaterede katastrofer	Reducer udledning pr. hl 0% udledning CO2 i bryggerierne ved 2030	Udledning pr. hl er reduceret med 40% siden 2015 CO2 udledning (lokationsbaseret) steg i 2021 til 789 kt fra 727 kt i 2020 ●	Carlsberg Group ESG Report 2021, side 10, 72, 76
	13.3	Opbyg viden og kapacitet til at imødegå klimaforandringer			
Danske Bank	13.2	Indbyg tiltag mod klimaforandringer i nationale politikker	Reducering af CO2 udledning med 60% sammenlignet med 2019	Et fald i CO2 udledning i 2021 til 4.734 ton svarende til 40% reduktion sammenlignet med 2020 ●	Danske Bank Bæredygtighedsrapport 2021, side 39, 46
FLSmidth & Co.	13.2	Indbyg tiltag mod klimaforandringer i nationale politikker	CO2 neutral i 2030 på Scope 1+2	Scope 1+2 CO2 udledninger steg til i alt 37.830 ton (lokationsbaseret) i 2021, svarende til en stigning på 3%. CO2 intensiteten faldt fra 2,24 til 2,2 i samme periode ●	FLSmidth - Sustainability Report 2021, side 44, 51
Jyske Bank	13.2	Indbyg tiltag mod klimaforandringer i nationale politikker	CO2 udledning Andel af biler der er "low emission"	Scope 1+2 CO2 udledninger steg til i alt 2.904 (lokationsbaseret) i 2021, svarende til en stigning på 3% ●	Jyske Bank - Sustainability Report 2021, side 36, 38
Pandora	13.2	Indbyg tiltag mod klimaforandringer i nationale politikker	Net-zero udledninger i 2040	Niveauet for Scope 1+2 CO2 udledning var status quo i 2021 sammenlignet med 2020 Scope 3 udledninger steg til 277.450 mton i 2021 svarende til en stigning på 4% ●	Pandora Sustainability Report 2021, side 42, 46
	13.3	Opbyg viden og kapacitet til at imødegå klimaforandringer			
Tryg	13.1	Styrk modstandskraft og tilpasningsevnen til klimarelaterede katastrofer	Scope 1+2 CO2 udledning Ingen investeringer i fossile brændstofs virksomheder	Scope 1+2 CO2 udledning faldt til 1.676 ton i 2021, svarende til et fald på 32% sammenlignet med 2020 ●	Tryg - Corporate Responsibility Report 2021, side 11, 22, 27
	13.3	Opbyg viden og kapacitet til at imødegå klimaforandringer			
Vestas Wind Systems	13.2	Indbyg tiltag mod klimaforandringer i nationale politikker	Ved installering af nye vindmøller, fortsætter Vestas med at mindske udledningen af CO2 globalt Offentlig imødekomme en fremrykket transition til vedvarende energi CO2 udledning	151 GW installeret vind energi har resulteret i en mindske CO2 udledning svarende til 1,7 mia. ton CO2 udledning for 2021 udgjorde 10.662.000 ton, og er svagt faldende ift. 2020 ●	Vestas Sustainability Report 2021, side 62, 66

Figur 65 C25 virksomheders mål 13

14. FN's verdensmål 14 – Livet i havet

14.1 Baggrund, mål og delmål

Verdenshavene dækker 71% af jorden overflade og nyere forskning viser at havene i et mere betydeligt omfang end tidligere antaget har ageret som en ultimativ økosystemstjeneste der siden den industrielle revolution har optaget op imod 50% af CO2 udledningen fra menneskerne, (Hildebrandt, S. et al, 2016, s. 336). Konsekvensen af dette optag er en øget surhedsgrad og opvarmning, som nedsætter havets planteproduktion og forårsager iltmangel. Forurening og de store mængder plastaffald i havene er også et kritisk opmærksomhedspunkt. Det fjortende verdensmål har til formål at bevare og sikre bæredygtig brug af verdens have og deres ressourcer.

14.2 National målopfyldelse

Regeringens vurdering af handlingsplanens initiativer fra juni 2021 vurderes følgende, (Regeringen, 2021, s. 55):

Vurdering af delmål

14.1 Der er generelt ikke opnået god miljøtilstand i de danske havområder. ●👎

14.2 Der er regulering til at sikre beskyttelse og genopretning af økosystemer, men der mangler tærskelværdier mv. til at understøtte en økosystembaseret forvaltning. Tærskelværdier vil kunne anvendes til at vurdere, hvorvidt god miljøtilstand er opnået samt til at fastsætte miljømål mhp. at opnå dette. ●👎

14.3 Forsuringen af havet er stigende. ●⬇️

14.4 Målet er ikke nået for alle bestande, men i løbet af de seneste ti år er der gradvist sket en positiv udvikling for de fiskebestande, som primært udnyttes af danske fiskere. ●⬆️

14.5 Knap 20 pct. af danske kyst- og havområder er udpeget som beskyttede områder, og regeringen har fremlagt forslag om yderligere udpegninger. ●⬆️

14.6 Den Fælles Fiskeripolitik (EU) fastsætter regler for tildeling af statsstøtte til fiskerisektoren. ●👎

14.7 Ikke relevant i Danmark.

Figur 66 Vurdering af mål 14

I nedenstående Figur 67 fremgår verdensmålets 10 delmål sammenholdt med 2030 panelets målepunkter samt status på udviklingen i 2020.

Regeringens rapportering viser 2 delmål med en forringet tendens, 1 delvist uopfyldte delmål mens 3 delmål ikke er indeholdt i vurderingen.

2030-panelets undersøgelse viser 1 delmål med en forringet tendens, og 6 delmål som ikke er indeholdt i undersøgelsen, (2030-panelet, 2020, s. 272-291).

Verdensmål 14: Livet i havet				
Delmålnr.	Tekst	FN indikatorer	Forslag til danske målepunkter	Målopfyldelse 2030-panel
14.1	Reducér havforurening	Indeks over kyst overgødskning (kysteutrofiering) og densiteten af flydende plastikaffald	Mængde af næringsstoffer i havet Antal solgte dæk Koncentration af metaller i havets sediment	Niveauet for næringsstoffer er faldet i perioden 2015-2018, eksempelvis kvælstof er faldet med 26%. Antallet af solgte dæk faldt med 8% i perioden fra 2015-2019.
14.2	Beskyt og genopret havets økosystemer	Andel af nationale eksklusive økonomiske zoner, der administreres på basis af en økosystemtilgang	Omfang af iltsvind i de indre danske farvande Dybdegrænse for ålegræs i de indre danske farvande Udvikling i badevandskvaliteten	Iltsvind er siden 2017 faldet fra 2.000 m2 til 1350 i 2019. Kraftig iltsvind er i samme periode steget fra 400 til 675 m2. Ålegræs dybdegrænse er forbedret i perioden 2015 til 2017 i kystvand, men svagt forringet i yderfjorde og lidt større i limfjorden. Badevandskvaliteten er i perioden 2015 til 2019 steget fra 3,78 til 3,83 på en skala fra 0 til 4.
14.3	Minimér forurening af havene	Gennemsnitlig surhedsgrad i havet (pH) målt i henhold til et aftalt antal repræsentative målestationer	2030- panelet har ikke kunnet identificere relevante målepunkter hertil	2030-panelet har ingen data herpå
14.4	Gør fiskeriet bæredygtigt	Andelen af fiskebestande, der er indenfor deres biologisk bæredygtige niveauer	Andel bæredygtig fangst	MSC fangster i danske farvande steg fra 88% i 2017 til 91% i 2018.
14.5	Beskyt kyst- og havområder	Dækningsgraden af beskyttede havområder i forhold til de samlede havområder	2030- panelet har ikke kunnet identificere relevante målepunkter hertil	2030-panelet har ingen data herpå
14.6	Afskaf fiskeristøtte, der medvirker til overfiskeri	Hvert lands fremskridt i forhold til graden af implementering af internationale instrumenter, der har det mål at bekæmpe ulovligt, urapporteret og ureguleret fiskeri	2030- panelet har ikke kunnet identificere relevante målepunkter hertil	2030-panelet har ingen data herpå
14.7	Øg de økonomiske fordele ved bæredygtigt brug af havets ressourcer	Bæredygtigt fiskeri som procentdel af BNP for små østater under udvikling, for de mindst udviklede lande og for alle lande	2030- panelet har ikke kunnet identificere relevante målepunkter hertil	2030-panelet har ingen data herpå
14.A	Styrk videnskab, forskning og teknologi til at gøre havene sundere	Andel af det samlede forskningsbudget der går til forskning indenfor havteknologi	2030- panelet har ikke kunnet identificere relevante målepunkter hertil	2030-panelet har ingen data herpå
14.B	Støt småfiskere	Fremskridt i hvert land i forhold til graden af indførelse af juridiske/ regulative/institutionelle rammer, der anerkender og beskytter småfiskeres adgangsrettigheder	Andel små fiskefartøjer	Andelen af aktive fiskefartøjer under 12 meter steg med 5%-point i perioden 2015-2018 og udgjorde 36% af den samlede fiskeriflåde. Fiskefartøjer mellem 12 og 40 meter faldt svagt i perioden, mens fartøjer over 40 meter lå på 5% i hele perioden.
14.C	Implementér og håndhæv FN's havretskonvention (UNCLOS)	Antal af lande, der gør fremskridt i forhold til at ratificere, acceptere og implementere retlige-, policy- og institutionelle rammer, og hav-relaterede instrumenter, som implementerer international lovgivning, som angivet i De Forenede Nationers Havretskonvention, for bevarelse og bæredygtigt brug af havet og dets ressourcer	2030- panelet har ikke kunnet identificere relevante målepunkter hertil	2030-panelet har ingen data herpå

Figur 67 2030-panel målopfyldelse mål 14

14.3 Virksomheders status

4 C25-virksomheder har i rapporteringen angivet at de arbejder med initiativerne inden for dette verdensmål. Blot 1 af selskaberne har angivet specifikke delmål, hvoraf 2 af de overordnede 10 delmål indgår. A.P. Møller – Mærsk noterer at de i 2021 opnåede 53% af målet med installering af ballastvandssystemer på skibene. Derudover er der fokus på spild fra skibene på havet, samt deltagelse i projekt "Ocean Clean-up", men der er ikke udstillet konkret KPI'er herfor, (A. P. Møller Mærsk, 2021, s. 29,33,50,52,53).

Virksomhed	Delmål	Tekst	Virksomhedens målepunkter	Virksomhedens opnåede mål i 2021 - ESG rapportering	Kilde
A.P. Møller - Mærsk A	14.1	Reducér havforurening	Deltag i projekt "Ocean Clean-up"		A.P. Møller - Mærsk Sustainability Report 2021, side 29, 33, 50, 52, 53
	14.3	Minimér forurening af havene	100% Ballastvandsbehandlingsystemer installeret på skibe inden 2024 Undgå forurenende udslip fra skibe		

Figur 68 C25 virksomheders mål 14

15. FN's verdensmål 15 – Livet på land

15.1 Baggrund, mål og delmål

Tabet af biodiversiteten sker allerede i så stort omfang at det omtales som at vi er på vej til jordens sjette massedød, defineret som en periode hvor over 75% af jordens arter uddør, (Hildebrandt, S. et al, 2016, s. 355-363). Der er dog indikationer på at vi ikke er på vej dertil, i og med andelen af truede dyrearter ikke udgør den andel, men mere antager et niveau mellem 10%-40%. Med den tidligere nævnt forventede befolkningstilvækst i 2050 vil dette sætte yderligere pres. En sækelse af fødselsraterne samt et nedsat ressourceforbrug er derfor af stor betydning. Det femtende verdensmål har til formål at beskytte, genoprette og støtte bæredygtig brug af økosystemer på land, fremme bæredygtigt skovbrug, bekæmpe ørkendannelse, standse udpining af jorden og tab af biodiversitet.

15.2 National målopfyldelse

Regeringens vurdering af handlingsplanens initiativer fra juni 2021 vurderes følgende, (Regeringen, 2021, s. 56):

Vurdering af delmål

- 15.1** En stor del af de danske naturarealer er i ikke-gunstig tilstand. Der er fokus på at give natur og biodiversitet bedre vilkår med natur- og biodiversitetspakken. 🚫👉
- 15.2** Der er politisk fokus på bæredygtig skovdrift, ved fx urørt skov. 🟡👉
- 15.3** Miljøministeriet har kortlagt de forurenede grunde i Danmark, og der pågår en prioriteret indsats over for disse. 🟡👉
- 15.4** Ikke relevant for Danmark.
- 15.5** Den danske rødliste blev opdateret i 2019. En sammenligning med den foregående rødliste fra 2010 viste et fald i rødliste-indeksværdien. Dermed er der en indikation for, at arterne i Danmark er blevet mere truet i perioden 2010-2019. Det er besluttet, at der skal udarbejdes en strategi for forvaltning af truede arter som led i natur- og biodiversitetspakken. 🚫👉
- 15.6** Danmark har ratificeret Nagoya-protokollen. 🟢👉
- 15.7** Danmark har implementeret Konventionen om international handel med udryddelsestruede vilde dyr og planter gennem CITES-forordningen i EU. Konventionen implementeres ved overvågning og regulering af handel med truede arter. 🟡👉
- 15.8** Danmark har vedtaget lovgivning og afsat ressourcer til at bekæmpe og monitorere invasive arter. 🟡👉
- 15.9** Danmark bidrager primært til implementeringen af FN's strategiske plan for biodiversitet gennem EU's biodiversitetsstrategi. Danmarks Statistik har delvist implementeret System of Environmental-Economic Accounting (SEEA) i det grønne nationalregnskab, dog ikke om økosystemregnskaber. 🟡👉

Figur 69 Vurdering af mål 15

I nedenstående Figur 70 fremgår verdensmålets 12 delmål sammenholdt med 2030 panelets målepunkter samt status på udviklingen i 2020.

Regeringens rapportering viser 2 delmål med en forringet tendens, 5 delvist uopfyldte delmål mens 3 delmål ikke er indeholdt i vurderingen.

2030-panelets undersøgelse viser 1 delmål hvor status er for og imod, og 7 delmål som ikke er indeholdt i undersøgelsen, (2030-panelet, 2020, s. 292-311).

Verdensmål 15: Livet på land				
Delmålnr.	Tekst	FN indikatorer	Forslag til danske målepunkter	Målopfyldelse 2030-panelet
15.1	Bevar og genopret økosystemer på land og i ferskvand	Skovområde som andel af samlede landområde Andel af vigtige økosystemer på land og for ferskvandsbiodiversitet, som er del af beskyttet områder, opdelt efter form for økosystem	Andel Natura 2000-områder i Danmark Andel af søer og vandløb, der vurderes at opfylde målene i vandområdeplanerne	I 2016 udgjorde Natura 2000 områder 14% sammenlignet med 11% i 2011. 28% af alle kilometer målsatte vandløb opfyldte miljømålene i 2016 og 22% af søer.
15.2	Stop skovrydning og genopret ødelagte skove	Fremskridt i forhold til bæredygtig skovforvaltning	Udvikling i Danmarks skovareal, heraf fredskov og bæredygtigheds certificeret skov	Fredskov udgjorde 70% af det samlede skovareal i 2018, og det samlede niveau ligger stabilt i perioden fra 2015 til 2018.
15.3	Bekæmp ørkendannelse, og genopret udpint jord	Andel af jordareal, der er forringet i forhold til totalt landområde	2030- panelet har ikke kunnet identificere relevante målepunkter hertil	2030-panelet har ingen data herpå
15.4	Beskyt økosystemer i bjergene	Omfang af beskyttede områder af vigtige steder i forhold til bjerg biodiversitet Indeks over grønne bjergområder	2030- panelet har ikke kunnet identificere relevante målepunkter hertil	2030-panelet har ingen data herpå
15.5	Beskyt biodiversitet og naturlige levesteder	Rødliste-indeks (Red List Index)	Antal ynglende fugle i Danmark Udvikling i Rødlisteindekset Areal af urørt skov og biodiversitetsskov	Antallet af alminde danske yngelfugle er faldet fra indeks 101 i 2015 til 95 i 2019. Rødlisteindekset faldt fra 0,89 i 2010 til 0,882. I 2016 udgjorde 9.100 hektar urørt skov og 2.600 biodiversitetsskov.
15.6	Giv flere adgang til genetiske ressourcer og deres fordele på en fair måde	Antal af lande, der har vedtaget lovgivningsmæssige, administrative og politiske rammer for at sikre retfærdig og ligelig fordeling af fordelene	2030- panelet har ikke kunnet identificere relevante målepunkter hertil	2030-panelet har ingen data herpå
15.7	Stop krybskytteri og ulovlig handel med beskyttede arter	Andel af handlet vildtdyr-liv på baggrund af krybskytteri eller ulovlig handel	Antal CITES-kontroller, der fører til konfiskation af en eller flere enheder	Der blev i 2019 udført 196 konfiskationer sammenlignet med 132 i 2015.
15.8	Begræns invasive arter	Andel af lande, der har vedtaget relevant national lovgivning og afsat tilstrækkelige ressourcer til at forhindre eller kontrollere invasive naturfremmede arter	Antal invasive arter	I 2020 er der registreret 42 invasive plantearter og 39 dyrearter
15.9	Tag hensyn til økosystemer og biodiversitet i national og lokal planlægning	Fremskridt mod fastsatte nationale mål i overensstemmelse med Aichi Biodiversitetsmål 2 i Strategiplanen for Biodiversitet 2011-2020	2030- panelet har ikke kunnet identificere relevante målepunkter hertil	2030-panelet har ingen data herpå
15.A	Mobilisér finansiering for at beskytte og bruge naturen bæredygtigt	Officiel udviklingsbistand og offentlige udgifter til beskyttelse og bæredygtig brug af biodiversitet og økosystemer i udviklingslandene	2030- panelet har ikke kunnet identificere relevante målepunkter hertil	2030-panelet har ingen data herpå
15.B	Finansiér og skab incitament til bæredygtig skovbrug	Officiel udviklingsbistand og offentlige udgifter til beskyttelse og bæredygtig brug af biodiversitet og økosystemer i udviklingslandene	2030- panelet har ikke kunnet identificere relevante målepunkter hertil	2030-panelet har ingen data herpå
15.C	Bekæmp globalt krybskytteri og ulovlig handel med beskyttede arter	Andel af handlet vildt dyreliv på baggrund af krybskytteri eller ulovlig handel	2030- panelet har ikke kunnet identificere relevante målepunkter hertil	2030-panelet har ingen data herpå

Figur 70 2030-panelet målopfyldelse mål 15

15.3 Virksomheders status

Ingen af C25-virksomhederne har i rapporteringen angivet at de arbejder med initiativerne inden for dette verdensmål, indeholdende 12 delmål.

16. FN's verdensmål 16 – Fred, retfærdighed og stærke institutioner

16.1 Baggrund, mål og delmål

FN's betydelige arbejde peger samlet på at stærke institutionelle organisationer er afgørende for varig fred og bæredygtig udvikling, når disse er effektive og legitime, (Hildebrandt, S. et al, 2016, s. 385). Samfund hvor disse eksisterer bærer præg af høj tillid mellem borgerne med almen accept af funktionernes autoritet, for eksempel en politibetjents ret til at uddele en fartbøde. Der mangler dog viden om hvordan disse institutioner indføres i samfund med manglende tillid og hvor der er stor forskel mellem befolkningsgrupperne. Det sekstende verdensmål har til formål at støtte fredelige og inkluderende samfund og give alle adgang til retssikkerhed og opbygge effektive, ansvarlige og inddragende institutioner på alle niveauer

16.2 National målopfyldelse

Regeringens vurdering af handlingsplanens initiativer fra juni 2021 vurderes følgende, (Regeringen, 2021, s. 57):

Vurdering af delmål

- 16.1** Danmark fastholder et fokus på tryghed og sikkerhed i Danmark, der bl.a. er illustreret ved de seneste initiativer i flerårstalen. ●⬆
- 16.2** Det er vurderingen, at der samlet set er tale om en tilfredsstillende opfyldelse af delmålet både aktuelt og løbende. ●⬆
- 16.3** Der er i Danmark et kontinuerligt fokus på borgernes retssikkerhed. ●⬆
- 16.4** Indsatsen mod hvidvask og terrorfinansiering i Danmark er blevet styrket markant over de seneste år. ●⬆
- 16.5** Danmark har siden 2015 været et af verdens to mindst korrupte lande. ●⬆
- 16.6** Der er transparens i offentlig budgetlægning og borgernes tilfredshed med den offentlige service ligger på et højt niveau. ●⬆
- 16.7** Åbenhed og demokratisk deltagelse vurderes på højt niveau. ●⬆
- 16.8** Danmark arbejder generelt for at sikre stærke og repræsentative internationale organisationer, hvor udviklingslandene sikres medbestemmelse og indflydelse. ●⬆
- 16.9** I Danmark gives alle en retlig identitet gennem fødselsregistrering. ●⬆
- 16.10** Det er vurderingen, at der samlet set er tale om en særdeles tilfredsstillende opfyldelse af delmålet både aktuelt og løbende. ●⬆

Figur 71 Vurdering af mål 16

I nedenstående Figur 72 fremgår verdensmålets 12 delmål sammenholdt med 2030 panelets målepunkter samt status på udviklingen i 2020.

Regeringens rapportering viser 1 delvist uopfyldte delmål mens 2 delmål ikke er indeholdt i vurderingen.

2030-panelets undersøgelse viser 6 delmål med en forringet tendens, og 3 delmål som ikke er indeholdt i undersøgelsen, (2030-panelet, 2020, s. 312-334).

Verdensmål 16: Fred, retfærdighed og stærke institutioner				
Delmålnr.	Tekst	FN indikatorer	Forslag til danske målepunk	Målopfyldelse 2030-panel
16.1	Reducér vold overalt	Antal ofre for overlagt mord per 100.000 mennesker, opdelt på køn og alder Konfliktrelaterede dødsfald per 100.000 mennesker, opdelt på køn, alder og årsag Andel af befolkning, som har været udsat for fysisk, psykisk eller seksuel vold inden for de seneste 12 måneder Andel af befolkning, der føler sig sikre, når de går alene rundt i deres nærområde	Antal ofre for anmeldte forbrydelser Tilbagefald til ny voldskriminalitet for fængselsdømte	Antallet af ofre for voldsforbrydelser steg med 58% i perioden 2015-2018. 7,7% af tidligere fængselsdømte personer blev i 2013-2015 dømt for ny voldskriminalitet. I 2015-2017 var dette tal steget til 10,5%. ●
16.2	Stop mishandling, udnyttelse, menneskehandel og vold mod børn	Andel af 1-17-årige børn, der har oplevet enhver form for fysisk straf og/eller psykisk aggressivitet fra deres omsorgsperson indenfor den seneste måned Antal af ofre for menneskehandel per 100.000 mennesker, opdelt på køn, alder og form for udnyttelse Andel af unge kvinder og mænd mellem 18 og 29 år, som har oplevet seksuel vold inden de fyldte 18 år	Antal underretninger om børn og unge Magtanvendelse overfor børn og unge	Underretninger pr. 1.000 børn steg fra 16,03 i 2015 til 28,44 i 2018. Indberetninger om magtanvendelse på børn- og ungeområdet faldt i samme periode fra 6.103 til 5.412 tilfælde, svarende til 11%. ●
16.3	Styrk retssikkerheden, og giv alle adgang til retfærdig rettergang	Andel af volds ofre indenfor de seneste 12 måneder, som har rapporteret, at de har været offer, til en kompetent myndighed eller anden anerkendt konfliktløsningsmekanisme Andel af ikke-dømte tilbageholdte i forhold til det samlede antal indsatte i fængsler	Gennemsnitlig ventetid i retssystemet Antal langvarige varetægtsfængslinger Antal ubetingede anbringelser i straffelse	I perioden 2015-2019 steg den gennemsnitlige ventetid i retssystemet fra 5,5 måneder til 5,6 måneder i byretten. Sager i samme periode ved byretten steg med 12%. Antal langvarige varetægtsfængslinger var stabilt i perioden 2015-2018. Ubetingede antal anbringelser i straffelser fordobles i sammen periode fra 2.579 til 4.753 tilfælde. ●
16.4	Bekæmp organiseret kriminalitet og ulovlige strømme af penge og våben	Den totale værdi af indgående og udgående ulovlige pengestrømme (i US dollars) Andel af konfiskerede håndvåben og lette våben, som er registreret og sporet i henhold til internationale standarder og retlige instrumenter	Antal underretninger om hvidvask	Underretninger om hvidvask steg fra 15.619 i 2015 til 53.454 i 2019. ●
16.5	Nedbring korruption og bestikkelse betydeligt	Andel af personer, der har været i kontakt med en offentligt ansat mindst én gang og som betalte bestikkelse til en offentligt ansat, eller som blev bedt om bestikkelse af en offentlig ansat indenfor de seneste 12 måneder Andel af virksomheder, der mindst én gang har været i kontakt med en offentligt ansat og som betalte bestikkelse til en offentligt ansat, eller som blev bedt om bestikkelse af en offentligt ansat indenfor de seneste 12 måneder	Oplevet korruption	Score for Danmarks Corruption Perceptions Index faldt fra 91 i 2015 til 87 i 2019. 100 er udtryk for det laveste niveau af oplevet korruption. ●
16.6	Skab effektive, ansvarlige og gennemsnitlige institutioner	De primære statsudgifter, som andel af det godkendte budget, opdelt efter sektor (eller budgetkode eller lignende) Andel af befolkning, der var tilfreds med deres seneste oplevelse af en offentlig tjenesteydelse	Tillid til danske institutioner blandt den voksne del af befolkningen	Tilliden til det offentlige ligger mellem 84 og 88% og har været stigende i perioden 2016-2018. Regeringen er den institution som befolkningen har lavest tillid til og er steget fra 47 til 63% i samme periode. ●
16.7	Garantér at alle beslutninger tages på en inkluderende og repræsentativ måde	Andel af stillinger (opdelt på køn, alder, personer med handicap og befolkningsgrupper) ved offentlige institutioner (nationale og lokale beslutningsmyndigheder, offentlige serviceerhverv og retsvæsenet) i sammenligning med den nationale fordeling Andel af befolkning, som mener, at beslutningsprocesser er inkluderende og lydhøre, opdelt på køn, alder, handicap og befolkningsgruppe	Stemmeprocent til valg i kommuner, regioner, Folketinget og Europa-Parlamentet	Stemmeprocenten i Danmark er relativ høj og har været stabil i perioden 2015-2019. Europa-parlamentsvalget oplevede dog en stigning fra 56% til 66% i samme periode. ●
16.8	Styrk udviklingslandenes deltagelse i mellemstatslige institutioner	Andel af medlemmer og stemmeretligheder fra udviklingslande i internationale organisationer	2030- panelet har ikke kunnet identificere relevante målepunkter hertil	2030-panelet har ingen data herpå ●
16.9	Giv alle fødselsattest og retlig identitet	Andel af børn under fem år, hvor fødsel er blevet registreret af en civil myndighed, opdelt på alder	2030- panelet har ikke kunnet identificere relevante målepunkter hertil	2030-panelet har ingen data herpå ●
16.10	Beskyt grundlæggende frihedsrettigheder og giv aktindsigt	Antal af bekræftede mord, bortførelser, tvungne forsvindinger, vilkårlige tilbageholdelser og tortur mod journalister og associerede mediefolk, fagforeningsmedlemmer og menneskerettighedsforkæmpere indenfor de seneste 12 måneder Antal af lande, der har vedtaget og afgivet konstitutionelle, lovmæssige og/eller politiske garantier for offentlig adgang til information	Antal domme, der gives i henhold til straffelovens § 266 b, racismeparagraffen	Afgørelser efter racismeparagraffen er relativ lav med 51 sager i 2019, med kendelse i 37% af sagerne. I 2015 udgjorde denne andel 24% ud af i alt 41 sager. ●
16.A	Forebyg og bekæmp vold, terrorisme og kriminalitet	Tilstedeværelse af uafhængige nationale menneskerettighedsinstitutioner, der opfylder Paris-princippet	2030- panelet har ikke kunnet identificere relevante målepunkter hertil	2030-panelet har ingen data herpå ●
16.B	Udbred og håndhæv ikke-diskriminerende love og politikker	Andel af befolkning, der rapporterer at have følt sig diskrimineret eller forfulgt indenfor de seneste 12 måneder som følge af ulovlig diskrimination i henhold til de internationale menneskerettigheder	Antal sager, der er behandlet i Ligebehandlingsnævnet	Sager om diskrimination er steget i perioden 2017-2019. ●

Figur 72 2030-panel målopfyldelse mål 16

16.3 Virksomheders status

15 C25-virksomheder har i rapporteringen angivet at de arbejder med initiativerne inden for dette verdensmål. 8 af selskaberne har angivet specifikke delmål, hvoraf 7 af de overordnede 12 delmål indgår. Størstedelen af selskaberne angiver fokus på Code of Conduct og compliance-relaterede kurser som relevant i arbejdet med det sekstende verdensmål. Evaluerende data i afrapporteringen forefindes sjældent. Coloplast har vedlagt en detaljeret skatteopgørelse hvor aktivitetsomfang og betalte skatter fordelt på lande fremgår, (Coloplast, 2020-21, s. 31).

Virksomhed	Delmål	Tekst	Virksomhedens målepunkter	Virksomhedens opnåede mål i 2021 - ESG rapportering	Kilde
A.P. Møller - Mærsk A	16.3	Styrk retssikkerheden, og giv alle adgang til retfærdig rettergang	Respekter internationale anerkendte arbejdstagerrettigheder, og udfør audit hos leverandører	Evaluerende data er ikke angivet ●	A.P. Møller - Mærsk Sustainability Report 2021, side 42, 43, 44, 48, 53
	16.5	Nedbring korruption og bestikkelse betydeligt	100% af ansatte hos Mærsk har modtaget træning inden for arbejdstagerrettigheder inden 2023 Formaliser Mærsk Human Rights Governance rammeprogram		
	16.6	Skab effektive, ansvarlige og gennemsigtige institutioner	Agér som frontløber ift. lovgivning og international praksis til minimering af korruption 100% af ansatte hos Mærsk har modtaget træning indenfor data etik inden 2023		
Carlsberg B	16.5	Nedbring korruption og bestikkelse betydeligt	Styrkelse og træning af Code of Ethics and Conduct Online træning af antibestikkelseskursus	12.485 ansatte gennemførte Code of Ethics and Conduct i 2021, sammenlignet med 4.511 i 2020 4.516 ansatte modtog online træning i antibestikkelseskursus	Carlsberg Group ESG Report 2021, side 68, 76
Coloplast B	16.5	Nedbring korruption og bestikkelse betydeligt	Betal skat der hvor værditilførslen af aktiviteterne består og rapporteres landevis fra 2020/21.	Rapport viser en effektiv skatteprocent svarende til 22,6% fordelt over flere lande med individuel skatteopgørelse og aktivitetsomfang ●	Coloplast Sustainability Report 2020/21, side 31 Country-by-country report
	16.6	Skab effektive, ansvarlige og gennemsigtige institutioner			
	16.B	Udbred og håndhæv ikke-diskriminerende love og politikker			
Danske Bank	16.4	Bekæmp organiseret kriminalitet og ulovlige strømme af penge og våben	Reducering af ulovlige pengestrømme via IT systemer Partnerskaber til udvaskning mellem banker til forebyggelse af økonomisk kriminalitet	99,9% af kunder er "kend-din-kunde"-analyseret Antallet af betalingssvindelsangreb steg med 18% i 2021 sammenlignet med 2020 96% gennemførte compliancekursusforløb i 2021 ●	Danske Bank Bæredygtighedsrapport 2020/21, side 26, 28, 29
	16.5	Nedbring korruption og bestikkelse betydeligt	Gennemførte årlige kurser i compliance og risikoforhold		
FLSmidth & Co.	16.5	Nedbring korruption og bestikkelse betydeligt	Medarbejdere trænet i anti-korruption Antal dybdegående due diligence screening	81,8% medarbejdere gennemførte anti-korruptionskursus, sammenlignet med 15% i 2020 255 due diligence screening foretaget, sammenlignet med et mål om 250 i 2021 ●	FLSmidth - Sustainability Report 2021, side 40, 43, 51
	16.6	Skab effektive, ansvarlige og gennemsigtige institutioner			
Jyske Bank	16.4	Bekæmp organiseret kriminalitet og ulovlige strømme af penge og våben	Via overvågning af konti og rapporteringer for hvidvask forebygges bankens medvirken til ulovlige aktiviteter Certificering af IT værktøjer til bekæmpelse af cyberangreb	25.163 alarmer og 3.335 anmeldelser for hvidvask Sammenlignelige data er ikke angivet	Jyske Bank - Sustainability Report 2021, side 33, 35
	16.5	Nedbring korruption og bestikkelse betydeligt	Tvungne kursus i data etik og nyansatte i anti-korruption	●	
Netcompany Group	16.2	Stop mishandling, udnyttelse, menneskehandel og vold mod børn	Implementering af interne politikker; anti-slavery, anti-bestikkelse, antikorruption rettet mod ansatte og samarbejdspartnere	Evaluerende data er ikke angivet ●	Netcompany ESG Report 2021, side 90
	16.5	Nedbring korruption og bestikkelse betydeligt	Implementering af whistleblower-ordning		
Tryg	16.1	Reducér vold overalt	Forhindre drukneulykker ved samarbejde om redningsveste og hovedpartner i Natteravn initiativ	Evaluerende data er ikke angivet ●	Tryg - Corporate Responsibility Report 2021, side 24

Figur 73 C25 virksomheders mål 16

17. FN's verdensmål 17 – Partnerskaber for handling

17.1 Baggrund, mål og delmål

Transformative partnerskaber bidrager til en katalytisk samfundsmæssig og institutionel forandringsproces, som bidrager til varige strukturelle, systemiske og bæredygtige ændringer ud over blot en finansiell værdiskabelse, (Hildebrandt, S. et al, 2016, s. 396). Partnerskaber tjener dertil til formål at fordele ansvar og udnyttelse af unikke kapaciteter på tværs af institutioner, virksomheder og landegrænser. Det syttende og sidste verdensmål har til formål at revitalisere de globale partnerskaber for bæredygtig udvikling og styrke midlerne til at nå målene.

17.2 National målopfyldelse

Regeringens vurdering af handlingsplanens initiativer fra juni 2021 vurderes følgende, (Regeringen, 2021, s. 58):

Vurdering af delmål

- 17.1** Danmark bidrager til delmålet gennem udviklings-samarbejdet via bilaterale landeprogrammer og gennem IMF og Verdensbanken. 🟡➡️
- 17.2** Danmark lever op til sit løfte om minimum at bidrage med 0,7 pct. af BNP i udviklingsbistand til udviklingslande. 🟢⬆️
- 17.3** Det er en prioritet inden for dansk udviklingsbistand at mobilisere additional kapital til investeringer i udviklingslande. 🟡➡️
- 17.4** Danmark bidrager til opfyldelsen af delmålet gennem sit multilaterale engagement. 🟡⬆️
- 17.5** Det er en prioritet inden for dansk udviklingsbistand at støtte investeringsfremmende tiltag for de mindst udviklede lande, bl.a. gennem privatsektor initiativer i landeprogrammer. 🟡➡️
- 17.6** Det er ikke muligt at give en fagligt begrundet vurdering af Danmarks placering til dette delmål.
- 17.7** Danida Market Development Partnerships (DMPD) fremmer kommercielt orienterede partnerskaber mellem virksomheder, civilsamfundsorganisationer og erhvervsorganisationer for at skabe lokal økonomisk udvikling og beskæftigelse. 🟡➡️
- 17.8** Det er ikke muligt at give en fagligt begrundet vurdering af Danmarks placering til dette delmål.
- 17.9** Som led i Danmarks omfattende udviklingssamarbejde arbejder Danmark med kapacitetsopbygning mhp. national implementering af Verdensmålene. 🟢⬆️
- 17.10** WTO er ramt af store udfordringer, men Danmark arbejder aktivt inden for rammerne af EU for at få reformeret WTO og indgået nye handelsaftaler. 🔴⬇️
- 17.11** Danmark arbejder hovedsageligt gennem EU, herunder via GSP ordningen, der sikrer told- og kvotefri adgang for de mindst udviklede lande, og via Aid for Trade programmet. 🟡➡️
- 17.12** Under EU's arrangement om generelle toldpræferencer (GSP) ydes de mindst udviklede lande told- og kvotefri adgang til EU. 🟢⬆️
- 17.13** Danmark har som en lille og åben europæisk økonomi i næsten fire årtier ført fastkurspolitik. Det har været grundlaget for en stabilitets- og vækstorienteret økonomiske politik på tværs af skiftende regeringer. 🟢⬆️
- 17.14** Danmark er i gang med at udarbejde en ny handlingsplan for Verdensmålene. 🟡➡️
- 17.15** Der er fokus på, at bilateralt udviklingssamarbejde i Danmarks prioritetslande udfoldes med respekt for de pågældende landes egne prioriteter. 🟢⬆️
- 17.16-17.17** Danmark har en stærk tradition for samarbejde med forskellige aktører nationalt og internationalt. 🟡➡️
- 17.18** Danmark arbejder med kapacitetsopbygning gennem strategiske rammer for det bilaterale samarbejde, myndigheds-samarbejde og gennem multilaterale institutioner. 🟡➡️
- 17.19** Under ordningen for myndighedssamarbejde arbejder Danmarks Statistik med opbygning af kapacitet til pålidelig statistikproduktion i udvalgte udviklingslande. 🟡➡️

Figur 74 Vurdering af mål 17

I nedenstående Figur 75 fremgår verdensmålets 19 delmål sammenholdt med 2030 panelets målepunkter samt status på udviklingen i 2020.

Regeringens rapportering viser 1 delmål med forringet udvikling, 10 delvist uopfyldte delmål mens 1 delmål ikke er muligt at vurdere.

2030-panelets undersøgelse viser 3 delmål med en forringet tendens, og 1 hvor status er for og imod, og 13 delmål som ikke er indeholdt i undersøgelsen, (2030-panelet, 2020, s. 336-364).

Verdensmål 17: Partnerskaber for handling				
Delmålnr.	Tekst	FN indikatorer	Forslag til danske målepunkter	Målopfyldelse 2030-panel
17.1	Styrk udviklingslandenes evne til at indsamle egen skatteindtægter	Statens samlede indtægter som andel af BNP, opdelt på kilde Andel af det nationale budget, der finansieres af nationale skatteindtægter	2030- panelet har ikke kunnet identificere relevante målepunkter hertil	2030-panelet har ingen data herpå ●
17.2	Indfri udviklede landes forpligtelser til at give udviklingsbistand	Netto officiel udviklingsbistand, samlet og til de mindst udviklede lande, som andel af Organisationen for Økonomisk Samarbejde og Udviklings (OECD) udviklingskomitees donoreres samlede bruttonationalindkomst (BNi)	2030- panelet har ikke kunnet identificere relevante målepunkter hertil	2030-panelet har ingen data herpå ●
17.3	Mobilisér finansielle ressourcer til udviklingslandene	Direkte udenlandske investeringer (FDI), udlandsbistand og Syd-Syd-samarbejde som en andel af det samlede nationale budget Størrelsen af pengeoverførsler til hjemland fra emigranter (i US dollars) som andel af samlet BNP	Direkte udenlandske investeringer i udviklingslande og de mindst udviklede lande Migranter pengeoverførsler ud af Danmark	7-9% af samtlige direkte udenlandske investeringer fra Danmark skete i udviklingslandene i perioden 2015-2018 og tendensen er faldet. Migranter pengeoverførsler ud af Danmark er i samme periode steget med 14,5% ●
17.4	Bistå udviklingslande med at gøre deres gæld bæredygtig	Gældtydelse som en andel af eksport af varer og tjenesteydelser	Privatgæld i Danmark	Andelen af danskernes private gæld i forhold til den samlede formue faldt fra 26,89% i 2015 til 26,15% i 2018. I samme periode steg forbruget med 6,4%. ●
17.5	Investér i de mindst udviklede lande	Antal af lande, der har vedtaget og implementeret investeringsfremmende tiltag for de mindst udviklede lande	2030- panelet har ikke kunnet identificere relevante målepunkter hertil	2030-panelet har ingen data herpå ●
17.6	Øg vidensdeling og adgang til videnskab, teknologi og innovation	Antal af videnskabelige- og/eller teknologiske samarbejdsaftaler og programmer mellem lande, opdelt efter type af samarbejde Fastnetinternetabonnementer per 100 indbyggere, opdelt på hastighed	Antal udvekslingsophold for udenlandske studerende i Danmark og for danske studerende i udlandet	Danske studerende havde 40% flere ophold end udenlandske havde i Danmark i perioden 2015-2019. Tendensen er stabil. ●
17.7	Udbred miljøvenlige teknologier i udviklingslande	Den samlede størrelse af godkendt finansiering til udviklingslande, der er afsat til at fremme udvikling, overførsel, udbredelse og spredning af miljøtilpassede teknologier	2030- panelet har ikke kunnet identificere relevante målepunkter hertil	2030-panelet har ingen data herpå ●
17.8	Styrk videnskab og innovation i de mindst udviklede lande	Andel af personer, der bruger internettet	2030- panelet har ikke kunnet identificere relevante målepunkter hertil	2030-panelet har ingen data herpå ●
17.9	Styrk udviklingslandenes kapacitet til at opnå verdensmålene	Dollarværdien af finansiell og teknisk bistand (herunder gennem Nord-Syd-, Syd-Syd- og trekantssamarbejde)	2030- panelet har ikke kunnet identificere relevante målepunkter hertil	2030-panelet har ingen data herpå ●
17.10	Promovér universielt handelssystem under WTO	Globalt vægтет tariffgenomsnit	2030- panelet har ikke kunnet identificere relevante målepunkter hertil	2030-panelet har ingen data herpå ●
17.11	Øg udviklingslandenes eksport	Udviklingslande og de mindst udviklede landes andel af den globale eksport	Dansk import fra udviklingslande	Mindre end 1,5% af Danmarks import kommer fra de mindst udviklede lande, dog er andelen steget fra 2015 til 2019. Import fra udviklingslandene faldt svagt i samme periode til 16,18% i 2019. ●
17.12	Fjern handelsbarrierer for de mindst udviklede lande	Gennemsnitstariffer, som udviklingslande, de mindst udviklede lande og små østater under udvikling, står overfor	2030- panelet har ikke kunnet identificere relevante målepunkter hertil	2030-panelet har ingen data herpå ●
17.13	Styrk den globale økonomiske stabilitet	Makroøkonomiske instrumenter	2030- panelet har ikke kunnet identificere relevante målepunkter hertil	2030-panelet har ingen data herpå ●
17.14	Styrk sammenhængen i politikker for bæredygtig udvikling	Antal af lande, der har mekanismer på plads til at øge politikkoherens i forhold til bæredygtig udvikling	2030- panelet har ikke kunnet identificere relevante målepunkter hertil	2030-panelet har ingen data herpå ●
17.15	Respekter hvert lands ret til at føre egen politik for bæredygtig udvikling	Udstrækning af brug af landes egne resultatbaserede rammer og planlægningsværktøjer opdelt efter, hvem der leverer udviklingsamarbejdet	Danmarks score på Commitment to Development Index	Danmark ligger på en 10. plads i det internationale indeks. ●
17.16	Styrk det globale partnerskab for bæredygtig udvikling	Antal af lande, der rapporterer fremskridt indenfor multi-stakeholder udviklingseffektive monitoreringsrammer, der støtter opnåelse af verdensmålene for bæredygtig udvikling	2030- panelet har ikke kunnet identificere relevante målepunkter hertil	2030-panelet har ingen data herpå ●
17.17	Tilskynd til effektive partnerskaber	Mængden af US dollars, der afsættes til offentlig-private partnerskaber og civilsamfundspartnerskaber	Antal danske virksomheder, der er medlem af UN Global Compact Andel af universiteternes samarbejdsaftaler, der vedrører forskning efter type af partner	416 danske virksomheder er medlem af UN Global Compact i 2020, svarende til en stigning på 8% i forhold til 2019. Andelen af universiteternes samarbejdsaftaler om forskning med private virksomheder steg fra 2015 til 2018 fra 62,3% til 75,5%. Offentlige myndigheder og forskningsråd faldt i samme periode ●
17.18	Giv adgang til bedre og mere pålidelige data	Andel af bæredygtige udviklingsindikatorer produceret på nationalt niveau med komplet opdeling, hvor relevant i henhold til målet, og i overensstemmelse med de grundlæggende principper for officiel statistik Antallet af lande, der har national lovgivning, der retter sig efter de grundlæggende principper for officiel statistik Antal af lande med en national plan for statistisk data, der er fuldt finansieret og i gang med at blive implementeret, opdelt efter finansieringskilde	2030- panelet har ikke kunnet identificere relevante målepunkter hertil	2030-panelet har ingen data herpå ●
17.19	Find bedre målemetoder for bæredygtig udvikling	Dollarværdien af alle ressourcer, der er afsat til at styrke den statistiske kapacitet i udviklingslande Andel af lande, som (a) har udført mindst én folketælling og husoptælling inden for de seneste 10 år, og som (b) har opnået 100 procent fødselsregistrering og 80 procent dødsfaldsregistrering	2030- panelet har ikke kunnet identificere relevante målepunkter hertil	2030-panelet har ingen data herpå ●

Figur 75 2030-panel målopfyldelse mål 17

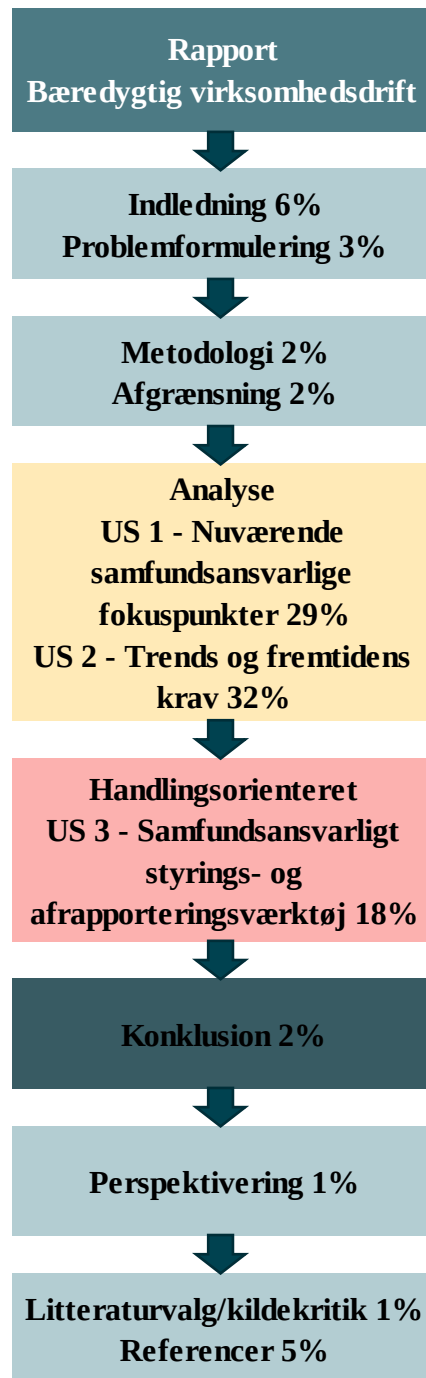
17.3 Virksomheders status

9 C25-virksomheder har i rapporteringen angivet at de arbejder med initiativerne inden for dette verdensmål. 6 af selskaberne har angivet specifikke delmål, hvoraf 4 af de overordnede 19 delmål indgår. Størstedelen af selskaberne angiver partnerskaber som et af de vigtigste fokuspunkter i arbejdet med det syttende verdensmål. Enkelte selskaber fokuserer også på fremstilling af skatteoplysninger fordelt på landeniveau, men ingen af selskaberne fremviser evaluerende kvantitative data på tværs af årene eller mål herom.

Virksomhed	Delmål	Tekst	Virksomhedens målepunkter	Virksomhedens opnåede mål i 2021 - ESG rapportering	Kilde
A.P. Møller - Mærsk A	17.1	Styrk udviklingslandenes evne til at indsamle egen skatteindtægter	Fremvisning af Country-by-Country-skatterapporter fra 2023	● Evaluerende data er ikke angivet	A.P. Møller - Mærsk Sustainability Report 2021, side 9, 18, 29, 33, 45, 49, 52, 53
	17.10	Promovér universielt handelssystem under WTO	Fokus på fremmelse af bæredygtige handelssystemer og sænkelse af CO2 udledning		
	17.16	Styrk det globale partnerskab for bæredygtigt udvikling	Samarbejde om genanvendelse af skibe-standarder		
	17.17	Tilskynd til effektive partnerskaber	Deltage i Marine-anti-korruptions-netværk Samarbejde om globale skatteopkrævninger		
Carlsberg B	17.16	Styrk det globale partnerskab for bæredygtigt udvikling	Fokus på reduktion af "hand-in-hand" værdikædens CO2 aftryk, vandforbrug og affald, og partnerskaber herom	● Evaluerende data er ikke angivet	Carlsberg Group ESG Report 2021, side 10, 21, 28, 69
	17.17	Tilskynd til effektive partnerskaber	Partnerskaber om alkohol-marketingstandarder Fokus på arbejdsulykker		
Jyske Bank	17.17	Tilskynd til effektive partnerskaber	Partnerskaber til bekæmpelse af ensomhed, fødevarebanken og E-sport Danmark	● Evaluerende data er ikke angivet	Jyske Bank - Sustainability Report 2021, side 36
Netcompany Group	17.17	Tilskynd til effektive partnerskaber	Samarbejde på tværs af regeringer, handelsorganisationer mv. til fremmelse af teknologi og ingeniørskab til samfundsrelevante udfordringer	● Evaluerende data er ikke angivet	Netcompany ESG Report 2021, side 90
Tryg	17.17	Tilskynd til effektive partnerskaber	Forhindre drukneulykker ved samarbejde om redningsveste og hovedpartner i Natteravne initiativ	● Evaluerende data er ikke angivet	Tryg - Corporate Responsibility Report 2021, side 24
Vestas Wind Systems	17.1	Styrk udviklingslandenes evne til at indsamle egen skatteindtægter	Fremvisning af Country-by-Country-skatterapporter	● Fremvisning af top 5 landes aktivitets- og skatteomfang, samt fordelt regionalt Evaluerende data ikke angivet	Vestas Sustainability Report 2021, side 64, 69, 70
	17.17	Tilskynd til effektive partnerskaber	Partnerskaber med leverandører og kunder til miljøforbedringer og NGO'er i udviklingslande		

Figur 76 C25 virksomheders mål 17

18. Rapportstruktur

19. ESG – Virksomheders miljømæssige afrapportering

	Miljø										
	Ton CO2	Ton CO2	Ton CO2	M3	GJ	GJ/FTE	%	ton	%		
	Scope 1	Scope 2	Scope 3	Vandforbrug	Energiforbrug	Energiintensitet pr. FTE	Vedvarende energiandel	Affald	Affald genanvendt		
Selskab											
Årsrapport per											
A.P. Møller - Mærsk A	2021	36.863.000	310.000	28.952.000	1.834.000	473.188	5,54	0%	339.000		
A.P. Møller - Mærsk B	2021										
Ambu	01-10-2020 - 30-09-2021	4.329	18.027		137.115	199.927	45,06	3%	2.429	40%	
Bavarian Nordic	2021	1.422	1.085		17.023	42.577	58,01		245	55%	
Carlsberg B	2021	595	789		34.600.000	10.594.800	269,07	10%	295		
Chr. Hansen Holding	01-09-2020-31-08-2021	18.599	19.647	37.861	1.232.000	644.497	189,78	32%	3.679	61%	
Coloplast B	01-10-2020 - 30-09-2021	23.100	-	153.800	266.521	603.734	47,43	67%	14.678	58%	
Danske Bank	2021	787	2.786	1.161		338.022	15,54	46%			
Demant	2021	8.803	17.906	500.110		335.650	18,53				
DSV	2021	135.000	119.000	12.524.000	1.188.000	2.800.000	35,92	12%			
FLSmidth & Co.	2021	11.130	26.700	212.400.000	201.997						
Genmab	2021										
GN Store Nord	2021	2.354	8.882	428.076	angivet i anden enhed	388.944	angivet i anden enhed	angivet i anden enhed	16.590	Angivet i anden enhed	61%
H. H. Lundbeck	2021	24.689	7.486	148.523	252.219			54%			
ISS	2021	71.159	5.180	6.128	145.948			26%			
Jyske Bank	2021	655	2.249	2.044.198	17.357	78.957	24,24	74%			
Netcompany Group	2021	178	387	176	8.853	19.017	5,745,38	87%			
Novo Nordisk B	2021	77.000	16.000	81.000	3.488.000	3.387.000	70.869,60	100%	181.000		
Novozymes B	2021	43.000	210.000	35.000	8.538.000	4.699.000	719.932,59	42%	481.000		
Pandora	2021	1.163.000	20.997.000	255.290.000	1.052.700			100%	8.982	97%	
Rockwool International B	2021	1.500.000	220.000	1.040.000	3.690.000	20.473.200			172.000	64%	
Royal UNIBREW	2021				348.000	793.080	274.422,15		6.800	81%	
Tryg	2021	777	323	406		55.849	11,95	36%	62		
Vestas Wind Systems	2021	99.000	3.000	10.560.000	378.000	2.656.800	91,10	38%	70.000	50%	
Ørsted	2021	2.142.000	53.000	18.179.000	2.216	79.354.800	12.193,42	69%	80.000		
Andel		92%	92%	79%	83%	79%	75%	75%	67%	42%	

20. ESG – Virksomheders sociale afrapportering

			Social						
Selskab	Årsrapport per		FTE	%	%	Gange	%	Dage/FTE	Mio. Kr.
			Fuldtidsar	Kønsdiver	sitet I	Lønforskæl	eromsætn	Sygefrav	Betalte
			bejdsstyrk	sitet	g	mellem	ingshastig	ær	skatter
A.P. Møller - Mærsk A	2021		85.375	31%	22%		10%	0,93	4.542
A.P. Møller - Mærsk B	2021								
Ambu	01-10-2020 - 30-09-2021		4.437	57%	37%	1,33	18%	1,76	61
Bavarian Nordic	2021		734	61%	56%		14%	7,00	10
Carlsberg B	2021		39.375	31%	28%		18%		2.219
Chr. Hansen Holding	01-09-2020-31-08-2021		3.396	43%	37%	1,06	14%	0,99	361
Coloplast B	01-10-2020 - 30-09-2021		12.728	63%	46%		13%		1.408
Danske Bank	2021		21.754	50%	38%	1,25	15%		3.651
Demant	2021		18.116	62%	40%		20%		715
DSV	2021		77.958	38%	34%	1,02	24%	5,70	3.650
FLSmidth & Co.	2021			17%	14%				213
Genmab	2021		1.212	58%	51%		6%	1,00	975
GN Store Nord	2021		7.228	48%	34%				481
H. Lundbeck	2021			55%	43%				263
ISS	2021		362.789		35%		30%	1,40	509
Jyske Bank	2021		3.257	47%	26%	1,18	12%	5,90	1.312
Netcompany Group	2021		3.310	20%	13%			3,90	153
Novo Nordisk B	2021		47.792		57%		11%		11.323
Novozymes B	2021		6.527	39%	34%		12%	4,40	779
Pandora	2021		7.954				29%		1.218
Rockwool International B	2021				28%				671
Royal UNIBREW	2021		2.890	26%	29%		15%	3,80	349
Tryg	2021		4.674	45%	40%	1,18	11%	3,05	932
Vestas Wind Systems	2021		29.164	15%	21%				603
Ørsted	2021		6.508	31%	27%	1,12	11%		2.390
Andel			88%	83%	96%	29%	75%	50%	100%

21. ESG – Virksomheders ledelsesmæssige afrapportering

			Governance		
Selskab	Årsrapport per		%	%	Gange
			Bestyrelsens kønsdiversitet	Bestyrelse på smøder	Bestyrelse CEO og medarbejder
A.P. Møller - Mærsk A	2021		30%	100%	
A.P. Møller - Mærsk B	2021				
Ambu	01-10-2020 - 30-09-2021		20%	100%	12
Bavarian Nordic	2021		29%	99%	16
Carlsberg B	2021				
Chr. Hansen Holding	01-09-2020-31-08-2021		50%		
Coloplast B	01-10-2020 - 30-09-2021		50%	96%	
Danske Bank	2021		43%		
Demant	2021		40%		35
DSV	2021				23
FLSmidth & Co.	2021		33%	100%	
Genmab	2021		50%		
GN Store Nord	2021		40%		
H. Lundbeck	2021		33%		31
ISS	2021		50%	95%	
Jyske Bank	2021		44%	98%	15
Netcompany Group	2021		40%	98%	20
Novo Nordisk B	2021		67%		
Novozymes B	2021		27%		22
Pandora	2021		43%		
Rockwool International B	2021		25%		
Royal UNIBREW	2021		27%		
Tryg	2021		55%	100%	27
Vestas Wind Systems	2021		25%		
Ørsted	2021		38%	97%	27
Andel			92%	42%	42%

22. Samfundsansvarlig afrapportering

			Samfundsansvar medtaget i afrapportering				
Selskab	Årsrapport per		ESG nævnt i Årsrapport - udvalgte tal	ESG perf. Summary	FNs verdens mål i årsrapport - specifikt	En del af FN Global Compact	Andre målepunkter
A.P. Møller - Mærsk A	2021		Ja	Ja	Nej	Ja	
A.P. Møller - Mærsk B	2021						
Ambu	01-10-2020 - 30-09-2021		Ja	Ja	Ja	Ja	
Bavarian Nordic	2021		Ja	Ja	Nej	Ja	
Carlsberg B	2021		Ja	Nej	Nej	Ja	Ja
Chr. Hansen Holding	01-09-2020-31-08-2021		Ja	Ja	Ja	Ja	
Coloplast B	01-10-2020 - 30-09-2021		Nej	Nej	Ja	Ja	Ja
Danske Bank	2021		Ja	Nej	Ja	Ja	
Demant	2021		Ja	Ja	Ja	Ja	
DSV	2021		Ja	Ja	Ja	Ja	
FLSmidth & Co.	2021		Nej	Nej	Nej		
Genmab	2021		Ja	Nej	Ja		
GN Store Nord	2021		Nej	Nej	Ja	Ja	
H. Lundbeck	2021		Ja	Nej	Nej	Ja	
ISS	2021		Ja	Ja	Ja	Ja	
Jyske Bank	2021		Ja	Ja	Nej	Ja	
Netcompany Group	2021		Ja	Ja	Ja	Ja	
Novo Nordisk B	2021		Ja	Ja	Ja	Ja	
Novozymes B	2021		Ja	Ja	Ja	Ja	
Pandora	2021		Ja	Ja	Nej	Ja	Ja
Rockwool International B	2021		Nej	Nej	Ja	Ja	
Royal UNIBREW	2021		Ja	Ja	Ja	Ja	
Tryg	2021		Ja	Nej	Nej	Ja	
Vestas Wind Systems	2021		Ja	Ja	Ja	Ja	
Ørsted	2021		Ja	Ja	Ja	Ja	
Andel			21	16	16	23	3

23. Virksomheders integrering af verdensmål – Overblik

		FN's verdensmål integreret i virksomhedernes afrapportering																				FN mål i alt		FN delmål i alt	
	Selskab	Årsrapport per	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17						
	A.P. Møller - Mærsk A	2021	3,8,3,9	4,4	5,1,5,5		7,3		8,2,8,3,8,5,	9,3	10,2,10,3	11,5	12,6	13,1	14,1,14,3	16,3,16,5,	17,1,17,10,	13	76%	26	15%				
	A.P. Møller - Mærsk B	2021							8,7,8,8							16,6	17,16,17,17								
	Ambu	01-10-2020 - 30-09-2021	3,4,3,6,3,8,	3	5,1,5,5,5,C		7,2,7,3,7,8	8,1,8,4,8,7					12,2,12,4,	12,5,12,6,	12,7,12,8	13,1,13,2			6	35%	21	12%			
	Bavarian Nordic	2021							8					12	13			5	29%						
	Carlsberg B	2021	3,5,3,6		5,1,5,C	6,1,6,2,6,3,	7,2,7,3	8,1,8,5,8,7,			10,2,10,3	12,2,12,5,	12,6,12,9	13,1,13,3	16,5	17,16,17,17	10	59%	27	16%					
	Chr. Hansen Holding	01-09-2020-31-08-2021	2,1,2,4	3,4,3,9		6,4,6,5,6,6		8,8				12,3,12,4		13		16,5,16,6,		4	24%						
	Coloplast B	01-10-2020 - 30-09-2021				5,5,5			8,8		10,10,3		12,6	13,2	13	16,4,16,5		6	35%	6	4%				
	Danske Bank	2021				4,6	5,5		8,3,8,8,8,10									6	35%	9	5%				
	Demant	2021	3	4	5				8	9	9	10	13	13		16		8	47%						
	DSV	2021				4			7	8	9	10	13	13		16	17	9	53%						
	FLSmidth & Co.	2021					5,5	6,3,6,4	7,2,7,3	8,7,8,8	10,3	12,2,12,4,	12,5,12,6,12,7	13,2		16,5,16,6		8	47%	16	9%				
	Gennab	2021				3		5		8								3	18%						
	GN Store Nord	2021				3		5		8	9			12	13			6	35%						
	H. Lundbeck	2021				3		5		8		10	13	13		16	17	8	47%						
	ISS	2021						5		8	10	13	13			16		6	35%						
	Jyske Bank	2021	2,1	3,4			5,5	7,2	8,5,8,6,8,8,	8,10	10,3	12,3,12,5	13,2		16,4,16,5	17,17	10	59%	14	8%					
	Netcompany Group	2021				4,1,4,4	5,1,5,5,5,B,		8,2,8,5,8,6,	8,7,8,8	9,1,9,2,9,4	10,2,10,3	12,2,12,5					8	47%	21	12%				
	Novo Nordisk B	2021	3											12		16,2,16,5	17,17	2	12%						
	Novozymes B	2021						6	7					12	13	14		6	35%						
	Pandora	2021	2				5,1,5,5		7,2	8,5,8,7,8,8			12,5,12,6	13,2,13,3				5	29%	10	6%				
	Rockwool International B	2021	2		3			6	7	8	9	11	12	13			17	10	59%						
	Royal UNIBREW	2021	3			3		6	7	8			12	13		16		8	47%						
	Tryg	2021					5,5			8,1,8,2,8,5,		12,2,12,5,12,6	13,1,13,3		16,1	17,17	5	29%	8	5%					
	Vestas Wind Systems	2021				4,3		7,1,7,2	8,7,8,8			12,2,12,5,12,6	13,2		17,1,17,17		6	35%	14	8%					
	Ørsted	2021	0	4	14	6	16	5	12	20	6	10	3	23	21	3	1	14	10	59%	11	9%			

24. Vestas påvirkning af drivhusbeskatning

Vestas Wind Systems			(MEUR)		Kurs: 7,45	
Tabel 1. Resultatopgørelse						
mio. EUR	2020R	2021R	Drivhusbeskatning	Ændringer		
Omsætning	14.819,0	15.587,0	15.587,0			
Vareforbrug (Cost of goods sold)	13.281,0	14.027,0	14.043		16,43	
Salgs- og administrationsomk.	788,0	1.099,0	1.099,0			
Afskrivninger	52,0	139,0	139,0			
Omkostninger ifm. Tilknyttede virksomh-	331,0	36,0	36,0			
Renteomkostninger	95,0	101,0	101,0			
Resultat før skat	934,0	257,0	240,6			
Skat	163,0	81,0	75,8	Samme Tax ratio		
Resultat efter skat	771,0	176,0	164,7			

Tabel 2. Balance					
mio. EUR	2020R	2021R	Drivhusbeskatning	Ændringer	
Immaterielle aktiver	2.888,0	3.130,0	3.130,0		
Materielle aktiver	2.022,0	2.091,0	2.091,0		
Finansielle aktiver	126,0	690,0	690,0		
Øvrige langfristede aktiver	877,0	937,0	937,0		
Langfristede aktiver i alt	5.913,0	6.848,0	6.848,0		
Likvide beholdninger	3.063,0	2.420,0	2.420,0		
-Varedebitorer	1.538,0	1.531,0	1.531,0		
-Andre tilgodehavender	981,0	1.105,0	1.105,0		
-Forudbetaling for varer	775,0	1.227,0	1.227,0		
-Andet	232,0	218,0	218,0		
-Lagre	5.658,0	6.363,0	6.379,4	-	16,43
Omsætningsaktiver i alt	12.247,0	12.864,0	12.880,4		
Aktiver i alt	18.160,0	19.712,0	19.728,4		
Egenkapital	4.703,0	4.761,0	4.761,0		
-Langfristet bankgæld	867,0	732,0	732,0		
-Øvrig langfristet gæld	1.358,0	1.519,0	1.519,0		
Langfristet gæld i alt	2.225,0	2.251,0	2.251,0		
-Kortfristet bankgæld	487,0	704,0	704,0		
-Varekreditorer	3.608,0	4.286,0	4.286,0		
-Modtagne forudbetaling fra kunder	5.613,0	6.180,0	6.180,0		
-Andet	858,0	809,0	825,4	-	16,43
-Anden gæld (ikke rentebærende)	666,0	721,0	721,0		-
Kortfristet gæld i alt	11.232,0	12.700,0	12.716,4		
Passiver i alt	18.160,0	19.712,0	19.728,4		

Managerial balance sheet				
<i>mio. EUR</i>	2020R	2021R	Drivhusbeskatning	Ændringer
Likvider	3.063,0	2.420,0	2.420,0	
WCR	- 1.127,0	- 1.049,0	1.049,0	-
<i>Ikke identificerbar invested capital*)</i>	<i>2.099,0</i>	<i>2.735,0</i>	<i>2.735,0</i>	
Anlægsaktiver	2.022,0	2.091,0	2.091,0	
Invested Capital	6.057,0	6.197,0	6.197,0	
Kortfristet rentebærende gæld	487,0	704,0	704,0	
Langfristet rentebærende gæld	867,0	732,0	732,0	
EK	4.703,0	4.761,0	4.761,0	
Capital employed	6.057,0	6.197,0	6.197,0	

Resultatopgørelse til analyse:				
<i>mio. EUR</i>	2020R	2021R	Drivhusbeskatning	Ændringer
Omsætning	14.819,0	15.587,0	15.587,0	
COGS	13.281,0	14.027,0	14.043,4	16,43
-COGS i % af oms	89,62%	89,99%	90,10%	0,11%
Salg og admin omk	788,0	1.099,0	1.099,0	-
-Salg&adm i % af oms	5,32%	7,05%	7,05%	0,00%
EBITDA	750,0	461,0	444,6	16,43
Afskr.	52,0	139,0	139,0	-
EBIT	698,0	322,0	305,6	16,43
Renter	- 236,0	65,0	65,0	-
EBT	934,0	257,0	240,6	16,43
Skat	163,0	81,0	75,8	5,18
Resultat efter skat (EAT)	771,0	176,0	164,7	11,25

Profibilitetsnøgletal				
<i>Ultimo</i>	2020R	2021R	Drivhusbeskatning	Ændringer
Earnings after tax/Resultat efter skat	771,00	176,00	164,75	11,25
Equity/Egenkapital	4.703,00	4.761,00	4.761,00	-
ROE (EAT/EK)	16,4%	3,7%	3,5%	-0,24%
ROIC (EBIT/Capital Employed)	11,5%	5,2%	4,9%	-0,27%
-EBIT% (EBIT/Oms)	4,7%	2,1%	2,0%	-0,11%
-Capital turnover (Oms/Capital Employed)	2,45	2,52	2,52	-
Financial leverage multiplier (Fin. Cost ratio)	1,72	1,04	1,02	0,01
-Financial cost ratio (EBT/EBIT)	1,34	0,80	0,79	0,01
-Financial structure ratio (Capital Employed/EBT)	1,29	1,30	1,30	-
Tax effect ratio (EAT/EBT)	0,83	0,68	0,68	-
Tjek:	16,4%	3,7%	3,5%	

25. A.P. Møller Mærsk påvirkning af drivhusbeskatning

A.P. Møller Mærsk		(M.USD)		Kurs: 6,516	
Tabel 1. Resultatopgørelse					
mio. EUR	2020R	2021R	Drivhusbeskatning	Ændringer	
Omsætning	39.740,0	61.787,0	61.787,0		
Vareforbrug (Cost of goods sold)	31.804,0	37.748,0	44.594		6.845,86
Salgs- og administrationsomk.	- 290,0	3,0	3,0		
Afskrivninger	4.339,0	4.848,0	4.848,0		
Omkostninger ifm. Tilknyttede virksomh-	299,0 -	486,0 -	486,0		
Renteomkostninger	879,0	944,0	944,0		
Resultat før skat	3.307,0	18.730,0	11.884,1		
Skat	407,0	697,0	442,2	Samme Tax ratio	
Resultat efter skat	2.900,0	18.033,0	11.441,9		

Tabel 2. Balance				
<i>mio. EUR</i>	2020R	2021R	Drivhusbeskatning	Ændringer
Immaterielle aktiver	13.468,0	15.675,0	15.675,0	
Materielle aktiver	26.481,0	27.303,0	27.303,0	
Finansielle aktiver	3.183,0	3.135,0	3.135,0	
Øvrige langfristede aktiver	249,0	356,0	356,0	
Langfristede aktiver i alt	43.381,0	46.469,0	46.469,0	
Likvide beholdninger	5.865,0	11.832,0	11.832,0	
-Varedebitorer	3.634,0	5.403,0	5.403,0	
-Andre tilgodehavender	1.505,0	6.166,0	6.166,0	
-Forudbetaling for varer	464,0	542,0	542,0	
-Andet	219,0	402,0	402,0	
-Lagre	1.049,0	1.457,0	8.302,9	6.845,86
Omsætningsaktiver i alt	12.736,0	25.802,0	32.647,9	
Aktiver i alt	56.117,0	72.271,0	79.116,9	
Egenkapital	30.854,0	45.588,0	45.588,0	
-Langfristet bankgæld	13.224,0	12.468,0	12.468,0	
-Øvrig langfristet gæld	1.985,0	2.122,0	2.122,0	
Langfristet gæld i alt	15.209,0	14.590,0	14.590,0	
-Kortfristet bankgæld	2.149,0	2.867,0	2.867,0	
-Varekreditorer	5.156,0	6.241,0	6.241,0	
-Modtagne forudbetaling fra kunder			-	
-Andet	2.749,0	2.985,0	9.830,9	6.845,86
-Anden gæld (ikke rentebærende)			-	
Kortfristet gæld i alt	10.054,0	12.093,0	18.938,9	
Passiver i alt	56.117,0	72.271,0	79.116,9	

Managerial balance sheet				
<i>mio. EUR</i>	2020R	2021R	Drivhusbeskatning	Ændringer
Likvider	5.865,0	11.832,0	11.832,0	
WCR	- 1.253,0	4.342,0	4.342,0	-
<i>Ikke identificerbar invested capital*</i>	<i>9.028,0</i>	<i>566,0</i>	<i>2.735,0</i>	
Anlægsaktiver	26.481,0	27.303,0	27.303,0	
Invested Capital	40.121,0	44.043,0	46.212,0	
Kortfristet rentebærende gæld	2.149,0	2.867,0	2.867,0	
Langfristet renteværende gæld	13.224,0	12.468,0	12.468,0	
<i>Ikke identificerbar capital employed*</i>	<i>- 6.106,0</i>	<i>- 16.880,0</i>	<i>- 16.880,0</i>	
EK	30.854,0	45.588,0	45.588,0	
Capital employed	40.121,0	44.043,0	44.043,0	

Resultatoppgørelse til analyse:				
<i>mio. EUR</i>	2020R	2021R	Drivhusbeskatning	Ændringer
Omsætning	39.740,0	61.787,0	61.787,0	
COGS	31.804,0	37.748,0	44.593,9	6.845,86
-COGS i % af oms	80,03%	61,09%	72,17%	11,08%
Salg og admin omk	- 290,0	3,0	3,0	-
-Salg&adm i % af oms	-0,73%	0,00%	0,00%	0,00%
EBITDA	8.226,0	24.036,0	17.190,1	6.845,86
Afskr.	4.339,0	4.848,0	4.848,0	-
EBIT	3.887,0	19.188,0	12.342,1	6.845,86
Renter	580,0	458,0	458,0	-
EBT	3.307,0	18.730,0	11.884,1	6.845,86
Skat	407,0	697,0	442,2	254,76
Resultat efter skat (EAT)	2.900,0	18.033,0	11.441,9	6.591,10

Profibilitetsnøgletal				
<i>Ultimo</i>	2020R	2021R	Drivhusbeskatning	Ændringer
Earnings after tax/Resultat efter skat	2.900,00	18.033,00	11.441,90	6.591,10
Equity/Egenkapital	30.854,00	45.588,00	45.588,00	-
ROE (EAT/EK)	9,4%	39,6%	25,1%	-14,46%
ROIC (EBIT/Capital Employed)	9,7%	43,6%	28,0%	-15,54%
-EBIT% (EBIT/Oms)	9,8%	31,1%	20,0%	-11,08%
-Capital turnover (Oms/Capital Employed)	0,99	1,40	1,40	-
Financial leverage multiplier (Fin. Cost ratio)	1,11	0,94	0,93	0,01
-Financial cost ratio (EBT/EBIT)	0,85	0,98	0,96	0,01
-Financial structure ratio (Capital Employed/EK)	1,30	0,97	0,97	-
Tax effect ratio (EAT/EBT)	0,88	0,96	0,96	-
<i>Tjek:</i>	<i>9,4%</i>	<i>39,6%</i>	<i>25,1%</i>	

26. Balanced Scorecard, første perspektiv

Balanced Scorecard			
Perspektiv	Formål	Strategiske målsætning: Bæredygtig drift	KPI
Bæredygtigt perspektiv	Produktivtetsstrategi	- Sikre bæredygtig virksomhedsdrift	- Reducér unødigt spild med 100% inden 2030 - råvarespild, kassationer, nedetid - reklamationer, medarbejders og varers transporttid, arbejdsmæssigt sygefravær og overarbejde
	Indtjeningsvækststrategi	- Øget fokus på gensalg til eksisterende kunder - Salg af bæredygtige produkter - Forbedret kundetilfredshed	- 50% gensalg inden 2024 og 75% inden 2027 (finansielt perspektiv) - 100% bæredygtige produkter inden 2030 - Kundetilfredshed steget til 95% inden 2025

27. Balanced Scorecard, andet perspektiv

Balanced Scorecard			
Perspektiv	Formål	Strategiske målsætning: Bæredygtig drift	KPI
Kundeperspektiv	Kundeværditilbud	- Bæredygtige kvalitetsprodukter - Reklamationer byttes straks - Udtjente produkter tages retur til genanvendelse - returpant - Re-shop portal	- 100% bæredygtige kvalitetsprodukter med lang levetid inden 2030 - 100% af reklamationer er behandlet inden for 3 dage, inden 2023 - 50% af solgte produkter tages retur senest i 2025

28. Balanced Scorecard, tredje perspektiv

Balanced Scorecard			
Perspektiv	Formål	Strategiske målsætning: Bæredygtig drift	KPI
Procesperspektiv	Produktionsprocesser	-Leverandører skal imødekomme bæredygtigt/udvidet samfundsansvar for Code of Conduct -Leverandørvalg skal ske efter nærhedsprincip først og fremmest -Produktionen skal omstilles til klimaneutral produktion -Bæredygtige produkter/genanvendelse -Udtjente produkter genanvendes -Distributionen skal ske med klimaneutral transport inden 2030	-95% af alle leverandører imødekommer Code of Conduct inden 2024 med mål senest i 2030 -Produkters gennemsnitlige rejse målt i kilometer skal være reduceret med 75% inden 2027 -Produktionskapacitet skal sikre 0% udledning inden 2030 -Førstegangsanvendelse af ressourcer i produktionsmix max. 25% med 10 års samlet forbrugstid -100% Klimakompenseret/VE transport fra 2024, hvis ikke VE-transport er muligt
	Kundeorienteret processer	-Sikre kvalitetsprodukter af kvalitetsråvarer med lang levetid -Reklamationer byttes inden for 3 dage gratis -Udtjente produkter tages retur til genanvendelse - returpant -Gratis retur og 14 dages fortrydelsesret -Nem returproces for reklamationer og udtjente produkter, inkl. Returpant eller grøn donation (skov, plant et træ) -Re-shop portal	- Produkter med 10 års samlet forbrugstid, inkl. Genanvendelse - tid mellem salg og "returpant" -100% af alle reklamationer inden for 3 dage senest i 2023 -50% af solgte produkter returneres og returpant betales senest i 2025 -max 10% af produkter returneres på grund af fortrydelse senest i 2023 -25% af returpant anvendes til velgørende donationer i fattige lande senest i 2025 -50% af solgte produkter gensælges i Re-shop portal senest i 2025
	Innovationsprocesser	-Produktudvikling og service med fokus på genanvendelse, ad-ons og lang levetid igennem bæredygtige råvarer -Partnerskaber med grønne design-hubs/interesseorganisationer	-50% af produktudvikling skal ske på upcycledede returnerede produkter inden 2025 -25% af produktudvikling skal tilgå som en ad-on til eksisterende produkt inden 2025 -25% af produktudviklingsprocessen skal inkludere designskoler, hubs og interesseorganisationer inden 2025
	Lovgivnings - og Sociale Processer	-Ingen farligt affald eller udledninger -Ingen sikkerheds- eller lovbrud -Ordrede arbejdsforhold med fokus på ligestilling og godt arbejdsmiljø -Ligeløn og lige fordeling af køn i ledelse og bestyrelse	-Scope 1, 2 og 3 - 0% i 2030 -under 50% ferskvandsforbrug i 2030 -0% affald i 2030 -100% VE energi i 2025 -Produkters direkte/indirekte transport skal minimeres med 75% i 2030 -0 tilfælde af bøder eller påbud fra offentlige myndigheder i 2025 - Medarbejder inden 2025: -50% mindre sygefravær -100% af overarbejde er afviklet inden 2 måneder -0% med flexsaldi over 50 timer -100% medarbejderafstand er mindre end 10 km -Løngab mellem køn er 1,02 inden 2025 -Lige fordeling af køn i ledelse og bestyrelse inden 2025 (max. +/-10%)

29. Balanced Scorecard, fjerde perspektiv

Balanced Scorecard			
Perspektiv	Formål	Strategiske målsætning: Bæredygtig drift	KPI
Læringsperspektiv	Human kapital	-Udvikle strategiske kompetencer hos medarbejdere til den grønne omstilling -Sikre kompetencer igennem fastholdelse og videreudvikling	-25% af medarbejders opkvalificeres årlig senest i 2023 -Medarbejdertilfredshed og -trivsel skal gennemsnitlig være mindst 80% (Skala fra 1-100%) i 2025 -Medarbejderomsætningshastighed skal være under 7% i 2025
	Informationskapital	-Udvikle kundeportaler: - reklamation og returnering - Re-shop - Online salg - Grønne donationer igennem partnerskaber - Kundedatabase med købshistorik og kundefordele -Udvikle medarbejderportal: -kvalifikationer, kompetencer og ressourcebank -til gode bæredygtige ideer -Udstilling af bæredygtig BSC-proces	-Kundeportaler og -database udviklet senest i 2023 -Nedtid under 1% -75% af kundeservice sker fra kundeportal-funktion i 2024 -Medarbejderportal udviklet inden 2023 -Månedlige bæredygtig BSC-status skal være tilgængelig på dag 3 fra 2023
	Organisationskapital	-Skabe en gennemgående høj social kapital i virksomheden -Skabe medarbejderarrangement igennem motivationsskabende samtaler og personlige/teammæssige mål/KPI -Vidensdeling/succesfejring af best-practice/opnåede mål	-Social Kapital skal gennemsnitlig være mindst 80% (Skala fra 1-100%) i 2025 -100% medarbejdere har 4 gange 1-1 samtaler med medarbejdere årligt, 1 MUS og 1 GRUS fra 2022 -Månedlige morgenmøde med vidensdeling og fejring af succeser fra 2024

30.

Balanced Scorecard – mål og rapporteringsværktøj

Balanced Scorecard - Opløgningsværktøj												
Mål	Enheder	Target	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	Verdensmål
Miljø	Scope 1	0%	10.000	10.000	9.500	8.700	6.500	5.500	3.000	1.500	-	81.84.91.94.132
	Scope 2	0%	2.000	1.500	-	-	-	-	-	-	-	81.84.91.94.132
	Scope 3	0%	25.000	23.750	22.500	20.500	15.000	12.000	8.250	4.500	-	81.84.91.94.132
	Vandforbrug	40.000	88.530	87.500	85.000	75.000	70.000	65.000	57.500	50.000	40.000	63.64.84.91.94.122
	Energiforbrug	95.000	177.060	175.000	170.000	150.000	140.000	130.000	115.000	100.000	95.000	71.72.73.81.82.84.91.94.122
	Energitjenester pr. FTE	1.000	1.771	1.750	1.735	1.531	1.429	1.340	1.186	1.042	1.000	71.72.73.81.91.94.122
	Veovarende energianandel	100%	33%	35%	42%	50%	60%	77%	85%	95%	100%	84.94.122.12.12.125
	Restaffald	-	4.000	3800	3300	2700	2400	1900	1200	500	-	81.84.91.94.122.12.125
	Afald genanvendt/returneret	100%	0%	5%	18%	33%	40%	53%	70%	88%	100%	81.84.91.94.122.12.125
		Target	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	Verdensmål
Social	Fuldtidsarbejdsstyrke	95	100	100	98	98	98	97	97	96	95	95
	Kønsdiversitet (kvinders andel)	50%	62%	58%	55%	50%	50%	50%	50%	50%	50%	50%
	Kønsdiversitet i ledelseslag (kvinders andel)	50%	31%	38%	43%	50%	50%	50%	50%	50%	50%	50%
	Lønforskell mellem køn	1.02	1.18	1.14	1.11	1.02	1.02	1.02	1.02	1.02	1.02	1.02
	Medarbejderfleksibilitet	>80%	65%	70%	78%	80%	80%	80%	80%	80%	80%	80%
	Medarbejderomsætningshastighed	12	12	11	11	10	10	9	9	8	7	7
	Sygefravær	<7%	11%	10%	8%	7%	7%	7%	7%	7%	7%	7%
	Sygefravær grundet arbejdsmæssige forhold	5	5	4	4	3	3	2	2	1	1	1
	Kompetenceopbygning af medarbejdere	15%	15%	15%	17	15	15	15	14	13	12	12
	Medarbejdernes gennemsnitlige afstand til arbejdspladsen	km	20	19	17	15	15	15	14	13	12	12
Governance	Medarbejdernes overarbejdstimer ikke afviklet efter 2 måneder plus flex	2	1.5	1.2	0.8	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5	0.5
	Medarbejdere med 4x1-1, 1 MUS og 1GRUS samtaler årligt	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%
	Bøder eller påbud fra offentlig myndighed	2	2	1	1	1	0	0	0	0	0	0
	Betalte skatter	22%	18%	19%	20%	22%	22%	22%	22%	22%	22%	22%
		Target	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	Verdensmål
	Bestyrelsens kønsdiversitet (kvinders andel)	50%	20%	30%	40%	50%	50%	50%	50%	50%	50%	50%
	Tilstedeværelse på bestyrelsesmøder	100%	95%	97%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%
	Lønforskell mellem CEO og medarbejdere	8	7	6	5	5	5	5	5	5	5	5
	Social Kapital i virksomheden	>80%	65%	70%	78%	80%	80%	80%	80%	80%	80%	80%
	Leverandørkontrakter tilsat samfundsansvarlig Code of Conduct	95%	10%	50%	95%	95%	95%	95%	95%	95%	95%	95%
Bæredygtig produktion og ressourceanvendelse	Enheder	Target	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	Verdensmål
	Producers gennemsnitlig transport i kilometer	4.000	3.800	3.300	2.700	2.000	1.500	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000
	Producers gennemsnitlig transport i kilometer	75%	5%	18%	33%	50%	63%	75%	75%	75%	75%	75%
	Genanvendelse af råvarer i andel af råvareindkøb	75%	2%	7%	15%	22%	30%	45%	55%	60%	60%	60%
	Spild	3%	3%	2%	2%	2%	1%	1%	1%	1%	1%	1%
	Kassationer	2%	2%	2%	2%	2%	1%	1%	1%	1%	1%	1%
	Genanvendelse af produkter skal indgå i Produktudvikling	50%	2%	15%	30%	25%	25%	25%	25%	25%	25%	25%
	Produktudvikling skal indgå som ad-ons til eksisterende produkter	25%	1%	7%	15%	25%	25%	25%	25%	25%	25%	25%
	Produktudviklingsprocessen skal inkludere trendsæbere/designskole	25%	1%	7%	15%	25%	25%	25%	25%	25%	25%	25%
	Producers gennemsnitlige levetid	Ar	10	2.0	2.4	3.0	4.0	5.2	6.5	8.1	9.8	10.0
Kunde	Transport via VE-kilder eller klimakompenseret	100%	2%	60%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%
	Reklamationer behandlet inden for max. 3 dage	100%	75%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%
	Returneringer på grund af fortydelse	10%	25%	10%	10%	10%	10%	10%	10%	10%	10%	10%
	Returneringer mod reupant	50%	10%	25%	40%	50%	50%	50%	50%	50%	50%	50%
	Reupant givet til velgørende donationer i fattige lande	25%	0%	10%	15%	25%	25%	25%	25%	25%	25%	25%
	Reshop anvendes til gensalg af solgte produkter	50%	0%	10%	25%	50%	50%	50%	50%	50%	50%	50%
	Reshop nedetid	1%	0%	1%	1%	1%	1%	1%	1%	1%	1%	1%
	Kundeportal	100%	0%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%
	Kundeservice via kundeportal	75%	0%	33%	75%	75%	75%	75%	75%	75%	75%	75%
	Medarbejderportal implementeret	100%	0%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%
Månedlige morgenmøder - vidensdeling/tefning af succes (11 årligt)	Antal	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11	11
		Target	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	Verdensmål
	Producers gennemsnitlig transport i kilometer	4.000	3.800	3.300	2.700	2.000	1.500	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000
	Producers gennemsnitlig transport i kilometer	75%	5%	18%	33%	50%	63%	75%	75%	75%	75%	75%
	Genanvendelse af råvarer i andel af råvareindkøb	75%	2%	7%	15%	22%	30%	45%	55%	60%	60%	60%
	Spild	3%	3%	2%	2%	2%	1%	1%	1%	1%	1%	1%
	Kassationer	2%	2%	2%	2%	2%	1%	1%	1%	1%	1%	1%
	Genanvendelse af produkter skal indgå i Produktudvikling	50%	2%	15%	30%	25%	25%	25%	25%	25%	25%	25%
	Produktudvikling skal indgå som ad-ons til eksisterende produkter	25%	1%	7%	15%	25%	25%	25%	25%	25%	25%	25%
	Produktudviklingsprocessen skal inkludere trendsæbere/designskole	25%	1%	7%	15%	25%	25%	25%	25%	25%	25%	25%